EPISTOLÆ
OBSCURORUM VIRORUM

TERTIO VOLUMINE

AUCTÆ

BIBLIOTECA NAZIO[NALE] DI NAPOLI

LONDINI
APUD EDITOREM
ANNO MDC LXXXIX.

EPISTOLARUM OBSCURORUM Virorum ad M. Ortuinum Gratium nil præter luſum continentium & jocum in arrogantes ſciolos, plerumqve famæ bonorum virorum obtrectatores & ſanioris doctrinæ contaminatores.

VOLUMEN PRIMUM

AD LECTOREM.

Riſum Heraclitæ eſt, vaſti ridere parati
Arida mutarunt pectora, Stoicidæ.
Da mihi triſtem animum, ferales objice luctus,
Diſperеam, niſi mox omnia riſus erunt.

Exerce pulmonem.

LONDINI
Apud Editorem Anno MDC LXXXIX.

EDiderat L.B. Iohannes Reuchlin, aliàs dictus Capnio, ſeqventia duo Epiſtolarum volumina, luſum qvidem jocumq; continentia, ſed qvo arrogantes, ſciolos & politioris literaturæ contemtores, & contaminatores acerrimè perſtringebat, ut pudefacti arrogantiâ ſuâ abſtinere diſcerent, & ſtudiis diligentiùs, qvàm hactenus factum fuerat, incumberent: Inveneruntqve hæ Viri illius docti ſales & facetiæ ſuos admiratores, adeò ut exemplaria omninò ſint diſtracta, & vix ullum amplius appareat. Placuit proinde novam hanc Editionem tertio volumine auctam procurare, eum in finem, ut & doctus Orbis denuo cognoſcat, qvantis ſordibus olim ſtabulum Latini repletum fuerit, qvantoqve conſtiterit labore, illud purgare: Iuventus verò exinde in Latino ſermone diſcat vitare ſoloeciſmos & Germaniſmos minùs decentes. Utriqve demum Deo gratias agant, qvod lingvam hanc tam nobilem olim in Barbariem pene verſam, priſtino nitori reſtituerit: Vale!

Thomas

THOMAS LANGSCHNEIDERIUS Baccalaurius Theologiæ formatus *quamvis indignus*. S D. ſuperexcellenti nec non ſcientificiſſimo viro domino Ortuino Gratio Daventrienſi Poetæ, Oratori & Philoſophi: nec non Theologo, & *plus ſi vellet*.

QVoniam (ut dicit Ariſtoteles) *dubitare* de ſingulis non eſt inutile, & quia legitur in Eccleſi. Propoſui in animo meo quærere & inveſtigare de omnibus quæ ſunt ſub ſole. Igitur ego propoſui mihi, movere unam quæſtionem, in qua dubium habeo ad dominationem veſtram. Sed prius proteſtor per Deos ſanctos, qvòd non volo tentare dominationem ſeu venerabilitatem veſtram: ſed ego cupio cordialiter & affectuoſe, quòd inſtruatis me ſuper dubium illud. Quia ſcriptum eſt in Evangelio: Noli tentare dominum Deum tuum, quia ut dicit Salomon: A Deo eſt

omnia ſapientia: ſed vos dediſtis mihi omnem ſcientiam qvam ego habeo, & & omnis ſcientia bona, eſt origo ſapientiæ: ergo vos eſtis mihi qvodammodo Deus, qvia dediſtis *mihi initium ſapientiæ, loqvendo poeticè*. Eſt autem illa qvæſtio ſic introducta: Dudum fuit hic prandium Ariſtotelis, & Doctores, Licentiati, nec non Magiſtri fuerunt in magna lætitia, & ego fui etiam ibi, & bibimus pro primo ferculo tres hauſtus de malvatico, & pro prima vice impoſuimus ſemellas recentes, & fecimus offam, & deinde habuimus ſex fercula de carnibus & gallinis, & caponibus, & unum de piſcibus: & procedendo de uno ferculo in aliud, ſemper bibimus vinum Kotzborgenſe, Rhenenſe, & cereviſiam Embeccenſem, nec non Thurgenſem, & Neuburgenſem. Et Magiſtri fuerunt bene contenti, & dixerunt qvod D. Magiſtri novelli bene expediverunt ſe, & cum magno honore. Tunc Magiſtri hilarificati inceperunt loqvi artificialiter de magnis qvæſtionibus; Et unus qvæſivit, utrum dicen-

cendum Magiſter noſtrandus, vel noſter Magiſtrandus, pro perſona apta nata ad fiendum Doctor in Theologia, ſicut pro nunc eſt in Colonia mellifluus pater frater Theodoricus de Ganda, ordinis Carmelitarum venerandiſſimus Legatus almæ univerſitatis Colonienſis, providentiſſimus artiſta, Philoſophus, argumentator, & Theologus ſuperemineus. Et ſtatim reſpondit Magiſter Vvarmſemmel *Lansmannus meus*, qui eſt Scotiſta ſubtiliſſimus, & Magiſter XVIII. annorum: & fuit tempore ſuo pro gradu Magiſterii bis rejicitus, & ter impeditus, & tamen ſtetit ulterius qvoad fuit promotus pro honore univerſitatis: & intelligit bene facta ſua, & habet multos diſcipulos, parvos & magnos, ſenes cum junioribus, & cum magna maturitate dixit, & tenuit, quod dicendum eſt, noſt. Magiſtrandus, quod ſit una dictio, quia Magiſtrare ſignificat Magiſtrum facere, & baccalauriare baccalaurium facere, & Doctorare, Doctorem facere: & hinc veniunt iſti termini Magiſtran-

dus Baccalaureandus, & Doctrinandus. Sed qvod Doctores in ſacra Theolo. non dicuntur Doctores: ſed propter humilitatem & etiam ſanctitatem, & propter differentiam nominantur ſeu appellantur Magiſtri noſtri, quia ſtant in fide catholica in loco Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui eſt fons vitæ: ſed Chriſtus fuit noſtrorum omnium Magiſter. Ergo ipſi appellantur Magiſtri noſtri, quod habent nos inſtruere in via veritatis, & Deus eſt veritas: quapropter merito vocantur Magiſtri noſtri, quia omnes nos ſcilicet Chriſtiani, debemus & tenemur audire prædicationem eorum, & nullus debet dicere contra eos, ex quo ſunt omnium noſtrorum Magiſtri. Sed noſtro, tras, trare, non eſt in uſu, & neq; legitur in vocabulario Exquo, neque in Catholicon, neque in Breviloquio, ne• in Gemmagemmarum, qui tamen habet multos terminos. Ergo debemus dicere, noſter magiſtrandus, & non Magiſter noſtrandus. Tunc Magiſter Andreas Delitſch, qui eſt multum

tum ſubtilis, & pro parte eſt poeta, & pro parte eſt Artiſta, Medicus & Juriſta; & jam legit ordinariè Ovidium in Metamorphoſiis & exponit omnes fabulas *allegoricè* & literaliter: & ego fui auditor ejus, quia exponit multum fundamentaliter: etiam legit in domo ſua Quintilianum & Juvencum, & ipſe tenuit oppoſitum Magiſtro L. Warmſemmel, & dixit, quod debemus dicere Magiſter Noſtrandus. Quia ſicut eſt differentia inter Magiſter noſter, & noſter Magiſter: ita etiam eſt differentia inter Magiſt. noſtrandus, & noſter magiſtrandus, Quia magiſter noſter dicitur Doctor in Theologia, & eſt una dictio: ſed noſter magiſter ſunt duæ dictiones, & ſumitur pro uno qvoqve magiſtro in quacunque ſcientia liberali, ſeu mechanica manuali, ſeu capitali: & non obſtat quod noſtro, tras, trare, non eſt in uſu quia poſſumus fingere nova vocabula: & ipſe allegavit ſuper hoc Horatium. Tunc magiſtri multum admiraverunt ejus ſubtilitatem; & unus portavit ei unũ

cantharum cereviſiæ Neuburgenſis. Et ipſe dixit: ego volo expectare, ſed parcatis mihi, & tetigit birretum, & riſit hilariter, & portavit Magi: Warmſemmel, & dixit: Ecce domine Magiſter, ne putetis qvod ſum inimicus veſter: & bibit in uno anhelitu, & Magiſt. VVarmſemmel reſpondit ei fortiter pro honore Sleſitarum. Et Magiſtri omnes fuerunt læti: & poſtea fuit pulſatum ad veſperas. Qvapropter rogo excellentiam veſtram, qvod velitis mihi exponere mentem veſtram, qvia vos eſtis multum profundus, & ego dixi pro tunc: Magiſter Ortuinus debet mihi bene ſcribere veritatem, qvia fuit Præceptor meus in Daventria, qvando fui tertiarius. Etiam debetis me certificare, qvomodo ſtat in guerra inter vos & Doctorem Ioannem Reuchlin, qvia intellexi qvòd iſte ribaldus (qvamvis ſit Doctor & Iuriſta) nondum vult revocare verba ſua. Et mittatis etiam adhuc ſemel mihi librum Magiſtri noſtri Arnoldi de Thungaris, qvem articulatim compoſuit: qvia eſt multum ſubtilis, & tractat

tractat de multis profunditatib. in Theologia. Valete, & *non habeatis pro malo,* qvod ſcribo vobis ita ſocialiter: qvia vos dixiſtis mihi olim, qvòd amatis me ſicut frater, & vultis me promovere in omnibus, etiamſi debeatis mihi concedere magnam pecuniam. Datum in Lyptzick.

MAGISTER JOANNES PELLIFEX, Salutem dicit Magiſtro Ortuino Gratio.

SAlutem amicabilem & *ſervitutem incredibilem*, Venerabile domine Magiſter, qvia ut dicit Ariſtoteles in prædicamentis: de ſingulis dubitare non eſt inutile. Qvapropter eſt una res *quæ facit mihi magnam conſcientiam.* Nuper fui in miſſa Franckfurdienſi, tunc ivi cum uno baccalaurio per plateam ad forum, & obviaverunt nobis duo viri, qvi apparuerunt ſatis honeſti, *quantum ad aſpectum*: & habuerunt nigras tunicas, & magna caputia cum liripipiis ſuis. Et

Dii ſunt teſtes mei, quod putavi quod ſint duo magiſtri noſtri, & feci ipſis reverentiam deponendo birretum. Tunc ille bacculaurius ſtimulavit me, & dixit: amore Dei quid facitis? Iſti ſunt Judæi, & vos deponitis birretum veſtrum ante eos. Tunc ego ita fui perterritus, ut ſi vidiſſem unum diabolum. Et dixi: Domine bacculaurie, parcat mihi Dominus Deus, quia fecit ignoranter. Sed quid putatis, utrum ſit magnum peccatum? Et primo dixit: qvod videtur ſibi quod eſt peccatum mortale, quia comprehenditur ſub idolatria, & eſt contra primum præceptum ex decem præceptis, quod eſt: unum crede DEUM. Quia quando aliquis facit honorem Judæo, vel pagano quaſi eſſet Chriſtianus, tunc facit contra Chriſtianitatem, & apparet eſſe met Judæus vel paganus: & tunc Judæi & pagani dicunt Ecce nos ſumus de via meliori, quia Chriſtiani faciunt nobis reverentiam, & niſi eſſemus de via meliori, non facerent nobis reverentiam. Et ſic fortificantur in ſua

fide,

fide & diſpiciunt fidem Chriſtianam, & non permittunt ſe baptizare.* Tunc ego reſpondi: Eſt bene verum, quando aliquis facit ſcienter: ſed ego feci cum ignorantia, & ignorantia excuſat peccatum, quia ſi ſcivissem quod fuiſſent Judæi, & feciſſem ei honorem, tunc fuiſſem dignus ad comburendum, quia eſſet hæreſis. Sed neque verbo, neque opere: ſicut ſcit Deus, aliquid novi, quia putavi quod eſſent magiſtri noſtri. Tunc ipſe dixit: quod tamen eſt adhuc peccatum, & dixit: Ego etiam ſemel ivi per Eccleſiam, ubi ſtat unus Judæus ligneus ante ſalvatorem, & habet malleum in manu, & ego putavi quod eſt ſanctus Petrus, habe-ret clavem in manu, & flexi genua, & depoſui birretum. Tunc vidi quod eſt Judæus, & etiam pœnituit me. Tamen in confeſſione cum cenfitebar in monaſterio Prædicatorum, dixit mihi confeſſor meus, quod eſt peccatum mortale, quia debemus reſpicere: & dixit quod non poſſet me abſolvere, niſi haberet poteſtatem Epiſcopalem, quia eſſet caſus e-

piſcopalis. Et dixit; qvod ſi libenter feciſſem, & non ignoranter, tunc fuiſſet papalis. Et ſic fuit abſolutus, qvia habuit poteſtatem Epiſcopalem. Et per Deos ego credo, qvod ſi vultis ſalvare conſcientiam veſtram, oportet facere confeſſionem Officiali Conſiſtorii. Et ignorantia non poteſt excuſare illud peccatum, quia deberetis reſpicere: & Iudæi habent unum gilvum circulum ante in pallio, qvem deberetis vidiſſe, ſicut & ego vidi. Ergo eſt ignorantia craſſa, & non valet ad abſolutionem peccati. Sic pro tunc dixit mihi ille baccalaurius. Sed qvia vos eſtis profundus Theologus, rogo vos devote necnon humiliter: qvatenus dignemini mihi ſolvere prædictam qvæſtionem, & ſcribere an eſt peccatum mortale an veniale: ſimplex caſus an Epiſcopalis an papalis. Et etiam ſcribatis mihi an videtur vobis, qvod cives in Franckfordia rectè faciunt, qvòd habent illam conſvetudinem, qvòd permittunt Iudæos incedere in habitu Magiſtrorum noſtrorum. Mihi videtur qvod non eſt rectum, & eſt

& eſt magnum ſcandalum, qvod non eſt differentia inter Iudæos & Magiſtros noſtros: etiam eſt una deriſio ſacroſanctæ Theologiæ. Et ſereniſſimus dominus Imperator nullo modo deberet, qvod unus Iudæus, qvi eſt ſicut canis, & eſt inimicus Chriſti debet incedere ſicut Doctor ſacræ Theologiæ. Etiam mitto vobis unum dictamen Magiſtri Bernhardi Plumilegi, vulgariter Federleſer, qvod miſit mihi ex Wittenburck. Vos enim noviſtis eum, qvia fuit olim veſter conſtans in Daventria: & dixit mihi, qvod feciſtis ei bonam ſocietatem, & ipſe adhuc eſt bonus ſocius, & commendat vos laudabiliter: & ſic valete in nomine Domini. Datum Lyptzick.

M. BERNHARDUS PLUMILEGUS M. Ortuino Gratio. S. D. P.

M*Us miſer eſt antro, qui ſolum clauditur uno.* Sic etiam poſſum dicere de me, cum ſupportatione venerabilis vir: qvia eſſem pauper ſi haberem tantum unum

unum amicum, & qvando ille unus ſuperdaret me, tunc non haberem alium qvi me tractaret amicabiliter. Sicut nunc qvidam Poeta hic, qvi vocatur Georgius Sibutus, & eſt unus ex Poetis ſeculαribus, & legit publicè in poetria, & eſt aliàs bonus ſocius. Sed ſicut vos ſcitis iſti Poetæ qvando non ſunt etiam Theologi ſicut vos, ſemper volunt repræhendere alios, & parvipendunt Theologos. Et ſemel in vana zecha in domo ſua, qvando bibimus cerevıſiam Turgenſem, & ſedimus usqve ad tertiam horam, & ego fui modicum ebrius, qvia illa cereviſia aſcendit mihi in caput: tunc fuit ibi unus qvi aliàs non ſtetit bene mecum, & ego apportavi ei unum medium cantharum: & ipſe accepit. Sed poſtea non voluit mihi ſimile facere. Et ter caviſavi eum, & non voluit mihi reſpondere, & ſedit cum ſilentio & nihil dixit. Tunc ego cogitavi: Ecce iſte aliàs ſpernit te, & eſt ſuperbus, & ſemper vult te confundere. Et fui commotus in ira mea, & accepi cantharum & percuſſi

cuſſi ei ad caput. Tunc ille Poeta fuit iratus ſuper me , & dixit qvod feciſſem rumorem in domo ſua, & dixit : deberem exire de domo ſua in nomine diaboli. Tunc ego reſpondi : Qvid tunc eſt, ſi eſtis inimicus meus , ego bene habui ita malos inimicos ſicut vos eſtis, & tamen manſi præ eis. Qvid tunc eſt etiamſi eſtis Poeta, ego habeo etiam Poetas qvi ſunt amici mei , & *ſunt bene* ita *boni ſicut* vos : ego *bene merdarem* in veſtram poetriam. Quid creditis ? putatis qvod ego ſum ſtultus , vel qvod ſum natus ſuper arborem ſicut poma? Tunc vocavit me aſinum, & dixit qvod ego nunqvam vidi vinum Poëtam. Et ego dixi: tumet es aſinus in cute tua , ego vidi bene plures Poëtas qvam tu, & dixi de vobis & de Magiſtro noſtro Sotphi in burſa kneck, qvi compoſuit gloſam notabilem , & de Domino Rutgero Licentiato Theologiæ in burſa Montis & ſic exivi domum ſuam, & adhuc ſumus inimici. Quapropter rogo vos valde cordialiter qvatenus velletis mihi

ſemel

ſemel ſcribere unum dictamen, tunc ego volo huic poetæ & aliis oſtendere, & volo gloriari qvod eſtis amicus meus, & eſtis bene melior poeta qvàm ille. Et præcipue ſcribite mihi qvid faciat D. Joan: Pfefferkorn, an adhuc habeat inimicitiam cum Doctore Reuchlin, & an vos adhuc defenditis eum, ſicut feciſtis, & mittite mihi unam novitatem. Valete in Chriſto.

M. JOANNES CANTRIFUSORIS
Magiſtro Ortuino
Gratio.

SAlutem cordialem. Venerabilis domine Magiſter, qvoniam qvidem ſæpe tractavimus tales levitates ad invicem. Et qvia non eſt cura vobis, ſi aliqvis dixerit vobis unam fantaſiam, ſicut ego nunc intendo propterea non timui, qvod tollatis in malam partem, qvòd ſcribam vobis nunc unam cavillationem. Qvia vos etiam facitis taliter. Et vos ridebitis ego ſcio, qvia eſt mirabile factum. Fuit hic nuper quidam de ordi-

ne

ne Prædicatorum, & fuit ſatis profundus in Theologia, & fuit ſpeculativus, & habuit etiam multos fautores, ipſe vocatur D. Georgius, & primum fuit Hallis, deinde venit huc, & prædicavit bene per dimidium annum, in ſermone ſuo repræhendens omnes homines, etiam principem & ſuos vaſallos: Sed in collatione fuit ſocialis & lætæ mentis, & bibit cum ſociis ad dimidios & ad totos. Sed ſemper qvando de ſero bibit nobiſcum, tunc de mane prædicavit de nobis, dicens: ita ſedent Magiſtri in hac Univerſitate cum ſuis ſociis per totam noctem bibentes, ludentes, & tractantes levitatem. Et ipſi deberent eos de talibus emendare, tunc ipſi incipiunt: ſæpe fecit mihi verecundiam. Et fui iratus ſuper eum, & cogitavi qvomodo poſſem me vindicare. Et non potui imaginare qvomodò facerem. Et ſemel dixit mihi unus, qvomodò de nocte iret ille Prædicator ad unam mulierem, & ſupponeret eam, & dormiret cum ea. Et ego audiens talia, ſemel accepi aliqvos ſocios qvi

qvi ſtant in Collegio, & circa horam decimam ivimus ad illam domum, & per vim intravimus. Tunc ille monachus volens fugere, non habuit tempus ut tolleret veſtimenta ſua, & ſaltavit nudus ex feneſtra: & ego riſi ita qvod ſtatim perminxiſſem me, & clamavi: Domine prædicator, tollatis pontificalia veſtra, & ſocii exterius projecerunt eum in merdam & in aqvam. Sed ego compeſcui eos, & dixi qvod haberent diſcretionem: veruntamen audivi eos, qvòd omnes ſuperpoſuimus illam mulierem. Et ita vindicavi me de illo monacho, & poſtea id non amplius prædicavit de me. Sed non debetis aliis dicere, propterea qvòd fratres prædicatores nunc ſunt pro vobis contra Doctorem Reuchlin, & defendunt Eccleſiam & fidem catholicam contra illos poetas ſeculares: ego vellem qvod iſte monachus fuiſſet de alio ordine, qvia ille ordo eſt valde mirificus inter omnes. Vos etiam debetis mihi aliqvid riſibile ſignificare, & non iraſcimini mihi Valete. Ex Wittenberg.

Ioannes

IOHANNES STRAUSFEDERIUS Ortuino Gratio.

SAlutem maximam & multas bonas noctes, ſicut ſunt ſtellæ in cœlo & piſces in mari: & debetis ſcire qvod ego ſum ſanus, & etiam mater mea, & vellem libenter etiam taliter audire de vobis: qvia ego cogito qvotidiè ad minus ſemel de veſtra dominatione. Sed cum licentia audite unum magnum miraculum, qvod fecit hic unus nobiliſta, diabolus confundat eum in æternum, qvia ſcandalizavit dominum magiſtrum noſtrum Petrum Meyer in menſa, ubi fuerunt multi domini & nobiliſtæ, & non habuit unam guttam verecundiæ, ſed fuit ita prætenſus qvod ego miror. Ipſe dixit: Ecce Ioannes Reuchlin eſt doctior qvam vos, & dedit ei unum knip. Tunc magiſter noſter Petrus dixit: Ego mitterem ſolvere collum meum, an hoc eſt verum. Sancta Maria, Doctor Reuchlin eſt in Theologia ſicut unus puer, & unus puer plus ſcit in Theologia qvam Doctor Reuchlin. Sancta Maria

ria credatis mihi, qvod ego habeo experientiam. Tamen ipſe nihil ſcit in libris Sententiarum. Sancta Maria iſta materia eſt ſubtilis, & homines non poſſunt ita capere ſicut grammaticam & poetriam. Ego vellem etiam bene poeta eſſe, & ſcirem etiam componere metra, qvia audivi in Lyptzick Sulpitium de qvantitatibus ſyllabarum. Sed qvid eſt? Ipſe deberet mihi proponere unam qvæſtionem in Theologia, & deberet arguere pro & contra. Et ipſe probavit per multas rationes, qvòd nemo ſcit perfectè Theologiam, niſi per Spiritum ſanctum: & Spiritus ſanctus infundit illam artem. Et poetria eſt cibus diaboli, ſicut dicit Hieronymus in ſuo Epiſtolari. Tunc ille bufo dixit, qvod non eſt verum, & qvod Doctor Reuchlin etiam habet Spiritum ſanctum, & qvod eſt ſufficiens in Theologia, qvia compoſuit unum librum ſatis Theologicalem, & neſcio qvomodo vocatur, & nominavit Magiſtrum noſtrum Petrum unam beſtiam. Et dixit qvòd Magiſter noſter Hochſtrat eſt frater caſeacarius:

rius: & commenſales riſerunt, ſed ego dixi qvòd eſt ſcandalum, qvod unus ſimplex ſocius debet eſſe ita irreverentialis coram uno Magiſtro noſtro. Et Doctor Petrus fuit ita iratus, qvod ſurrexit de menſa, & allegavit Evangelium, dicens: Samaritanus es, & diabolum habes. Et ego dixi: Capias tibi hoc: & fui valde gaviſus, qvod ita realiter expedivit illum truſatorem. Vos debetis procedere in factis veſtris, & debetis defendere Theologiam, ſicut feciſtis antea: & non debetis aliqvem reſpicere ſive ſit nobilis ſive ruſticus: qvia vos eſtis ſufficiens. Si ſcirem ita facere carmina, ſicut vos, ego non curarem unum principem, etiamſi vellet me interficere. Sed aliàs ſum inimicus Juriſtarum, qvia vadunt in rubeis caligis, & in mardaris ſcubis, & non faciunt debitam reverentiam Magiſtris, & Magiſtris noſtris. Ego etiam peto vos humiliter, necnon affectualiter qvatenus ſignificaveritis mihi, qvomodo ſtat in Parrhiſia cum ſpeculo oculari. Deus tribuat qvod alma mater univerſitas

ſitas Parrhiſi. Velit tenere nobiſcum, & comburere illum hæreticum librum, qvia habet multa ſcandala, ſicut ſcripſit magiſter noſter Tungarus. Ego audivi qvòd magiſter noſter Sotphi in burſa Kneck, qvi compoſuit gloſam notabilem ſuper qvatuor partes Alexandri, eſt mortuus: ſed ſpero qvod non eſt verum, qvia fuit excellens vir, & fuit profundus grammaticus, & fuit bene melior qvam iſti novi grammatici poetales. Salutare etiam dignemini mihi magiſtrum Remigium, qvi olim fuit præceptor meus ſingulariſſimus, & ſæpe dedit mihi bonas vexas qvãdo dixit mihi: Tu es ſicut auca, & non vis ſtudere, qvod fias magnus argumentator. Et ego dixi: Eximie domine magiſter noſter, ego volo me emendare in poſterum: tunc aliquando dimiſit me, aliqvando dedit mihi bonam diſciplinam, & pro tunc ego fui ita diſcretus, qvod libenter accepi correctiones pro negligentiis meis. Sed nihil amplius habeo vobis ſcribere,

Informationis Valete
ex Lyptrick

M. PETRUS

M. PETRUS HAFENmuſius M. Ortuino Gratio.

SAlutem innumerabilem. Venerabilis domine Magiſter, ſi haberem pecunias & ſubſtantiam magnam, tunc vellem dare vobis unam notabilem propinam, credatis mihi firmiter: quòd ſolvatis mihi iſtam quæſtionem, quam propono. Sed quia pro nunc non habeo boves & oves, univerſa inſuper & pecora campi, ſed ſum pauper, propterea non poſſum vobis appreciare pro veſtra doctrina, ſed promitto vobis, quòd poſtquam ſum beneficiatus, ſicut jam inſteti pro una Vicaria, tunc volo ſemel unum honorem ſpecialem facere vobis. Et ſcribatis mihi, an eſt neceſſarium ad æternam ſalutem quòd ſcholares diſcunt Grammaticam ex Poëtis ſecularibus, ſicut eſt Virgilius, Tullius, Plinius, & alii? Videtur mihi quòd non eſt bonus modus ſtuden-

di, Quia, ut ſcribit Ariſtoteles primo Methaphyſicæ; Multa mentiuntur Poëtæ, ſed qui mentiuntur, peccant, & qui fundant ſtudium ſuum ſuper mendaçiis, fundant illud ſuper peccatis. Et quicquid fundatum eſt ſuper peccatis, non eſt bonũ, ſed eſt contra Deum: quia Deus eſt inimicus peccatis. Sed in Poëtria ſunt mendacia, & ergo qui incipiunt ſuam doctrinam in poëtria, non poſſunt proficere in bonitate: quia mala radix habet ſuper ſe malam herbam, & mala arbor profert malum fructum, ſecundum Evangelium, ubi dicit Salvator: Nō eſt arbor bona quę facit fructum malum. Etiam bene adhuc memoro illam doctrinam, quam dedit mihi ſemel Magiſter noſter de Gelterſsheym in burſa montis, quando fui ſuus diſcipulus, & volui audire Saluſtium, & dixit: Quare vis audire Saluſtium tu diſcole? Tunc ego reſpondi, quod Magiſter Joannes de Uratislavia dixit, quòd diſcimus bona dictamina facere ex talibus Poëtis. Tunc ipſe dixit: eſt fantaſia,

ſed

ſed tu debes bene advertere in partibus Alexandri, & epiſtolis Caroli, quæ practicantur in aula Grammaticorum: ego nunquam audivi Saluſtium, & tamen ſcio dictamina facere metrice & proſaice. Et ſic Magiſter noſter Valentinus fecit, quòd ego nunquam ſtudui in Poetria. Et iſti humaniſtæ nunc vexant me cum ſuo novo Latino, & annihilant illos veteres libros, Alexandrum, Remigium, Johannem de Garlandria, Cornutum, Compoſita verborum, epiſtolare Magiſtri Pauli Niavis, & dicunt ita magna mendacia quòd ego facio crucem pro me quando audio: ſicut nuper unus dixit, quòd eſt in quadam provincia una aqua, quæ habet arenam auream, & vocatur Tagus, & ego fiſtulavi occulte, quia non eſt poſſibile: ego ſcio bene, quòd etiam eſtis Poeta, ſed non ſcio, unde habetis illam artem. Ipſi dicunt quòd quando vultis, tunc facitis plura metra in una hora: ſed credo, quòd intellectus veſter eſt ita illuminatus, per gratiam Spiritus ſancti

deſuper, quòd ſcitis illa & alia, quia ſemper fuiſtis bonus Theologus, & reprehenditis illos gentiles. Libenter vellem vobis ſcribere unam novitatem, ſi ſcirem: ſed non audivi aliquid, quàm quòd fratres ac domini de ordine Prædicatorum habent hic magnas indulgentias, & abſolvunt à pœna & culpa, quando aliquis eſt confeſſus & contritus, & habent ſuper hoc literas Papales. Etiam ſcribite mihi aliquid, quia ego ſum veſter tanquam famulus. Valete ex Nurenberga.

FRANCISCUS GENSELINUS Magiſtro Ortuino Gratio.

SAlutem quam mille talenta non poſſunt æquivalere in ſua gravitate. Venerabilis domine Magiſter, ſcitote quòd hic eſt magnus ſermo de vobis, & Theologi valde laudant vos, quòd non reſpexitis aliquem, & ſcripſiſtis pro defenſione fidei contra Doctorem Reuchlin. Sed aliqui ſocii, qui non habent intelligentiam, & etiam Juriſtæ qui non ſunt illuminati

minati in fide Chriſtiana, ſpernunt vos, & loquuntur multa contra vos, ſed non poſſunt prævalere, quia facultas Theol. tenet vobiſcum. Et nuper quando venerunt huc iſti libri, qui vocantur Acta Parrhiſienſium, tunc fere omnes magiſtri emerunt, & gaviſi ſunt maxime: ego pro tunc etiam emi, & miſi ad Heydelbergam, ut ibi viderent. Et credo, quod ubi viderunt, tunc pœnituit Heydelbergenſes, quòd non etiam concluſerunt cum alma Univerſitate Colonienſi contra Doctorem Reuchlin: & propterea audio, quòd Univerſitas Colonienſis facit unum ſtatutum, quòd nunquam in æternum volunt promovere unum qui complevit pro gradu bacculaureatus vel magiſterii in Heydelberga, & eſt bene factum, quia ſic debent diſcere, quid eſt Univerſitas Colonienſis, & alia vice debent tenere cum ea: ego vellem quòd ſic facerent aliis, ſed credo quod aliæ univerſitates non ſciverunt, & igitur parcitæ eis propter ignorantiam. Etiam qui-

dam ſocius dedit mihi pulchra carmina, quæ debetis intimaſſe in univerſitate Colonienſi, quæ oſtendi magiſtris & magiſtris noſtris, & fuerunt multum commendata: & miſi illa ad multas civitates pro veſtra gloria, quia faveo vobis; Et ſunt iſta, ut ſciatis quid puto.

Qui vult legere hæreticas pravitates
Et cum hoc diſcere bonas latinitates,
Ille debet emere Parrhiſienſium acta
Et ſcripta de Parrhiſia nuper facta
Quomodo Reuchlin in fide erravit
Sicut magiſter noſter Tungarus doctrinaliter probavit.
Illa vult Magiſter Ortuinus legere
Gratis, in hac alma Univerſitate.
Et cum hoc textum ubique gloſſare
Nec non quædam notabilia in margine notare,
Et vult arguere pro & contra
Sicut fecerunt Theologi in Parrhiſia.
Quando Speculū oculare axaminaverunt
Et Reuchlin magiſtraliter damnaverunt,
Ut ſciunt fratres Carmelitæ
Et alii qui vocantur Jacobitæ,

Ego

Ego miror, quomodo poteſtis ſpeculari talia, vos eſtis valde artificiales in compoſitionibus veſtris, & habetis magnam dulcedinem, ita quòd ſemper ego rideo præ lætitia, quando lego aliquid quod vos compoſuiſtis, & opto ſemper quod velitis diu vivere quòd laus veſtra creſcat, ſicut fecit uſque huc, quia veſtra ſcripta ſunt valde utilia. Deus vos conſervet & vivificet vos, & non tradat vos in manus inimicorum veſtrorum: & ſicut dicit Pſalmiſta, tribuat vobis Dominus ſecundum cor veſtrum, & omne conſilium veſtrum confirmet. Et vos etiam ſcribatis mihi de factis veſtris, quia libenter audio & video quid facitis ſeu agitis: & ſic valete. Ex Friburga.

MAGISTER CONRADUS de Zuiccavia S. D. Magiſtro Ortuino Gratio.

QUia legitur Eccleſiaſt. undecimo; Lætare juvenis in adoleſcentia tua.

Quapropter ego nunc ſum lætæ mentis; & debetis ſcire, quòd bene ſuccedit mihi in amore, & habeo multum ſupponere. Quia dicit Ezechiel: Nunc fornicàbitur in fornicatione ſua. Et quare non deberem aliquando purgare renes? tamen non ſum angelus ſed homo, & omnis homo errat. Vos etiam aliquando ſupponitis, quamvis eſtis Theologus: quia non poteſtis ſemper ſolus dormire, ſecundum illud Eccleſiaſt. quarto: Si dormierunt duo ſimul, fovebuntur mutuo: unus autem quomodo calefiet? Quando ſcribitis mihi, quid facit veſtra amaſia? Nuper dixit mihi unus, quòd quando ipſe fuit Coloniæ, tunc fuiſtis in rixa cum ipſa, & percuſſiſtis eam, quia fortaſſis non fecit ſecundum opinionem veſtram: & ego miror, quare poteſtis ita pulchram mulierem percutere, ego flerem ſi viderem: potius debetis dicere, quòd non faciat amplius, tunc ipſa emendaret ſe, & de nocte eſſet vobis amicabilior. Tamen

men quando legiſtis nobis Ovidium, dixiſtis nobis, quòd nullo modo debemus percutere mulieres, & allegaſtis ad hoc ſacram Scripturam. Ego ſum contentus, quòd amica mea eſt hilaris & non iraſcitur mecum, quando venio ad eam, tunc etiam facio talia, & ſumus in lætitia, & bibimus cereviſiam & vinum, quia vinum lætificat cor hominis: ſed triſtitia exſiccat oſſa. Aliquando ſum iratus ſuper eam, tunc dat mihi oſculum, & fit pax: & poſtea dicit: Domine magiſter eſtote lætæ mentis. Nuper volui ire ad eam, tunc vidi exire quendam juvenem mercatorem, qui habuit apertas caligas, & ſudavit in fronte, & credidiſſem, quòd ſuppoſuiſſet eam: & fui quodammodo iratus, ſed ipſa juravit, quòd non tetigiſſet eam ille mercator, ſed voluiſſet ei vendere lintreum ad faciendas camiſias. Tunc ego dixi, eſt bonum, ſed quando etiam datis mihi unam camiſiam? Tunc rogavit me quòd deberem ei concedere duos florenos, quòd poſſet ſolvere illum linum, tunc etiam vellei

mihi dare unam camiſiam : & pro tunc non habui pecuniam, ſed petii unum ſocium qui conceſſit mihi, & dedi ei. Ego laudo quòd aliquis ſemper eſt lætus, & medici dicunt etiam quod ſanum eſt, quando aliquis eſt lætus. Quidam Magiſter noſter hic ſemper iraſcitur & nunquam eſt lætus, & propterea ſemper eſt infirmus: ipſe ſemper reprehendit me, & dicit, quòd non debeo amare mulieres, quia ſunt diaboli, & perdificant homines, & ſunt immundæ, & nulla mulier eſt pura; & quando aliquis eſt cum muliere, tunc eſt ſicut cum diabolo: quia permittunt nulli requiem. Tunc ego dixi, parcatis mihi domine Magiſter noſter, veſtra mater etiam fuit mulier, & abivi. Ipſe etiam nuper prædicavit, quod ſacerdotes nullo modo deberent habere concubinas ſecum, & dixit quod Epiſcopi peccant mortaliter, quando accipiunt decimam l'actis, & permittunt ancillas eſſe cum presbyteris, quia deberent eas totaliter expellere. Sed ſit a, vel b, nos debemus eſſe aliquando læti, &
etiam

etiam poſſumus dormire cum mulieribus, quando nemo videt: poſtea tamen facimus confeſſionem, & Deus eſt miſericors, & debemus ſperare veniam Ego mitto vobis hic quædam ſcripta pro defenſione Alexandri Galli Grammatici antiqui & ſufficientis: quamvis Poëtæ moderni volunt eum reprehendere, ſed non ſciunt quid loquuntur: quia Alexander eſt optimus, ut olim dixiſtis mihi quando ſtetimus Daventriæ. Quidam Magiſter hic dedit mihi: ſed neſcio ubi accepit. Ego vellem quod faceretis imprimere: tunc maxime faceretis iratos illos Poëtas. Quia ille auctor realiter vexat eos: ſed eſt ita Poëtaliter compoſitum quod ille qui compoſuit, eſt etiam bonus Poëta: ſed cum hoc eſt Theolog⁹, & non tenet cum ſecularibus Poëtis ſicut eſt Doctor Reuchlin, Buſchius & alii. Statim quando fuit mihi data illa materia, tunc dixi, quod vellem vobis mittere quòd legeretis. Si habetis aliquid novum tunc etiam mittatis mihi, valete in charitate non ficta, ex Lyptzich.

JOHANNES ARNOLDI S. D. P.
M. Ortuino Gratio.

QUoniam quoniam quidem igitur vos concupiſcitis ſemper habere unam novitatem, ſecundum quod dicit Ariſtoteles: Omnes homines natura ſcire deſiderant. Quare igitur ego Johannes Arnoldi veſter diſcipulus & humilis ſubditus, mitto dominationi ſeu honorabilitati veſtræ hic unum libellum, quem compoſuit quidam Ribaldus, & ſcandalizavit dominum Johannem Pfefferkorn in Colonia, virum proculdubio integerrimum, & ego fui valde iratus, ſed non potui prohibere quòd non imprimeret, quia iſte ſocius habet hic multos fautores, etiam nobiles, & vadunt armati ſicut bufones, cum longis gladiis in plateis. Sed tamen ego dixi quòd non eſt rectum, quia debetis notare quod iſti Poetæ ſeculares adhuc facient multas guerras cum ſuis metris: ſi magiſtri noſtri non habebunt advertentiam, & non citabunt eos per magiſtrum Jacobum Hochſtraten ad curiam.

riam Romanam. Et ego timeo quòd erit unum magnum diſturbium in fide catholica. Rogo igitur vos quòd velitis componere unum librum contra iſtum ſcandalizatorem, & realiter vexare eum, tunc poſtea non erit ita audax quòd velit ſtimulare magiſtros noſtros, quia ipſe eſt ſimplex ſocius, & neq; eſt promotus neq; qualificatus in Jure vel artibus quamvis ſtetit in Bononia, ubi etiam ſunt multi Poetæ ſeculares, non zeloſi & in fide illuminati. Ipſe nuper ſedit in menſa & dixit, quòd magiſtri noſtri in Colonia & Parrhiſia faciunt injuriam Doctori Reuchlin: & ego tenui ei oppoſitum. Tunc vexavit me multis malis verbis & ſcandaloſis, quòd fui ita iratus quòd ſurrexi de menſa, & proteſtavi coram omnes de injuriis, & non potui comedere unam buccellam. Vos debetis mihi dare conſilium in ſupradicta cauſa, quia etiam pro parte eſtis Juriſta. Ego compilavi aliqua metra, quæ mitto vobis hic;

Choriambicum, Hexametrum, Saphicum, Jambicum, Aſclepiadicum, En-

decaſyllabum, Elegiacum, Dicolon, Diſtrophum.
Qui eſt bonus Catholicus, debet ſentire cum Parrhiſienſibus.
Quia illud Gymnaſium, eſt mater omnium Univerſitatum.
Deinde Colonia ſancta, quæ eſt in fide Chriſtiana tanta,
Quòd nullus debet contra dicere, vel merito pœnam luere.
Sicut Reuchlin Doctor, qui eſt ſpeculi ocularis auctor,
Quem Magiſter noſter Tungarus, probavit quod eſt hæreticus.
Nec non Magiſter de alta platea, qui fecit comburere ejus dictamina.

Si haberem unum argumentum, ego vellem componere unum librum contra iſtum trufatorem, & probare, quòd de facto eſt excommunicatus. Non habeo plus tempus ad ſcribendum, quia oportet me ire ad lectionem, quia unus Magiſter legit replicationes ſuper veterem artem valde ſubtiliter compoſitas, & ego audio eas pro completione. Valete ſuper omnes

omnes ſocios & amicos meos, qui ſunt hic & ubique, & in omnibus locis honeſtis.

CORNELIUS FENESTRIFICIS S. D. P. M. Ortuino Gratio.

SAlutes tot quot habet cœlum ſtellas & mare arenas, venerande domine Magiſter, egò habeo hic multas rixas & guerras à malis viris, qui præſumunt eſſe docti, & tamen non didicerunt Logicam quæ eſt ſcientia ſcientiarum. Ego legi nuper unam miſſam ad prædicatores de Spiritu ſancto quòd Deus velit mihi dare ſuam gratiam, & bonam memoriam in Syllogiſmis, ad diſputandum cum illis qui ſciunt tantum latiniſare, & dictamina componere. Etiam impoſui unam collectam in illa miſſa pro Magiſtro noſtro Jacobo ne Hochſtrat, & Magiſtro noſtro Arnoldo de Tungaris ſummo regente in burſa Laurentii, quòd poſſunt in diſputatione Theologica ad metam redargutionis ducere quendam Doctorem in Jure, qui vocatur Johannes Reuchlin, etiam eſt Poëta ſecula-

ſecularis & præſumtuoſus, & tenet oppoſitum contra univerſitates, pro Judæis. Et facit propoſitiones ſcandaloſas & offenſivas piarum aurium, & probavit Joh. Pfefferkorn & magiſter noſter Tungarus, ſed non eſt fundatus in Theologia ſpeculativa, nec qualificatus in Ariſtotele, aut Petro Hiſpano. Ideo magiſtri noſtri in Parrhiſia damnaverunt ad ignem vel reclamationem. Ego vidi literam & ſigillum domini Decani ſacroſanctæ facultatis Theologicæ Parrhiſien. Unus magiſtrorum noſtrorum valde profundus in ſacra Theologia, & illuminatus in fide, qui eſt membrum quatuor univerſitatum, & qui habet plus quam centum ſcribentes ſuper libros ſententiarum, in quibus ſe fundat: dixit manifeſte quòd prædictus Doctor Joannes Reuchlin non poteſt evadere; Et quod etiam Papa non audet dare ſententiam contra talem ſolenniſſimam univerſitatem, quia ipſe non eſt Theologus, & beatum Thomam contra gentiles non intelligit, quamvis dicunt quòd eſt doctus, videlicet in Poeſi.

Oſten-

Oſtendit mihi magiſter noſter qui eſt plebanus ad ſanctum Martinum epiſtolam, in qua illa univerſitas ſorori ſuæ univerſitati Colonienſi: valde amicabiliter promittit auxilium ſuum realiter cum effectu, & tamen iſti latiniſatores præſumunt tenere oppoſitum. Ego ſedi nuper Moguntiæ in coronæ hoſpicio, ubi tribulaverunt me valde indiſcrete duo trufatores, & vocaverunt magiſtros noſtros in Parrhiſia & Colonia fantaſticos, & ſtultos, & dixerunt quòd ipſorum libri ſuper ſententias eſſent fantaſiæ: ſimiliter proceſſus, copulata, reparationes omniũ burſarum dixerunt, quod eſſent vanitates. Tunc fui ita iratus, quod non ſcivi reſpondere, cum hoc etiam vexaverunt me, quod feci paſſagium ad Treuerim ad videndum tunicam Domini, quia dixerunt quòd fortaſſis non eſſet tunica Domini, & probaverunt ſic per Cornutum Syllogiſmum. Quicquid eſt laceratum, non debet oſtendi pro tunica Domini: ſed illa eſt talis, ergo &c. Tunc ego conceſſi majorem, ſed negavi minorem:

tunc.

tunc probaverunt ſic: B. Hieron. dicit. Vetuſto oriens colliſus errore tunicam Domini inconſutilem deſuper contextam totum minutatim deſcripſit perfruſtrà. Et ego reſpondi, quod S. Hieron. non eſt de ſtylo Evangelii, nec immodicite ex Apoſtolis; & ſic ſurrexi de menſa, & reliqui illos trufatores. Vos debetis ſcire quòd tam irreverentialiter loquuntur de Magiſtris noſtris, & Doctoribus illuminatis in fide: quòd certe de facto poſſunt eſſe excomunicati à Papa. Si ſcirent Curtiſani, ipſi citarent eos ad curiam Romanam, & impetrarent eorum beneficia: vel ſaltem tribularent eos cum expenſis. Quis unquam audivit, quòd ſimplices ſocii, in nulla facultate promoti vel qualificati, deberent vexare tam eximios viros, in omni profecto ſcibili profundiſſimos ut ſunt Magiſtri noſtri? ſed ipſi ſuperbiunt propter ſua metra. Ego etiam ſcio facere metra & dictamina, quia legi etiam novum Latinum idioma M, Laurentii Corvini, & Grammatici Braſſicani, & Valerium Maximum, & alios

Poëtas.

Poëtas. Et compilavi nuper in via eundo unum dictamen metricum contra iſtos hoc modo.

Sunt Moguntiæ in publica Corona
In qua nuper dormivi in propria per-
Duo indiſcreti bufones (ſona
In Magiſtros noſtros irreverentiales ne-
bulones (Theologia
Qui audent reprehendere Magiſtros in
Quamvis ipſi non ſunt promoti in Philo-
ſophia.
Nec ſciunt in ſcholis formaliter diſputare
Et ex una concluſione multa corollaria
formare. (tilis
Ut docet fundamentaliter Doctor ſub-
Qui contemnit eum, eſt multum vilis.
Ut concludunt quotlibeta Doctoris ir-
refragabilis
Qui eſt in ſcientiis non expugnabilis:
Et non ſciunt quid eſt Doctor Seraphic⁹
Sine quo nullus fit bonus Phyſicus:
Et qui veraciter ſcribit Doctor ſanctus
In Ariſtotele & Porphyrio tantus
Quia ſolus exponit quinque univerſalia
Quæ dicuntur etiam quinq; prædicabilia

O quàm

O quàm breve continuat libros prædicamentales.
Et ſumit Ariſtotelis ſententias morales.
Quæ omnia non intelligunt Poëtæ,
Ideo loquuntur ita indiſcrete.
Ut iſti duo præſumptuoſi trufatores
Qui vocant magiſtros noſtros oſores,
Sed magiſter noſter de Hochſtrat debet eos citare,
Tunc non amplius audebunt illuminator vexare.

Valete & ſalutate mihi cum magna reverentia dominos meos M. noſtrum Arnoldum de Tungaris, & M. noſtrum Remigium, & M. noſtrum Valentinum de Gelterſheym, & Dominum Jacobum de Ganda, ordinis Prædicatorum Poetam ſubtiliſſimum, & alios.

M. HILTBRANDUS MAMMAceus. S. D. M. Ortuino.

AMiciſſime domine Ortuine, non poſſum jam ſcribere eleganter epiſtolam ſecundum præcepta quæ ſcribuntur in modo epiſtolandi: quia hoc tempus non permittit, ſed oportet breviter &

& ſtatim manifeſtare paucis verbis quid eſt, quod habeo expedire caſum unum vobiſcum, qui eſt mirabilis, & eſt talis res. Vos debetis intelligere, quòd hic eſt terribilis fama, & omnes dicunt quòd in curia Romana cauſa magiſtrorum noſtrorum male ſtat, quia dicunt quòd Papa vult autentizare ſententiam quæ ante annum lata eſt in Spira pro Doctore Reuchlin: quando audivi, tunc ita timui quòd non potui aliquod verbum dicere, & fui ſicut mutus, & per duas noctes non dormivi; Quia amici Reuchlin gaudent, & vadunt ubique ſeminantes iſtam famam: & ego non crederem, niſi vidiſſem unam literam unius magiſtri noſtri de ordine Prædicatorum, in qua ſcripſit cum magna triſtitia illam novitatem. Et cum hoc ſcripſit, quòd Papa permiſit quòd Speculum oculare debet in curia Romana imprimi, & mercatores debent vendere, & omnis homo debet legere. Et magiſter noſter Hochſtratus voluit exire curiam Romanam, & voluit jurare paupertatem,

tunc judices non voluerunt eum dimittere: ſed dixerunt quòd debet expectare finem, & quòd non poteſt jurare paupertatem, quia intravit urbem Romanam cum tribus equis, & in curia Romana habuit commenſales, & expoſuit magnas pecunias, & propinavit Cardinalibus, & Epiſcopis, & auditoribus Conſiſtorii multa munera & propterea non debet jurare paupertatem. O ſancta Maria, quid volumus nunc facere? ſi Theologia ita ſpernitur, quòd unus Juriſta debet prævalere omnes Theologos? Ego credo quòd Papa non eſt bonus Chriſtianus, qui ſi eſſet bonus Chriſtianus, tunc eſſet impoſſibile, quòd non teneret cum Theologis. Sed etiamſi Papa dat ſententiam contra Theologos, tunc videtur quod debet fieri appellatio ad concilium: quia conciliũ eſt ſupra Papam, & in concilio Theologi habent prævalentiam ſuper alias facultates: tunc ſpero quòd Dominus dabit benignitatem & reſpiciet famulos ſuos Theologos, & non permittet quòd inimicus noſter ſupergaudeat nos, & dabit nobis

gratiam

gratiam Spiritus ſancti, quòd non poſſumus ſperare fallimoniam iſtorum hæreticorum. Quidam Juriſta nuper dixit hic quod eſt fatatum, quòd ôrdo Prædicatorum debet perire, & quod ex illo ordine debent venire maxima ſcandala in fidem Chriſti, ſicut non audita ſunt prius: & dixit ubi legit illam prophetiam. Sed abſit quod hoc ſit verum. Quia ille ordo eſt utilis, & ſi ille ordo non eſſet, tunc neſcio quomodo ſtaret Theologia, quia ſemper prædicatores ſunt profundiores in Theologia, quàm minores vel Auguſtinenſes, & tenent viam Doctoris ſancti, qui tamen nunquam erravit. Et ipſi etiam habuerunt multos Sanctos in ſuo ordine, & ſunt audaces in diſputatione contra hæreticos. Ego miror, quare Magiſter noſter Jacobus de Hochſtraten non poteſt jurare paupertatem, tamen eſt in ordine mendicantium, qui manifeſte ſunt pauperes. Si non timerem excommunicationem, ego vellem dicere quòd Papa erraret ibi: & nõ credo quòd hoc eſt verum, quòd ipſe expoſuit ſic pecunias, & dedit

& dedit propinas, quia eſt vir valde zeloſus: & credo quòd iſti Juriſtæ & alii fingunt talia, & Doctor Reuchlin ſcit ipſis ita blandire, quia etiam audivi quòd multæ civitates, & multi principes, ac domini ſcripſerunt pro eo. Et eſt ratio, quia non ſunt in Theologia inſtructi, & non intelligunt factum, aliâs permitterent iſtum hæreticum habere diabolum, quia eſt contra fidem, etiamſi totus mundus diceret contrarium. Vos debetis iſta ſtatim manifeſtare magiſtris noſtris in Colonia: quòd ſciunt capere conſilium. Et valete in Chriſto. Datum in Tubinga.

M. CONRADUS DE ZUICCAvia S. D. M. Ortuino.

SIcut ſcripſiſtis mihi, quòd non amplius curatis illas levitates, & non amplius vultis amare mulieres, vel ſupponere, niſi in menſe ſemel, aut bis: ego miror quòd talia ſcribitis, tamen ego ſcio contrarium. Eſt hic unus ſocius, qui nuper venit ex Colonia, & bene eſt vobis notus,

notor, & fuit etiam ſemper ibi vobiſcum. Ipſe dicit quòd ſupponitis uxorem Joh. Pfefferkorn, & dixit mihi veraciter, & juravit, & ego credo etiam. Quia vos eſtis valde amicabilis, & etiam ſcitis dare bona verba. Et cum hoc ſcitis perfectè artem amandi ex Ovidio. Etiam dixit mihi quidam mercator, quod dicunt Coloniæ quòd Magiſter noſter Arnoldus de Tungaris etiam ſupponit eam: ſed hoc non eſt verum, quia ego ſcio veraciter, quod ipſe adhuc eſt virgo, & quod nunquam tetigit unam mulierem, ſed etiamſi feciſſet, vel faceret ſicut non credo, tamen non eſſet propterea ita malus, quia humanum eſt errare. Vos multum ſcribitis mihi de iſto peccato, quod non eſt majus peccatum in mundo, & allegatis multas Scripturas. Ego ſcio bene quòd non eſt bonum, ſed tamen etiam in ſacra Scriptura reperitur, quod aliqui ſic peccaverunt, & tamen fuerunt ſalvati. Sic Samſon quid dormivit cum una meretrice, & tamen poſtea Spiritꝰ Domini irruit in eum. Et poſſum contra vos arguere ſic.

C Quis-

Quiſquis non eſt malevolus, recipit Spiritum ſanctum: ſed Samſon non eſt malevolus, ergo recipit Spiritum ſanctum. Majorem probo, quia ſcriptum eſt: In malevolam animam non introibit Spiritus ſapientiæ, ſed Spiritus S. eſt Spiritus ſapientiæ: Ergo. Minor patet, quia ſi illud peccatum fornicationis eſſet ita malum: tunc Spiritus Domini non irruiſſet in Samſon, ſicut patet in libro Judicum. Etiam legitur de Salomone, quod habuit trecentas reginas, & concubinarum non fuit numerus: & ipſe fuit maximus fornicator uſque ad mortem ſuam, & tamen Doctores communiter concludunt quòd eſt ſalvatus. Quid nunc videtur vobis? Ego non ſum fortior quam Samſon, & non ſum ſapientior Salomone, & ergo oportet aliquando habere unam lætitiam. Quia ut dicunt Medici, hoc valet contra melancholiam. Ah quid dicitis de iſtis ſerioſis patribus? tamen dicit Eccleſiaſtes: Et deprehendi nihil eſſe melius, quàm lætari hominem in opere ſuo. Quapropter ego dico cum Salomone ad ami-

amicam meam. Vulneraſti cor meum ſoror mea, ſponſa mea, vulneraſti cor meum in uno crine colli tui. Quam pulchræ ſunt mammæ tuæ ſoror mea, Sponſa mea. Pulchriora ſunt ubera tua vino, & cætera. Per deos valde jucundum eſt amare mulieres, ſecundum illud carmen Samuelis Poëtæ: Diſce bone Clerice virgines amare, quia ſciunt dulcia oſcula præſtare, juventutem floridam tuam conſervare. Quia amor eſt charitas, & Deus eſt charitas: Ergo amor non mala res. Solvatis mihi illud argumentum. Etiam dicit Salomon: Si dederit homo omnem ſubſtantiam domus ſuæ pro dilectione, quaſi nihil deſpiciet eam. Sed permittamus iſta, & veniamus ad alia. Rogaſtis me quod deberem vobis nova ſignificare: Ergo ſciatis quod jam in carnisprivio fuit hic magna lætitia. Et fuit haſtiludium, & princeps meꝰ equitavit in foro, & habuit pulchrum andallum deſuper, & in quo fuit picta una mulier cum magno ornatu, & juxta ipſam ſedit quidam juvenis in criſpis crinibus qui

organizavit ei ſecundum Pſalmiſtam: Juvenes & virgines, ſenes cum junioribus laudent nomen Domini. Et quando Princeps venit in Civitatem, tunc Univerſitas intromiſavit eum cum magna Proceſſione, & Cives braxaverunt multam cereviſiam, & propinaverunt dulcia cibaria, & bene dapiverunt Principem & omnes curiales, & poſtea choriaverunt, & ego ſteti in uno conſpicello quod potui videre. Non ſcio plura, quàm quod opto vobis omnia bona: & valete in nomine Domini, ex Liptzick.

M. JOHANNES KRABACIUS S. D. M O. tuino Gratio.

EXcellens vir, ſecundum quod fui ante duos annos vobiſcum in Colonia, & vos dixiſtis mihi, quod ſemper deberem vobis ſcribere ubicunque eſſem, ſic jam notifico vobis, quod audivi de morte unius Excellentiſſimi Theologi, qui vocatur M. noſter Heckman de Franconia, qui fuit unus principalis vir, & tempore meo fuit ibi Rector, & fuit inimicus omnium

omnium Poetarum ſecularium, & fuit vir zeloſus, & libenter celebravit miſſas, & quando tenuit Rectoratum Viennæ, tunc ſervavit ſuppoſita in magno rigore: & fuit laudabilis. Semel venit unus ſocius ex Moravia, quando ego fui Viennæ, qui debet eſſe Poëta, & ſcripſit etiam metra, & voluit legere artem metrificandi, & non fuit intitulatus. Tunc ipſe magiſter noſter Heckman prohibuit ei, & ipſe fuit ita prætenſus, quod non voluit curare mandatum ejus: tunc Rector prohibuit ſuppoſitis, quod non deberent viſitare ejus lectionem. Tunc ille Ribaldus acceſſit Rectorem, & dixit ei multa ſuperba dicta, & tibiſavit eum. Tunc ipſe miſit pro famulis civitatis, & voluit eum incarcerare, quia fuit magnum ſcandalum quod ſimplex ſocius deberet tibiſare unum Rectorem Univerſitatis qui eſt Magiſter noſter, & cum hoc ego audio, quod ille ſocius neque eſt Baccalaurius neq; Magiſter, nec eſt aliquo modo qualificatus ſeu graduatus, & inceſſit ſicut bellator, vel qui vult ambulare ad bellum, & habuit ple-

pileum & longum cultrum in latere, ſed per Deos ipſe fuiſſet incarceratus, ſi non hab iſſet notos in civitate. Ego doleo maximè ſi eſt verum, quòd ille vir eſt defunctus, quia fecit mihi multa bona, quando fui Viennæ: & propterea feci ei epitaphium tale:

Qui jacet in tumulis, fuit inimicus Poëtis
Et voluit eos expellere, quando voluerunt hic practicare:
Sicut nuper unus ſocius, qui non fuit intitulatus:
Veniens ex Moravia, & docens facere metra:
Quem voluit incarcerare, propter ſuum tibiſare,
Sed quia nunc eſt mortuus, in Wienna ſepultus:
Dicatis bis vel ter, pro eo Pater noſter.

Fuit hic nuncius qui portavit nova quæ ſunt mala ſi ſunt vera, quod cauſa veſtra non bene ſtat in curia Romana, ſed ego non credo: quia iſti nuncii dicunt etiam multa mendacia, Poëtæ bene murmurant

murant hic contra vos, & dićunt quod velunt defendere Doctorem Reuchlin cum ſuis carminibus: ſed quia vos etiam eſtis Poëta quando vultis: credo quod bene manebitis præ ipſis. Tamen debetis mihi ſcribere, quomodo ſtat negotium, ſi tunc poſſum adjuvare vos, tunc habebitis me fidelem ſocium & adjutorem. Valete, ex Nurenberga.

GUILHELMUS SCHERSCHLEIferius S. D. M. Ortuino.

VAlde miror venerabilis vir, quare mihi non ſcribitis, & tamen ſcribitis aliis qui non ſcribunt vobis ita ſepe ſicut ego ſcribo vobis. Si eſtis inimicus meus quod non vultis mihi amplius ſcribere, tunc ſcribatis mihi tamen quare non vultis amplius ſcribere, ut ſciam quare non ſcribitis, cum ego ſemper ſcribo vobis, ſicut etiam nunc ſcribo vobis, quamvis ſcio quod non eritis mihi reſcribere. Veruntamen oro vos præcordialiter quod velitis mihi tamen ſcribere, & quando

do ſemel ſcripſiſtis mihi, tunc ego volo vobis decies ſcribere, quia libenter ſcribo amicis meis, & volo me exercitare in ſcribendo, ita ut poſſum eleganter dictamina & Epiſtolas ſcribere: ego non poſſum cogitare quid eſt in cauſa quod non ſcribitis mihi. Et conqueſtus ſum nuper quando hic fuerunt aliqui Colonienſes, & interrogavi: Quid facit tamen Magiſt. Ortuinus, quod non ſcribit mihi? ipſe non ſcripſit mihi in duobus annis: dicatis tamen ei quod ſcribat mihi, quia libentius vellem ſuas literas legere quam mel comedere, & ipſe fuit olim amicus principalis. Et interrogavi etiam quomodo tranſit vobis in illa lite cum Doctore Reuchlin. Tunc dixerunt, quod ille Juriſta ſcit vos circumdare cum ſua arte. Tunc optavi quod Dominus Deus velit dare vobis ſuam gratiam quod eritis victor, ſi vultis mihi ſcribere: tunc etiam debetis mihi de illo ſcribere, quia vellem libenter ſcire. Iſti Juriſtæ vadunt hic, & dicunt: Doctor Reuch. habet bonũ negocium, & Theologi in Colonia fecerunt ei inju-

injuriam. Et per Deos ego timeo quod Eccleſia poteſt in ſcandalum venire, ſi ille liber Speculum oculare non comburitur, quia habet multas propoſitiones irreverentiales, & contra fidem Catholicam. Et ſi non cogitur ille Juriſta ad revocationem: tunc alii etiam tentabunt ſic ſcribere in Theologia, quamvis non ſciunt, & neq; ſtuduerunt in via Thomæ, neque in via Alberti neque Scoti: & etiam non ſunt illuminati in fide per gratiam Spiritus ſancti. Quia unusquisq; debet manere in facultate ſua, & non debet mittere falcem in meſſem alterius: quia ſutor eſt ſutor, & ſartor eſt ſartor, & faber eſt faber. Et non ſtaret bene ſi unus ſartor vellet facere calceos vel ſtamulta. Vos debetis audacter defendere vos & ſacram Theologiam, & ego etiam orabo Deum pro vobis, quod velit vobis tribuere gratiam ſuam, & illuminare veſtrum intellectum, ſicut fecit antiquis patribus, ne diabolus prævaleat cum ſuis ſervitoribus contra juſtitiam. Sed ſcribite mihi tamen propter Deum, quomodo ſtatis

vos facitis mihi magnam anguſtiam, & non indigetis. Sed pro nunc commendo vos Domino Deo. Valete in Chriſto. Datum Franckfurdiæ.

MATTHÆUS MELLILAMBIUS S. D. M Ortuino Gratio.

Quoniam quidem ſemper fui amicus veſtræ dominationis, & procuravi veſtrum bonum: ergo nunc volo vos in veſtris adverſitatibus caviſare, & volo in veſtra fortuna eſſe lætus, & in infortunio triſtis: quia vos eſtis amicus meus, & cum amicis debemus eſſe læti quando lætantur, & contriſtari quando triſtantur, ut ſcribit Tullius, quamvis eſt gentilis & Poëta. Igitur manifeſto vobis quod hic habetis unum inimicum valde malitioſum, qui dicit multa vituperia contra dominationem veſtram: & præſupponit multa, extollens ſe in ſuperbia ſua, & dicit coram omnibus quod eſtis ſpurius, & mater veſtra eſt meretrix, & pater veſter presbyter, tunc ego ſteti pro vobis & dixi: D. Baccalaurie vel qualiter eſtis

eſtis qualificatus, vos eſtis adhuc juvenis, & non deberetis vituperare Magiſtros. Quia ut ſcriptum habetur in Evangelio. Non eſt diſcipulus ſupra Magiſtrum. Sed vos eſtis adhuc diſcipulus, & Dominus Ortuinus eſt Magiſter octo vel decem annorum, & ergo non eſtis ſufficiens ad vituperandum unum Magiſtrum vel virum in tali dignitate conſtitutum, aliàs etiam invenietis aliquem qui vituperabit vos, etiamſi eſſetis adhuc ita ſuperbus, vos debetis habere verecundiam, & non facere talia. Tunc ipſe dixit, ego loquor veritatem, & ſcio probare dicta mea, & non volo vos reſpicere, quia Ortuinus eſt ſpurius, & quidam Lansmannus ſuus dixit mihi pro vero, quòd novit ejus parentes, & etiam ego volo ſcribere hoc Doctori Reuchlin, quia adhuc non ſcit. Sed quare velletis me vituperare, vos nihil ſcitis de me. Tunc ego dixi: Ecce domini ſocii, iſte prætendit ſe eſſe ſanctum, quia dicit quod non poteſt vituperari, & quod nihil mali fecit, ſicut ille Phariſæus. qui dixit quod jejunaret bis in Sabbatho.

Tunc ipſe fuit iratus & dixit: Ego non dico quod nō peccavi, quia hoc eſſet contra Pſalmiſtam, qui dicit: Omnis homo mendax, & exponit gloſſa, id eſt peccator. Sed dixi quod non debetis ſeu poteſtis me vituperare quantū ad generationem de patre & matre. Sed Ortuinus eſt ſpurius & non eſt legitimus: ergo eſt vituperabilis, & ego volo eum vituperare in æternum. Tunc ego dixi, non faciatis: quia Dominus Ortuinus eſt excellens vir, & poteſt ſe defendere. Ipſe vero dixit adhuc plura ſcandala de matre veſtra, quòd ſacerdotes & monachi & equeſtres & ruſtici in campo & in ſtabulo, & alibi ſuppoſuerunt eam. Et ego habui ita magnam verecundiam quod non creditis, ſed non poſſum vos defendere, quia non vidi patrem veſtrum & matrem, quamvis credo firmiter, quod ſunt honeſti & probi. Sed ſcribatis mihi quomodo eſt, tunc ego volo ſeminare veſtram laudem hic. Etiam dixi ſibi: vos non debetis talia dicere, quia ponamus caſum quod Magiſter Ortuinus ſit ſpurius,

ſius, tamen fortaſſis eſt legitimatus, tunc non eſt amplius ſpurius; quia ſummus Pontifex habet poteſtatem ligandi & ſolvendi, & poteſt unum ſpurium facere legitimum, & econtra. Sed ego volo probare ex Evangelio, quod eſtis dignus vituperari. Quia ſcriptum eſt, qua menſura menſuraveritis, eadem menſurabitur & vobis: ſed vos menſuratis menſura vituperationis, ergo etiam ſic debet menſurari vobis. Etiam probo per aliud: quia dicitur à Domino noſtro Jeſu Chriſto: Nolite judicare, ne judicemini: ſed vos judicatis alios & vituperatis eos: ergo etiam debetis judicari & vituperari. Tunc ipſe dixit, quod mea argumenta ſunt fraſcariæ, & non habent effectum: & fuit ita contumax quod dixit: Etiamſi Papa feciſſet unum filium extra matrimonium, & poſtea legitimaret eum, quod tamen coram Deo non eſſet legitimus, ſed ipſe vellet eum tenere pro ſpurio. Ego credo quod diabolus eſt in iſtis Ribaldis, quod ita vituperant vos: quapropter ſcribatis mihi, quod poſſum veſtrum

honorem defendere: quia eſſet ſcandalum, quod Doctor Reuchlin ſciret de vobis, quod eſſetis ſpurius, ſed dato quod ſitis: tamen ille non poteſt ſufficienter probare, & ſi videtur vobis bonum, volumus eum citare ad curiam Romanam, & cogere quod debet facere revocationem: ſicut ſciunt Juriſtæ concludere, & poſſumus eum facere irregularem: & per Procuratorem poſſumus tribulare eum, & accipere ejus beneficia ſi incurrerit irregularitatem, quia habet unum Canonicatum hic Moguntiæ, & unam parochiam alibi: & non habeatis mihi pro malo quod ſcribam vobis quid audivi, quia puto optime. Et valete in Domino Deo, qui cuſtodiat omnes vias veſtras. Datum Moguntiæ.

M. JOHANNES HIPP. S.D.M.
Ortuino Gratio.

LÆtamini in Domino, & exultate juſti, & gloriamini omnes recti corde Pſ.XXXI. Sed ne habeatis moleſtiam, dicentes:

centes: quid putat iſte cum ſua allegatione? Debetis legere unam novitatem cum lætitia, quia hilarabit veſtram dominationem mirabiliter, & volo ſcribere cum brevibus verbis. Fuit hic unus Poëta, qui vocatur Johannes Eſticampianus, & ipſe fuit ſatis prætenſus, & parvipendit ſæpe magiſtros artium: & annihilavit eos in ſua lectione, & dixit quod non ſunt ſufficientes, & quod unus Poëta valet decem Magiſtros: & quod Poëtæ in proceſſione deberent præcedere Magiſtros & Licentiatos. Et ipſe legit Plinium, & alios Poetas, & dixit quod Magiſtri artium non ſunt Magiſtri in ſeptem artib. liberalibus, ſed potius in ſeptem peccatis mortalibus, & non habent bonum fundamentum, quia non didicerunt Poetriam, ſed tantum ſciunt Petrum Hiſpanũ & parva Logicalia: & habuit multos auditores & domicellos, & dixit quod nihil eſt cum Scotiſtis & Thomiſtis, & emiſit blaſphemias contra Doctorem ſanctum. Tunc Magiſtri expectaverunt ſuum tempus, ut vindicarent ſe cum adjutorio Dei, & Deus

voluit

voluit quòd ipſe ſemel fecit unam orationem, & ſcandalizavit Magiſtros, Doctores & Licentiatos & Baccalaureos: & laudavit ſuam facultatem, & vituperavit ſacram Theologiam. Et fuit magna verecundia inter Dominos de facultate. Et collegerunt Magiſtri & Doctores concilium & dixerunt: Quid facimus? quia hic homo multa mira facit: ſi dimittimus eum ſic, omnes credent quòd eſt doctior nobis, ne forte veniant moderni & dicant, quod ſunt de meliori via quam antiqui, & vilificabitur noſtra Univerſitas, & fiet in ſcandalum. Et dixit Magiſt. Andreas Delitſch, qui eſt etiam alias bonus Poëta, quod videtur ſibi, quod Eſticampianus eſt in univerſitate tanquam quinta rota in curru, quia impedit alias facultates, quod ſuppoſiti non poſſunt bene in eis qualificari. Et alii Magiſtri juraverunt, quod eſt ita: & ſumma ſummarum ipſi concluſerunt, quod vellent relegare vel excludere iſtum Poëtam, etiamſi deberent in perpetuum habere inimicitiam. Et citaverunt eum ad Rectorem, & monue-

...unt eum in valvis Eccleſiæ : & ipſe ...paruit & habuit unum Juriſtam ſe... ..., & prætendit ſe defendere, & habuit ...m alios ſocios qui ſteterunt cum eo. ... Magiſtri dixerunt, quod deberent ...re, quia aliàs eſſent perjuri, quia ſta... ...t contra Univerſitatem. Et Magiſtri ...erunt fortes in bello, & permanſerunt ...nſtantes, & juraverunt quod vellēt ne... ...ini parcere propter juſtitiam, & aliqui ...riſtæ & Curiales rogaverunt pro eo: ...t Domini Magiſtri dixerunt, quod ...on eſt poſſibile, quia habent ſtatuta, & ...ecundum ſtatuta debet relegari. Et quod ...eſt mirabile, etiam Princeps petivit pro eo, & nihil juvit: quia dixerunt ad ducem, quod oportet ſervare ſtatuta Univerſitatis, quia ſtatuta in Univerſitate ſunt ſicut ligatura in libro: quia ſi ligatura non eſſet, tunc folia caderent hinc inde: & ſi ſtatuta non eſſent, tunc non eſſet ordo in Univerſitate, & ſuppoſita ſtarent in diſcordia, & fieret confuſum chaos: ergo deberet procurare bonum Univerſitatis, ſicut feciſſet pater ſuus.

Tunc

Tunc princeps permiſit ſibi perſuadere, & dixit, quod non poteſt facere contra Univerſitatem, & quod expedit plus quod unus relegatur, quam quod tota Univerſitas patitur ſcandalum: & Domini Magiſtri fuerunt optime contenti, & dixerunt: Domine Princeps Deo gratias de bona juſtitia. Et Rector affixit unum mandatum in valvis Eccleſiæ quod Eſticampianus eſt relegatus ad decem annos: & auditores ſui fecerunt multa verba: & dixerunt, quod Domini de conſilio fecerunt injuriam Eſticampiano, ſed ipſi Domini dixerunt, quod non vellent dare unum obulum pro eo: & aliqui domicelli dixerunt, quod Eſticampianus vellet iſtam injuriam vindicare & vellet citare Univerſitatem ad curiam Romanam. Tunc Magiſtri riſerunt, & dixerunt: Ha! quid vellet facere iſte Ribaldus? Et debetis ſcire quod nunc eſt magna concordia in Univerſitate. Et Magiſter Delitſch legit in arte humanitatis. Et ſimiliter Magiſter Rotburgenſis, qui compoſuit unum librum bene

in

in triplo ita magnum ſicut eſt Virgilius in omnibus ſuis Operibus. Et poſuit multa bona in illo libro: etiam pro defenſione S. matris Eccleſiæ: & de laudibus Sanctorum. Et commendavit noſtram Univerſitatem principaliter, & ſacram Theologiam, & facultatem Artiſtarum, & reprehendit illos Poëtas ſeculares, & gentiles. Et Domini Magiſtri dicunt, quod ſua metra ſunt ita bona ſicut metra Virgilii, & non habent aliqua vitia, quia ipſe perfecte ſcit artẽ metrificandi, & ante xx. annos fuit bonus metriſta. Quapropter Domini de conſilio permiſerunt, quod ipſe debet iſtum librum publice legere pro Terentio, quia eſt magis neceſſarius quàm Terentius, & habet bonam Chriſtianitatem in ſe, & non tractat de meretricibus & bufonib. ſicut Terentius. Vos debetis hæc nova manifeſtare in veſtra Univerſitate, tunc fortaſſis etiam fiet ſic Buſchio, ſicut factum eſt Eſticampiano. Quando mittitis mihi veſtrum librum contra Reuchlin? Vos dicitis multa, & nihil eſt. Et ſcripſiſtis mihi quod vultis

mihi

mihi veraciter mittere, & non facitis Deus parcat vobis quod non diligitis me, ſicut & ego diligo vos, quia eſtis mihi ſicut cor meum. Sed adhuc mittatis mihi, quia deſiderio deſideravi hoc Paſcha manducare vobiſcum, i.e. iſtum librum legere. Et ſcribite mihi novitates, & ſemel componite unum dictamen, vel aliqua metra de me, ſi ſum dignus. Et valete in Chriſto Domino Deo noſtro per omnia ſecula ſeculorum, Amen.

M. PETRUS NEGELINUS S. D. Mag. Ortuino.

QUamvis valde timeo eſſe ita audax, quod debeo vobis oſtendere unum dictamen à me compoſitum, quia vos eſtis valde artificiales in compoſitione metrorum & dictaminum. Sed ego ſum ſicut puſillus, & ſicut dicit Hieremias: A, a, a, Domine neſcio loqui, quia puer ſum ego: Namq; ego nondũ habeo bonum fundamentum, & non ſum perfecte inſtructus in arte Poetria & Rhetorica. Attamen quia dixiſtis olim, quod debe-

deberem vobis componere omni modo unum carmen & mittere ad vos, tunc velletis mihi illud emendare, & oſtendere ubi ſunt vitia. Tunc ego cogitavi nuper: Ecce iſte eſt Præceptor tuus, & bene putat tecum, & tu deberes ei obedire. Ipſe etiam poteſt te promovere in his, & in omnibus: & tu poteris creſcere in doctū virum, ſi vult Dominus Deus, & poteſt tibi bene ſuccedere in tuis negotiis. Quia legitur in primo libro Regum; Plus valet obedientia quàm victima. Quapropter mitto vobis hic unum Poema per me compilatum in laudem ſancti Petri, & unus componiſta, qui eſt bonus Muſicus in cantu chorali & figurali compoſuit mihi quatuor voces ſuper illud. Et ego feci magnam diligentiam, quod potui ita rigmizare, ſicut eſt rigmizatum: quia illa carmina ſonant melius, ſicut partes Alexandri ſunt compilatæ. Sed neſcio an habent vitia. Vos debetis illa ſcandere ſecundum artem metrificandi, & emendare. Carmen novum M. Petri Negelini in laudem S. Petri incipit.

Quia

Quia tibi Domin⁹ dedit cum iſtis clavib.
Poteſtatem maximam: nec non ſpecialem gratiam
Super omnes Sanctos: quia tu es privilegiatus
Quod ſolvis, eſt ſolutum, in terris & per cœlum,
Et quicquid hic ligaveris, ligatum eſt in cœlis.
Ergo te oramus, nec non devote ſupplicamus
Ut ores pro noſtris peccatis, propter honorem Univerſitatis.

Ipſi dicunt, quod Doctor Reuchlin, qui Hebraice vocatur Joannes Capnion, acquiſivit unam ſententiam pro ſe in Spira, ſed Mag. noſtri de ordine Prædicatorum dicunt, quod non nocet: quia ille epiſcopus non habet intelligentiam in ſacra Theologia. Et Magiſter noſter Hochſtratus eſt in curia Romana, & bene viſus apud Dominum apoſtolicum. Et etiam habet ſufficientiam in pecuniis & in aliis. Ego vellem dare quatuor groſſos, quod ſcirem veritatem, vos debetis

betis mihi ſcribere. SancteDeus quid eſt, quod non mittitis mihi ſemel unam literam? Tamen ego habeo libenter, quando ſcribitis mihi. Valete, & dignemini mihi ſalutare Magiſtrum noſtrum Valentinum de Geltersheym, & Magiſtr. noſtrum Arnoldum de Tungaris in burſa Laurentii, & Magiſtrum noſtrum Remigium, & Dominum Rutgerum in burſa montis Licentiatum, & propediem Magiſtrum noſtrandum, nec non Dominum Johannem Pfefferkorn, virum zeloſum, & alios qui ſunt bene qualificati in Theologia, & in artibus, & valete in nomine Domini. Datum Treveris.

STEPHANUS CALVASTRUS Baccalaurius M. Ortuino Gratio.

SAlutem cum humilitate erga veſtram majoritatem. Venerabilis Domine Magiſter, venit huc unus ſocius qui portavit certa carmina, & dixit quod vos compoſuiſtis illa & intimaſtis in Colonia. Tunc unus Poëta hic, qui habet magnam laudem, ſed non eſt bene Chriſtianus, vidit

vidit illa & dixit, quod non ſunt bona, & quod habent multa vitia. Et ego dixi: ſi Magiſter Ortuinus compoſuit, tunc non habent vitia, hoc eſt certum, & volui impignorare tunicam meam, quod ſi illa metra haberent vitia, tunc vos non compoſuiſſetis: ſed ſi vos compoſuiſſetis, tunc non haberent vitia: & mitto vobis iſta carmina, quod videatis, an vos finxiſtis illa, & ſcribatis mihi. Et eſt illud carmen ſcriptum in morte Magiſtri noſtri Sotphi in burſa Kneck, qui olim compoſuit gloſſam notabilem, & nunc proh dolor eſt mortuus. Requieſcat in pace. Et eſt ſic initiatum.

Hic obiit unum ſolenniſſimum ſuppoſitum, per Spiritum ſanctum Univerſitati natum.

Qui rexit in burſa Kneck (dreck
Do macht er die copulat von kot zu
O ſi potuiſſet diutius vivere
Et plus in gloſſa notabili ſcribere:
Tunc adjuvaſſet hanc Univerſitatem,
Et docuiſſet ſcholares bonam Latinitatem:

Sed

Sed nunc poſtquam deceſſit
Et Alexandrum nondum ſatis expreſſit:
Univerſitas luget ſuum membrum,
Tanquam unam lucernam vel candela-
brum:
Quod longe lateque luxit
Per doctrinam quæ ab eo fluxit.
Nemo tam bene ſcripſit conſtructiones
Et confundebat Poëtas illos bufones,
Qui non recte diſcunt Grammaticam
Per Logicam ſcientarum ſcientiam.
Et in fide non ſunt illuminati
Ideo à ſancta Eccleſia alienati.
Et ſi non volunt recte opinari
Tunc debent per Hochſtratum concre-
mari.
Qui Joannem Reuchlin jam citavit
Et in judicio mirabiliter tractavit:
Sed tu audi Deus omnipotens
Quod ego oro ſupplex ac flens.
Da mortuo membro favorem ſempiter-
num.
Et mitte Poëtas ad infernum.

Mihi videtur quod eſt optimum car-
men, ſed non ſcio quomodo debeo ſcan-

dere, quia eſt mirabile genus, & ego tantum ſcio ſcandere hexametra. Non debetis pati, quod aliquis reprehendit veſtra carmina: & igitur ſcribatis mihi, tunc ego volo vos defendere uſque ad duellum. Et valete ex monaſterio in Weſtphalia.

JOHANNES LUCIBULARIUS Mag. Ortuino Gratio.

SAlutes quas nemo poteſt numerare. Venerabilis Domine M. ſecundum quod promiſiſti mihi prius quod velletis mihi eſſe adjutorium, quandocunque haberem neceſſitatem, & velletis me promovere præ omnibus aliis: & dixiſtis, quod audaciter deberem vos invocare, tunc velletis mihi ſuppetiare ſicut fratri, & non velletis me derelinquere in anguſtiis meis. Sic nunc rogo vos pro amore Dei quia eſt valde neceſſe, quod velletis mihi ſubvenire, quia poteſtis bene. Rector hic Licentiavit unum collaboratorem, & vult habere unum alium: quapropter velitis pro me ſcribere literas

pro-

promotoriales, quod velit ſeu dignetur me acceptare. Quia jam non habeo amplius de pecunia, quia expoſui omnia, & etiam emi libros & calceos. Vos bene noviſtis me, quod ſum ſufficiens de gratia Dei, quia quando vos fuiſtis Daventriæ, tunc ego fui ſecundarius: & poſtes in Colonia ſteti per annum, ita quod complevi pro gradu Baccalauriatus, & fuiſſem promotus circa feſtum Michaëlis, ſi habuiſſem pecuniam. Etiam ſcio ſcholaribus reſumere exercitium puerorum, vel opus minus ſecundæ partis: & ſcio artem ſcandendi, ut vos docuiſtis me: & Petrum Hiſpanum in omnibus tractatibus, & parvulum Philoſophiæ naturalis. Etiam ſum Cantor & ſcio Muſicam choralem & figuralem, & cum his habeo vocem baſſam, & poſſum cantare unam notam infra gammaut. Sed non ſcribo vobis talia jactanter, & ideo parcatis mihi, & ſic commendo vos Omnipotenti. Valete, ex Suollis.

M. CONRADUS DE ZUICKAvia. S. D. M. Ortuino Gratio.

SIcut enim verò ſcripſiſtis mihi nuper de veſtra amaſia, quomodo amatis eã intime, & etiam ipſa amat vos, & mittit vobis ſerta & faciletas, & zona, & talia, & non accipit pecuniam à vobis ſicut meretrices. Et quando vir ejus eſt extra domum, tunc acceditis eam, & ipſa eſt bene contenta, & nuper dixiſtis mihi, quod pro una vice ter ſuppoſuiſtis eam, & ſemel ſtando retro januam in introitu, poſtquam cantaſtis: Attollite portas principes veſtras. Et poſtea vir ejus venit, & vos fugiſtis poſterius per hortum. Sic etiam nunc volo vobis ſcribere, quomodo ſuccedit mihi cum mea amaſia. Ipſa eſt valde excellens mulier, & eſt dives, & venit mirabiliter quod ego acquiſivi notitiam cum ea: quia quidam domicellus qui fuit notus pontifici, promovit me. Et ego ſtatim incepi eam valde amare, ita quod non ſcivi aliquid facere in die, & de nocte non potui dormire. Sed quando dormivi, tunc calmavi in lecto: Dorothea, Dorothea, Dorothea, ita quod ſocii qui ſtant in burſa, audiverunt, & ſur-

ſurrexerunt & dixerunt mihi: Domine Magiſter, quid vultis quod ſic clamatis? Si vultis confeſſionem facere, tunc volumus afferre ſacerdotem, quia putaverunt, quod eſſem in articulo mortis, & invocarem ſanctam Dorotheam cum aliis ſanctis, & ego erubui valde. Sed quando veni ad illam amaſiam, tunc ſemper fui ita perterritus, quod non potui eam aſpicere, & fui rubicundus. Tunc ipſa dixit: Ah Domine Magiſter quare eſtis ita verecundus? & ſæpe interrogavit me rationem: & ego dixi, quod non audeo dicere. Sed ipſa voluit ſcire & non voluit me dimittere, niſi vellem dicere ei: & dixit quod non vellet iraſci ſuper me, etiamſi dicerem unam magnam nequitiam. Tunc ſemel fui audax, & revelavi ei ſecreta mea. Quia vos dixiſtis mihi olim, quando legiſtis Ovidium de arte amandi, quod amatores debent eſſe valde audaces ſicut bellatores, alias nihil eſt cum ipſis. Et dixi ei: Domina mea reverenda, parcatis mihi propter Deum, & propter honorem omnem veſtrum, ego amo vos, &

elegi vos præ filiis hominum, quia vos eſtis pulchra intra mulieres, & macula non eſt in vobis. Quia vos eſtis ſpecioſiſſima ſicut eſt una in toto mundo. Tunc ipſa riſit, & dixit: Per deos vos ſcitis amicabiliter loqui, ſi ego vellem credere. Et poſtea ſæpe veni in domum ejus, & bibi cum ea. Et quando fuit in Eccleſia, tunc ſteti ita, quod potui aſpicere eam, & ipſa etiam aſpexit me, quaſi vellet me tranſvidere. Et nuper rogavi eam valde, quod vellet me habere commendatum. Tunc dixit, quod non amarem eam, & ego juravi, quod amarem eam ſicut propriam matrem, & vellem omnia facere ad ſervitium ejus, etiamſi ſolveret mihi vitam. Tunc reſpondit illa pulchra amaſia mea: ego bene volo videre, an eſt iſta, & fecit unam crucem ad domum ſuam cum creta, & dixit: Si amatis me, tunc ſemper de ſero quando eſt tenebroſum, debetis oſculare illam crucem propter me. Et ego feci taliter per multos dies. Tunc ſemel venit unus, & permerdavit mihi crucem, & ego oſculando maculavi

lavi os, & dentes, & naſum: & fui valde iratus ſuper eam. Sed ipſa juravit ad Sancta ſanctorum, quod non feciſſet, & ego credo, quia per deos aliàs eſt honeſta. Et imaginavi mihi unum ſocium qui debet feciſſe: & ſi poſſum perſcrutari, dico vobis quod debet habere retributionem ſuam. Sed jam habet amicabiliores geſtus erga me quam antea: & ſpero quod ſupponam eam. Dudum aliquis dixit ei, quod ſum Poëta, & ipſa dixit: ego audivi quod eſtis bonus Poëta: ergo debetis mihi ſemel ſcribere unum carmen, & ego feci illud, & cantavi de ſero in platea, quod ipſa audivit: & poſtea expoſui ei teutonice, & eſt hoc. O alma Venus amoris inventrix & dominatrix:

Quare tuus filius eſt inimicus meus?
O pulchra Dorothea! quam ego elegi
amicam:
Fac mihi etiam ſic qualiter ego tibi:
Pulchrior es tu inter omnes hujus urbis
puellas:
Splendes ſicut ſtella, & rides ſicut roſa. Ipſa dixit quod vult per ſuam vitam

ſervare illud propter me. Vos debetis mihi dare conſilium, quomodo debeo me regere, & quomodo debeo facere quod amat me. Et parcatis mihi quod ſai ita groſſus ſcribendo ad dominationem veſtram. Quia eſt conſuetudo mea, quod ſum ſocialis cum amicis meis. Valete in nomine benedicti. Ex Lyptzick.

GERHARDUS SCHIRRUGLIUS
Mag. Ortuino Gratio.

SAlutem dixi variam per Domini noſtri Gloriam, qui reſurrexit à mortuis, & nunc ſedet in cœlis. Honorande vir notifico vobis, quod non ſum libenter hic, & pœnitet me, quod non manſi Coloniæ apud vos, ubi potui melius proficere: & vos potuiſſetis me facere bonum Logicũ, & etiam pro parte Poëtam; Et in Colonia ſunt homines devoti, & libenter viſitant Eccleſias, & in dominica vadunt ad ſermonem, & non eſt tanta ſuperbia ſicut hic. Suppoſita non faciunt reverentiam Magiſtris, & Magiſtri

non

non habent advertentiam ad ſuppoſita, & mittunt eos ire quomodo volunt, & non portant caputia: & quando ſunt in zechis ad vinum, tunc jurant per Deum, & blaſphemant, & faciunt multa ſcandala. Sicut nuper unus dixit, quod non credit quod tunica Domini Treveris eſſet tunica Domini: ſed una antiqua & pediculoſa veſtis, & non credit etiam, quod crinis beatæ Virginis eſt adhuc in mundo. Et unus alter dixit, quod poſſibile eſt quod tres reges in Colonia, ſunt tres ruſtici ex Weſtphalia: & quod gladius & clypeus ſancti Michaelis non ſunt ad ſanctum Michaelem: etiam dixit, quod vellet merdare ſuper indulgentias fratrum Prædicatorum, quia ipſi eſſent buſones, & deciperent mulieres & ruſticos. Tunc ego dixi: Ad ignem, ad ignem cum iſto hæretico: & ipſe deriſit me. Ego vero dixi: Tu Ribalde, tu deberes talia dicere, quod Magiſter noſter Hochſtrat in Colonia audiret, qui eſt inquiſitor hæreticæ pravitatis. Tunc dixit: Hochſtratus eſt una execrabilis & maledicta beſtia, &

maledixit ei, & dixit Johannes Reuchlin eſt probus vir & Theologi ſunt Diaboli, & injuſte judicaverűnt, quando combuſſerunt ſuum librum, qui vocatur Speculum oculare. Tunc ego reſpondi: Noli dicere hoc, quia ſcriptum habetur in Eccleſiaſt. capitulo VIII. Non judices contra judicem, quia ſecundum quod juſtum eſt, judicat. Tu vides quod Univerſitas Parrhiſienſis, ubi ſunt Theologi profundiſſimi & zeloſi, & qui non poſſunt errare: etiam judicaverunt ita ſicut Colonienſes: quare ergo vis eſſe contra totam Eccleſiam? Tunc ipſe dixit, quod Parrhiſienſes eſſent iniquiſſimi judices & quod acceperunt pecuniam à fratribus de ordine Prædicatorum, quam portavit ipſis (ut ille nequam mentitur) zeloſus vir & Theologus ſcientificiſſ. D. Theodoricus de Ganda Legatus Univerſitatis Colonienſis: & adhuc dixit, quod iſta non eſt Eccleſia Dei, ſed eſt illa de qua dicit Pſal. Odivi Eccleſiam malignantium, & cum impiis non ſedebo. Et culpavit Mag. noſtros in Parrhiſia in omnibus actibus

ſuis:

ſuis, & dixit: quod UniverſitasParrhiſienſis eſſet mater omnis ſtultitiæ,quæ haberet ibi originem, & veniſſet in Almaniam & Italiam,& quod illa Schola ſeminaſſet undiq; ſuperſtitionē & vanitatem: & frequenter omnes,qui ſtudent inParrhiſia habēt mala capita,& ſunt quaſi fatui Et dixit quod Thalmut non eſt abEccleſia damnatus.Tunc ſedit ibi Magiſter noſter Petrus Meyer plebanus in Franckfurdia,& dixit:Ibi ego volo oſtendere,quod iſte ſocius non eſt bonus Chriſtianus, & non ſentit recte cum Eccleſia. Sancta Maria vos ſocii vultis multum loqui de Theologia, & non ſcitis. Quia etiam Reuchlin ignorat, ubi ſcriptum eſt quod Thalmut eſt prohibitus. Tunc ille ſocius quæſivit: Ubi eſt ſcriptum?Et dixit Mag. noſter Petrus, quod legitur in Fortalitio fidei. Reſpondit ille truſator, quod Fortalitium fidei eſt merdoſus liber, & non valet, & quod nemo allegat iſtum librum,niſi ſtultus & fatuus.Et ego fui perterritus, quia valde iratus fuit Magiſter noſter Petrus, ita quod tremuerunt ei

manus & ego timui quod noceret ei, & dixi ei: D. eximie eſtote patiens, quia qui patiens eſt, multa gubernatur ſapientia. Prov. XIII. Permittatis iſtum, quod peribit ſicut pulvis à facie venti. Ipſe dicit multa, & tamen nihil ſcit. Et ſicut ſcribitur in Eccleſiaſtico: Stultus verba multiplicat, ita ipſe etiam facit. Tunc ipſe proh dolor incepit multa dicere de ordine Prædicatorum, quomodo iſti probi fratres fecerunt unam nequitiam in Berna, quod ego non credo per vitam meam, & quomodo fuerunt combuſti, & quod ipſi ſemel impoſuerunt venenum in ſacramento Euchariſtiæ, & ſic infecerunt unum Imperatorem: & dixit quod oportet iſtum ordinem delere, aliàs fient multa ſcandala in fide, quia omnis malitia eſt in illo ordine, & alia multa dixit. Ergo debetis apertè ſcire, quod vellem libenter redire ad Coloniam, quia quid debeo facere cum talibus maledictis hominibus? Veniat mors ſuper illos, & deſcendant ad infernum viventes, ut inquit Pſalmiſta, qui ſunt filii diaboli. Si videtur vobis,

tunc

tunc prius volo accipere gradum: ſi non, tunc volo abire ſtatim. Ergo debetis mihi citò ſcribere mentem veſtram ſecundum illam, volo me regere, & cum hoc commendo vos Domino Deo. Valete ex Moguntia.

JOHANNES VICKELPHIUS HUmilis ſacræ Theologiæ Profeſſor S. D. M. Ortuino Gratio, Poëtæ & Theologo, &c.

QUoniam quidem olim fuiſtis diſcipulus meus in Daventria, & ego amavi pro tunc vos ante omnes ſcholares, quia habuiſtis bonum ingenium, & fuiſtis valde diſciplinatus juvenis: quapropter nunc etiam volo vobis dare conſilium ubicunque poſſum. Sed vos debetis etiam bono animo accipere, quia Deus eſt ſcrutator cordium, & ſcit quod ego loquor vobis ex dilectione, & pro ſalute animæ veſtræ. Fuerunt hic aliqui Colonienſes qui dixerunt, quod habetis Coloniæ unam mulierem, quæ eſt ſæpe apud

vos, & vos apud ipſam, & dicunt veraciter quod habetis actum cum ipſa: & ego dolui valde cum magno terrore quando audivi, quia eſt magnum ſcandalum ſi verum eſt, quia eſtis graduatus, & pro tempore aſcendetis etiam ad altiora, ſcil. ad gradus in ſacra Theologia: & quando talia audiuntur de vobis, tunc dant malum exemplum junioribus, qui pejorantur exinde. Vos tamen bene legiſtis in Eccleſiaſtico: Propter ſpeciem mulieris multi perierunt, & ex hac concupiſcentia quaſi ignis ardeſcit. Et in Eccleſ. Averte faciem tuam à muliere compta, & ne circumſpicias ſpeciem alienam. Et ibidem: Virginem ne conſpicias, ne forte ſcandalizeris in decore illı⁹. Vos ſcitis etiam, quod maximum peccatum eſt fornicatio. Sed cum hoc audio quod illa mulier eſt legitima, & habet virũ. Propter Deum dimittatis eam, & reſpiciatis famam veſtram: eſt ſcandalum, quod homines debent dicere, quod Theologus eſt adulter, quia aliàs habetis ſatis bonam famam: omnes dicunt quod eſtis bene qualificatus, ſicut

ut etiam ego ſcio. Vos deberetis quotidie ſemel habere unam devotam recordationem paſſionis dominicæ: quia illud eſt magnum remedium contra tentationes diaboli, & ſtimulum carnis: & petere in orationibus veſtris, quòd Dominus velit vos cuſtodire à malis cogitationibus. Ego credo quòd talia legiſtis in Poëtis ſecularibus, & pejoratis vos inde: & ego vellem, quod dimitteretis illos Poetas, quia ſcitis quod ſanctus Hieronymus fuit percuſſus ab Angelo, quia legit in libro Poetarum, & Daventriæ ſæpe dixi etiam vobis, quod non deberetis fieri Poeta vel Juriſta: quia iſti ſunt male affectionati in fide: & habent quaſi omnes malam diſpoſitionem in moribus. Et de illis loquitur Pſalmiſta: Odiſti omnes obſervantes vanitatem ſupervacue. Etiam de alio volo ſcribere vobis. Ipſi dicunt, quod vos ſcripſiſtis contra Joh. Reuchl. in cauſa fidei, & eſt bonum, quia vultis lucrari ſuper talentum veſtrum, quod tradidit vobis Deus. Sed dicitur hic, quod Johannes Pfefferkorn, quem etiam defen-

defenditis vos, eſt malus nequam, & non eſt factus Chriſtianus amore fidei: ſed propterea quod Judæi voluerunt eum ſuſpendere propter ſuas nequitias, quia dicunt, quod eſt fur & proditor, & ſic fuit baptizatus, & omnes dicunt quod occulte eſt malus Chriſtianus, & non manebit in fide, ergo debetis videre quid facitis Jam combuſſerunt in Hallis unum baptizatum Judæum, qui etiam vocatur Johannes Pfeffer korn, & fecit multa mala: Ego timeo quod ille faciet ſemel talia, tunc vos male ſtaretis. Sed nihilominus debetis defendere Theologiam, & accipite in bonam partem quod fraterne conſului vobis: & valete in bona proſperitate. Datum Madeburck.

PAULUS DAUBENGIGELIUS
S. D. P. M. Ortuino Gratio.

Ecce ſi ego ſum mendax, ſicut nuper dixiſtis, quod promitterem vobis ſemper quod vellem vobis ſcribere, & tamen non ſcriberem vobis. Jam volo probare quod teneo vobis fidem, quia vir matu-

maturus & rectus nihil debet promittere quod non vult ſervare: & eſſet magna inconſtantia de me, ſi non ſervarem vobis promiſſa, & eſſem fallax. Vos detis ſimiliter ſcribere mihi, tunc ſæpe volumus ad invicem mittere ſeu dirigere epiſtolas. Et jam debetis ſcire, quòd Doctor Reuchlin permiſit imprimere unum librum, qui intitulatus eſt Defenſio; in quo ſcandalizat valde dedecoroſe, & vocat vos aſinum, & verecundatus ſum valde legens illum librum, quamvis non legi eum per totum, quia projeci ante parientem, quando vidi quod eſt ita malignoſus contra Theologos & artiſtas: vos poteſtis eum legere ſi vultis, quia mitto hic eum vobis: mihi videtur quod autor ille cum ſuo libro debet comburi, quia eſt maximè ſcandaloſum quod aliquis debet talem librum compilare. Nuper fui in Equiritia, & volui emere equum, in quo vellem equitare ad Viennam, tunc vidi illum librum venalem, & ego cogitavi mecum quod neceſſe eſt quod vos videbitis illum, ut

poſſi-

poſſitis ei reſpondere ad ſuam perverſitatem, quia ſi poſſem facere vobis majora ſervitia, non vellem tardari, quia habetis me humilem ſervitorem & fautorem veſtrum. Sciatis quod adhuc habeo malos oculos, ſed venit huc quidam Alchimiſta, qui dicit, quod ſcit medicare oculis, etiamſi homo eſſet totaliter cæcus in illa infirmitate, & aliàs habet bonam experientiam, quia ambulavit per Italiam & Franciam,& multas Provincias. Et ſicut ſcitis, omnis Alchimiſta eſt Medicus aut ſaponiſta,quamvis jam eſt depauperatus aliquantulum. Vos quæſiviſtis etiam, quomodo ſuccedit mihi aliàs. Gratior vobis quod quæritis ita,ſed debetis ſcire, quod adhuc bene ſto de gratia Dei: & in iſta vindemia detorculavi multum vinum,& in frumentis habeo bonam ſufficientiam.Sed de novitatibus ſcitote,quod Sereniſſimus Dominus Imperator mittit magnum populum in Lombardiam contra Venetianos,& vult eos corrigere pro ſuperbia ſua. Ego vidi bene duo millia cum ſex baniris, & habuerunt pro dimidio

dio cuſpides, & pro dimidio pixides ſeu bombardas, & fuerunt ſatis terribiles, & habuerunt ſciſſas caligas, & fecerunt multa damna ruſticis & villanis, & homines dixerunt, quod vellent quod omnes interficerentur: ſed ego opto quod redibunt cum ſanitate. Mittatis mihi cum iſto nuncio formalitates & diſtinctiones Scoti, quas compoſuit Brulifer, & etiam clypeum Thomiſtarum in litera Aldi, ſi poteſtis reperire. Etiam vellem libenter videre modum metrificandi, quem vos compoſuiſtis. Et emite mihi Boetium in omnibus ſuis operibus, & præcipue de diſciplina ſcholárium, & de conſolatione Philoſophica cum commento Doctoris ſancti, & cum hoc valete, & habeatis me commendatum. Ex Auguſta.

M. PHILIPPUS SCULPTORIS
S. D. M. Ortuino.

SIcut ſcripſi vobis ſępe, ego habeo moleſtiam, quod iſta Ribaldria ſcilicet facultas Poëtarum fit communis, & augetur

tur per omnes provincias & regiones. tempore meo fuit tantum unus Poëta qui vocatus fuit Samuel. Et nunc ſolum in iſta civitate ſunt bene viginti, & vexant nos omnes qui tenemus cum antiquis. Ego nuper realiter expedivi unum qui dixit, quod ſcholaris non ſignificat perſonam qui vadit ad ſcholas diſcendi cauſa: & dixi, aſine, vis tu corrigere Doctorem ſanctum, qui ponit iſtam dictionem? Poſtea ſcripſit ipſe unam invectivam ad me,& poſuit multa opprobrioſa dicta,& dixit, quod non ſum Grammaticus bonus,quia non recte expoſui iſta vocabula, quando practicavi in prima parte Alexandri: & in libro de modis ſignificandi. Et volo vobis ſcribere formaliter illos terminos,quod debetis videre quod recte expoſui, ſecundum omnes vocabularios, & ad hoc poſſum allegare autenticos autores,etiam in Theologia. Et primo dixi: Seria aliquando ſignificat ollam, & tunc dicitur à Syria, quia in tali provincia primo facta eſt; etiã poteſt dici à feriis,quia eſt utilis & neceſſaria,vel à ſerie,id eſt ordine

dine fit. Item Patricii dicuntur patres Senatorum. Item curtus dicitur à currendo, quia per eum currunt interiora ad extra. Item jus Juris ſignificat juſtitiam: ſed jus juris ſignificat prodium, unde verſus: Jus juris mando, jus Juris in agmine pando. Item Lucar ſignificat pecuniam quæ colligitur ex luco vel ex ſylva. Item mantellus ſignificat pallium, & inde venit diminutivum manticulus. Mœchanicus, id eſt adulterinus, hinc dicuntur artes Mœchanicæ, id eſt adulterinæ, reſpectu liberalium, quæ ſunt veræ artes. Item menſorium eſt quicquid ad menſam pertinet. Item Polyhiſtor dicitur, qui ſcit multas hiſtorias: inde venit Polyhiſtoria, id eſt, pluralitas hiſtoriarum. Polyſemus dicitur qui habet plures ſenſus. Iſta & ſimilia dicunt non vera, & ſcandalizavit me coram ſcholaribus meis. Tunc ego dixi, quod ſufficit ad æternam ſalutem, quod aliquis eſt ſimplex Grammaticus, & ſaltem ſcit exprimere mentis conceptum. Tunc reſpondit, quod neq; ſum ſimplex neque duplex Grammaticus, &

nihil

nihil ſcio. Tunc fui lætatus, quia jam volo citare eum ad Privilegia Univerſitatis Viennenſis, ubi debet reſpondere mihi, quia ibi ſum promotus de gratia Dei in Magiſtrum, & ſi fui ſufficiens toti Univerſitati, etiam volo ſufficiens eſſe uni Poetæ, quia Univerſitas eſt plus quam Poeta. Et credatis mihi, ego non vellem iſtam injuriam dare pro viginti florenis. Dicitur hic, quod omnes Poetæ volunt ſtare cum Doctore Reuchlin contra Theologos, & quod unus jam compoſuit unum librum, qui vocatur Triumphus Capnionis, & continet multa ſcandala etiam de vobis. Utinam omnes Poetæ eſſent ibi ubi piper creſcit, quod dimitterent nos in pace, quia timendum eſt, quod facultas Artiſtica peribit propter illos Poetas, quia ipſi dicunt, quod artiſtæ ſeducunt juvenes, & accipiunt ab eis pecuniam, & faciunt eos Baccalaurios & Mag etiamſi nihil ſciunt. Et jam fecerunt quod ſcholares non amplius volunt promovere in artibus: ſed omnes volunt eſſe Poetæ, Ego habeo unum amicum qui eſt bo-

bonus juvenis, & habet optimum ingenium, & parentes ſui miſerunt eum ad Ingelſtad, & ego dedi ei literas promotoriales ad quendam Magiſtrum, qui bene eſt qualificatus in artibus, & nunc tendit procedere ad gradum Doctoratus in Theologia. Tunc ipſe juvenis receſſit ab illo Magiſtro, & venit ad Philomuſum Poetam, & audit lectiones ejus. Et ſic miſereor illius juvenis, ſecundum quod ſcriptum eſt Prov. XIX. Fœneratur Domino qui miſeretur pauperis, quia ſi manſiſſet uſq; ad hoc tempus apud illum Magiſt. tunc jam eſſet Baccalaurius. Sed ſic nihil eſt etiamſi ſtudet decem annos in Poetria. Ego ſcio quod etiam habetis multas vexas ab iſtis Poetis ſecularibus, quamvis enim vos eſtis etiam Poeta, tamen non eſtis talis Poeta, ſed vos tenetis cum Eccleſia: & cum hoc eſtis bene fundatus in Theologia, & quando copulatis carmina, tunc non ſunt de vanitatibus, ſed de laudibus Sanctorũ. Libentiſſime vellem ſcire, quomodo ſtaret negotium illum cum Doctore Reuchl. ſi poſſum in hoc utilis

eſſe

eſſe vobis, tunc ſignificate mihi, & ſimul ſcribatis mihi omnia, & valete.

ANTONIUS RUBENSTADIUS
M. Ortuino Gratio.

SAlutem ex cordiali affectu amicabiliter optat. Venerabilis Domine Magiſter ſciatis, quod pro nunc non habeo tempus ad ſcribendum de aliis rebus non valde neceſſariis, ſed tantum reſpondeatis mihi ad unam quæſtionem, quam ſic propono. Utrum Doctor in Jure teneatur facere reverentiam Magiſtro noſtro, qui non incedit in habitu. Eſt autem habitus Magiſtrorum noſtrorum, ſicut ſcitis, Caputium magnum cum liripipio. Eſt hic unus Doctor, qui eſt promotus in utroque Jure, & habet inimicitiam cum Magiſtro noſtro Petro Meyer plebano: Et nuper obviavit ſibi in platea, quando Magiſter noſter Petrus non ivit in habitu, tunc ille Juriſta non fecit ei reverentiam: & poſtea fuit dictum, quod non bene feciſſet, quia etiamſi eſſet inimicus ejus, tamen debet ei facere reve-

reverentiam propter honorem ſacræ Theologiæ. Quia deberet eſſe inimicus perſonæ, & non ſcientiæ, quia Magiſtri ſunt in loco Apoſtolorum, de quibus ſcriptum eſt: Quam ſpecioſi pedes evangelizantium bona, prædicantiũ pacem. Quapropter ſi ſpecioſi ſunt pedes eorum, quanto magis capita & manus debent eſſe ſpecioſa? Et videtur quod omnis homo etiam principes debent honorem & reverentiam facere Theol. & Magiſtris noſtris: Tunc ille Juriſta reſpondit, & præciſe in contrarium allegavit ſuas leges & multas ſcripturas, quia ſcriptum eſt: Qualem te invenio, talem te judico: ſed nemo tenetur facere ei reverentiam, qui non incedit qualiter debet, etiamſi eſſet Princeps. Et quando presbyter reperitur in aliquo indecenti opere, & non eſt veſtitus ſicut ſacerdos eſſe debet, ſed habitu ſeculari, tunc judex ſecularis poteſt eum habere & tractare pro homine ſeculari, & afficere eum pœna corporali, non obſtantibus Privilegiis clericorum. Sic dixit ille Juriſta, ſed vos debetis mihi ſi-

gnificare mentem veſtram, & ſi non ſcitis per voſmetipſum, tunc habetis conſulere Juriſtas & Theologos in Univerſitate Colonienſi, quod ſciam veritatem, quia Deus eſt veritas, & qui amat veritatem, amat etiam Deum. Similiter debetis notificare mihi, quomodo procedit in veſtra lite contra Doctorem Reuchlin: ego audio, quod ipſe eſt depauperatus propter magnas expenſas, & valde lætor, quia ſpero quod Theologi erunt victores, & vos etiam, valete in nomine Domini. Datum Franckfordiæ.

JOHANNES STABLERIUS S. D. Mag. Ortuino Gratio.

SIcut ſemper cupiviſtis à me habere novitates, jam eſt temp.⁹ quod debeo & poſſum vobis nova ſcribere, quámvis doleo, quia non ſunt bona. Sciatis quod fratres de ordine Prædicatorum habuerunt hic indulgentias, quas impetraverunt in curia Romana magnis expenſis, & col-

& collegerunt etiam ſatis magnam pecuniam: tunc de nocte venit quidam fur in Eccleſiam, & accepit plusquam trecentos florenos, & furatus eſt eos, & iſti fratres zeloſi, & in fide Chriſtiana valde bene affectionati triſtes fuerunt, & conqueruntur de illo fure. Sed cives miſerunt undique & non poſſunt reperire eum, quia aufugit, & habet ſecum pecuniam. Et eſt magna nequitia, quod hoc debet fieri in indulgentiis papalibus & in loco ſacro, ipſe eſt excommunicatus, ſit ubi ſit. Homines qui ſunt abſoluti, & dederunt pecuniam ſuam ad illam ciſtam: nunc putant quod non ſunt abſoluti, ſed nihil eſt: ipſi ſunt ita bene abſoluti ut ſi fratres prædicatores haberent adhuc pecuniam ſuam. Etiam ſciatis quod iſti qui ſunt ex parte Doctoris Reuchlin, vadunt hic & faciunt multos rumores, quia dicunt, quod fratres prædicatores propterea impetrant illas indulgentias in curia Romana, quod cum illa pecunia volunt vexare ipſum Doctorem & tribulare eum in cauſa fidei. Et quod homines

non debent eis dare aliquid in quocunq; ſtatu fuerint ſive baſſo ſive Eccleſiaſtico ſive mundano. Nuper fui Moguntiæ in actu illo quem celebraverunt Magiſtri noſtri contra Reuchlin: tunc eſt ibi quidam prædicator in ſummo, qui eſt Magiſter noſter promotus in Heydelberga & vocatur Bartholomæus Zehender Latinè decimarius: ille publicavit in ambone quod homines deberent convenire ad ſequentem diem & videre quomodo Speculum oculare combureretur, quia ipſe putabat quod non eſſet poſſibile, quod Doctor Reuchlin poſſet invenire unam fallaciam quod illud non fieret: tunc unus ſocius qui eſt ibi, & dicunt quod eſt Poeta, circumivit & ſeminavit peſſimos ſermones contra prædictum Magiſtrum noſtrum, & quando obviavit ei, tunc aſpexit eum aſpectu draconico & venenoſo. Et dixit publicè: Iſte prædicator non eſt dignus, quod debet ſedere in menſa, ubi ſedent probi viri, quia poſſum probare quod eſt nequam & pultronus, quia in ambone in Eccleſia veſtra

coram omni populo mentitus eſt contra famam unius excellentis viri, & dixit illa quæ non ſunt facta Et prætenditur dici, ex invidia tribulant iſtum bonum Doctorem, & appellavit eum beſtiam & canem, & dixit, quod nullus Phariſæus unquam fuiſſet ita nequitioſus & invidus, & venit talis ſermo ad prædictum Magiſtrum, & ipſe excuſavit ſe ſufficienter, ut mihi videtur: quia dixit quod quamvis non combuſtus eſt ille liber, tamen fortaſſis comburetur inpoſterum. Et allegavit Scripturam ſacram in multis paſſibus, quia non eſt mendacium, quando aliquis dicit aliquid pro fide Catholica. Et dixit quod balini & Officiales Epiſcopi Moguntinenſes impediverunt illum factum contra omnem æquitatem. Sed homines deberent videre quid poſthac contingeret, quia ipſe vellet eſſe Propheta, quòd ille liber combureretur etiamſi Imperator & Rex Franciæ, & omnes principes & duces ſtarent pro Doctore Reuchlin. Talia volui vobis ſignificare, ut eſſetis gaviſatus: & rogo vos quòd velitis

eſſe diligens in negotiis veſtris, ne incurratis ſcandalum, & ſic valete. Datum in Miltenberck.

FRATER CONRADUS DOLlenkopfius M. Ortuino Gratio.

SAlutem & devotionem humillimam cum orationibus quotidianis apud Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Venerabilis vir non habeatis moleſtiam, quod ſcribo vobis de negotiis meis, cum vos bene habetis majora pro agendo: ſed dixiſtis mihi olim, quod deberem vobis ſemper ſcribere, quomodo ſtuderem, & non deberem ceſſare in ſtudendo, ſed deberem procedere, quia haberem bonum ingenium, & poſſem cum adjutorio Dei bene proficere, ſi met vellem. Ergo debetis ſcire quod ego pro nunc contuli me ad ſtudium Heydelbergenſe & ſtudeo in Theologia: ſed cum hoc audio quotidie unam lectionem in Poëtria, in qua incepi proficere notabiliter de gratia Dei, & jam ſcio mentetenus omnes fabu-

fabulas Ovidii in Metamorphoſeos, & ſcio eas exponere quadrupliciter, ſcilicet naturaliter, literaliter, hiſtorialiter & ſpiritualiter, quod non ſciunt iſti Poëtæ ſeculares, & nuper interrogavi unum ex illis, unde dicitur Mavors? tunc dixit mihi unam ſententiam quæ non fuit vera: ſed etiam correxi eam, & dixi quod Mavors dicitur quaſi mares vorans, & ipſe fuit confuſus. Tunc dixi quid ſignificatur per novem muſas allegorice? tunc etiam ignoravit: & ego dixi, quod IX. Muſæ ſignificant VII choros Angelorum. Tertio dixi, unde dicitur Mercurius: ſed quando non ſcivit, tunc dixi ei, quod Mercurius dicitur quaſi mercatorum curius, quia eſt Deus mercatorum, & habet curam pro eis. Ita videtis quòd iſti Poëtæ nunc ſtudent tantum in ſua arte literaliter, & non intelligunt allegorias & expoſitiones ſpirituales, quia ſunt homines carnales: & ut ſcribit Apoſt. 1. ad Cor 2. Animalis homo non percipit ea quæ ſunt Spiritus Dei. Sed poſſetis dicere unde habetis iſtam ſubtilitatem?

Reſpondeo, quod nuper acquiſivi unum librum, quem ſcripſit quidam Magiſter noſter Anglicus de ordine noſtro, & habet nomen Thomas de Walleis, & compoſitus eſt ille liber ſuper librum Metamorphoſeos Ovidii: exponens omnes fabulas allegoricè & ſpiritualiter. Et eſt ita profundus in Theologia quod non creditis. Certiſſimum eſt, quod Spiritus ſanctus infudit huic viro talem doctrinam. Quia ſcribit ibi concordantias inter ſacram Scripturam, & fabulas Poëtales. Sicut poteſtis notare ex iſtis quæ jam ponam. De Phitone ſerpente quem interfecit Apollo, ſcribit Pſal. Draco iſte quem formaſti ad illudendum ei. Et iterum: Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis. De Saturno qui ſemper ponitur homo ſenex, & pater Deorum comedens filios ſuos ſcribitur ab Ezechiele; Comedent patres filios in medio tui. Diana ſignificat beatiſſimam virginem Mariam ambulans cum multis virginibus hinc inde. Et ergo de ea ſcribitur in Pſal. Adducentur virgines poſt eam, & alibi: Trahe

be me poſt te, curremus in odore unguentorum tuorum. Item de Jove, quando defloravit Caliſtonem virginem, & reverſus eſt ad cœlum ſcribitur Matt. XII. Revertar ad domum meam unde exivi. Item de Aglauro pediſe qua, quam Mercurius vertit in lapidem: illa lapidificatio tangitur Job quadrageſimo ſecundo: Cor ejus indurabitur ut lapis. Item quomodo Jupiter ſuppoſuit Europam virginem, etiam habetur in ſacra Scriptura, quod ego ignoravi prius, quia ſic dixit ad eam, Audi filia & vide & inclina aurem tuam, quia concupivit Rex ſpeciem tuam. Item Cadmus quærens ſororem ſuam: gerit perſonam Chriſti, qui quærit ſuam ſororem, id eſt, animam humanam: & ædificat civitatem, id eſt, Eccleſiam. De Actæone verò qui vidit Dianam nudam, prophetizavit Ezechiel capitulo XVI. dicens: Eras nuda & confuſione plena, & tranſivi per te & vidi te. Et non eſt fruſtra in Poëtis ſcriptum, quod Bacchus eſt bis genitus, quia per hoc ſignificatur Chriſtus, qui etiam

eſt bisgenitus, uno modo ante ſecula, & alia vice humaniter & carnaliter. Et Semele quæ nutrit Bacchum, ſignificat beatam virginem, cui dicitur Exod. 2. Accipe puerum iſtum & nutri mihi, & ego dabo tibi mercedem tuam. Item fabula de Piramo & Thisbe ſic exponitur allegorice & ſpiritualiter: Piramus ſignificat filium Dei, & Thisbe ſignificat animam humanam, quam amat Chriſtus, & de qua ſcribitur in Evangelio: Tuam ipſius animam pertranſibit gladius, Lucæ 2. Sic Thisbe interfecit ſe gladio amaſii ſui. Item de Vulcano qui ejicitur de cœlo & efficitur claudus: ſcribitur in Pſalmis Expulſi ſunt nec potuerunt ſtare. Hæc & talia multa didici ex illo libro. Vos videretis mirabilia ſi eſſetis mecum. Et iſta eſt via qua debemus ſtudere Poëtriam. Sed parcatis mihi quod prætendo quaſi docere veſtram dominationem: quia vos ſcitis melius quam ego, ſed feci in bona opinione. Ego diſpoſui hic, aliquis in Tubinga debet me certificare, quicquid agit D. Reuchl. ita quod poſ-
ſum

ſum vos caviſare. Sed jam nihil ſcio: aliàs vellem vobis notificare. Sed jam valete in charitate non ficta. Datum Heydelbergæ.

M. TILMANNUS LUMPLIN. S. D. M. Ortuino Gratio.

STultiſſimus ſum virorum, & ſapientia non eſt mecum: non didici ſapientiam, & non novi ſapientiam Sanctorum. Prov. 30. Ergo non debetis me ſpernere quod prætendo vobis dare conſilium in factis veſtris: quia ego facio talia ex bono animo, & volo caviſare vos ſecundum quod ego intelligo, & modicũ volo corrigere vos, quia vexatio dat intellectum. Et ſcriptum eſt in Eccl. cap. XIII. Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Sic etiam fit vobis, quia vultis habere quod ſum amicus veſter: propterea oportet etiam pro bono accipere vexat ões à me. Ego percepi ſeu intellexi, quod vos taceṫis in cauſa Joh. Reuchl. & non reſpondetis ei contra ſuas ſcandalizationes; Et iratus ſum valde, quia amo vos: & ſcri-

ptum eſt, quem diligo corrigo. Nam quare incepiſtis ei reſpondere, ſi non vultis continuare? An non eſtis ſufficiens. Vos eſtis per Deos: & præſertim in facultate Theologica eſtis melior: & ergo debetis ei reſpondere, & defendere famam veſtram & prædicare fidem Chriſtianam, contra quam ſcribit ille hæreticus. Et non debetis aliquem reſpicere, quia dicit Salomon in Eccl. XIII. Noli eſſe humilis in ſapientia, ne humiliatus in ſtulticiam ſeducaris. Neque debetis timere potentiam Juriſtarum, quod faciant vobis periculum corporis, quia debetis talia pati pro fide & veritate. Unde Chriſtus dicit in Evangelio Matt. XVI. Qui voluerit animam ſuam ſalvam facere, perdet eam. Et ſi timetis, quod non poteſtis eum vincere, tunc non creditis Evangelio, quia iſta eſt cauſa fidei. Et ſcriptum eſt in Evangel. quod nihil eſt impoſſibile homini qui credit, quia ponitur Matth. XVIII. Si habueritis fidem ſicut granum ſynapis, dicetis monti huic, tranſi hinc & tranſibit, & nihil erit impoſſibile vobis.

Sed

Sed non eſt poſſibile, quod Doctor Reuchlin poteſt verum ſcribere, quia non habet fidem integre, quia defendit Judæos, qui ſunt hoſtes fidei, & eſt contra opiniones Doctorum, & cum hoc eſt peccator, ſicut ſcribit Mag. Johannes Pfefferkorn in ſuo libro qui dicitur Sturmglock. Sed peccatores non debent aliquid habere agere in Scriptura ſacra, quia ſcribitur Pſal. XLIX. Peccatori autem dixit Deus: quare tu enarras juſtitias meas & aſſumis Teſtamentum meum per os tuum? Quapropter ergo hortor vos & rogo pectoraliter quatenus velitis audacter defendere vos quod homines poſſunt laudabiliter dicere de vobis, quod defendiſtis Eccleſiam & famam veſtram. Nec debetis reſpicere aliquem, etiamſi Papa vellet prohibere, quia Eccleſia eſt ſuper Papam. Et debetis me habere excuſatum, quod moneo vos quia vos amo, & tu ſcis Domine quod amo te.

Valete in fortitudine corporis & animi.

eſſe vobis, tunc ſignificate mihi, & ſimul ſcribatis mihi omnia, & valete.

ANTONIUS RUBENSTADIUS M. Ortuino Gratio.

SAlutem ex cordiali affectu amicabiliter optat. Venerabilis Domine Magiſter ſciatis, quod pro nunc non habeo tempus ad ſcribendum de aliis rebus non valde neceſſariis, ſed tantum reſpondeatis mihi ad unam quæſtionem, quam ſic propono. Utrum Doctor in Jure teneatur facere reverentiam Magiſtro noſtro, qui non incedit in habitu. Eſt autem habitus Magiſtrorum noſtrorum, ſicut ſcitis, Caputium magnum cum liripipio. Eſt hic unus Doctor, qui eſt promotus in utroque Jure, & habet inimicitiam cum Magiſtro noſtro Petro Meyer plebano: Et nuper obviavit ſibi in platea, quando Magiſter noſter Petrus non ivit in habitu, tunc ille Juriſta non fecit ei reverentiam: & poſtea fuit dictum, quod non bene feciſſet, quia etiamſi eſſet inimicus ejus, tamen debet ei facere reve-

reverentiam propter honorem ſacræ Theologiæ. Quia deberet eſſe inimicus perſonæ, & non ſcientiæ, quia Magiſtri ſunt in loco Apoſtolorum, de quibus ſcriptum eſt: Quam ſpecioſi pedes evangelizantium bona, prædicantiũ pacem. Quapropter ſi ſpecioſi ſunt pedes eorum, quanto magis capita & manus debent eſſe ſpecioſa? Et videtur quod omnis homo etiam principes debent honorem & reverentiam facere Theol. & Magiſtris noſtris: Tunc ille Juriſta reſpondit, & præciſe in contrarium allegavit ſuas leges & multas ſcripturas, quia ſcriptum eſt: Qualem te invenio, talem te judico: ſed nemo tenetur facere ei reverentiam, qui non incedit qualiter debet, etiamſi eſſet Princeps. Et quando presbyter reperitur in aliquo indecenti opere, & non eſt veſtitus ſicut ſacerdos eſſe debet, ſed habitu ſeculari, tunc judex ſecularis poteſt eum habere & tractare pro homine ſeculari, & afficere eum pœna corporali, non obſtantibus Privilegiis clericorum. Sic dixit ille Juriſta, ſed vos debetis mihi ſi-

gnificare mentem veſtram, & ſi non ſcitis per voſmetipſum, tunc habetis conſulere Juriſtas & Theologos in Univerſitate Colonienſi, quod ſciam veritatem, quia Deus eſt veritas, & qui amat veritatem, amat etiam Deum. Similiter debetis notificare mihi, quomodo procedit in veſtra lite contra Doctorem Reuchlin: ego audio, quod ipſe eſt depauperatus propter magnas expenſas, & valde lætor, quia ſpero quod Theologi erunt victores, & vos etiam, valete in nomine Domini. Datum Franckfordiæ.

JOHANNES STABLERIUS S. D. Mag. Ortuino Gratio.

SIcut ſemper cupiviſtis à me habere novitates, jam eſt temp⁹ quod debeo & poſſum vobis nova ſcribere, quamvis doleo, quia non ſunt bona. Sciatis quod fratres de ordine Prædicatorum habuerunt hic indulgentias, quas impetraverunt in curia Romana magnis expenſis, & col-

& collegerunt etiam ſatis magnam pecuniam: tunc de nocte venit quidam fur in Eccleſiam, & accepit plusquam trecentos florenos, & furatus eſt eos, & iſti fratres zeloſi, & in fide Chriſtiana valde bene affectionati triſtes fuerunt, & conqueruntur de illo fure. Sed cives miſerunt undique & non poſſunt reperire eum, quia aufugit, & habet ſecum pecuniam. Et eſt magna nequitia, quod hoc debet fieri in indulgentiis papalibus & in loco ſacro, ipſe eſt excommunicatus, ſit ubi ſit. Homines qui ſunt abſoluti, & dederunt pecuniam ſuam ad illam ciſtam: nunc putant quod non ſunt abſoluti, ſed nihil eſt: ipſi ſunt ita bene abſoluti ut ſi fratres prædicatores haberent adhuc pecuniam ſuam. Etiam ſciatis quod iſti qui ſunt ex parte Doctoris Reuchlin, vadunt hic & faciunt multos rumores, quia dicunt, quod fratres prædicatores propterea impetrant illas indulgentias in curia Romana, quod cum illa pecunia volunt vexare ipſum Doctorem & tribulare eum in cauſa fidei. Et quod homines

non debent eis dare aliquid in quocunq; ſtatu fuerint ſive baſſo ſive Eccleſiaſtico ſive mundano. Nuper fui Moguntiæ in actu illo quem celebraverunt Magiſtri noſtri contra Reuchlin; tunc eſt ibi quidam prædicator in ſummo, qui eſt Magiſter noſter promotus in Heydelberga & vocatur Bartholomæus Zehender Latinè decimarius: ille publicavit in ambone quod homines deberent convenire ad ſequentem diem & videre quomodo Speculum oculare combureretur, quia ipſe putabat quod non eſſet poſſibile, quod Doctor Reuchlin poſſet invenire unam fallaciam quod illud non fieret: tunc unus ſocius qui eſt ibi, & dicunt quod eſt Poeta, circumivit & ſeminavit peſſimos ſermones contra prædictum Magiſtrum noſtrum, & quando obviavit ei, tunc aſpexit eum aſpectu draconico & venenoſo. Et dixit publicè: Iſte prædicator non eſt dignus, quod debet ſedere in menſa, ubi ſedent probi viri, quia poſſum probare quod eſt nequam & pultronus, quia in ambone in Eccleſia veſtra

coram

coram omni populo mentitus eſt contra famam unius excellentis viri, & dixit illa quæ non ſunt facta Et prætenditur dici, ex invidia tribulant iſtum bonum Doctorem, & appellavit eum beſtiam & canem, & dixit, quod nullus Phariſæus unquam fuiſſet ita nequitioſus & invidus, & venit talis ſermo ad prædictum Magiſtrum, & ipſe excuſavit ſe ſufficienter, ut mihi videtur: quia dixit quod quamvis non combuſtus eſt ille liber, tamen forſan ſic comburetur inpoſterum. Et allegavit Scripturam ſacram in multis paſſibus, quia non eſt mendacium, quando aliquis dicit aliquid pro fide Catholica. Et dixit quod balini: & Officiales Epiſcopi Moguntinenſes impediverunt illum factum contra omnem æquitatem. Sed homines deberent videre quid poſthac contingeret, quia ipſe vellet eſſe Propheta, quòd ille liber combureretur etiamſi Imperator & Rex Franciæ, & omnes principes & duces ſtarent pro Doctore Reuchlin. Talia volui vobis ſignificare, ut eſſetis gaviſatus: & rogo vos quòd velitis

fabulas Ovidii in Metamorphoſeos, & ſcio eas exponere quadrupliciter, ſcilicet naturaliter, literaliter, hiſtorialiter & ſpiritualiter, quod non ſciunt iſti Poëtæ ſeculares, & nuper interrogavi unum ex illis, unde dicitur Mavors? tunc dixit mihi unam ſententiam quæ non fuit vera: ſed etiam correxi eam, & dixi quod Mavors dicitur quaſi mares vorans, & ipſe fuit confuſus. Tunc dixi quid ſignificatur per novem muſas allegorice? tunc etiam ignoravit: & ego dixi, quod IX. Muſæ ſignificant VII choros Angelorum. Tertio dixi, unde dicitur Mercurius: ſed quando non ſcivit, tunc dixi ei, quod Mercurius dicitur quaſi mercatorum currius, quia eſt Deus mercatorum, & habet curam pro eis. Ita videtis; quòd iſti Poëtæ nunc ſtudent tantum in ſua arte literaliter, & non intelligunt allegorias & expoſitiones ſpirituales, quia ſunt homines carnales: & ut ſcribit Apoſt. 1. ad Cor 2. Animalis homo non percipit ea quæ ſunt Spiritus Dei. Sed poſſetis dicere unde habetis iſtam ſubtilitatem?

Reſpondeo, quod nuper acquiſivi unum librum, quem ſcripſit quidam Magiſter noſter Anglicus de ordine noſtro, & habet nomen Thomas de Walleis, & compoſitus eſt ille liber ſuper librum Metamorphoſeos Ovidii: exponens omnes fabulas allegoricè & ſpiritualiter. Et eſt ita profundus in Theologia quod non creditis. Certiſſimum eſt, quod Spiritus ſanctus infudit huic viro talem doctrinam. Quia ſcribit ibi concordantias inter ſacram Scripturam, & fabulas Poëtales. Sicut poteſtis notare ex iſtis quæ jam ponam. De Phitone ſerpente quem interfecit Apollo, ſcribit Pſal. Draco iſte quem formaſti ad illudendum ei. Et iterum: Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis. De Saturno qui ſemper ponitur homo ſenex, & pater Deorum comedens filios ſuos ſcribitur ab Ezechiele; Comedent patres filios in medio tui. Diana ſignificat beatiſſimam virginem Mariam ambulans cum multis virginibus hinc inde. Et ergo de ea ſcribitur in Pſal. Adducentur virgines poſt eam, & alibi: Trahe

be me poſt te, curremus in odore unguentorum tuorum. Item de Jove, quando defloravit Caliſtonem virginem, & reverſus eſt ad cœlum ſcribitur Matt. XII. Revertar ad domum meam unde exivi. Item de Aglauro pediſſequa, quam Mercurius vertit in lapidem: illa lapidificatio tangitur Job quadrageſimo ſecundo: Cor ejus indurabitur ut lapis. Item quomodo Jupiter ſuppoſuit Europam virginem, etiam habetur in ſacra Scriptura, quod ego ignoravi prius, quia ſic dixit ad eam, Audi filia & vide & inclina aurem tuam, quia concupivit Rex ſpeciem tuam. Item Cadmus quærens ſororem ſuam: gerit perſonam Chriſti, qui quærit ſuam ſororem, id eſt, animam humanam: & ædificat civitatem, id eſt, Eccleſiam. De Actæone verò qui vidit Dianam nudam, prophetizavit Ezechiel capitulo XVI. dicens: Eras nuda & confuſione plena, & tranſivi per te & vidi te. Et non eſt fruſtra in Poëtis ſcriptum, quod Bacchus eſt bis genitus, quia per hoc ſignificatur Chriſtus, qui etiam

eſt bisgenitus, uno modo ante ſecula, & alia vice humaniter & carnaliter. Et Semele quæ nutrit Bacchum, ſignificat beatam virginem, cui dicitur Exod. 2. Accipe puerum iſtum & nutri mihi, & ego dabo tibi mercedem tuam. Item fabula de Piramo & Thisbe ſic exponitur allegorice & ſpiritualiter: Piramus ſignificat filium Dei, & Thisbe ſignificat animam humanam, quam amat Chriſtus, & de qua ſcribitur in Evangelio: Tuam ipſius animam pertranſibit gladius, Lucæ 2. Sic Thisbe interfecit ſe gladio amaſii ſui. Item de Vulcano qui ejicitur de cœlo & efficitur claudus: ſcribitur in Pſalmis Expulſi ſunt nec potuerunt ſtare. Hæc & talia multa didici ex illo libro. Vos videretis mirabilia ſi eſſetis mecum. Et iſta eſt via qua debemus ſtudere Poëtriam. Sed parcatis mihi quod prætendo quaſi docere veſtram dominationem: quia vos ſcitis melius quam ego, ſed feci in bona opinione. Ego diſpoſui hic, aliquis in Tubinga debet me certificare, quicquid agit D. Reuchl. ita quod poſ-
ſum

ſum vos caviſare. Sed jam nihil ſcio: aliàs vellem vobis notificare. Sed jam valete in charitate non ficta. Datum Heydelbergæ.

M. TILMANNUS LUMPLIN.
S. D. M. Ortuino Gratio.

STultiſſimus ſum virorum, & ſapientia non eſt mecum: non didici ſapientiam, & non nóvi ſapientiam Sanctorum. Prov. 30. Ergo non debetis me ſpernere quod prætendo vobis dare conſilium in factis veſtris: quia ego facio talia ex bono animo, & volo caviſare vos ſecundum quod ego intelligo, & modicũ volo corrigere vós, quia vexatio dat intellectum. Et ſcrîptum eſt in Eccl. cap. XIII. Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Sic etiam fit vobis, quia vultis habere quod ſum amicus veſter: propterea oportet etiam pro bono accipere vexat ões à me. Ego percepi ſeu intellexi, quod vos tacetis in cauſa Jòh. Reuchl. & non reſpondetis ei contra ſuas ſcandalizationes; Et iratus ſum valde, quia amo vos: & ſcri-

ptum eſt,quem diligo corrigo. Nam quare incepiſtis ei reſpondere, ſi non vultis continuare? An non eſtis ſufficiens. Vos eſtis per Deos:& præſertim in facultate Theologica eſtis melior: & ergo debetis ei reſpondere, & defendere famam veſtram & prædicare fidem Chriſtianam, contra quam ſcribit ille hæreticus. Et non debetis aliquem reſpicere, quia dicit Salomon in Eccl. XIII. Noli eſſe humilis in ſapientia, ne humiliatus in ſtultitiam ſeducaris. Neque debetis timere potentiam Juriſtarum, quod faciant vobis periculum corporis, quia debetis talia pati pro fide & veritate. Unde Chriſtus dicit in Evangelio Matt. XVI. Qui voluerit animam ſuam ſalvam facere, perdet eam. Et ſi timetis, quod non poteſtis eum vincere, tunc non creditis Evangelio, quia iſta eſt cauſa fidei. Et ſcriptum eſt in Evangel. quod nihil eſt impoſſibile homini qui credit, quia ponitur Matth. XVIII. Si habueritis fidem ſicut granum ſynapis, dicetis monti huic, tranſi hinc & tranſibit, & nihil erit impoſſibile vobis.

Sed

Sed non eſt poſſibile, quod Doctor Reuchlin poteſt verum ſcribere, quia non habet fidem integre, quia defendit Judæos, qui ſunt hoſtes fidei, & eſt contra opiniones Doctorum, & cum hoc eſt peccator, ſicut ſcribit Mag. Johannes Pfefferkorn in ſuo libro qui dicitur Sturmglock. Sed peccatores non debent aliquid habere agere in Scriptura ſacra, quia ſcribitur Pſal. XLIX. Peccator autem dixit Deus: quare tu enarras juſtitias meas & aſſumis Teſtamentum meum per os tuum? Quapropter ergo hortor vos & rogo pectoraliter quatenus velitis audacter defendere vos quod homines poſſunt laudabiliter dicere de vobis, quod defendiſtis Eccleſiam & famam veſtram. Nec debetis reſpicere aliquem, etiamſi Papa veller prohibere, quia Eccleſia eſt ſuper Papam. Et debetis me habere excuſatum, quod moneo vos quia vos amo, & tu ſcis Domine quod amo te.

Valete in fortitudine corporis & animi.

PROFUNDISSIMO, NEC NON illuminatiſſimo Magiſtro Ortuino Gratio, Theologo, Poëtæ, & Oratori in Colonia, Domino ac Præceptori ſuo obſervandiſſimo Joannes Schnarholtzius mox Licentiatus, ſalutes exuberantiſſimas dicit, cum ſui humilima commendatione ad mandata.

CОrdialiſſime necnon profundiſſime M. Ortuine, ego Joh. Schnarholtzius mox licentiandus in Theologia in alma Univerſitate Tubingen: vellem libenter* loqui cum veſtra dignitate, ſed timeo quod eſt irreverentialitas, quia vos eſtis ita doctus, & tam magnæ reputationis in Colonia, quod nullus debet ad veſtram dignitatem accedere, qui prius non bene prævidit ſe, quia ſcriptum eſt: Amice quomodo huc intraſti, non habens veſtem nuptialem? Sed vos eſtis humilis, & ſcitis vos humiliare: ſecundum quod dicit Scriptura: Qui ſe humiliat, exaltabitur,

tur, & qui ſe exaltat, humiliabitur. Ideo volo deponere pudorem, & cum dominatione veſtra audacter loqui, ſed tamen qua decet reverentia. Ego audivi nuper prædicare hic à quodam Magiſtro de Parrhiſia in magna audientia in feſto Aſcenſionis Domini, qui præmiſit tale thema: Aſcendit Deus cum jubilatione: & fecit unum bonum ſermonem, quem omnes laudaverunt audientes, & fleverunt, meliorantes ſe ex illa prædicatione. Ipſe in ſecunda parte ſuæ collationis induxit duas concluſiones valde Magiſtrales & ſubtiles. Prima fuit, quando Dominus aſcendit in altum cum elevatis manibus. Tunc Apoſtoli & beata virgo ſteterunt & clamaverunt cum tanta jubilatione uſq; ad raucitatem, ut impleretur prophetia, quæ dicit: Clamaverunt & raucę factæ ſunt voces eorum. Et probavit, quod iſte clamor fuit lætitialis, & neceſſarius in fide catholica, teſte Domino, dicente in Evangelio: Amen amen dico vobis, ſi iſti tacebunt, lapides clamabunt. Ipſi clamaverunt omnes charitative cum magno zelo. Præcipue

pue tamen B. Petrus qui habebat unam tubalem vocem, ut teſtatur David. Iſte pauper clamavit. Ipſa beata virgo non clamavit, ſed Deum laudavit in corde ſuo, quia novit bene quod iſta omnia deberent fieri, ſicut ei prædixit Angelus. Et quando Apoſtoli ita unanimiter cum jubilatione & devotione clamaverunt: venit unus Angelus de Cœlo & dixit eis: Viri Galilæi quid hic ſtatis & clamatis & aſpicitis in cœlum? Hic Jeſus, qui aſſumptus eſt in cœlum, ſic veniet quemadmodum vidiſtis eum. Et hoc factum eſt, ut impleretur Scriptura, quæ dicit: Clamaverunt juſti, & Dominus exaudivit eos. Secunda Concluſio extitit Magiſtralior, & talis in ſui forma. Filius hominis voluit habere ſuam paſſionem, ſepulturam, reſurrectionem in Hieruſalem, quæ eſt in centro terræ, quod omnes regiones ſcirent de ejus reſurrectione, & quod nullus gentilis poſſet ſe excuſare cum ſua hæreſi, & dicere. Ego neſcivi, quod Dominus reſurrexit à mortuis: quoniam ergo quod eſt in medio, omnes videre poſ-

ſunt

ſunt qui ſunt circa medium, & quod nullus incredulus haberet unum parvum refugium excuſationis. In illo loco ubi Dominus aſcendit, eſt in centro & in medio terræ, ac ibi pendet una campana quam omnis mundus audit, & quando ipſa pulſat, tunc dat horribilem ſonum de extremo judicio, & de aſcenſione Domini. Et quando pulſat etiam ſurdi audiunt. Deduxitq; multa corollaria ex illa Concluſione, quam didicit in Parrhiſia. Sed quando ceſſavit prædicare, tunc quidam Magiſter de Erphordia voluit eum reprehendere, ſed ſtetit cum confuſione. Vos debetis mihi oſtendere libros ubi iſta Materia habetur, & volo emere. Datum ex Baſilea apud beatum Rhenanum, qui eſt veſter amicus.

BARTHOLOMÆO COLPIO Baccalaurio Theologiæ formato, ordinis Carmelitarum Willibrodus Niceti ordinis Wilhelmitarum curſor in Theologia autoritate reverendiſſimi generalis in ordine ſeſe commendat cum ſalute.

Quo

QUot in mari ſunt guttæ, & quot in Colonia ſancta beguttæ, quot pilos habent aſinorum cutes, tot & plures tibi mitto ſalutes. Venerabilis Domine Carmelita Colpe, ego ſcio quod eſtis de optimo ordine, & habetis multas indulgentias à ſede Apoſtolica, & quod nullus ordo veſtro ordini poteſt prævalere, quia poteſtis varios caſus abſolvere in confeſſione, quando videlicet confitentes ſunt contriti & compuncti, & volunt communicare. Ideo volo à dominatione veſtra interrogare unam quęſtionem Theologicalem, quam vos bene poteſtis determinare, quia eſtis unus bonus artiſta, & ſcitis bene prædicare, & habetis unum bonum zelum, & eſtis conſcientioſus: & cum hoc audio, quod habetis unam magnam liberariam in veſtro conventu, in qua ſunt multi libri in ſacra Scriptura, in Philoſophia, & in Logica, etiam Petr. Hiſpano; Necnon quidam proceſſus Magiſtrales de Colonia de burſa Laurentii, ubi regit actu Magiſter noſter Tungarus, vir valdè zeloſus ac profundus in Theo-

Theologia ſpeculativa, & illuminatus in Fide catholica. Quamvis quidam Doctor in Jure vult eum vexare, ſed non eſt formalis in diſputando, nec qualificatus in libris ſententiarum, ideo non curant eum Magiſtri noſtri. Necnon præcipue audio, quod in prædicta liberaria ubi curſores in Theologia habent ſuum ſtuditorium, eſt ligatus in ferrea catena unus liber valde notabilis, qui dicitur Conbibilationes, qui etiam continet autoritates in Theologia, & prima principia ſacræ Scripturæ, quem vobis legavit unus Magiſter noſter de Parrhiſia in mortis articulo quando fecit confeſſionem & revelavit quædam ſecreta in Bonaventura, & mandavit, quod nemo deberet in eo legere, qui non eſſet de veſtro ordine, & in hoc Papa dedit quasdam indulgentias & carenas, apud quem librum jacet Henricus de Haſſia & Vernerus: & omnes alii Doctores ſuper libris ſententiarum, in quibus omnibus vos eſtis fundatus, & ſcitis defendere omnem viam in diſputando antiquorum,

mo-

modernorum, Scotiſtarum, Albertiſtarum, & etiam illorum qui ſunt de ſecta de burſa Kneck in Coloniæ, ubi habent propiium proceſſum. Ideo rogo vos cordialiter & charitative, quod non velitis gravare in mea petitione: ſed mihi dare unum bonum conſilium in mea quæſtione ſecundum veſtrum poſſe: Et allegare quid Domini Doctores determinant diſputative & concluſive. Eſt autem quæſtio iſta talis in ſui forma: Utrum Lolhardi & Beguttæ in Colonia ſunt ſeculares vel ſpirituales perſonæ, utrum teneantur facere profeſſionem? Et an poſſint accipere mulieres & viros. Ego diu ſtudui in ſacra Scriptura in Diſcipulo, & in Faſciculo temporum, nec non in aliis libris autenticis ſacræ Scripturæ, ſed non potui invenire. Sic etiam quidam ſacerdos in Fuldæ, qui multum ſtuduit in dictis libris, ſed non invenit in regiſtro vel in libris, ipſe eſt de genealogia Domini Paſtoris ibidem, qui eſt Poëta, quia ſcit bene latiniſare, dictaminaque componere, quia ego ſum plebanus ratione monaſterii:

ſtetii: & habeo multos communicantes, & etiam tales perſonas, de quibus jam facio quæſtionem, Superintendens noſter dicit manifeſte, quod ipſe non poteſt conſcientiam ſuam ſalvare in deciſione talis quæſtionis: quamvis haberet diſputata multorum Doctorum de Parthiſia & Colonia, quia complevit uſque ad Licentiaturam, & reſpondit materialiter & formaliter pro completione: ſi vos non poteſtis determinare illam materiam, debetis interrogare Magiſtrum Ortuinum, ille docebit vos omnia, nam vocatur Gratius propter gratiam divinam in ſe quæ nihil ignorat. Compilavi unum carmen heroicum de prædicto libro: vos debetis legere & corrigere, & facere unum punctum ubi ſum ſuperfluus vel diminutus, & audite quomodo placet Magiſtro Ortuino: ego volo mittere imprimere. Et ſic incipit.

Nemo debet eſſe tam ſtultus,
Et in tanta præſumptuoſitate ſepultus,
Quod velit fieri illuminatus in ſacra Scriptura.

Et

Et formaliter deducere corrollaria ex
Bonaventura:
Qui non didicit mentetenus combibilationes
Quas Magiſtri noſtri reſumunt per
omnes regiones:
Præſertim in Parrhiſia quæ eſt mater
omnium Univerſitatum
Et in Colonia ubi nuper magiſtraliter eſt
probatum:
Per Magiſtros noſtros in Theologicali
diſputatione
In qua determinaverunt omnia ſeraphica
probatione:
Quod multo melius eſt ſcire iſtas combibilationes
Quæ plurima tractant per irrefragabiles
rationes:
Quam mentetenus ſcire Hieronymum
& Auguſtinum.
Qui tantũ ſciunt ſcribere bonũ Latinum:
Quia combibilationes ſunt optima Materia
Ceu diſputant Magiſtri noſtri per omnia
monaſteria:

Ipſæ

Ipſæ concludunt per concluſiones Magiſtrales
Qui ſunt in divinis ipſi termini eſſentiales:
Et tractant etiam prima principia Theologicalia
Et alia multa quæ ſunt valde Magiſtralia.

M. ORTUINO GRATIO VIRO inenarrabilium doctrinarum, Magiſtro Gingolfusling percuſſoris mille millium ſalutes dicit in charitate non ficta.

GLorioſiſſime Magiſter ego amo vos pectoraliter ex intimo zelo, quia vos eſtis meus ſingulariſſ. in Daventria, & quicquid vos ſtimulat in conſcientia veſtra, hoc me magis ſtimulat, & quod me ſtimulat, ſcio quod vos etiam ſtimulat, & veſter ſtimulus ſemper fuit etiam ſtimulus meus, & nemo vos unquam ſtimulavit, qui me non durius ſtimulavit, atque cor meum totiens patitur ſtimulos, quotiens aliquis vos ſtimulat, credatis

datis mihi in bona fide quando Hermannus Buſchius ſtimulavit vos in ſuo prooemio, amplius me ſtimulavit quam vos, & cogitavi quomodo poſſum iſtum Indiſcretum rixatorem reſtimulare, qui etiam tam præſumptuoſæ ſuperbiæ eſt, quod audet ſtimulare Magiſtros noſtros de Parrhiſia & Colonia, & ipſe tamen non eſt promotus, quamvis ſocii ejus dicunt, quod ipſe eſt promotus in Baccalaurium Juris in Lypſig, ſed ego non credo, quia etiam ſtimulat Magiſtros in Lypſick, videlicet magnum canem & minorem canem, & alios multos qui eum poſſunt multo melius ſtimulare, quam ipſe illos ſtimulat: verum ipſi neminem volunt ſtimulare propter ſuam moralitatem, & propter doctrinam Apoſtoli, dicentis: Nolite calcitrare contra ſtimulos. Verum enimverò vos debetis eum reſtimulare, quia habetis unum bonum ingenium, & eſtis inventivus, & ſcitis in una hora multa metra facere ſtimulativa, ſcitis etiam eum ſtimulare in omnibus ſuis factis & dictis. Ego compilavi unum dictamen

&tamen contra eum, ipſumque Magiſtraliter Poëticeque ſtimulo, non poteſt evadere ſtimulum meum, ſi vult reſtimulare, tunc volo iterum fortius ſtimulare. Datum raptim ex Argentina, apud Matthiam Schuchſtulium.

MAMMOTRECTUS BUNTEmantellus in ſeptem artibus Magiſter, Magiſtro Ortuino Gratio Philoſopho, Oratori, Poëtæ, Juriſtæ, Theologo, & ſic ſine ſtatu, Salutem dicit cordialiſſimam.

Conſcientioſiſſime Domine M. Ortuine credatis mihi firmiter, quod vos eſtis cor meum, ex quo audivi multa à dignitate veſtra in Poëſi in Colonia, in qua vos excellitis omnes in illa arte, & eſtis multo melior Poëta quam Buſchius vel Cæſarius, & ſcitis etiam Plinium legere & Grammaticam Græcam. Ex illa confidentia volo reverentiæ veſtræ quædam manifeſtare ſub fide confeſſionis. Venerabilis Domine Mag. ego amo hic

unam virginem, filiam campanatoris Margaretam cum nomine, quæ ſedit nuper in latere veſtro, videlicet quando plebanus noſter dominationem veſtram invitavit ad convivalitatem & tractavit vos reverentialiter, quando bibimus & fuimus lætæ mentis, quando ille etiam propinavit vobis bonos hauſtus: ego amo eam in tanto amore, quod non ſum mecum, credatis mihi firmiter, quod neque comedo neque dormio præ ea. Et homines dicunt ad me. Domine Magiſter, quare ita palleſcitis? amore Dei relinquite libros veſtros, vos nimium ſtuderis, debetis aliquando ſolatium quærere & zechare, vos eſtis adhuc unus juvenis vir, bene poteſtis adhuc proficere ad Doctoratum, & fieri Magiſter noſter, eſtis etiam fundamentalis & bonus ſcholaris, & jam quaſi valetis unum Doctorem, ſed ego ſum timidus, & non poſſum dicere meam infirmitatem: Ego lego Ovidium de remedio amoris, quem Coloniæ gloſſavi à veſtra dignitate cum multis notabilibus & mortalitatibus in mar-

margine, verum non juvat, quia iſte amor quotidie fit major. Nuper choriſavi cum ea ter in chorea ſerotinali in domo ſtulteti: tunc fiſtulator fiſtulavit cantilenam de paſtore de nova civitate, & ſtatim omnes choriſatores amplexabantur ſuas virgines ſicut mos eſt: & ego etiam meam valde amicabiliter compreſſi ad pectus meum cum ſuis mammillis. Nec non tetigi fortiter manum ejus, tunc ipſa riſit: & dixit: in anima mea Domine Magiſter eſtis delectabilis vir, & habetis molliores manus quam alii, non debetis ſacerdos fieri, ſed uxorem accipere, & inſpexit me delectabiliter, quod ego credo quod me etiam occulte amat: verum oculi ejus cor meum ſic læſerunt, ſicut una ſagitta pertranſiſſet, & ſtatim ivi domum cum famulo meo, & poſui me ad lectum. Tunc mater mea flevit, quia timuit quod haberem peſtilentiam, accucurrit cum urina mea ad Doctorem Brunellum, clamans: Dn. Doctor rogo vos propter Deum juvate filium meum volo vobis dare ad propinam unam, bonam

camiſiam, quia promiſi quod debet ſacerdos fieri. Tunc Medicus vidit urinam, & dixit: ille patiens pro parte eſt cholericus,& pro parte phlegmatic⁹, ipſe habet timere de magno tumore circa renes propter inflationes ac tormenta ventricalia ex mala digeſtione: debet ſumere medicinam extractivam, eſt una herba quæ videlicet dicitur gyni, naſcens in locis humidis, habens gravem odorem ſicut docet herbarius, illius herbæ partes inferiores debetis conterere, & cum ſuo ſucco facere unum longum emplaſtrum, & ei ponere ad totum ventrem ſuum hora conſueta, & debet jacere ſuper ventrem ſuum bene ad unam horam multum ſudando: ſic ſine dubio ceſſabunt illa tormenta ventricalia, cum ſuis inflationibus, quia non eſt alia Medicina tam efficax ad iſtam infirmitatem ſicut illa, ut eſt probatum in multis patientib. Verum certe bonum eſt, ut ipſe prius accipiat unam purgationem de albo græco cum ſucco raphani ana ʒ. iij. & bene erit. Tunc mater venit & dedit mihi talem purgationem

tionem contra voluntatem meam, & habui in illa nocte quinque ſedes magnas, atque nihil dormivi, ſemperque cogitavi, quomodo illam in chorea compreſſi cum ſuis mammillis ad pectus meum, ac quomodo illa me aſpexit. Precor vos propter omnem bonitatem quam in vobis habetis, quod velitis mihi dare unum experimentum de amore ex veſtro parvo libro, in quo ſtat ſcriptum, probatum eſt, quem mihi ſemel oſtendiſtis. Ecce ex illo libro poſſum facere, quod omnis mulier me amat, & niſi faciatis D. Magiſter, tunc ego moriar, & mater mea præ dolore etiam morietur. Ex Heydelbergo.

MAGISTER ORTUINUS GRAtius Magiſtro Mammotrecto profundiſſimo amico in primo gradu amicitiarum S. D.

EX quo dicit Scriptura: amat Dominus gradientes ſimpliciter, ideo laudo dominationem veſtram, ſubtiliſſime

me Domine Magiſter, quod ſcribitis mihi tam ſimpliciter conceptum mentis veſtrę, oratorie tamen, ſicut eſtis bene ſtylatus in latiniſando: ego volo vobis etiam ſimpliciter ſcribere Rhetoricaliter, & non Poëticaliter. Domine Magiſter amicabiliſſime, vos manifeſtatis mihi de amore veſtro, ego miror, quod non eſtis prudentior quam quod vultis amare virgines: dico vobis, quod male facitis, & habetis propoſitum peccaminoſum, quod vos poſſet ducere ad infernum: ego cogitavi quod eſtis diſcretus, & non curatis iſtas levitates, quæ ſemper habent malum exitum. Aſt dabo vobis conſilium meum quod petitis: ex quo dicit Scriptura: Qui petit, accipit. Debetis primo relinquere illas vanas cogitationes de veſtra Margareta, quas diabolus vobis ſuggerit, qui eſt pater omnis peccati, teſte Richardo ſuper 4. Et quandocunq; de ea cogitatis, facite crucem ante vos, nec non orate unum Pater noſter, cum illo verſu in Pſalterio: Stet diabolus à dextris ejus. Etiam ſemper comedite ſal benedictum in die domi-

dominico, & ſpargite vos cum aqua ſancta, quod conſecravit ſtationarius ſancti Ruperti, & ſic poteſtis effugere illum diabolum, qui vobis ſuggerit illum magnũ amorem de veſtra Margareta, quæ non eſt ita pulchra ut putatis, ipſa habet unam verrucam in fronte, ac magna rubeaque crura, groſſas nigrasq; manus, ſibiq; olet os ſuum propter malos dentes: nec non etiam habet ſpiſſum culum ſecundum commune proverbium: Ars Margaretæ eſt mirabile rete. Sed vos eſtis cæcus ex illo diabolico amore, quod non videtis ejus vitia. Ipſa multum bibit & comedit, & bis nuper bombiſavit, quando ſedit apud me in menſa, & dixit quod fecit cum ſcamno. Ego habui in Colonia pulchriorem veſtra Margareta, & tamen dereliqui eam. Poſtquam accepit virum, ſæpe vocavit me per unam antiquam vetulam, quando vir ejus fuit abſens, ſed non veni præter ſemel, ſed tunc fui ebrius. Ego hortor, quod bis jejunatis in ſabbatho, & poſtea faciatis confeſſionem uni Magiſtro noſtro ordinis Prædica-

dicatorum, qui poſſet vos bene inſtituere. Et quando feciſtis confeſſionem, tunc debetis orare de ſancto Chriſtophoro, quod velit vos portare in humeris ſuis, ne iterum recidivetis ac mergatis vos in mare amplum & ſpacioſum, in quo ſunt reptilia, quorum non eſt numerus, id eſt, peccata infinita, ſicut exponit Combibilator, ac poſtea orate, ne cadetis in tentationem. Surgite etiam mane, lavate manus veſtras, ornate crines, & nolite eſſe acidioſus, Scriptura enim dicit: De⁹ Deus meus, ad te de luce vigilo. Etiam vitate loca ſecreta, nos ſcimus, quod loca & tempora ſæpe inducunt homines ad peccandum, & maxime ad luxuriandum. Verum quòd vultis à me habere unum experimentum probatum de amore: ſciatis quod ego non poſſum ſalvare conſcientiam meam. Quando gloſavi vobis hic Ovidium de arte amandi, dixi vobis, quod nemo deberet facere per artem Nigromantiam quod mulieres ſe amant. Et quicunque contraiverit, ipſe eſt excommunicat⁹ de facto, & exquiſitores hære-

hæreticæ pravitatis poſſent eum citare, atque in ignem damnare. Ego dixi vobis etiam unum exemplum, quod debetis notare, videlicet hoc. Unus Baccalaurius Lypſenſis amavit unam virginem Katharinam piſtoris, & jactavit ipſam cum pomo Nigromantico, & ipſa pomum accepit & poſuit ad pectus ſuum inter mamillas, & ſtatim incepit iſtum Baccalaurium furialiter amare ſic, quod quando fuit in Eccleſia, ſemper inſpexit iſtum Baccalaurium. Et quando debuit orare Pater noſter qui es in cœlis, oravit Baccalaurie ubi es? Etiam in domo, quando pater vel mater clamavit ſibi, reſpondit: Baccalaurie quid vultis? Et ipſi non intellexerunt, donec quidam Mag. noſter prætergrediens domum ejus, ſalutavit iſtam virginem, dicens domina Katharina bonum ſero, proficiat vobis, vos habetis unum pulchrum crinale. Et reſpondit illa virgo Katharina: Deo gratias, bone Baccalaurie, vultis mecum bibere de optima cereviſia, porrigens ſibi cantharum. Verum ille Magiſter noſter

fuit iratus, accuſavit ipſam apud matrem ſuam ſic: Domina piſtoriſſa, corrigite filiam veſtram, ipſa eſt valde indiſcreta, ſcandalizavit noſtram Univerſitatem, nam vocavit me Baccalaurium, & ſum Magiſter noſter. Amen amen dico vobis, quod perpetravit peccatum mortale, abſtulit mihi honorem meum, & peccatum non dimittitur, niſi ablatum reſtituatur. Alios Magiſtros noſtros nominavit etiam Baccalaurios: ego credo quod amat unũ Baccalaurium, habete advertentiam. Tunc mater ejus accepit unum lignum, percutiens ipſam ad caput & dorſum ſuum, quod perminxit ſeſe, incluſitque ipſam in cubile per dimidium annum, & dedit ei panem & aquam comedere. Interea temporis Baccalaurius proceſſit, & celebravit primitias, poſteaque rexit unam parochiam in Saxonia Padorau, quod cum ipſa audivit, ſaltavit ex alta feneſtra, & fregit quaſi dextrum brachium & fugit in Saxoniam ad iſtum Baccalaurium, cum quo adhuc eſt hodierna die, & habet cum eo quator pueros. Vos

verò

verò bene ſcitis, quod hoc eſt ſcandalum in Eccleſia. Ergo igitur debetis cavere ab illa arte Nigromantica, ex qua veniunt multa mala. Verum poteſtis bene uti medicina, quam vobis Dominus Doctor Brunellus docuit de gyni, eſt bona medicina, ego probavi eam ſæpe contra tormenta ventricalia: Valete cum matre veſtra Ex Colonia è domo Domini Johannis Pfefferkorn.

LYRA BUNTSCHUCHMACHERius ordinis Prædicatorum, Theol. Guillermo Hackınero, qui eſt Theologorum Theologiſſimus. S. dicit.

VOs ſcripſiſtis mihi ex Anglia de Londino unam longam literam pulchre latiniſatam, in qua petiviſtis quod deberem vobis ſcribere unam novitatem ſive bonam ſive malam, quia eſtis naturaliter inclinatus ad audiendum nova, ſicut faciunt omnes qui ſunt de complexione ſanguinea, & audiunt libenter cantilenas muſicales, ac in menſa ſunt lætæ

mentis. Ego fui valde lætatus, quando accepi veſtram literam, ſicut qui invenit unam pretioſam margaritam, & oſtendi eam dominis meis Joanni Grocino & Linacro, dicens: Videte Domini mei, videte, nonne iſte Magiſter noſter eſt formalis in latiniſando & componendo dictamina, & arte epiſtolandi? Et juraverunt, quod non poſſunt ſimiles epiſtolas componere in arte Latinitatis, quamvis ſunt Poetæ, Græci & Latini. Et extulerunt vos ſuper omnes qui ſunt in Anglia, Francia, Germania, & omni natione quæ ſub cœlo eſt. Ideo non eſſet mirum, quod vos eſtis generalis in veſtro ordine, & quod Rex in Gallia diligit vos, non enim habetis ſimilem in latiniſando, diſputando, & prædicando, ac ſcitis regem cum regina optime informare in confeſſione. Etiam iſti duo Poëtæ laudaverunt vos, quod habetis artem Rhetoricalem: verum fuit ibi unus juvenis ſocius, qui intitulavit ſe Richardum Crocum: ille præſumpſit contra vos, quod non ſcribatis ſecundum regulas artis Rhetoricalis,

verum

verum fuit valde confuſus, quando debuit probare. Ipſe nunc ſtat in Lypſig & diſcit Logicam Petri Hiſpani, credo quod poſtea erit cautior. Sed accedo ad novitates; Schwizenſes & Lansknechti fecerunt unam magnam guerram inter ſe, interficientes ſe ad multa millia: eſt timendum, quod nullus illorum venit in cœlum, quia faciunt propter pecuniam, & unus Chriſtianus non debet interficere alium. Sed vos iſta non curatis, ſunt enim leves perſonæ, & ſequuntur rixas ex propoſito. Alia novitas eſt pejor, Deus det, quod non ſunt vera. Scribunt de Roma, quod Speculum Joannis Reuchlin eſt de novo translatus de materna lingua in Latinum ex mandato Domini Papæ, & quod plusquam in ducentis locis aliter ſonat in Latinitate, quam tranſtulerunt Magiſtri noſtri & Dominus Joannes Pfefferkorn in Colonia, ac dicunt pro certo, quod Romæ publice legitur & imprimitur cum Judæorum Talmut. Ex hoc inferunt, quod Magiſtri noſtri ſunt falſarii & infames, quod male trans-

tulerunt, etiam quod ſunt aſini, non intelligentes Latinum, vel Teutonicum: ac ſicut combuſſerunt iſtum librum apud ſanctum Andream in Colonia, ſic etiam debent comburere ſententiam ſuam & ſentimentum Parrhiſienſe, vel ipſimet debent eſſe hæretici. Ego poſſem ſanguinem flere, adeo doleo, quis vult amplius in Theologia ſtudere, & Magiſtris noſtris exhibere condebitam reverentiam? qui talia audit, omnes credent, quod Doctor Reuchlin eſt profundior quam Magiſtri noſtri, quod eſt impoſſibile. Cum hoc etiam ſcribunt, quod poſt tres menſes debet venire finalis ſententia contra Magiſtros noſtros. Nec non quod Papa mandabit ſub pœna latiſſimæ cenſuræ, quod fratres ordinis Prædicatorum debent propter ſuam protervitatem portare unum album brillum ſive perſpicillum in ſua nigra cappa in dorſo, ad perpetuam memoriam & ſcandalum, quod fecerunt injuriam Speculo oculari Domini Joh. Reuhlin, ſicut jam etiam debent pati unum ſcandalum in celebratio-

ne miſſali, propter intoxicationem alicujus Imperatoris. Ego non ſpero, quod Papa erit tam ſtultus quod faciet. Si faciet, volumus per univerſum noſtrum ordinem contra ipſum legere iſtum Pſalmum: Deus laudem. Cæterum patres & Magiſtri noſtri nunc cogitant, quomodo poſſunt obviare iſto malo. Ipſi volunt à ſede Apoſtolica impetrare latiſſimas indulgentias, & maximam pecuniam colligere in Germania & Gallia, per quam poſſunt reſiſtere illi fautori Judæorum, donec moriatur, quia eſt ſenex. Et volunt eum omnino damnare. Valete & date conſilium veſtrum ſecundum veſtrum poſſe, & promovete bonum ordinis.

EITELNARRABIANUS DE PESſeneck ordinis Wilhelmi curſor in Theologia M. Ortuino Gratio S. D. numeroſiſſimam.

A Natura

A Natura ſumus proclives ad malum, ut legimus in Autenticis. Ideo inter homines audimus ſemper plura mala quam bona. Ego diſputavi nuper in Wormatia cum duobus Judæis, & probavi quod ipſorum lex per Chriſtum eſſet caſſata, atq; quod expectatio ipſorum de Meſſia eſſet una mera fraſta, & phantaſia, ac ſuper hoc allegavi Dominum Joh. Pfeff. in Colonia. Illi vero riſerunt dixeruntque: Veſter Joh. Pfeff. in Colonia eſt unus peſſimus truſator, nihil ſcit in Hebræo: Ipſe factus eſt Chriſtianus, ut ſuam nequitiam occultaret. Quando fuit adhuc Judæus in Moravia, percuſſit unam mulierem in faciem, quod non potuit videre in bancis, ubi mutantur floreni, & accepit plusquam cc. florenos, aufugiens. Et in alio loco propter ſuum furtum fuit ibi erectum patibulum, neſcio quomodo fuit liberatus, nos vidimus patibulum, & multi Chriſtiani viderunt, etiam aliqui nobiliſtæ, quos poſſumus vobis nominare: propterea non debetis mihi allegare iſtum furem. Tunc ego

fui

fui iratus, & reſpondi: Mentimini in collum veſtrum vos peſſimi Judæi, niſi haberetis Privilegium, ego vellem vos criniſare & in ſtercus projicere: vos dicitis talia ex odio in Dominum Johan. Pfeff. Ipſe eſt bonus & zeloſus Chriſtianus, ſicut eſt aliquis in Colonia: ego habeo experientia, quia multum confitetur ad prædicatores cum uxore ſua: audit libenter miſſas, & quando ſacerdos elevat Euchariſtiam, tunc aſpicit devotarie, & non videt in terram, ſicut ſibi objiciunt ſui invidi, niſi quando expuit: ſed hoc facit pro eo, quia eſt multum phlegmaticus, & mane comedit medicinam pectoralem. Putatis quod Magiſtri noſtri in Colonia & Burgimagiſtri ſunt ſtulti, qui fecerunt eum hoſpitalarium majoris hoſpitalis: necnon menſuratorem ſalis, quod certe nequaquam feciſſent, niſi eſſet bonus Catholicus. Dico vobis quod volo omnia talia ſibi nunciare, quod poteſt defendere honorem ſuum, & vos realiter vexare ſcribendo de veſtra confeſſione. Verum dicitis, quod eſt gratiabilis apud Magi-

ſtros

ſtros noſtros & Burgimagiſtros propter ſuam formoſam uxorem. Hoc non eſt verum, nam Burgimagiſtri habentmet pulchras uxores, & Magiſtri noſtri non curant mulieres, & nunquam eſt auditum, quod aliquis Magiſter noſter fuiſſet adulter. Ipſa verò eſt ita honeſta matrona, ſicut eſt una in Colonia: vellet libentius unum oculum, quam bonam famam perdere. Et ego ſæpe audivi ab ea, quod audivit frequenter à ſua matre, quod viri præputiati faciunt fœminis majorem voluptatem, quam non præputiati, eam ob cauſam dicit, quando ſuus maritus moritur, & ipſa alium accipiet, ille debet etiam nullam cutem habere in membro. Ergo non eſt credendum, quod amat Burgimagiſtros, quia Burgimagiſtri non fuerunt Judæi, nec ſunt circumciſi, ſicut Domin⁹ Joh. Pfefferkorn: propterea relinquite ipſum in pace: alias ſcribet contra vos unum tractatum, quem intitulabit: die Sturmglock, ut fecit contra Reuchl. Vos debetis iſtam literam oſtendere Domino Joh. Pfeff. ut ſe defendat

realiter

realiter contra tales Judæos, & Hermannum Buſchium, quoniam ipſe eſt amicus meus ſingulariſſimus, & mutuavit mihi x. florenos, quando fuit promotus Baccalaurius formatus in Theologia. Datum ex Verona Agrippina, ubi Buſchius & ejus ſocius comederunt pingui de gallina.

LUPOLDUS FEDERFUSIUS mox licentiandus M. Ortuino Gratio tot ſalutes dicit, quot aucæ comedunt gramina.

DOmine M. Ortuine eſt in Erphordia in quodlibetis mota una quæſtio multum ſubtilis in duabus facultatibus Theologicali & Phyſicali. Quidam dicunt, quando Judæus fit Chriſtianus, pro tunc renaſcitur ſibi præputium, quæ eſt cutis præciſa de membro virili in nativitate per legem Judæorum, & illi ſunt de via Theologorum, & habent præ ſe Magiſtrales rationes, de quibus eſt una, quod aliàs Judæi facti Chriſtiani, in extremo judicio putarentur eſſe Judæi, ſi eſſent

ſi eſſent nudi in ipſorum membro virili, & ſic ipſis fieret injuria. Sed Deus nemini vult facere injuriam, ergo &c. Alia ratio tenet ex auctoritate Pſalmiſtæ, qui dicit: Et abſcondit me in die malorum, & protexit me in abſcondito. Dicit in die malorum, id eſt, in extremo judicio in valle Joſaphat, quando oportet reddere rationem omnium malorum. Alias rationes relinquo propter brevitatem: ex quo in Erphordia ſumus moderni, & moderni ſemper gaudent brevitate, ut ſcitis. Etiam pro eo quod ego habeo malam memoriam, non poſſum multa mentetenus ſcire allegando, prout faciunt Domini Juriſtæ. Sed alii volunt, quod illa opinio non poteſt ſubſiſtere, & habent pro ſe Plautum, qui dicit in ſua Poëtria, quod facta infecta fieri nequeunt. Ex hoc dicto probant ſi aliquam partem corporis Judæus amiſit in ſua judaitate, non recuperant illam in Chriſtiana religioſitate. Et cum hoc arguunt quod ipſorum argumenta non concludunt formaliter, aliàs ex prima ratione ſequeretur, quod illi

illi Chriſtiani qui perdiderunt propter ſuam luxuriam partem unam è ſuo membro, ut ſæpe contingit in ſecularibus & ſpiritualibus perſonis: etiam crederentur in extremo judicio eſſe Judæi, ſed hoc aſſerere eſt hæreticum, & Magiſtri noſtri hæreticæ pravitatis inquiſitores nequaquam concedunt, quia ipſi aliquando etiam ſunt defectuoſi in iſta parte, ſed hoc non contingit ipſis ex meretricibus, ſed quando in balneis ſe non prævident. Idcirco precor dominationem veſtram humiliter & devotarie, quod velitis veſtra deciſione determinare rei veritatem, & interrogare uxorem. Doct. Joh. Pfefferkorn, ex quo cum ea bene ſtatis, & illa non verecundatur dicere vobis quæcunque vultis propter illam amicabilem converſationem quam habetis cum viro ſuo. Et ego etiam audio, quod eſtis ejus confeſſor: propterea poteſtis eam compellere ſub pœna ſanctæ obedientiæ. Dicatis domina mi, nolite verecundari, ego ſcio quod eſtis honeſta perſona, ſicut eſt una in Colonia, non pe-

to inhoneſtum à vobis, ſed ut manifeſtetis mihi rei veritatem: utrum maritus veſter habet præputium, vel non, dicatis audacter ſine verecundia, amore Dei quid tacetis? Verum ego nolo vos docere, vos melius ſcitis, quomodo debetis vos habere cum mulieribus, quam ego. Datũ raptim ex Erphurdia, ex Dracone.

PARDORMANNUS FORNACIficis Licentiatus Magiſtro Ortuino Gratio Salutem ſalutariſſimam dicit.

NUper ſcripſiſtis ad me de Colonia, & reprehendiſtis me, quòd ego non ſciberem ad vos, ex quo dixiſtis præ aliis libenter legiſtis meas literas, quòd habent bonum ſtylum, nec non procedunt recte ſecundum artem epiſtolandi, quam audivi à veſtra præſtantia in Colonia: ego ſcriberem vobis, non habeo ſemper inventionem & materiam, ut nunc habeo: Vos debetis notare quòd jam hic celebratur quodlibetum: & Mag. Doctoresque

resq; expediunt ſe artificaliter cū magna doctrina in determinandis, ſolvendis, proponendis quæſtionibus argumentis, problematibus in omni ſcibili. Et cum hoc Poëtæ & Oratores apparent valde artificioſi ac ſcientioſi, inter quos eſt uns notabilis & Magiſtralis in illa arte præ cæteris, qui facit ſibi magnū titulū, quando intimat lectiones ſuas; Et dicit, quod eſt Poëta Poëtarum, & quod præter eum nō eſt alius Poëta. Ipſe ſcripſit quendam tractatum metrice, quem notabiliter intitulavit, ego ſum oblitus nomen, credo quod eſt de ira & colericis: in quo tractatu ſtimulat Magiſtros multos, & alios Poëtas qui ſe impediverunt legere in Univerſitáte propter ſuam luxurioſam artem: verum Magiſtri dicunt ſibi in faciem, quod non eſt tam bonus Poëta ſicut gloriatur, & tenent ſibi multum in oppoſitum, & probant per vos, videl. quod eſtis multo profundior in arte Poëticali, cum hoc oſtendunt, quod non eſt bene fundatus in quantitate ſyllabarum, prout determinat Magiſter de villa Dei in tertia ſui, quā

iſte

iſte videtur non ſufficienter legiſſe, atque deducuntur contra ipſum intentum ſuum multipliciter. Primo per nomen veſtrum, & hoc dupliciter. Primo ſic: ecce iſte vult profundior eſſe Poëta, quam Magiſter Ortuinus, & tamen nomen ſuum non patitur. Profectò Mag. Ortuinus dicitur Gratus à ſupernaturali gratia, quæ vocatur gratia gratis data, quia aliàs non poteritis ſcribere tam profunda dictamina Poëtricalia, ſine illa gratia gratis data vobis per Spiritum ſanctum, qui ubi vult ſpirat, & vos eam impetraſtis per humilitatem veſtram: Deus enim reſiſtit ſuperbis, & humilibus dat gratiam. Qui veſtram Poëtriam legunt & intelligunt negotium, fatentur in conſcientia ſua, quod non habetis parem, & mirantur quod iſte eſt ſic inſulſus & inverecundus, quod vult eſſe ſuper vos: quoniam unus puer poſſet intelligere quod illum excellitis, ſicut Laborinthus Cornutum excellit. Ipſi volunt colligere dictamina veſtra, & curare imprimere, quæ in variis tractatib. hinc inde ſcripſiſtis,

ſtis, videlicet in tractatu Magiſtri noſtri de Tungaris ſummi regentis in burſa Laurentii, in tractatu de ſcandaloſis propoſitionibus Johan. Reuchlin, in ſentimento Parrhiſien. in multis tractatibus Domini Joh. Pfefferkorn, qui fuit olim Judæus, & nunc eſt optímus Chriſtianus. Ipſi timent quod aliàs pereat veſtra Poëtria, & dicunt quod eſſet unum maximū ſcandalum illius temporis, & peccatum mortale, ſi periret per negligentiam, & non imprimeretur. Orant etiam Domini Magiſtri, quod dignemini ſibi mittere apologiam veſtram contra Joh. Reuchl. in qua realiter tribulatis illum prætenſum Doctorem, quod audet oppoſitum tenere contra quatuor Univerſitates volunt exſcribere, & vobis remittere. De iſto modo probandi ſunt M. Jo. Kirchberg amicus meus ſingulariſſimus mecum pomotus Magiſter, Joh. Hungen amicus meus affectualiſſimus, Magiſter Jacobus de Nurenberga, Magiſter Jodocus Wytzheim, & alii multi Magiſtri amici mei digniſſimi & fautores veſtri

G imper-

impertertiti. Verum enimverò ergo alii opponunt ſe & dicunt, quod iſte modus probandi eſt quidem ſubtilis, & concludit Magiſtraliter: ſed non ſit de mente veſtra, quia hoc ſonaret multum ſuperbè: ſi vos diceretis: Ecce Domini mei, ego vocor Gratius à ſupernaturali gratia, quã mihi dedit Deus in Poëtria: & in omni ſcibili, & hoc idem repugnaret humilitati veſtræ, per quam habetis illam gratiam, & eſſet oppoſitum in adjecto. Nam gratia ſupernaturalis & ſuperbia nõ patiuntur ſe in eodem ſubjecto. Porro gratia ſupernaturalis eſt virtus, & ſuperbia vitiũ, quæ ſe non compatiuntur, propter hoc, quod unum contrariorum natum eſt expellere reliquum, ut caliditas expellit frigiditatem: Magiſter noſter & Poëta ſecundum Petrum Hiſpanum in prædicamentis, qui diſputat, quod virtus contrariatur vitio. Ergo eſt alia ratio multo melior, propter quam vocatur Gratius, videlicet à Grachis Romanis, depoſita una litera propter malam ſonantiam, de quibus legitur in hiſtoriis Romanorum,

rum, quod fuerunt valde notabiles Poëtæ & Oratores iſti Grachi, & quod Roma illo tempore pares non habuit, qui fuerunt tam ſubtiles & profundi, ſicut illi in Poëſi & in Rhetorica. Et legitur, quod fuerunt de molli & ſuavi voce, non tubali & groſſa, ſed dulci, ſicut una fiſtula, ad quam fiſtulam ipſi etiam aliquando inceperunt rhetorizare in principio ſui dictaminis, propterea populus audivit eos cum magna affectualitate, & dedit eis primam laudem præ cæteris in illa arte. Ab iſtis igitur Grachis nominatus eſt Magiſter Ortuinus. Porro nemo eſt ſibi par in Poëſi, & in dulcore vocis. Et illos omnes ſic præcellit, ſicut illi Grachi Romanorum Poëtas omnes præcellebant. Ergo ideo igitur debet tacere & ſe humiliare ille Poëta hic in Wittenburga, aliàs eſt profundus, ſed reſpectu veſtri eſt unus puer. Illam viam probandi tenent amici mei cordialiſſimi Eobanus Heſſus, Magiſt. Henricus Urbanus, Ritius Euritius, Magiſt. Georgius Spalatinus, Ulricus Hutenus: & inprimis Do-

ctor Ludovicus Miſtotheus Dominus & amicus meus, & Defenſor veſter: Vos debetis mihi ſcribere qui ſunt de via meliori, ac informare rei veritatem. Et volo unam miſſam pro vobis legere apud prędicatores, quod debetis vincere Doctorem Reuchlin, qui vocavit vos hæreticum immerito, quod ſcripſiſtis in veſtra Poëtria; Flet Jovis alma parens. Valete in maxima valetudine, ex Witenburgo, ex arce apud Magiſtrum Spalatinum, qui vobis mittit tot ſalutes, quot cantantur Halleluja infrà Paſcha & Penthecoſtes. Iterum valete & ridete ſemper.

NICOLAUS LUMINATORIS Dn. Magiſtro Ortuino tot ſalutes mittit quot in uno anno naſcuntur culices & pulices.

SCientifice Præceptor Magiſter Ortuine, ego ſignifico vobis plures grates, quam habeo crines in corpore meo, quod dediſtis mihi conſilium quod deberem ambulare ad Coloniam pro ſtudio ad

burſam

burſam Laurentii: Pater meus fuit optimè contentus, & dedit mihi x. florenos, & emit mihi unam magnam cappam cum liripipio nigri coloris, in primo die quando veni ad Univerſitatem, & depoſui beanium in prædicta burſa, tunc didici unum notabile, quod non vellem carere pro decem ..bis Quidam Poëta Hermanus Buſchius venit ad iſtam burſam cum negocio ad unum regentem collateralem Tunc ille Magiſter dedit ſibi manum ſuam, & excepit eum reverentialiter, dicens: Unde mihi hoc quod mater Domini venit ad me? Et Buſchius reſpondit: Si Dominus noſter non habuit pulchriorem matrem, quam ego ſum, certe ipſa non fuit multum pulchra, & non intellexit illam ſubtilem rethoricalem allegoriam quam ille regens burſalis prætendit in ſuo ſermone. Ego ſpero quod volo adhuc multa in hac alma Univerſitate diſcere: tam vtilia, ſicut hoc notabile eſt. Hodie enim proceſſum burſæ, cras debeo arguere in diſputatione burſali de illa materia, utrum materia pri-

ma ſit ens in actu, vel potentia. Coloniæ ex burſa Laurentii.

HERBORDUS MISTLADERIUS M Ortuino incomparabili in doctrina, Præceptori ſuo ſulſiſſimo, Salutem dicit, quam nemo dinumerare poterit.

ILluminatiſſime Magiſter, quando diſceſſi à veſtra dominatione ad Suollis ante duos annos, promiſiſtis mihi ad manum meam, quod velitis mihi frequenter ſcribere, & mihi modum dare dictandi in veſtris dictaminibus: aſt non facitis, & mihi non ſcribitis ſive vivitis ſive non vivitis, non tamen ſcribitis ut ſcio quid eſt, quomodo vel qualiter eſt. Sancte Deus quomodo me ſollicitatis, rogo vos propter Deum & ſanctum Georgium liberate me ex mea cura, quia timeo quod caput vobis dolet, vel quod habetis infirmitatem in ventre, & eſtis laxus, ſicut olim fuiſtis, quando permerdaſtis,

daſtis caligas veſtras in plateis & non ſenſiſtis, donec una mulier dixit: Domine Magiſter ubi ſediſtis in merdis, ecce tunica & pantofoli veſtri ſunt maculata: tunc ivistis in domum Domini Johan. Pfeffer. & mulier ejus dedit vobis alia veſtimenta: vos debetis comedere ova dura, & caſtaneas in fornace aſſatas, nec non fabas coctas aſperſas cum papavere, ut fit in Weſtphalia patria veſtra. Mihi ſomniavit de vobis, quod habetis gravem tuſſim, & multum de phlegmate: comedite zuccarum, & piſas contuſas mixtas cum ſerpillo & allio contrito: ac ponite unum aſſatum cæpe ad umbilicum veſtram, & per ſex dies debetis abſtinere à mulieribus: tegite caput & lumbos veſtros bene, & ſanabitis: vel ſumite receptum quod uxor Dn. Joh. Pfeff. ſæpe languentibus dederat, quod eſt probatum ſæpe, ex Suollis.

VILIPATIUS DE ANTWERPIA Baccalaurius M. Ortwino Gratio amico ſuo ſingulariſſimo ſalutem dicit maximam.

VEnit ad me unus religioſus Ordinis Prædicatorum, diſcipulus Mag. noſtri Jacobi de Hoſtrat hæreticæ pravitatis exquiſitoris, & ſalutavit me. Et ſtatim interrogavi: Quid facit amicus meus ſingulariſſimus M. Ortuinus Gratius, à quo multa didici in Logica & Poëſi? Et reſpondit, quòd eſtis infirmus: tunc cecidi in terram ante pedes ejus præ terrore. Ipſe me perfudit cum aqua frigida, & crinisavit me apud pudenda, & vix ſuſcitavit. Tunc dixi: O quam me terruiſtis, quæ ejus infirmitas? Et ait, quod dextera veſtra mammilla eſt inflata, ac doloroſa infirmitate vos vexat, & impedit à ſtudio, ſic cœpi iterum mentem, dicens. Ha non eſt aliud, ego poſſum bene ſanare iſtam infirmitatem, habeo artem per experientiam. Verum Domine Magiſter audite primum, unde venit iſta infirmitas? Tunc ſubjugavi remedium. Quando mulieres male pudoroſæ vident unum pulchrum virum, ſicut vos eſtis, videlicet qui habet gilvos crines, brunellos oculos vel gravos, os rubeum, magnum

magnum naſum, & eſt bene corporatus, tunc volunt eum habere. Sed quando ille eſt bene moratus, qualificatusq; in mente ſicut vos, & non curat ipſarum levitates & fallacias, tunc fugiunt ad artes magicas, & in nocte ſedent ſuper unam ſcobem, equitantes ſuper iſtam ſcobem ad pulchrum iſtum virum, quem amant, facientes negocium ſuum cum eo quando dormit, & nihil ſentit niſi ſomnium. Aliqui fiunt cattæ vel aves, & ſugunt ſanguinem ejus per mammillas, & faciunt ſuum amicum aliquando ſic infirmum, quod vix valet cum bacculo ambulare. Ego credo quod diabolus docuit ipſas illam artem: verum enimverò ſic debemus ipſis obviare, ſicut legi in liberaria Magiſtrorum in Roſtochio in antiquiſſimo libro, & poſtea probavi, & eſt verum. In die dominico debemus ſumere ſal benedictum, & cum eo ſuper linguam facere unam crucem, & comedere ex mandato Scripturæ: Vos eſtis ſal terræ, id eſt comeditis: poſtea facere unam crucem in pectore, & unam in dorſo: ſi-

militer ponere in utramque aurem ſemper cum cruce, cavendo ne cadat exinde. Ac poſtea orate talem orationem devotam: Domine Jeſu Chriſte, & vos quatuor Evangeliſtæ cuſtodite me à malis meretricibus, & ab ipſis incantatricibus, ne exſugant meum cruorem, & faciant gravem dolorem, in meis mammillis, quæſo, reſiſtite illis, dabo vobis offertorium, unum pulchrum aſperſorium: & eritis liberatus. Si iterum veniunt, tunc exſugunt ſuum ſanguinem, & fiunt met infirmæ. Cæterum quomodo ſtat res cum Doctore Reuchlin? Magiſtri dicunt hic, quod vos vicit: ego non credo, quod poſſet vincere Mag. noſtros. Et multo magis miror, quod non ſcribitis unum dictamen contra ipſum. Valete ſuper æternaliter, & ſalutate Dominum Johan. Pfefferkorn cum ſua uxore, dicatis quod ego opto ſibi plures bonas noctes, quam Aſtronomi habent minutas. Ex Franckfurdia apud Oderam.

Anto-

ANTONIUS N. MEDICINÆ quaſi Doctor, id eſt, Licentiatus: ſtatim autem promotus, ſpectabili viro Magiſtro Ortuino Gratio, Præceptori ſuo multum venerando S. dicit.

PRæceptor ſingulariſſime ſecundum quod ſcripſiſtis mihi nuper, quod debeam vobis ſcribere novalia, ſciatis quod ego nuperrime veni ex Heydelberga ad Straſsburg, volens emere quædam materialia, quibus utimur in noſtris medicinalibus, ut ſcitis credo: quia etiam eſt conſuetudo apud veſtros Medicos, ut ſi non habent in ſuis apothecis, tunc ſolent pergere in aliam civitatem, ut poſſunt emere ad practicationem ſuam, ſed ſtent illa: Cum itaque veniſſem illuc, venit ad me unus bonus amicus, qui eſt mihi multum favorabilis, & quem vos bene cognoſcitis, quia fuit diu etiam Coloniæ ſub virga veſtra, ille mihi dixit tunc de uno, qui erat dictus Eraſmus Roterodamus, mihi prius incognitus, qui eſſet homo valde

doctus in omni ſcibili, omniq; doctrinarum genere, & dixit, quod eſſet jam in Straſsburg: ego nolui credere & adhuc non credo, quia videtur mihi impoſſibile, quod unus homo parvus, ut ipſe eſt, tam multa deberet ſcire: Rogavi ergo illum qui mihi talia dixit valde plurimum, ut vellet me tamen ducere ad eum, ut poſſem eum videre. Habui etiam mecum tunc unum Rapiarium quod intitulavi vade mecum in medicina, ut ſoleo ſemper habere quando ambulo trans campis ad viſitandos patientes vel ad materialia emenda: in hoc habeo etiam varias quæſtiones, quæ ſunt valde ſubtiles in arte medicinali, ex illo Rapiario enucleavi mihi unam quæſtionem cum ſuis notabilibus & argumentis pro & contra, cum quibus volui armatus venire contra illum quem dicebant tam ſcientioſum, ut poſſem tamen experientiam facere, an etiam aliquid ſciat in medicina vel non. Cum igitur dixiſſem hoc amico meo, inſtituit collationem optimam, & invitavit Theologos ſpeculativos, Juriſtas ſplendi-

didiſſimos, & me quaſi unum ex medicinarum practicatoribus, licet indignus: nempe cum ſediſſent tunc diutacuerunt, neque aliquis ex nobis voluit incipere præ pudore. Tunc ego ſtimulavi meum proximum confeſſorem, quod mihi ad ſalvos Deos ex abrupto occurrit in memoriam: Conticuere omnes intentique ora tenebant, quem verſum adhuc habeo in recenti conſideratione, quia vos cum expoſuiſtis Vergilium in Æneidis, tunc pinxi ad illum verſum, ut facerem mihi locationem in libro meo, ſecundum quod juſſiſtis nos, unum virum qui habet clauſtrum in ore: ſic ergo jam optime venit ad propoſitum, cum ille ſcientificus etiam ſit Poëta, ut ipſi dicunt. Quippe cum ſic taceremus invicem ipſemet incepit magno præludio ſermoniſare: ego vero non intellexi, vel non ſum ex legitimo thoro natus, unicum verbum, quia habet tam parvam vocem: puto autem quod fuit ex Theologia, & hoc fecit, ut poſſit attrahere illum Magiſtrum noſtrum virum maximè profun-

dum in Theologia, qui nobiſcum ſedebat in collatione. Quin imo cũ finiviſſet illud præludium, tunc incepit Mag. noſt. diſputare ſubtiliſſimè de Ente & eſſentia quod non opus eſt jam repetere, quia bene per tractatis illam materiã. Illo finito, ipſe reſpondit paucis verbis: tunc iterum omnes tacuerunt. Tunc ergo hoſpes noſter, qui eſt bonus humaniſta, incipit quædã dicere ex Poëtria, ubi laudavit valde Cæſarem Julium in ſuis ſcriptis & etiam factis. Profecto cum hoc audiviſſem, erat mihi bene adjuvatum, quia multa legi & audivi in Poëſi à vobis, dum fui in Colonia, & dixi: Quoniam quidem igitur incepiſtis loqui de Poëtria, non potui me longius occultare, & dico ſimpliciter, quod non credo Cæſarem ſcripſiſſe illa commentaria, & volo dictum meum roborare hoc argumento, quod ſic ſonat: Quicunq; habet negotium in armis & continuis laboribus, ille non poteſt Latinum diſcere. Sed ſic eſt quod Cæſar ſemper fuit in bellis & maximis laboribus, ergo non potuit eſſe doctus vel Latinum diſcere. Revera puto

igitur

igitur non aliter quam quod Suetonius ſcripſit illa Commentaria, quia nunquam vidi aliquem, qui magis haberet conſimiliorem ſtylum Cæſari, quam Suetonius. Poſtquam ita dixiſſem, & multa alia verba, quæ hic cauſa brevitatis omitto, quia ut ſcitis ex antiquo dicterio: Gaudent brevitate moderni. Tunc riſit Eraſmus, & nihil reſpondit: quia eum tam ſubtili argumentatione ſuperavi. Et ſic impoſuimus finem collationi, & nolui quæſtionem meam in medicina proponere, quia ſcivi quod ipſe non ſciret: cum non ſciret mihi ſolvere illud argumentum in Poëſi, & ipſe tamen eſſet Poëta: & dico per Deũ, quod non eſt tam multũ, ut dicunt de eo, non ſcit plus quã aliꝰ homo, in Poëſi bene concedo quod ſcit pulchrũ Latinum dicere. Sed quid eſt, in anno multa poſſumus talia diſcere, ſed in ſpeculativis ſcientiis, ut eſt Theologia & medicina multo aliter faciendum eſt, ſi quis velit eas diſcere, quamvis ipſe etiam vult eſſe Theologus. Sed bone Præceptor qualis Theologus? nempe ſimplex, quia laborat tantũ circa

verba

verba & non guſtat res ipſas interiores: ſicuti (volo facere optimam comparationem) ſi aliquis velit comedere nucem & comedere ſuperiorem partem, & nucleum nunquam attingeret: ſic etiam eſt cum illis ſecundum meum obtuſum intellectum. Sed multo aliter intelligitis, quam ego, quia audio quod jam etiam vultis accipere ornamenta doctoralia in Theologia, ad quod Deus & ſancta genetrix velint vos promovere. Sed tamen hoc dico pro me ne fiam longior quam propoſui, quod velim plus acquirere mea arte (ſi ſaltem Deus concederet mihi, ut haberem multos ægrotos) in una ſeptimana, quam Eraſmus vel alius Poëta in uno anno. Et hoc ſufficiat pro nunc, & habeant ſibi hoc, quia per Deum jam maxime fui iratus: alia vice volo vobis plura novalia ſcribere. Vivite & Valete quamdiu unus Phœnix vivere poteſt, quod dent vobis omnes ſancti Dei, & me diligite, ſicut adhuc ſemper feciſtis. Datum in Heydelberga.

Gallus

GALLUS LINITEXTORIS Gundelfingenſis, Cantor inter bonos ſocios, S.D.M. Ortuino Gratio, Præceptori ſuo plurivariam dilecto.

Reverende Domine Magiſter, quia ſcripſiſtis mihi ad Eberburch valde ſolatioſam litteram, in qua conſolaſtis me, quia audiviſtis me eſſe infirmum: propterea habeo vobis grates ſempiternas. Sed in illa epiſtola ſcripſiſtis, vobis fuiſſe mirum quare fuiſſem factus infirmus, cum non habeam magnos labores, ut etiam nec alii habent qui dicuntur ſine labore, id eſt, dominorum ſervi. Ha ha ha oportet me ridere, vel ſim ſpurius, quod quæris ex tam ſimplici mente: non ſcitis, quod hoc eſt in Dei voluntate, quod poteſt unum facere infirmum quando vult, & iterum ſanare quando ſibi placet: ſi ſemper debet venire infirmitas ex labore, tunc mihi non eſt bonum, licet vos dicatis me non multum laborare.

re. Quippe cum fui nuper in Heydelberga apud bonos ſocios, tunc maximè ſemper cogebar laborare cum collo, bibendo ſcilicet vinum, quod non mirum fuiſſet, quod traxiſſem collum meum abinde, & vos non putatis eſſe illum laborem? Sed ſufficiat hæc reſponſio ad illam partem: poſtea ſequitur in veſtra litera, quod debeam vobis diſponere unum libellum, in quo ſtet aliquid pulchrum pro juvenibus, quod poſſitis reſumere. Cum igitur fuiſtis mihi ſemper amabilis, propter diſciplinas veſtras varias quas ſcitis mentetenus, non potui me ſervare, ut non mitterem vobis unam epiſtolam ex pulchro libello, qui inſcriptus eſt epiſtolare Magiſtrorum Lipſenſium, quem dictaverunt Magiſtri diſpoſitiſſimi in alma Univerſitate Lipſenſi: & hoc propterea feci, ſi placet vobis illa prima litera, tunc volo mittere totum librum: quia non libenter permitto à me: eſt ergo illa epiſtola talis in principio.

Magi-

MAGISTER CURIO REGENS veterrimus in burſa Henrici Lipſig S.D. Matthiæ Falckenbergenſi ex antiqua familia Nobiliſtæ ante quinquaginta annos, & adhuc ſuo ſocio indiviſibili.

QUoniam quidem cum ſit jam longum tempus ut non fuimus ſimul apud invicem, bonum eſſe puto vobis ſemel velle ſcribere, ut antiqua amicitia non deſtruatur, quia audivi à multis vos adhuc vivere & vos bene habere, atque ſitis adhuc in bona poſſibilitate, ſicut fuiſtis adhuc juvenis, quod ego per Deum ſanctum cum maxima hilaritate audivi: ſed parcat mihi bonus Deus, quod tam robuſte juravi. Utinam Deus & ſancta Maria ſemel velint permittere, ut huc poſſitis equitare: quia audio vos jam non ſic libenter equitare ſicut feciſtis, quando fuiſtis mecum in Erphordia, & in cæteris partibus Saxoniæ, quando ego ſæpius admiratus ſum veſtram hilaritatem cum equi-

equitaſtis in equo. Ego valde timui quando audivi Wormacienſes habere litigium cum quodam nobiliſta, ne vos etiam eſſetis cum illo, quia una antiqua familia, ſicut vos eſtis, eſt libenter apud aliam: ſemper in juventute cum illis libenter fuiſtis zechando & equitando, in quo ego vos ſæpe taxavi. Sed tamen cum adhuc omnia bona ſunt, volumus referre Deo Jeſu meritas grates, quod tam diu manſimus ſani. Miror valde quod mihi nunquam ſcripſiſtis cum tamen habetis multos nuncios ad Lipſig, & bene ſciviſtis, quod hic ſemper habitavi. Ego non poſſum eſſe tam piger, ut vos eſtis, quare etiam ſcribo vobis & ſemper ſcribo libenter, & ſcio quod in illis annis, quibus nos ſimul invicem non vidimus, ſcripſi plus quam viginti literas ad doctos viros meos æquales: Sed tranſeat ille error cum cæteris. Domine nobiliſta, ego velim quod nuper fuiſſetis hic, quando Sereniſſimus Princeps Saxoniæ habuit ſuas nuptias cum pulcherrima choriſatione, ubi fuerunt multi nobiliſtæ. Ego

fui

ui in illis nuptiis miſſus cum rectore no-
tro Lipſenſi ut ſolet fieri, ubi propinavi-
nus magnam Crateram, & multos flo-
enos intra, & manſim⁹ ibi per duos dies,
& fuimus valde læti & hilariter nos refe-
imus comedendo & bibendo. Ego ha-
ui mecum unum famulum, qui habuit
uas ollas, & ille bene ſcivit ubi ego ſede-
em in menſa, & poſuit illas ollas infrà
amnum meum, tunc habuimus vinum
e meliori: ſcitis bene quod eſt illud, eſt
nim dulciſſime dulce, quod ego tam li-
enter bibo, ut mihi fiat rotundum ca-
ut inde, & poſt prandium ſoleo tunc
horiſare: tunc accepi & implevi de me-
ori, & iterum poſui infrà menſam: hoc
item feci quod aliquid haberemus bi-
ere in via. Poſtea inter alia multa fercula
abuimus bonum galrinum cum multis
allinis & bonis rebus: tunc accepi aliam
llam & implevi cum tota gallina, etiam
oc feci ut magnificus Dominus Rector
: ego haberemus aliquid comedere in
a. Illo ſic habito dixi ad unum nobili-
am; Domine nobiliſta vocate mihi ſer-
vum

vum meum, habeo ſibi aliquid dicere: cum ille feciſſet & ſervus venit, dixi: famule veni, leva mihi cultellum, quod cecidit mihi infra menſam (ſed tamen ego libenter miſi cadere) & ſic repſit infra menſam, & accepit cultellum & ollas infra veſtem, & ſic diſtillavit, quod nullus unquam vidit. O ſancta Dorothea, ſi tunc affuiſſetis nobiſcum in via quando perreximus ad Lipſig iterum, quam jucunditer voluiſſemus vitam habuiſſe: ego comedi etiam ad duos dies poſtea de illis reliquiis, quia non potuimus totum comedere in via: propterea autem vobis hoc ſcripſi, quia ſcio, quod vos etiam libenter diſtillatis per filtrum & per ſaccum: tunc enim feciſtis cum fuiſtis adhuc mecum ubi ego didici à vobis, & eſt in bona fide optima ars: ego non vellem carere centum aureis. Dixit mihi nuperrime unus quod habetis pulchrum hortum in veſtra patria, in quo habetis multos fructus & pira & poma & botros: & cum eſtis in hoſpitio veſtro, quia non habetis propriam menſam in domo, tunc habetis magnum carnirum

m, in quem diſtillatis & ſimellas & aſſa-
s aves, & carnes, & ita pulchre facitis di-
llationem, ut nemo vidit, quod ego mi-
r: ſed credo hoc habetis ex longo uſu, u-
s enim facit artem, ut dicit Philoſophus
o no Phyſicorum. Audio etiam, quod ha
etis vobiſcum unam amaſiam, quæ non
idit bene cum uno oculo, ego miror pro
ecto, quod adhuc poteſtis eſſe in nocte
nus vir, & eſtis tam ſenex; & quod mihi
maxime mirũ eſt, audivi, quod res veſtra
ſtetit una ſtatione ad ſex hebdomadas,
quod nõ potuiſtis flectere, & vos dixiſtis,
quod eſſet ex infirmitate. O dio, ſi etiam
haberem talẽ infirmitatem, quam bonus
ſocius tunc velim eſſe. Sed credite mihi,
non poſſũ amplius, ſicut ſcivi in juventu-
te, percuſſi extra domum meam Coccam
ante quatuor hebdomadas, tamdiu eſt,
quod nihil magis potui: Eſt adhuc unum
quod volo vos petere, antequam faciam
concluſionem ſi habetis aliquem puerum
vel conſanguineum, vel ſi ſcitis bonum
amicum qui habet & debet ſtudens fieri,
tunc mittite huc ad Lipſig ad me, nos ha-
bemus

bemus multos doctos Mag. apud nos, & habemus bonum comedere in burſa noſtra & quotidie ſeptem fercula bis, mane & ſero, ſcilicet primum dicitur Semper, id eſt, Teutonice Grutz. Secundum, Continue ein Supp. Tertium Quotidie, id eſt, Muſs. Quartum Frequenter, id eſt, mager Fleiſch. Quintum Raro, id eſt, Gebrottes. Sextum Nunquam, id eſt Keſs. Septimum aliquando, id eſt, Epffel und Birn. Et cum hoc habemus bonam potationem, quæ dicitur Conventum. Ecce videte non eſt ſatis? Illum ordinem ſemper ſervamus per totum annum, & laudatur ab omnibus. Sed tamen in habitationibus noſtris extraordinàrie non habemus multa comedere, quod etiam non eſſet bonum, aliàs enim ſuppoſiti noſtri non ſtuderent, quare ego ſcripſi ad habitationes omnium illos duos verſus.

Regula burſalis, eſt omnĩ tempore talis
Prandia ter tecum, ſi vis comedere mecũ.

Sed hoc ſit ſatis, videtis quod etiam ſum Poëta, ne videar ſuperfluus. Datum raptim

m ex Lipſig ſub blavio cœlo: & valete
um amaſia veſtra lætius quam apis in
ymo vel piſcis in undis. Valete adhuc
mel. Nunc videte Domine Mag. Ortui-
ſi placet vobis illa epiſtola, tunc volo
bis mittere totum librum plenum, quę
nt valde bonæ ſecundum meum debile
genium: alias nihil magis poſſum vo-
s jam ſcribere. Valete in eo qui cuncta
eavit. Datum in Eberburck, ubi velim,
od eſſetis mecum vel diabolus con-
ndat me. Sexta feria infra Paſcha &
ntecoſte.

RNOLDUS DE THUNGARIS
Magiſter noſter in ſacra pagina S. D.
Mag. Ortuino Gratio.

VEnerabilis Domine Magiſter, ego
vexor jam ſuprà vexationem: nunc
elligo illud dicterium Poëtarum eſſe
rum: Nullum damnum ſolum, & hoc
lo ſic probare. Ego jam ſum infirmus,
ſupra illam infirmitatem venit mihi
vexatio maxima, quæ eſt talis. Cur-

H runt

runt quotidie ad me homines, & etiam ſcribunt ad me ex diverſis provinciis, ut notus ſum in omnibus regionibus propter libellum, quem feci contra defenſorium Joh. Reuchlin, ut ſcitis. Illi homines dicunt & ſcribunt eos mirari, quod permittimus Joh. Pfefferkorn tinctum Judæum accipere noſtrorum cauſa laborem ſcribendi, ut defendat ſe & nos omnes contra Reuchlin, & defendat fidem noſtram: ſic quod ipſe habeat nomen, & nos tamen ſcripta omnia fecerimus, quæ emiſit ſuo nomine, ut tunc verūm eſt, in confeſſione hoc dixi. Dixerunt etiam quod jam compilaſſet novum librum quem intitulavit in Latino Defenſorium Jo. Reuchl. in quo enarrat totum factum à principio uſq; ad finem, quem libellum teutoniſavit etiam: cum ego hoc audiviſſem, dixi quod non eſſet verum ſimpliciter, quia ego nihil ſcirem de hac re, & ſi fecit, tunc per Deum ſcandalum eſt, quod me non fecit certum: & tamen pri⁹ ſemper me conſultavit. Credo, quod ipſe jam non recordatur mēi, cum ſum infirmūs;

mus: ſi me interrogaſſet, tunc dixiſſem uno modo ſatis fuiſſe, quia ſcio, quod ſcribendo nihil acquiremus: nam Reuchlin ſemper reſtimulat, quod habet diabolum. Si ergo ita eſt, tunc peto diligenter, ut non faciat, quia vos poteſtis impedire tanquam Corrector ſuorum librorum. Secundo audivi etiam, quod non tam vehementer dolui, vos lardaſſe ancillam (cum honeſtate dico) Quentels impreſſoris, & feciſſe ſibi unum puerum, atque ut verum ſit, tunc ipſe dedit ſibi veniam, & non vult pati amplius in domo, & jam eſt in propria domo, & facit antiquas tunicas novas. Peto vos propter maximam charitatem, quam habuimus ſemper alternatim, ut velitis mihi hoc ſcribere an ſit vel non, quia ego libenter vellem eam diu ſuppoſuiſſe, ſed tamen non volui facere, quia timebam, quod eſſet adhuc virgo. Si autem ita ſit, quod vos feciſtis, tunc ſi poteſtis pati, volumus ad unam dicam lardare, ego hodie & vos cras, quia digniora ſunt priora, ego Doctor & vos Magiſter: dico tamen hoc ſi-

ne contemptione,ſicque volumus hoc in ſecreto ſervare atq;eam nutrire cum puero expenſis mutuis, & ſcio quod ipſa libenter erit contenta, atque etiam ſcio, ſi diu lardaſſem eam non eſſet mihi infirmitas illa:ſpero tamen quod volo renes purgare,ut fiam ſanus. Et cum hoc valete,ſi non fuiſſem debilis tranſitionis, tunc met iviſſem ad vos,& non ſcripſiſſem:ſed tamen vos debetis mihi ſcribere. Datum raptim ex burſa noſtra Montis.

JOHANNES CURRIFICIS AMbachenſis Ortuino Gratio Daventrienſi Salutis plurimum.

QUoniam quidem mihi nuper ſcripſiſtis,quomodo mihi ſuccederet in Heydelberga,&quod etiam vobis reſcriberem quomodo placerent mihi Doctores & Magiſtri. Sciatis ergo primo,quod quamprimum veni ad Heydelbergam, fiebam cocus in burſa, ubi habeo menſam gratis,& etiam aliquas pecunias pro mercede,& poſſum proficere & comple-

re

re ad gradum Magiſterii. Sic etiam fecit pauper Henricus, qui non habuit libros neq;papyrum,ſed omnia ſcripſit ad pellicium ſuum. Ita etiam nutrivit ſe Plautus, qui portavit ſaccos ad molendinam ſicut aſinus,& tamen poſtea evaſit in doctiſſimum autorem,quia poſtea ſcripſit metra & proſas. Præterea ut ſciatis, qui ſunt hic viri docti, volo vobis prius recitare de dignioribus & deinde ſucceſſive de aliis, quia ut dicit Philoſophus primo Phyſicorum. Oportet ex univerſalibus ad ſingularia procedere. Et Porphyrius etiam deſcendit à genere generaliſſimo ad ſpeciem ſpecialiſſimam,ubi jubet Plato quieſcere. Et à dignioribus debet fieri denominatio,ut dicit gentilis Magiſter in ſecundo de anima. Inter omnes Doctores Theol. eſt unus hic qui eſt prædicator nobiſcum,& habet tubalem vocem, licet parvus ſit: illum audiunt homines libenter prædicare, & tenent aliquid de eo, quod per Deum ipſe eſt doctus & doctus in Superlativo dico vobis, & multi homines intrant ejus prædicationes, quia

ipſe eſt delectabilis, & lacerat bonos boſſos in ambone ſive cancellis. Ego audivi ſemel ab eo ex libris Poſteriorum de quæſtione, quia eſt, quid eſt, ſi eſt, & propter quid eſt, & omnia ſcivit in Teutonico dicere. Præterea ſemel prædicavit de virginitate, & dixit quod virgines, quæ amiſerunt ſuam virginitatem, ſolent dicere, quod ſit eis per vim factum. Tunc ipſe dixit: Beneveneritis per vim. Ego quæro, ſi unus haberet nudum gladium in una manu, & vaginam in alia, & ipſe ſemper moveret vaginam, nonne eſt ita, quod ipſe non poſſet gladium intra ſtimulare? ſic etiam eſt in virginibus. Præterea ſemel in Novo anno, quando unicuiq; ſtatu dedit novum annum, tunc dedit ſtudentibus in tribus Burſis (quia hic ſunt moderni & antiqui) modernis dedit Saturnum, & ita expoſuit: Saturnus eſt frigidus Planeta, & ille bene convenit modernis, quia ipſi ſunt frigidi artiſtæ, quia non ſervant ſanctum Thomam & copulata & Reparationes ſecundũ proceſſum burſæ montis in Colonia. Sed Thomi-

ſtis

ſtis dedit pro novo anno unum puerum, qui dormivit apud Jovem, & vocatur Ganymedes. Ille quadiat realiſtis, quia Ganymedes propinat Jovi vinum & cereviſiam & dulcem potum de lacaritio, quam hiſtoriam pulcherrime interpretavit Torrentinus in primo libro Æneidos. Sic etiam reales infundunt eis artes, & ſcientias, & multa arguitur, & mutla alia delectabilia, ut unus poſſet mirare. Ego credo, quod jacuit multas noctes & non dormivit, quando illa ita ſubtiliter & pulcherrimè ſpeculavit. Sed ſunt multi, qui dicunt, quod ſit fraſcaria, quod ipſe prædicat, & vocant eum Quaculator & Johannes cum deſtructo capite, & auca capit, ex illa ratione, quia ipſe ſieut ſemel male in diſputatione, tunc expediverunt eum ita realiter, ſicut unus in centum annis expeditus eſt. Et unus expectavit eum ante lectorium, & detraxit ſuum baretum abinde (ſed non propter honorem, ſed ſicut fecerunt Judæi, quando coronaverunt Chriſtum, & flectebant genua) & dixit Dn. Doctor cum ſuppor-

ratione, Deus benedicat vobis balneum. Tunc ipſe dixit: Deo gratias Domine Baccalaurie,& non dixit amplius & abivit. Unus dixit mihi, quod oculi ejus ſteterunt ſibi plenum aqua,& credidit quod ploravit poſtea. Et quando ego audivi tales vexationes, tunc doluit mihi in ventre, & ſi ego ſciviſſem quis ille leccator fuiſſet, ego percusſiſſem me cum eo,& ſi deberent mihi caput cum una dilaabinde truſiſſe. Sed ipſe habet adhuc unum diſcipulum, ille eſt mihi unus doctus vir, & quaſi plusquam doctus, & etiam quaſi plus doctus quam ſuus Præceptor, niſi quod ipſe eſt ſimplex Baccalaurius in Biblia, ipſe cum pauculis, imo pauciſſimis temporibus præteritis intimavit bene viginti quæſtiones & ſophiſmata, & ſemper contra modernos, videlicet V. Deus ſit in prædicamento, V. Eſſentia & exiſtentia ſunt diſtinctæ, V. rollationes à ſuo fundamento ſint diſtinctæ, & V, decem prædicamenta ſint realiter diſtincta. Hui quot reſpondentes, ego non vidi in vita mea plus reſpondentes in lectorio,& ipſe etiam

etiam defendit ſua dicta, & impoſuit honorem, quia unus ſimplex Magiſter haberet cum uno ſufficientiam: ego miravi quare Decanus admiſit, ego credo quod fuit inſanus propter Caniculares, quia eſt contra ſtatuta. Et quando diſputatio fuit, ex tunc ego in laudem ipſius metrivicavi illa carmina ex tempore, quia ego pro parte ſum humaniſta.

Hic eſt uns doctus Magiſter
Qui intimavit bis vel ter
An eſſe eſſentiæ
Dinſtinguatur ab eſſe exiſtentiæ,
Et de Rollationibus
Et de Prædicamentorum diſtinctionibus
Et utrum Deus in firmamento
Sit in aliquo prædicamento?
Quod nemo fecit ante eum
Per omnia ſecula ſeculorum.

Sed de hoc ſufficienter, nunc de Poëtis volo aliquid dicere vel ſcribere, & ſic eſt hic unus, qui facit Valerium Maximũ, ſed ipſe non placet mihi in media parte tam bene, ſicut vos mihi placuiſtis, quando vos feciſtis Coloniæ Valerium Maximum,

 mum,

mum, quia ille hic procedit ſimpliciter: vos autem quando legiſtis ibi de negle-cta religione, de Somniis & de Auſpiciis, tunc allegaſtis ſacram Scripturam, videlicet Catenam auream, quæ vocatur Continuum beati Thomæ, Durandum & alios ſublimatos in Theologia, & juſſiſtis quod bene notaremus illa puncta ex ſacra pagina, & pingeremus ibi unam manum, & diſceremus mentetenus. Sciatis etiam, quod hic non intrant tam multa ſuppoſita, ſicut Coloniæ, quia Coloniæ ſtudentes poſſunt eſſe ſicut hic ſunt ſcutones, & ibi aliqui ſtudentes ſcutant etiam parthecas, quod non volunt hic concedere, quia oportet hic, quod omnes habeant menſam in burſa, & ſint in matricula Univerſitatis, ſed quamvis hic ſunt pauci, tamen ſunt audaces & bene tam audaces ſicut illi multi in Colonia, quia ipſi ſcalaverunt nuperrime unum regentem in burſa, qui ſtetit ante cameram, & audivit quod luſerunt interius, tunc unus voluit exire & invenit eum ibi, & projecit eum per gradus. Præterea etiam
ſunt

ſunt audaces, quia percutiunt ſe hic cum reuteris, ſicut faciunt Coloniæ cum Doleatoribus, & incedunt more reuterorum cum productis gladiis, & Chordis & Spadis, etiam cum plumbatis, ubi habent cordulam, ut poſſunt jactare & iterum ad ſe trahere. Nuper ſemel reuteri ſecaverunt hic unum Domicellum per ſcabiem, quod cecidit ad terram, ſed cito ſurrexit & defendit ſe realiter & percuſſit & ſecavit eos omnes quod habuerunt ſanctum Valentinum, & omnes currebant fugens. Adhuc unum eſt, quod debetis ſcire. Vos debetis interrogare Doctorem Arnoldum de Tungaris, qui non eſt minimus in Theologia, an etiam ſit peccatum ludere in taxillis pro indulgentiis. Ego ſcio aliquos ſocios, qui ſunt Ribaldi, qui perluſerunt omnes indulgentias, quas dedit eis Jacobus de alta platea, quando ipſe terminavit cauſam Reuchlin Magiſtri, quia tres fuerunt ibi, & etiam dixerunt, quod illæ indulgentiæ non eſſent hominibus proficuæ. Si eſt peccatum, ſicut credo,

& non eſt poſſibile, quod non ſit peccatum, ego noſco illos bene, tunc ego volo hoc Prædicatoribus dicere, qui erunt eos recte confundere, & ego etiam volo eis met in propria perſona (ego ſum bene tam audax) ad panem eorum ponere. Nihil eſt jam amplius ad ſcribendum, niſi ſalutate mihi ancillam Quentels, quia jam eſt in puerperio, & valete pancratice, athletice, pugillice, baſilice, belle & magnifice, prout dicit Eraſ. in parabolis. Datum Heidelberg.

WENDELINUS PANNITONſoris Baccalaurius & Cantor in Straſsberg, Magiſtro Ortuino Gratio S. D. P.

VOs culpaſtis me in ſuperiori litera quod atramentum eſſet mihi balſamus, & calamus & papyrus aurea, eo quod ego vobis ita raro ſcriberem. Ego volo nunc deinceps ſemper vobis ſcribere, & maxime, quia vos fuiſtis Præceptor meus in Daventria in quinto loco, & quia etiam

eſtis vitrinus meus, quare ego teneor vobis ſcribere. Sed quia jam nullas novitates habeo, volo vobis alia ſcribere: ſed ego ſcio quod illa non delectabunt vos, quia vos eſtis bonus ſuper latere Prædicatorum. Nuper ſemel ſedimus in ſympoſio, tunc ſedit ibi unus qui loquebatur tam mirabile Latinum, quod ego non omnia verba intellexi, ſed aliqua verba bene, & inter cætera dixit, quod vellet unum tractatum componere, qui deberet exire ad proximam miſſam Franckfurdenſem qui deberet intitulari Catalogus prævaricatorum, hoc eſt, Prædicatorum, quia vellet ſcribere omnes eorum nequitias, quas fecerunt, quia jam eſſent inter omnes ordines nequitioſiſſimi. Inprimis, quomodo contigiſſet in Berna quod Prior & ſuperiores introduxerunt meretrices ad clauſtrum, & quomodo fecerunt novum ſanctum Franciſcum, & quomodo beata virgo & cæteræ Sanctæ apparuiſſent illi Nolhardo, & etiam quomodo Monachi voluerunt poſtea illi Nolhardo venenum dare in corpore

Chriſti & quod hæc omnia eſſent nequitiæ & fantaſiæ, quod ipſi Monachi fecerunt, & quomodo deinde eſſent combuſti. Deinde voluit componere, quomodo ſemel unus prædicator ſupponit Moguntiæ in Eccleſia ante altare unã meretricem & quando deinde aliæ meretrices fuerunt iratæ ſuper illam, tunc nuncupabant eam Monachus meretrix, Eccleſia meretrix, & altare meretrix: & hoc audierunt homines, & cognoſcunt etiam adhuc illam meretricem. Et vult etiam componere, quomõdo unus prædicator voluit uno modo Moguntiæ in hoſpitio ad Coronam ancillam lardare, quando Prædicatores de Augſpurg habuerunt ſuas indulgentias ibi, quia jacuerunt in illo hoſpitio, & ancilla voluit lectum facere, & unus Monachus vidit eam, & cucurrit ei poſt, & projecit eam ad terram, & voluit ante: tunc ancilla clamavit, & homines venerunt ei in auxilium, aliàs oportuiſſet, quod illa ancilla ſervaſſet ei unum ex. Et voluit componere, quomodo hic in Straſsberg in clauſtro Prædicatorum

fuiſſent

fuiſſent Monachi, qui duxiſſent mulieres ad cellas eorum per ripam quæ fluit apud clauſtrum eorum, & raſerunt eis crines abinde, & illæ mulieres iverunt longè pro Monachis, & iverunt ad forum & emebant piſces à viris ſuis qui erant piſcatores, & poſtea fuerunt traditæ, & taliter Prædicatores fecerunt ſemel nequitiam bacchantibus: & quando ſemel unus prædicator ivit ſpaciatum cum Monacha, tunc iverunt apud ſcholas, & ſcholares trahebant illos duos Monachos ad ſcholam & correxerunt eos audacter: & quando Monacham correxerunt, viderunt quod habuit vulvam: tunc omnes riſerunt & dimiſerunt eos in pace, tota civitas fiebat deinde plena de illa re. Tunc ego fui per Deum valde iratus, quando talia dixit & dixi ad eum: Vos non deberetis talia dicere, poſito caſu quod eſſent vera, tamen adhuc non deberetis dicere: quia poſſet bene contingere, quod omnes occiderentur in una hora, ſicut Templarii, ſi homines illas nequitias omnes ſcirent. Tunc dixit, ego ſcio adhuc

adhuc tot quod non poſſem ad viginti arcus papyri ſcribere. Tunc ego dixi: Quare vultis de omnibus Prædicatoribus ſcribere, non tamen fecerunt omnes. Si illi in Maguntia & in Augſpurck & in Straſsberg ſunt nequitioſi, tunc alii ſunt forte probi. Tunc ille dixit: Quomodo confundis me, ego credo, quod tu ſis filius Prædicatoris, vel fuiſti met Prædicator: nuncupa mihi unum clauſtrum, ubi ſunt probi Prædicatores. Tunc ego dixi quid fecerunt illi in Franckfurd? Tunc dixit ille, neſcis hoc? illi habent principalem apud eos qui vocatur Wigandus, ille eſt caput omnium nequitiarum, & ipſe incepit illam hæreſin in Berna, & fecit unum libellum de Weſalio, & illum poſtea in Heidelberga revocavit, caſſavit, extirpavit & annullavit: & fecit etiam deinde unum alium librum qui vocatur die Sturmglock, & ipſe non fuit ita audax, quod ſcriberet ſuum nomen: ſed miſit Joh Pfefferkorn ſuum nomen ſcribere, ut daret ſibi medium lucrum, tunc velit eſſe contentus, quia bene ſcivit quod

quod Joh. Pfefferkorn eſſet talis homo, qui neminem curaret, etiam ſuam famam non curaret, quando niſi lucraret pecunias, ſicuti faciunt omnes Judæi. Et quando vidi, quod eorum erant plus quam meorum, tunc ego abivi, ſed fui valde iratus, quod ipſe non fuit ſolus, ſi fuiſſemus ego & ipſe ſolus: ego vellem diabolum poſuiſſe. Valete. Datum ex Straſsberg Feria quarta poſt feſtum ſancti Bernhardi, Anno milleſimo quingenteſimo decimo ſexto.

JACOBUS DE ALTA PLATEA ſeptenarium & liberalium nec non ingenuarum artium & ſacratiſſimæ Theologiæ Profeſſor humiliſſimus, necnon in aliquibus partibus in Germania hæreticorum Magiſter, id eſt, Corrector, Ortuino Gratio Daventrienſi in Colonia vitam trahens, Salutem in Domino noſtro Jeſu Chriſto.

Nun-

NUnquam fuit tam grata ruricolis dulciſſima pluvia tempore longæ ſiccitatis, neque Sol poſt longas nebulas, quam mihi fuit litera veſtra quam ad me huc ad Romam miſiſtis. Quando ego eam legi, tunc fui ita gaudibundus quod libenter fleviſſem, quia mihi videbatur quod jam eſſem in Colonia in domo veſtra, quando bibimus ſemper unam vel duas quartas vinum vel cereviſiæ, & luſimus in aſſere, ita lætus fui. Sed vos vultis quod iterum ita faciam ſicut vos, hoc eſt, quod ego etiam ſcriberem quid faciam hic in Roma tam longe & quomodo mihi ſuccedat, quod volo libentiſſime facere. Sciatis ergo quod ego adhuc ſum ſanus divina ſpiratione. Sed tamen quamvis ſum ſanus adhuc, tamen non ſum libenter hic in Roma, quia illa cauſa propter quam ego ſum hic, eſt mihi nunc adverſa: ego vellem quod nunquam incepiſſem eam, omnes derident me & vexant me, & noſcunt hic Reuchlin melius quam in Almania, & multi Cardinales & Epiſcopi & Prælati, & Curtiſani

tiſani amant eum Si non incepiſſem, tunc eſſem adhuc in Colonia & comederem & biberem bene, ego habeo hic aliquando vix ſiccum panem. Ego credo etiam quod male jam procedat in Almania, quia ego ſum abſens, omnes jam ſcribũt libros in Theol. ſecundum ſuum libitum: ipſi dicunt quod Eraſmus Roterod. compoſuit multos Tractatus in Theol. ego non credo quod faciat omnia recte. Ipſe etiam prius in uno parvo tractatu vexavit Theologos, & jam ſcribit Theologice, eſt mihi mirum. Si ego venio ad Almaniam & lego ſuos codiculos, & invenio unum parviſſimum punctum ubi erravit, vel ubi ego non intelligo, ipſe debet videre, quod ego volo ſibi ſuper cutem. Ipſe ſcripſit etiam græce, quod non deberet facere, quia nos ſumus Latini & non Græci. Si vult ſcribere quod nemo intelligat, quare non ſcribit etiam Italicum & Bohemicum & Hungaricum, & ſic nemo intelligeret eum, faciat ſe conformem nobis Theologis in nomine centum diabolorum, & ſcribat per utrum & contra, & arguitur & replica,

replica, & per concluſiones, ſicut fecerunt omnes Theologi, ſic etiam nos legeremus. Ego non poſſum vobis jam omnia ſcribere, neque meam paupertatem quam hic habeo dicere. Illi Curtiſani, quando vident me, tunc nuncupant me apoſtata, & dicunt quod ego cucurri ex ordine, & ſic etiam faciunt Doctori Petro Meyer, Plebano in Franckfurdia, quia vexant eum ita bene ſicut me, quia ipſe favet mihi. Sed tamen ipſe habet melius, quam ego, quia ipſe habet bonum officium, quia eſt Capellanus ſuper Dei agro, quod eſt per Deos bonum officium, licet Curtiſani dicunt, quod ſit viliſſimum inter omnia officia, quæ in Roma poſſunt eſſe. Sed hoc nihil nocet, ipſi dicunt hoc ex invidia, ipſe tamen habet panem ſuum de hoc & nutrit ſe taliter qualiter, donec ipſe ſuam cauſam contra Franckfurdienſes ad finem ducat. Omni die quaſi ivimus ipſe & ego ſpatiatum in Campo flore & expectamus Teutonicos, ita libenter videmus Teutonicos. Tunc veniunt illi Curtiſani & monſtrant cum digitis

digitis ſuper nos & rident nos & dicunt, vide, ibi vadunt duo qui volunt Reuchlin comedere: comedunt ipſi eum, tunc etiam merdant eum iterum: & habemus tantas vexationes quod deberet lapidem commovere. Tunc dicit plebanus, ſancta Maria, quid nocet, nos volumus hoc propter Deum pati, quia multa paſſus eſt pro nobis, & nos etiam ſumus Theol. qui debent eſſe humiles & ſpreti in hoc mundo, & ita facit me iterum lætæ mentis, & cogito, dicunt quid volunt, ipſi tamen non habent omnia quæ volunt, ſi eſſemus in patria & unus faceret nobis ita, tunc ſciremus etiam ei aliquid dicere vel facere, quia ego vellem levem cauſam quærere contra ipſum. Nuperrime etiam ivimus uno modo ſpaciatum, tunc duo vel tres iverunt ante nos & nos poſt eos, tunc ego inveni unam cedulam, ego credo quod unus eorum miſit eam libenter cadere, ut nos inveniremus & illa continet illa metra;

Epitha-

EPITHAPHIA HOCHSTRATI.

Ira, furor, rabies, dolus, inclementia, livor,
Dum cadit Hoſtratus non cecidere ſimul
Hæc ille inſipido poſuit plantaria vulgo
Ingenii dotes & monumenta ſui.

Aliud. (pulchro

Creſcite ab hoc taxi, creſcant aconita ſe-
Auſus erat ſub eo qui jacet omne nefas.

Aliud. (rum

Flete mali, gaudete boni, mors una duo-
In medium veniens abſtulit his, dedit his.

Aliud.

Hic jacet Hoſtratus viventem ferre patiq;
Quem potuere mali, non potuere boni:
Ipſe quoque excedens vita indignatus ab illa
Mœſtus ob hoc quod non plus nocuiſſet, erat.

Ego & plebanus quando invenimus illam cedulam, tunc ivimus ad domum & jacuimus plus quàm octo aut quatuordecim dies ſupra & non potuimus intelligere: mihi videtur, quod me attingant illa metra, quia ſtat Hochſtratus inte-

interius, ſed ègo etiam cogito quod non attingant me ante, quia ego non vocor ita in Latino, ſed vocor Jac. de alta platea vel in teutonico Jac, Hoch. Quare ego mitto illam literam ad vos, quod vos velitis eam interpretare, an velit me vel alium. Si vult me (quod ego non credo, quia ego adhuc non ſum mortuus) tunc volo inquiſitionem facere, & quando ego habeo eum, tunc volo ſibi unum balneum præparare, quod non debet ridere, ego bene poſſum. Ego habeo hic unum bonum fautorem, qui eſt Lanſmañus meus, & ille eſt Stafirus Cardinalis ſancti Euſebii, ille debet bene præparare, quod veniat ad carcerem, & quod ibi comedat panem & aquam, & haberet peſtilentiam. Quare facite diligentiam, & ſcribite mihi mentem veſtram, ut ſim certioratus. Ego etiã audivi, quod Joh. Pfeff. eſſet iterum Judæus, quod ego non credo, quia etiam dixerunt antè duos vel tres annos, quod eſſet combuſtus à Margravio in Hallis, ſed etiam non fuit verum de eo, ſed de alio qui etiam ſic vocabatur, fuit bene verum.

Ego

Ego non credo, quod fiat Mammalucca, quia ipſe ſcribit contra Judæos, & eſſet etiam omnibus Doctoribus Theologiæ in Colonia & omnibus Prædicatoribus dedecus, quia ipſe fuit cum eis bene ante: dicant quicquid velint, ego per deos non credo. Et ſic valete. Datum Romæ in hoſpitio ad Campanam in Campo flore, viceſima prima Auguſti.

EPISTOLA CUJUSDAM DEvoti & imperterriti fratris, ſancti & impolluti Ordinis, hoc eſt, divi Auguſtini, de malis novitatibus nuper in Colmaria factis, divina ira ſuper nos, proh bone Deus.

HUmilis frater Joh. Tolletanus, reverendo patri, fratri Richardo Kalberſtadenſi, Domino vere devoto S.P.D. Non poſſum tibi non ſine magno cruciatus animi mei dolore, clam habere, chariſſime frater, de his quæ nobis & noſtri ſancti Ordinis hic in civitate noviter

ter ſucceſſerunt, & aſtiterunt. Quia eſt apud nos in Convento unus frater, quem tu met noviſti ſpectabilis vir, utilis Monaſterio & toti ordini honorabilis, quia habet tubalem vocem in choro, & ſcit bene ludere in organis. Ipſe nuper loquebatur & peroravit unam bonam fautricem ordinis formoſam, olim quando fuit, ſed nunc apoſtatavit à nobis & facta eſt mala beſtia. Et dixit tam multũ, quod ipſa ad noctem venit ad illum ad Monaſterium, & ad tres noctes ibi manſit. Et venerunt ad eam duo vel tres fratres, & fuerunt omnes læta mente, & leviter ſenſati cum ea, & fecerunt omnes, ut in feſto Codri, fortiter & viriliter rem, ita quòd bene contenta fuit. Et quando dies factus, quod ipſa debuit ad domum ire, tunc ipſe dixit: Veni, ego volo te exterius mittere, jam videt te nemo. Ipſa dixit: Da mihi antea meum ſolarium pro te & alios omnes. Et dixit ipſe, ego non poſſum pro aliis dare. Et fuit hoc die plenũ officium in choro, & ipſe fuit officiator, tunc oportuit eum ad chorum ire, ad in-

cipiendum & concludendum horas, & ſtatim ad eam revenit in Dalmatica & in albis, & fuit ei amicabilis in pectore inter mammillas, & in gremio egregie luſit; & ita quod ſé nihil mali ad illam providit. Tunc cuſtos pulſavit ad chorum, & ipſe cucurrit in albis ſine bracha ad intereſſendum divinis. Et quando revenit, tunc illa mala beſtia foras vias iverat, & portavit ſecum bonam ſuperinduſiam tunicam cum cucullo de bono nigro panno. Et quando ad domum venit, tunc ſtatim perſcidit in partes, & non timuit incurrere pœnam excommunicationis, quod veſtimentum conſecratum deſtruxit. Vere ibi impletum eſt illud: Diviſerunt ſibi veſtimenta mea. Et ſunt quidam zeloſi fratres, qui dicunt, quod illis mala beſtia debet inveniſſe in lyripipiolo cucullo quatuordecim coronatos (quod heu proh dolor) ſemper damnoſum eſſet, ſed unus credit, & ſecundus non credit. Tunc quando ille bonus frater vidit, quod injuriatus & damnificatus fuit, ivit ad Pedellum curſorem civitatis (novi Latini-

ſtæ vocant viatorem) & dixit ad eum, chare vade ad illam, & dic quod det mihi meam cucullam. Pedellus dixit, ego nolo ire, quando tu dicis, ſed quando Magiſtratus dicit, ego volo ire. Tunc frater, non bene conſideratus, ex bono zelo, quem habuit, quod Magiſtratus eſſet fautor Ordinis, ivit ad Magiſtratum, & fecit ſuam querelam. Tunc Magiſtratus fecit actionem, & miſit pro ea: & quando venit, Magiſtratus interrogavit eam, quare huic ſuam cucullam deportaſti? Tunc ipſa ſtetit & ſine verecundia omnia manifeſte dixit, & quomodo ad tres noctes in monaſterio fuit, & quomodo ſecum viriliter fecerunt, & non dederunt ſibi ſalarium. Tunc Magiſtratus noluit boni fratri facere ſuam cucullam rehabere, ſed dixit ad eum: Vos multa incipitis, certe non ſemper vobis ſic pertranſibit, vade tu in nomine centorum diabolorum, & mane in tuo Monaſterio, & dedit ei refutatorios, & ſic bonus frater verecundatus & confuſus fuit. Et illudebant ei, & poſtquam illuſiſſent ei, im-

poſuerunt nobis crucem magnam quod ſub magna pœna non debemus exterius Monaſterium ire ſuper plateas. Sed reverendus pater frater Prior non fuit domi, quando hæc pertranſierunt; ſed quando de via revenit, ipſe miſit omnem rem pertingere ad reverendum patrem Provincialem gratioſum Dominum noſtrum (ipſe ille doctus vir illuminatus, lux mundi, qui ſuper duas diſputationes ſtrenue ſe habuit contra hæreticos, & ſuperdiſputavit eos omnes, ſed noluerunt ei credere ipſi infideles.) Tunc reverendus pater Provincialis ſtatim venit in civitatem, & certe fuit ipſe & Prior male contentus ſuper illum fratrem, quod ſic inconſiderate ivit ad Magiſtratum, melius fuiſſet, quod ſibi emiſſemus novam cucullam de optimo panno, ſed fecit ex bono zelo. Et ſtatim Provincialis ivit ad Magiſtratum & Senatores, & rogavit eos, ut nobis iterum Licentiatum darent, ut poſſumus de monaſterio ire ſuper plateas, ſed nihil potuit impetrare, quia dixerunt omnes, tot' conſulatus: hoc parvum eſt, quod non

debe-

debemus amplius exire, ipſi volunt nobis adhuc unum factorem dare (ipſi vocaverunt curatorem,) qui debet monaſterio omnia percipere & exponere, & nobis ſolummodo neceſſaria dare. Certe ſi hoc eſſe erit, tunc habet finem circa libertatem Eccleſiaſticam, nihil eſt amplius, diabolus maneat in monaſterio (ô frater mi) vivi pervenimus illuc. Quis hunc aliquando potuit ſperare dolorem? quod noſtri optimi fautores nobis ſic decedunt. Et certe reverendus pater frater Prior eſt valde contriſtatus, & fuit aliquibus diebus præ triſtitia infirmus, ſed hodie eſt octava, quod de mane poſt tertiam digeſtionem, unum malum ſudorem habuit, & poſtmodum ſurrexit, & ivit ad opus naturæ, & cacavit valde male nimis, non ſpiſſe ſed tenuiter, & factum eſt melius circa illum. Sed habet bonam expectantiam ab una fautrice Ordinis, quæ bene ſcit illi coquere bona juſcula, & moniales crepitus, & hujusmodi, chariſſime frater, ſi laici noſtri Domini erunt, omnes deridebunt: quia jam fecerunt

unum Proverbium de nobis, & acceperunt illi de uno antiquo, quod dicitur de uno Plebano, qui libenter comedit bonum caſeum, & quando in ſancta nocte fuit in ludo Paſchali, tunc ſua bona fautrix ſibi bonum caſeum furavit, & quando revenit de ludo, & non invenit caſeum, clamavi: per Deos ſanctos, meretrix furavit caſeum. Sic jam quando nos de muris exſpicimus ad plateas, ſolatii gratia, ipſi convertunt proverbium, non ſimpliciter, ſed per contrapoſitionem & clamant; Audite per deos ſanctos, meretrix furavit cucullam. Pie frater, ſic oportet nos habere multas & magnas vexationes & tribulationes ſub iſtis laicis, propter Ordinem noſtrum. Et vere jam in nobis implentur illæ Scripturæ. Servi dominati ſunt noſtri, non fuit qui redimeret de manu eorum. Senes defecerunt de portis, juvenes de choro Pſallentium, defecit gaudium cordis noſtri, verſus eſt in luctum chorus noſter. Chariſſime frater, ora pro nobis Deum, ut liberet nos à malis laicis. Sed quicquid feceris.

feceris, bone frater vide, ut hanc literam illi mali Ribaldi Poëtæ ſeculares non ſciant, & non intelligant, quia aliàs erunt ſcripturi de nobis. Vale pancratice, chariſſime, pie Frater. Datum monaſterio noſtro, in octava menſis Maji, in Anno 1537.

Si quis vult hoc epiſtolium cum elegantiis meliorare, ille bene poteſt: ſed debet textum hiſtoriæ mittere integrum manere, quia eſt veritas, & non poteſt aliquis tam mala ſcribere, multum pejus nobis tranſivit.

Hæc litera miſſa fuit ex Brabantia, uno devoto Fratri in Moguntia, de aliquibus malis, & inchriſtianis novitatibus ſcripta.

DIALOGUS
NOVUS ET MIRE FESTIVUS, ex quorundam virorum ſalibus cribratus, non minus eruditionis, quàm macaronices complectens.

Epigramma I. A. B. ad Lectorem.

Aſpice quam lepidis ſalibus liberarteq; docta
Detegit hic mentem, facta, refertq; virum,
Quis linguæ gerris mos eſt maledicere Muſis,
Muſis quiq; movent bella cruenta ſacris,
Moreq; Democriti riſum dabis ipſe ſolutum,
Et leges optatos, lector amice, ſonos.

INTERLOCUTORES, M. ORTUINUS. M Lupoldus, M. Gingolphus, Eraſmus Reuchlin, Faber Stapulenſis.

MAGISTER ORTUINUS.

SAlveat tota ſocietas M. Lupold. Salutem maximam & multas bonas noctes ſicut ſunt ſtellæ in cœlo, & piſces in mari M. Gin. Dominus det vobis tot ſalutes, quot ſunt Alleluja inter Paſcha & Pen-

Pentecoſtes M. Ort. Quoniam quoniam quoniamquidem homines ſemper volunt ſcire aliquas novitates, ergo ideo, igitur M. Lupolde, Doctor illuminatiſſime, dicatis nobis ſi placet, ſi vos noſcitis aliquid novi M. Lup. Certe zeloſiſſime Mag. noſt Ortuine, ego nihil audivi novi M. Ort. Et vos viſceroſiſſime Magiſter noſter Gingolphe. M. Gin. Certe nec ego etiam Mag. noſt. Ortuine, niſi unam novitatem : ſed ego credo, quod vos bene ſcitis M. Ort. De quo eſt illa novitas? M. Ging. De quibusdam Ribaldis, qui non ſciunt niſi facere guerras & diſturbia in tota Eccleſia, Diabolus poſſit eos importare per terras & per Maria M. Ort. Ha ego bene ſcio, de quibus vos vultis dicere. M. Gingol. Et de quibus Magiſter noſter? M. Ort. De illo groſſo infami Eraſmo fautore Reuchlin. M. Ging. De facto vos bene dicitis Magiſter noſter M. Ort. Per Deum ſanctum, vel per omnes Deos loquendo, bene eſſet factum ſi illuminatiſſima Theologiæ facultas aviſaret, quid oportet facere de illis rabientibus tu-

fatoribus. M. Lup. Videtur eis, quoniam ipſi ſciunt modicum latinizare, quod nemo eſt dignus eos aſpicere, neq; ſolvere corrigiam calceamenti eorum. M. Ging. Ipſi faciunt miranda, dicendo groſſa verba. M. Ort. Ipſi vadunt per plateas armati, ſicut bufones. M. Lup. Vadunt per vicos inflati ſicut pavones. M. Ging. Ipſi aſpiciunt ſe de utroq; latere. Sed viſceroſiſsime Mag. noſt. creditis, quod ipſi ſciunt aliquid de Biblia? Mag. Ort. Sancta Maria, bene ſcio, quod non. M. Lupold. Si daretur una poſitio, vel de premiis Sanctorum, vel utrum Deus ſciat omnes pulices & omnes pediculos, qui creantur quotidie Parrhiſiis, creditis quod ipſi poſſent arguere pro & contra? M. Ging. Ipſi facerent ſuas febres quaternas. Mag. Ort. Itaque poſſunt eos importare. Mag. Lupold. Certe parcat mihi altiſſimus, ſi ego pecco, ſed ego vellem quod iſti omnes Latinizatores eſſent in profundo inferni, unde nunquam poſſent revenire. Magiſt. Gingolph. Sancta Maria etiam Magiſtri noſtri de Parrhiſiis, qui

ſapiunt

ſapiunt arguere tam artificialiter, & qui ſunt adeo illuminati & zeloſi & renominati per omnes angulos terræ, faciunt male, quod non confundunt iſtos zizaniatores. Magiſt. Ortuin. Jeſus Maria. non oporteret, niſi facere unam parvam, parvam quæſtionem contra iſtum Latinizatorem Eraſmum, quod ipſe eſſet ſtatim ad metam non loqui. Magiſt. Lupold. Creditis, quod ipſi ſciant aliquid fundamentaliter? Mag. Gingolph. Fundamentaliter? Jeſus Maria, in bona veritate ego auderem bene ponere caput meum, quod ipſi non ſciunt ſuos terminos, neque ſuas ſummulas, & quomodo poſſent ipſi reſpondere? Magiſt. Ortuinus. Creditis quod ſciant ſyllogiſmos? Mag. Lupold. Creditis quod ipſi ſciant elenchos? Mag. Gingolphus. Creditis, quod ipſi ſciant prædicamenta, prædicabilia? Mag. Ortuinus. Creditis quod ipſi unquam viderunt aliquid de Ethicis? Mag. Lupold. Et de Phyſica? Mag. Gingolphus. Et de Sphæra? M. Ort. Et de cœlo & mundo? M. Lup. Ita da, ipſi fecerunt ſuas febres

quaternas. M. Gingol. Quæ poſſunt eis religare veras zeloſiſſime Magiſt. noſt. Ort. ego poſſim habere tot pediculos, quot carnifices occidunt poſt Paſcha vitulos, ſi ipſi ſciunt de hoc unum vocabulum. Ortuinus. Ipſi deridènt nos, quia nos non dicimus groſſa verba, ſicut ipſi faciunt. Mag. Lupold. Ho Jeſus Maria, nos loquimur melius ſecundum Ciceronem, quam ipſi non faciunt. Cicero non habebat niſi verba intelligibilia. Sed iſti credunt ſe feciſſe unum magnum miraculum, ſi ipſi dixerunt unum groſſum vocabulum. Magiſter Gingol. In bona veritate Dei Magiſter noſter: Ego vidi duos Theologos multum artificiales in Daventria, quorum unus erat Magiſter noſter, alter dicebat eſſe M. noſtrandus; Et ipſi ambo ſciebant bene tot ſicut faciunt iſti bufones: Sed tamen non volebant allegare iſta groſſa vocabula, quia Cicero non amabat ea. Mag. Ort. Ipſi non volunt eſſe auditi. Mag. Lupold. Ipſi ſunt ſoli de ſua parte. M. Ging. Juriſtæ, legiſtæ, apothecarii, advocati, Domini de parla-

parlamento, omnes clerici villagiorum loquuntur ſicut nos. Sed iſti habent ſuum Latinum per ſe. M. Ort. Deus eſt teſtis, quod ego credo, quod ſi aliquis interrogares eos, quomodo declinatur Muſa, quod ipſi non poſſent dicere. Mag. Lupold. Et tamen ipſi faciunt de magnis Clericis. Mag. Gingol. Ita da, & volunt corrigere Magnificat. Mag. Ort. Nunc iſte Latinizator Eraſmus dicit, quod noſtra Biblia nihil valet. Mag. Lupold. Et Reuchlin etiam ſimiliter. Mag. Gin. Et Faber etiam, qui vult dicere, quod ſunt tres Mariæ Magdalenæ. Mag. Ortu. Et quod oportet dicere in miſſa: Et in terra pax hominibus bona voluntas. Mag. Lupol. Sancta Maria, ego neſcio magis quam Biblia habebimus. Magiſt. Ging. Etiam Papa bene eſt fatuus, quod non excommunicat iſtos groſſos bufones. Mag. Ort. Et de parte diaboli, ipſi non facerent tot diſturbia in populo. M. Lup. Sanctus Hieronymus non erat ita magnus Clericus, ſicut ipſi ſunt? Mag. Ging. Et ſanctus Ambroſius, ſanctus Auguſti-

nus, & alii omnes zeloſiſſimi Doctores non ſciebant ipſi bene tot, ſicut iſti Ribaldi? M. Ortuinus. Ipſi deberent interponere ſuis. Magiſt Lupoldus. Non bene indigemus de ſuo Græco. M. Gingolph. videtur eis, quia ipſi ſciunt dicere to, tou, logos, monſlotiros, legoim, taff, hagiota tos, quod ipſi ſciunt plus quam Deus. M. Ort. M. noſt. Lupolde, creditis quod Deus curat multum de iſto Græco? Mag. Lupold. Certe non Mag. noſt. Ort. ego credo, quod Deus non curat multum. Mag. Gingol. Quia nemo intelligit eos, volunt vobis facere credere miranda. Magiſt. Ort. In conſcientia, vos videbitis, quod niſi illuminatiſſimi Doctores de Parrhiſiis mittant unum ambaſiatam ad Papam ad excommunicandum eos, quod ipſi faciunt omnes hæreticos. Mag. Lupol. In bona veritate Magiſter noſter, quando ego conſidero de prope ſcandalizationes, quas ipſi faciunt, ego non poſſum aliquid dicere, niſi quod ego credo, quod Antichriſtus bene cito veniet M. Gin. Helas. Certe erit magna pietas. M.

Ort.

Ort. Timeo,ne ſint multum male informati. M Lup. Et ego, ne ſint multi damnati. Mag. Gingolphus. Sed creditis quod ipſi curant? Magiſt. Ortuin. Per diem, ego credo quod videtur eis quod non eſt Deus. Magiſt. Lupold. Ego neſcio nunquid eſt de mundo? Sed omnes non quærunt modo, niſi vanitates. Mag. Gin. Etiam vos videtis, quomodo capit nobis Magiſter noſter. Mag Ort. modo populus eſt comeſtus usq; ad oſſa. M. Lup. modo non ſunt niſi decimæ in Eccleſia. Mag Ging. Timeo ne ſit vindicta divina. Magiſt. Ort. Si eſſent boni Prædicatores, qui remonſtrarent populos, non regnarent tantum iſta peccata. M. Lupold. Ego credo quod ſi vos vivatis multum, quod vos videbitis multa nova. M. Gin. Quando ego eram clericus novellus in Daventria nos non habebamus niſi bona compilata M. Ort. Deus habeat animam M. Jacobi de platea, ſed ipſe dabat nobis bona reportata. M. Lupol. Parcat Altiſſimus Mag. Boquillon de longa Ripa, ſed ipſe dabat optima vocabulorum ſignificata.

Mag.

Mag. Gin. Ho Jeſus! bona interrogamenta, quæ dabat nobis pro quæſtionibus Mag. Rupoldus de baſſa foſſa. Mag. Ort. Nos ſciebamus cordetenus noſtra argumenta, M. Lup. Nos quærebam⁹ in quæſtionibus, quid eſt doctrinale? doctrinale & doctrinabile quomodo differunt? Quot ſunt neceſſaria in domo Dei? Quid eſt Clericus? Quid eſt ſcientia? Sed jam omnia iſta ſunt derelicta. M. Gin. Habebamus bonos auctores ſeptem actores, Græciſmum de Garlandria, & ſcribebamus omnia de manu propria. M. Ortu. Etiam nos habebamus bona fundamenta. M. Lup. modo non eſt amplius quæſtio de via patrum noſtrorum. M. Ging. modo antequam unus puer ſciat mungere ſuum naſum, oportet quod ponatur ad Græcum. Mag. Ort. modo pro faciendo concluſionem nihil valent omnia. M. Lup. Si illi boni patres, qui erant noſtri præceptores, venirent modo, ſancta Maria quid dicerent, ſi viderent omnia ſic mutata? M. Ging. Sed quid dicerent de noſtra Biblia, quæ eſt modo ſic renovata:

Mag.

Magiſt. Ort. Sed quid dicerent de beata Magdalena, quæ eſt modo ſic triplicata? Reu. Eraſme, Eraſ. ſurge quæſo, & expergiſcere. Eraſ. Quid ſurgam, & expergiſcar? Reu. Ut rideas & irrideas, ſurge inquam, ſatis lætabere ſi ſurrexeris. Eraſ. Quis eſt qui me vocat? Reu. Tuus in bonis literis collega Reuchlin. Eraſ. Amici precibus aliquid eſt condonandum. Surgam igitur, ut quid me velis accipiam. Reuch. Vis rem audire ridiculam, & tibi forte voluptati futuram? Eras. Volo hercle, modo nihil ſit fraudis. Reu. Nihil hercle fraudis, aperta omnia. Eraſ. Age ergo dic uno verbo, quid iſtuc eſt quod me velis? Reu. Arrige aliquantiſper aures. Eraſ. Faxo quod dixi, quid inde futurum? Reu. Si unquam riſeris, ridebis ſtatim maxime. Eraſ. Quando quæſo? Reuchlin. Ubi primum audieris quosdam, qui ſe Magiſtros noſtros appellitant, rugoſæ frontis veteranos. Eraſ. Ubinam ſunt? Reu. Viden pro tuis oculis iſtos ſtolidos? Eraſ. Video, video. Reu. Sta ergo & quieſce, ut audias quod riſum tibi moveat. Eraſ. Taceo

M. Ort.

Mag. Ort. Per bonam fidem, ut ego ad meum primum thema revertam. Mag. noſtri, totus mundus eſt multum malus. Magiſt. Lupold. Certe Magiſter noſter Ortuine, Doctores forte ſunt cauſa, quia ipſi non clamant ſatis alte contra peccata. Mag. Gingol. Si non eſſemus boni, ſicut debemus, permitteremus quod iſte Ribaldus Eraſ. ſic rideret de noſtra Biblia? Mag. Ort. Permitteremus quod iſte textualis Faber ſic triplicaret de una Magdalena? Mag. Lup. Permitteremus quod iſte Latinizator Reuch. truffaret ſe de noſtra Theologia? Eraſ. Dii boni, quid iſtuc eſt, quod audio? Reu. Quod audiſti nihil eſt. Eraſ. Nihil eſt? Reuch. Non medius fidius (Jupiter) ſi celerius paulò ſurrexiſſes, crepuiſſes riſu, ut ego ſuſpicor. Eraſ. Crepuiſſem riſu? Reuchl. Ita me dii ament. Eraſ. Cur (inquam) riſu? Reuchl. Vix enim tibi temperaſſes, ſi iſtorum pallotenus Philoſophorum nugas & deliramenta à principio intellexiſſes. Eraſ. Ain vero? Reu. Ajo hercle vero. Tot effutiverunt importunas loquacitates, ut ipſi quoque

quoque Heraclito riſum ſuſcitaturos dixiſſes. Eraſ. Age ergo, & rem paucis aperi, ut huc unà redeamus. Reuch. Tot ineptiis aures meos obtuderunt, ut unde primum ſim exorſurus, non videam ſatis. Eraſm. Quod animo primum occurrit, iſtud eſt quod volo. Reuch. Vis ergo dicam, damnant omnes omne genus literas. Eraſ. Omnes vero? Reuchl. Omnes vero. Eraſ. Et bonas? Reuch. Bonas tantum. Eraſ. Quid de malis? Reu. Illud eſt quod omnium probant maxime. Eraſ Nullam ne probant diſciplinam? Reu. Rem ſolum probant unam. Eraſ. Quid inquam? Reuch. Quæ nullum omninò habeat ornamentum, barbariem. Eraſmus. Ho, ho, Quid de Græcis literis? Reuch. Jupiter, eſt quod ridere ſatis nequeunt. Eraſ. Quia non norunt fortaſſe. Reu. Non norunt, Quomodo noſſent? congrui nō ſunt. Era. congrui? Reu. Nec certè quod multo magis mirabere, elementarii. Eraſ. Nihilne habent Latini ſermonis? Reu. Quem habent Latiniſmum, dicunt & Ciceronis ſtylo penè conformē, Era. Et ita eſt? Reu.

Quid?

Quid? Agreſtes vetulæ, idiotæque ruſtici comptius multò loquerentur & purius. Eraſ. Trahis me in admirationem. Reu. Nec certe immeritò. Eraſ. Non ſunt tamen fabulæ. Reu. Non nòn. Eraſ. Quam artem profitentur ipſi? Reuchl. neſcio, ſuſpicor tamen Theol. nomen ſibi vendicare. Eraſm. Sunt Theologi? Reu. Tales ſaltem videri volunt. Eraſ. Quales ergo tibi videntur? Reuchl. Quæſtionarii. Eraſ. Quid ſummè laudant? Reuch. Nihil niſi quod eſt vituperandum maximè. Omnes inprimis carpunt audaculè ſeque ſolos opinantur, qui Deum prædicare, de virtute loqui, & ſacris moribus verba facere debeant. Eraſ. Vitam forte Philoſophicam deguntac divitiis præferunt paupertatem. Reuch. Paupertatem Jupiter? Nullum eſt hominum genus, quod palatiorum pavimenta frequentius terat, quam iſti. Eraſ. Aſpernanturne beneficia & animarum curas? Reu. Aſpernantur Deus bone, imò vero per dies & per noctes inſequuntur. Eraſ. Quoniam ergo mirabile eſt adeo hujusmodi hominum genus,

nus,libet adire propius, ut aliquando eorundem mores & vivendi ritum cognoſcam. Proinde mi Reu. ſi modo hoc tibi non eſt oneroſum, videamus quid agant id genus Sophiſtæ. Reuch. Placet eamus. Eraſ. Sed priuſquam eamus illuc, parumper me doceas, quibus ego verbis eoſdem ſum ſalutaturus, aut quo alloquuturus ſermone? Reu. Volunt inprimis ſe M. no. appellari Eraſ. Quid ſi id ego non dixero? Reuch. Iraſcentur, & colloquio ſuo indignum te judicabunt. Eraſ. Nomen ut reminiſcar. Reuch. Vocantur Mag. noſt. Ort. de Daventria, Magiſt noſt. Lupoldus & Mag. noſt. Gingolphus, Eraſ. Salvete Magiſt. noſter Ortuine, Magiſter noſter Lupolde, Magiſt. noſt. Gingolphe. M. Ort. He ſalvete vere. M. Lupold. Vere bona dies vobis M. Gingol. Bona ſalus, bona ſalus. M. Ortuin. De ubi venitis vos duo? Eraſ. Roma. M. Lupol. Et de quid faciendo? Reuch. Illucieramus videndi Pontificis gratia. Magiſter Gingol. Pro quo faciendo volebatis videre Papam? Eraſ. Volebamus, ut faceret nobis poteſtatem

ſtatem corrigendorum, quæ in Bibliis paſſim leguntur erratorum. M. Ort. He benedicite Deus, vultis dicere quod noſtra Biblia nihil valet? Reu. Non Hercle, ſunt tamen permulta quæ cenſoria indigent nota. M Gingol. Et qua nota, per veſtram fidem? Era. Corrupta eſt Græci ſermonis tralatio. M. Gin. Corrupta? Et ſanctus Hieronymus non valebat ipſe bene ſicut vos? Reu. Indigni ſumus, qui Hieronymi veſtigia deoſculemur. M. Ort. Quare ergo vultis eum corrigere? Eraſ. Corrigere Jupiter? immò vero quam dedit ipſe tralationem reſtituere. M. Lup. Per bonam veritatem, ecce bonum reſtituere? hoc ergo quod nos cantamus quotidie in Eccleſia, non eſt bonum? & ſi non eſt bonum per conſequens de poſt multis annis erravit Eccleſia. Reuchlin. Eccleſiam erraſſe non dicimus. Magiſter Gingolph. Quid ergo vultis dicere? Eraſ. multa poſſe melius dici, quam prius dicta ſunt. Magiſt. Ortuin. Sed, ſed per veſtram fidem, qui eſtis vos? dicatis nobis parum veſtrum nomen, ſi placet vobis.

Reuch-

Renchlin. Sumus illi, quos norunt omnes Reuchlin & Eraſ. Magiſt. Lupold. Ho Jeſus Maria, caput facit mihi malum, quando ego audio loqui de vobis. Mag. Gingolph. Quis diabolus adducit vos hic? ego eram bene hebres, qui erant iſti zizaniatores. Eraſmus. Acrius iraſcimini, quàm par ſit. Magiſt. Ortuinus. Iraſcimur? per Deos ſi eſſem Papa, vos & omnes qui ſimulant vobis eſſetis excommunicati, antequam eſſet unus menſis. Reuch Cur ita quæſo? Magiſt. Lupold. Nonne eſt bona ratio? vos facitis nunc omnes hæreticos Eraſmus. Quam hæreſin diſſeminavimus? Magiſter Gingolphus. Tot, quod ego non poſſum dicere. Magiſt. Ortuinus. Interpone tuis de parte diaboli, interpone tuis Latinizator Eraſ. & te ſimiliter groſſe infamis Reuchlin. Reuchlin. Nunquid etiam rerum noſtrarum ſatagimus? Magiſt. Lupold. Vos facitis veſtras febres, utrum pertinet ad vos corrigere magnificat? Eraſ Quid amabò illic correximus? multa dicitis, nihil probatis. Magiſt. Gingol. Si unuſquis-

quiſque interponeret ſuis, omnia melius irent, quàm non faciunt. Reuch. Nonne etiam quod noſtrum intereſt facimus? M. Ort. Non per diem ſanctam. Eraſ. Docete ergo nos, quid noſtra referat ut conſilio veſtro prudentiores facti, reſipiſcamus. M. Lup. Curate de veſtro Latino, facite metra, facite magnas orationes, facite imprimere libros de modo latinizandi. Reuchl. Nihil de Deo? Mag. Gingol. Non, de parte diaboli non, quia non pertinet ad vos. Eraſ. Ad quos igitur ſpectat? M. Ort. Ad illuminatiſſimos & zeloſiſſimos Magiſtros noſt. qui ſciunt arguere pro & contra. Reuchlin: Jupiter, quid iſtuc eſt Eraſme? putant iſti nebulones eloquentiam eo eſſe fato, ut eidem conjungi nequeat ſacrarum literarum cognitio? M. Lupold. Videte adhuc, quomodo ipſi ſunt boni Chriſtiani, quoniam veniunt adhuc loqui de Jove. Eraſmus. Audi imperitiam. Reu. Rude & agreſte vulgus. Eraſm. Cervices cerebro vacuæ. Reu. Quam bene idiotis imponunt. Eraſ. Vix certe digni mihi videntur, qui elementarii

mentarii dici debeant. Reuchlin. Hercle ſunt indoctiores Philoni de M. Gingol. Ho, quod ipſi ſunt magni Domini, quia dicunt groſſa verba, & non intelligibilia. Eraſ. Obſcuris verbis utimur? Mag. Ort. Omnes bene vident. Mag. Lupold. Non eſt unus ſolus, qui poſſit intelligere hoc quod vos dicitis. Reuch. Non ex his, qui ſunt veſtri pecoris Archadici? Mag. Gingolph. Vide adhuc. Archadici: Quid hoc ſignificat? ipſi volunt facere divinare. Eraſmus. Neſcitis quid ſit, Archadia? multos illic habetis fratres. Mag. Ort. Non habemus veſtras febres, & quomodo nos ſumus de Colonia. Reuch. Eraſme, nos deliramus, verba noſtra non capiunt. M. Lupold. Sed per veſtram fidem dicatis mihi, quid indigemus de veſtra Latinitate? Eraſ. Nos verò, quid veſtros curamus barbariſmos? M. Gingolph, Barba? Reuch. Solœciſmos, ſi mavultis M. Ort. Adhuc melius, ipſi non volunt eſſe intellecti. Reuch. Vadamus Eraſme, tu vides, ſurdis loquimur, iſti Magiſtri noſtri nihil dignum laude exiſtimant, niſi quod me-

ram barbariem redoleat. Eraſ. Eamus, ſaltem Fabrum Stapulenſem quæſituri, ut nos adjuvet. Magiſt. Lupold. Adducatis, adducatis nobis modicum veſtrum Fabrum, & quod veniat ad defendendum ſuas tres Marias. M. Gin. Fabricaverunt ſuper dorſum meum peccatores, ſed nos fabricavimus ſuper ſuas ſpatulas. Reuchl. Verbis temperare nequeo, neque tamen reſpondere audeo, ne ex ſtultis inſanos faciam. Eraſ. Hos miſſos faciamus, tantiſper donec ſubſidio nobis adfuerit doctiſſimus ille Faber. Reuchlin. Heus tu Philoſophe Faber, ſalve. Faber. Salvos vos eſſe opto. Quonam pacto res veſtra agitur? Eraſ. Bene ſanè, modo valeas. Fab. Equidem valeo, modò bene ſit vobis. Quæ cauſa vos huc advexit viri doctiſſimi? Reuch. Audi, & paucis intelliges. Inter ambulandum reperimus, neſcio quos palleotenus Theologos & Magiſtros noſtros, qui nos probris affecerunt infinitis, & intolerandis. Fab. Quare affecerunt? Eraſ. Damnant quæ ſcribimus, & nos velut hæreticos explodunt. Faber. Uti-

Utinam optimus eorum eſſet alterutri veſtrum comparandus. Reuchl. Dicunt præterea noninteresse quicquam de Deo loqui. Faber. Quid ergo volunt faciatis? Eraſm. Neſcio, niſi ut de diabolo tantum verba faciamus. Faber. Mirabile hominum genus, qui ſibi ſapientes haberi volunt, & tamen ſunt omnium ſtultiſſimi. Reuchlin. Sed audi Faber, hoc nihil eſt, te perinde ac nos exſibilant. Faber. Exſibilant, Deus bone, quamobrem? Eraſmus. Hæreticum te prædicant. Faber. Cur ita? Reuchlin. Quia dixeris legendum: Et in terra pax, hominibus bona voluntas. Faber. Cum eorum pace dixerim, ego ita in Eccleſiis legendum non præcipio: ſed moneo tantum hunc ſermonis Græci habere ſenſum. Vos qui utramque noſtis linguam, judices eſtote. Eraſm. Neuter noſtrum diffitetur, quin rectiſſime dixeris. Fa. Nihilne aliud culpant? Reu. Culpant etiam tuas Magdalenas, & hæreſeos loco damnant. Fa. Quomodo culpant? Eraſ. In publicis concionibus audiente populo te proſcribunt,

impium vocant,& ut hæreticum flammis devovent. Faber. Deus bone, qui prædicant non eſſe detrahendum, detrahunt. Si ſcriptis deliquerim, quare ſcriptis non confutant? Reuchlin. Scriptis etiam confutare conatus eſt, neſcio qui auriculatus & cucullatus frater de grandis valle, qui ut doctrinam cum eloquentia habere conjunctam videretur, ſtuduit, quantum potuit ſermonem ſuum phalerare. Faber. Et quem adhibuit cultum? Eraſ. Univerſam Apologiam pinxit perbelle. Faber. Quibus coloribus, Rhetoricis? Reuch. Barbariſmis & ſolœciſmis; Ita ut prima quoque oratio Authoris ineptiam ſatis arguat, illic infinitis penè te afficiunt probris. Propterea oratum te venimus, ut ad expugnandos hujusmodi nebulones nobiſcum arma capeſcas. Faber. Ego eorum verba nihili facio, neque mihi curæ eſt reſpondere. Eraſ. Impune ergo tibi detrahent? Faber. Mordeant ut volunt, reſpondere non decrevi, & vos ipſi, ſi verbis meis & conſilio velitis acquieſcere, relinquetis eos in ſua loquacitate, neq; vanas

vanas hujusmodi curabitis injurias. Scitis ſcriptum eſſe; Mihi vindictam & ego retribuam? Reu. Certe Eraſme, ut paucis dicam. Optime mihi videtur conſulere Faber doctiſſimus, propterea ſi me audis, eos miſſos faciemus. Crepent, increpent, clament, reclament, nihil ad nos. Si tacuerimus, invidia rumpentur. Eraſmus. Placet quod mones. Redeamus ergo ad priſtina ſtudia, neque ineptis cujusquam ſermonibus ab opere bono deſiſtamus. Auditores interim valete.

PRO NUNC VOLUMUS IN FINE certificare Studioſos de commento ſeu lectura multum valde ſubtili, viri cujusdam ſpectabilis Magiſt. noſtri Schluntz in Univerſitate Erfurdienſi, quam compilavit ſuper hoc egregium opus.

Illuſtris ſignificat nobilis, glorioſus & generoſus, & dicitur quaſi intus habens lucem.

Familia, proprie dicitur illa turba ho-

minuum, quę eſt in domo alicuj⁹, ſicut ſervi & ancillæ: & venit à nomine fœmur, ſicut ponit vocabulari⁹ Gemma gemmarũ.

Alumnus, dicitur à verbo alumno, as, are, quod ſignificat paſcere & nutrire, & hinc venit alumnus, quod ſignificat eum qui alit, & eum qui alitur, id eſt, paſſive & active. Et poſſumus etiam dicere alumniſare, id eſt, alumnum facere.

Erdfurdia, eſt una ſolennis civitas in Thuringia, & habet Univerſitatem, quæ meo tempore fuit in flore. Et fuerunt multa ſuppoſita ibi, & etiam nobiliſtæ. Et Magiſtri qui fuerunt regentes in burſis, non permiſerunt legere in Poëſi, & aliis phantaſiis: ſed fuerunt diligentes in Ariſtotele, & fuerunt moderni & reales, & ſciverunt fortiter diſputare contra antiquos & noviales.

Baſilea, dicitur à Baſiliſco, quia olim ibi fuit inventus Baſiliſcus. Vel à Baſile quodam rege, qui percuſſit ibi unum gigantem, ita quod rogavit eum propter Deum, quod vellet ceſſare, & tunc ille rex ædificavit ibi civitatem: & dicunt quod ille

ille gigas adhuc eſt pictus Baſileæ in una turri ad perpetuam memoriam.

Ars dicitur à Græco artos, id eſt, panis, quia omnes qui ſciunt artem aliquam, poſſunt acquirere panem & victum & amictum. Vel dicitur ab arcu, quia ſicut in arcu poſſumus vulnerare corpus alicujus, ſic etiam per artem percutimus mentem alicujus paralogiſando eum, precipue per Logicã. Vel dicitur ab arx, quia ſicut arx eſt in altitudine, ſic etiam ars eſt ſuper ignorantiam. Vel dicitur ab artus, id eſt, articulus, quia ſicut corpus movetur particulariter in ſuis articulis, ſic etiam animus hominis per artes movetur in ſuis ſenſualitatibus.

Zeloſus, eſt pulchrum vocabulum, & maxime Theologicale: quando Theologi volunt dicere, quod aliquis eſt bonus Chriſtianus, & habet bonam conſcientiam, tunc dicunt: iſte homo eſt zeloſus. Et dicitur à zelus, quod idem ſignificat quod fervor, qui jacet ſicut ignis in corde alicujus, qui amat fidem. Et zeloſi ita ſunt ignificati per illum fervorem, quod

vellent libenter facere aliquid bonum, etiamſi deberent mori. Status dicitur à ſtando, quia quando aliquis eſt dives, vel habet unam bonam præbendam vel dignitatem, tunc dicimus: iſte bene ſtat, ſed quando nihil habet, & eſt nulla in dignitate, tunc dicitur malè ſtat.

Finit ſe opus egregium magna diligentia à ſpectabilibus Magiſtris noſtris compilatum, & jam melius quam ante impreſſum in Utopia, in impreſſoria Claudi Sutoris cum ſtella tenebroſa. Anno quo ſuprà: Caviſatum etiam eſt, ut in aliis, ne quis audeat poſt nos impreſſare per decennium.

FINIS.

EPISTOLA-RUM OBSCURORUM VIRORUM ad M. Ortuinum Gratium, nil præter luſum continentium & iocum, in arrogantes ſciolos, plerumque famæ bonorum Virorum obtrectatores, & ſanioris doctrinæ contaminatores.

VOLUMEN SECUNDUM.

AD LECTOREM.

Riſum Heraclitæ eſt, vaſti ridere parati
Arida mutarunt pectora Stoicidæ:
Da mihi triſtem animum; ferales obiice luctus,
Diſperеam niſi mox omnia riſus erunt,
Exerce pulmonem.

JOANNES LABIA, DEI GRATIA PROTOnotarius Apoſtolicus venerabili viro Magiſtro Ortuino Gratio Daventrienſi ut fratri chariſſimo Salutis centum millia ſeſtertia ſecundum novam Grammaticam.

ACCEPERIM NUDIUS tertius honorande vir, unum librum quem dominatio veſtra miſerit mihi ex Colonia. Et fuit vel eſt talis liber intitulatus Epiſtolæ obſcurorum virorum. Sancte Deus quomodo lætatus ſum in corde meo, quando vidi illum librum, quia habet multa pulchra in ſe, metrice vel proſaice compilata. Et fuit mihi magnum gaudium in dulci jubilo, quia vidi quod habetis multos ſocios Poëtas & Rhetoricos & Theologos, qui ſcribunt vobis & ſunt amici veſtri contra Johannem Reuchlin, ha-

habuimus heri collationem, & fuerunt mecum aliqui Curtiſani periti, & habentes bonam practicam, & ego poſui illum librum ad menſam, & poſtquam legerunt hinc inde, tunc movi unum dubium dicens: Domini mei quid videtur vobis? Quare tamen Magiſter Ortuinus intitulavit iſtum librum Epiſtolæ Obſcurorum Virorum? appellans amicos ſuos & cohærentes obſcuros viros? Tunc reſpondit unus ſacerdos qui eſt Monaſterienſis & eſt bonus Juriſta, quod obſcuritas multipliciter capitur, ut in l. Ita fidei. ff. de Jur. Fiſti. rn. pri. in fine. Et dixit quod poteſt eſſe nomen proprium alicujus progeniei. Quia ſcribitur quod Diocletianus & alii quidam reges fuerunt nati obſcuris parentibus. Tunc ego tetigi eum, & dixi. Cum licentia Domine, nihil ad propoſitum: Et conſequenter interrogavi unum, Theologum notabilem, qui bibit nobiſcum. Ipſe eſt de Ordine Carmelitarum, & natus ex Brabantia, & dixit cum magna gravitate.

Eximie vir Domine Prothonotarie. Quoniam ut dicit Ariſt. de ſingulis dubitare non eſt inutile, ergo eximietas veſtra aſſignavit mihi unam quæſtionem: Quare Magiſter Ortuinus faciens inprimere novum Epiſtolare, intitulavit illud Epiſtolæ obſcurorum virorum? Cum venia iſtorum dominorum, dico opinionem meam: Quare Magiſter Ortuinus qui eſt vir valde profundus & ſpeculativus myſtice appellavit amicos ſuos obſcuros viros, quia ſemel legi unam auctoritatem, quòd veritas latet in obſcuris, Et ergo dicit Job. Qui revelat profunda de tenebris. Item Micheæ ſeptimo legitur. Cum ſedero in tenebris, Dominus lux mea eſt. Et iterum Job. 28. Trahitur autem ſapientia de occultis. Quapropter Virgilius dixit; Obſcuris vera in obſcuris, ſicut ego audivi ab aliis. Et datur intelligi, quod Magiſter Ortuinus, & ſui amici ſunt tales, quod inquirunt ſecreta ſcripturarum & veritatem, & juſtitiam & ſapientiam, quæ non poteſt intelligi ab omnibus niſi ab his, qui ſunt illuminati à Domino. Unde

de Reg, 1.38. Quia tenebræ non obſcurabuntur à te, & nox ſicut dies illuminabitur.. Sicut tenebræ ejus, ita & lumen ejus. Poſtquam talia dixit prædictus religioſus, omnes reſpexerunt me, ſi eſſem contentus. Ego autem cogitavi deſuper.. Tunc fuit ibi Bernhardus Gelff Magiſter Parrhiſienſis, qui eſt juvenis, ſed audio quod habet bonum ingenium, & valde ſtudet, & bene proficit in artibus, & etiam in Theologia habet bonum fundamentum: Ipſe more ſolito movens caput hinc inde & videns auſteriter dixit. Scitote Domini mei, quod eſt magna rationabilis cauſa: Magiſter Ortuinus fecit hoc propter humilitatem. Quoniam ſicut poteſtis ſcire, quamvis etiam non poteſtis ſcire, ſed præſumendum eſt, quod ſcitis quomodo ante tres annos Joh. Reuchlin faciens imprimere Epiſtolare amicorum ſuorum, intitulavit illud Epiſtolæ Clarorum Virorum. Quod conſiderans Magiſter Ortuinus, & multum deſuper penſitans, dixit ad ſemetipſum. Ecce Reuchlin credit, quod nemo habet ami-

cos niſi ipſe: Quid vult facere, ſi ego oſtendo quod habeo etiam amicos & bene digniores quam ipſe, & ſcientes facere carmina & dictaminas meliores quam ſui amici? Et ergo in deſpectum ipſius dedit ad imprimendum iſtas Epiſtolas, intitulando eas, Epiſtolæ obſcurorum virorum. Sicut dicit Pſalmiſta. Miſit tenebras & obſcuravit. Sed ipſe fecit hoc humiliter, minorando & humiliando ſe, ut queat dicere cum Pſalmiſta: Domine non eſt exaltatum cor meum, neq; elati ſunt oculi mei. Igitur Dominus Deus videns humilitatem ſuam olim dabit ei gratiam quod faciet magna opera, & etiam intitulabit ea cum magnis titulis. Unde Job. Et rurſum poſt tenebras ſpero lucem. Non intelligendo, quod iſtud Epiſtolare amicorum Magiſtri Ortuini non eſt artificialiter compoſitum, quia amici Joannis Reuchlin in vita ſua nunquam componerent melius, etiamſi deberent perdere capita ſua. Sed propterea dixi, quia adhuc tamen excellentiora habēt poſt ſe. Et favente Deo ſpero

ro quod videbimus magnalia. Quia M. Ort. nō curat de pompoſis titulis, & ergo ſic dicit: Dominus illuminatio mea eſt, & ſalus mea, quem timebo. Quia ſcit quod minorando ſe, majorabitur olim. Nam dicit Scriptura: Qui ſe exaltat, humiliabitur. Et legitur Eccleſiaſtici 20. Eſt propter gloriam minoratio, & eſt qui ab humilitate levabit caput. Hæc prophetizata ſunt per Prophetam Naim dicentem: & inimicos ejus perſequentur tenebræ. Tunc ego non volens quod deberent fieri inimici, vel quod unus eorum deberet mihi iraſci ſi dicerem tu vel tu ſubtiliores, allegavi Horatiū in uno paſſu qui dicit: Et adhuc ſub Judice lis eſt. Scribens enim ſcribam M. Ort. quod dicat mihi rationem. Et ergo parcatis mihi, quod feci vobis moleſtiam. Et ſic non contenderunt amplius, quamvis M. Bernhardus diceret, quod vellet diſputare ad ignem, quod hæc eſt opinio veſtra. Ergo Domine Ort. rogo vos amicabiliter, quatenus velitis mihi reſpondere, quid tamen habuiſtis ante vos intitulando illud epiſtolare epiſto-

læ

læ obſcurorum virorum? Et ſic valeatis ſane & cum honore. Datum in curia Romana.

JOHANNES GRAPP. MAgiſtro Ortuino.

SAlutem cordialem cum multa dilectione optat ſemper, & commendat ſe tanquam humilem ſervitorem frater & Præceptor dilecte. Quia nuper ſcripſiſtis mihi, quod debeo vobis ſemel unum dictamen ſeu Epiſtolam vel carmen metricum ſcribere, quod poteſtis videre, quid didici à vobis Coloniæ & D. ventriæ, in deſpectum Johannis Reuchlin & Reuchliniſtarum qui ſunt inimici veſtri. Sciatis quòd feci diligentiam, & mitto vobis hic unam Epiſtolam carminalem ſeu metroſam, ſicut ſunt Epiſtolæ Ovidii, quia ſcio quod libenter legitis metra quam proſaica. Sed debetis emendare. Quia non eſt diſcipulus ſuper Magiſtrum; Et debetis ſcandere. Quia non ſum adhuc bene uſitatus in tali arte.

Epiſtola

EPISTOLA JOHANNIS GRAPP. novelli Poëtæ Carminalis ad Præceptorem ſuum Magiſt. Otuinum Gratium.

Mittit Epiſtolio ſalutem Grappus in iſto.
Sicut decet juvenem, qui amat ſuum Præceptorem.
Si non bene ſonant, veluti veſtra quoque tonant.
Nec ſumus omnes pares magiſtri ſive ſcholares.
Alius eſt Phyſicus, alius medicusq; perit9.
Sicut vos etiam qui vix habebitis parem.
Ubi Curtiſani vexant ſe ſicut Beani.
Sicut nuper aliquis, cum quo eſt mihi magna lis.
Sed vos in ſtudiis, caretis illis phantaſiis.
Ne iſti ſeculares, qui ſunt veſtri tribulatores;
Scilicet Poëtis, & legiſluis Juriſtis.
Contra vos faciant, & hæretica carmina ſcribant.
Et ſchola Francorum, quæ combuſſit illum librum.

Sed

Sed volo dimittere iſta ſcandala in ſacra
fide.
Doctior Philoſophis, in ſubrilitatib. iſtis,
Nec non ſervitium M. Ort. benignum.
Ergo Ort. meos velitis haud ſpernere verſus.
Carmina ſcripta quidem: quia non omnes valent idem.
Unus novit Logicam, ali' didicit Poëtriã
Alter habet gratiam, in cunctis rebus mirandam. (rota.
In Colonia tota, & hic quoque Romæ in
Unus alium citantes, pro beneficiis litigantes. (dia
Pro una vicaria, nec poteſt fieri concor-
In ſacra Scriptura, ubi eſt vobis magna cura.
Reuchlin cum auxilio, nec non populo iſto maligno.
Qui ita vos tentant, ſua nec dictamina probant.
Ut facit & Tungarus, & Chriſticola Pepercornus.
Speculum oculare dictum, & per vos fortiter victum.

Vobis

Vobis & Hochſtrato, qui eſt major quam
Plato.
Ergo vos valete, nec non bonam noctem
habete.

Deo Gratias.

Parcatis mihi, ſi ſint vitia in iſtis Carminibus, quia humanum eſt errare ſecundum Philoſophum, & debetis etiam aliquid novum ad me ſcribere. Datum in urbe Roma, ubi ſunt mirabilia poma, Quæ ruſtici ibi vendunt: Et per libram benependunt. Sicut ego vidi, & per experientiam didici, Amen.

M. STEPHANUS ROMEDELANtis. Magiſtro Ortuino Gratio, Salutem.

CEleriter non facto præambulo habeat dominatio veſtra ſcire, quomodo noviter venit huc unus Doctor Theologiæ, qui vocatur Thomas Murner, ipſe eſt de Ordine S. Franciſci, & eſt ſuperioriſta, & præſupponit ita multa quod non creditis. Dicunt quod facit cartas, &

qui

qui ludunt in illis chartis diſcunt Grammaticam & Logicam. Et compoſuit unũ ludum ſcaci, in quo trahuntur quantitates ſyllabarum. Et prætendit ſcire Hæbraicum & componit verſus in Teutonico. Et dixit mihi unus quod talis Doctor in omnibus artibus ſcit aliquid. Tunc ego audiens dixi: In omnibus aliquid, in toto nihil. Et ſteterunt ibi aliqui qui riſerunt. Eſt autem ille Doctor magnus amicus Joh. Reu. Diabolus confundat eum. Ego timeo quod faciet hic cum Canonicis & aliis clericis, quod erunt pro Reuch. Dixit nuper multis audientibus, quod unus puer poteſt cognoſcere ſtultitiam & phantaſias & malitias Theologorum Colonienſium, & ſuorum cohærentium. Et juravit ad ſancta Sanctorum, quod niſi Papa habeat advertentiam & corrigit eos de illa perverſitate, quod erit ſchiſma in Eccleſia & fide Chriſtiana. Quia ſi Papa permittit illos facere talia, nemo poſtea ſtudebit & nemo cogitabit fieri doctus. Et ſuper hoc dixit, quod Reuchlin uno die plus poteſt prodeſſe Eccleſiæ Dei quã

iſti inimici ejus in centum annis. Et dixit, ſi ſunt boni aut recti viri, vel habent juſtam cauſam contra Reuchl. quare non agunt per ſe? Quare per baptizatum Judæum volunt expedire negotia ſua? Et faciunt libros ſcandalizativos, contra illum bonum Doctorem, & aſcribunt eos huic trufatori. Si eſſet pejor & maledictior homo per totam Almaniam, ipſi etiam ſociaſſent ſibi eum. Sed non eſt mirum. Quia ſchlim ſchlem quærit ſibi ſimilem. Tunc ego non potui amplius tacere, ſed dixi: Domine Doctor parcatis mihi, Johannes Pfefferkorn eſt vir honeſtus, & eſt fidelis ſollicitator Cæſ. Majeſtatis & eſt natus de tribu Nephtalim. Et ſcitis, quod eſt una antiqua progenies. Et ipſe poſſet gloriari quod eſt nobilis, quamvis non facit propter humilitatem. Tunc reſpondit Doctor ille; Accipiatis cochlear & guſtate, quid dixiſtis. Tunc dixi. Creditis quod non etiam vidi homines? Ego ſum Magiſt. Parrhiſienſis, & Coloniæ ſtudui in Theologia pæne duos annos, Domine Doctor non ſitis ſuperbus, antequam cogno-

cognoſcitis homines. Reſpondit Doctor Murner. Quod non ſcivit, quod fui Magiſter, & dixit: de honeſtate Johannis Pfefferk. non multum audivi, ſed quod de eo audivi, bene poſſum dicere, quod niſi Judæi voluiſſent eum mortificare propter maleficia ſua, Ipſe nunquam fuiſſet factus Chriſtianus. Et dixit, quod quidam Judæ⁹ dixit ſibi. Ecce illud quod non valet apud Judæos, bonum eſt apud Chriſtianos. Non voluimus ad mortem judicare iſtum malefactorem. Vos Chriſtiani habetis eum in honore quaſi homo probus & doctus, cum tamen videtis propter quid eſt factus Chriſtianus. Ibi ego reſpondi. Domine Doctor audiatis modicum. Judæi faciunt injuriam Joh. Pfeff. quia nunquam furavit aliquid, neque male fecit etiam quando fuit Judæus, ſicut eſt pie credendum. Et quod hoc ſit verum debetur ſcire, quomodo duo Judæi ſemel voluerunt ei imponere infamiam furti, ſed ex invidia duntaxat & execrabili malitia, tunc ipſe citavit eos ad cameram Imperialem, & dederunt

ſibi

ſibi xxx florenos pro expenſis, quod fuit contentus. Etiam Joh. Pfeffeikorn natus eſt bona progenie. Sed quando fuit Judæus, fuit ſicut alii Judæi. Qui aut communiter dicitur: Qui eſt inter lupos oportet ululare cum lupis. Nunc autem comedit carnes de porca, & facit ſicut bonus Chriſtianus. Tunc reſpondit D. Murner. Comedit Pfefferkorn etiam farcimina? Reſpondi ego, Non vidi eum comedere. Sed præſupponitur, ſi comedit porcas quod etiam comedit illa quæ fiunt de porcis: Dixit ipſe. Bene excuſaſtis Jo Pfe. & interrogavit, ſi etiam adhuc habet ambas aures. Reſpondi quod quando ego adhuc fui Coloniæ habuit, & credo quod etiam jam habet & habebit in æternum. Tunc dixit, quid tenetis de Jo. Reu. Dixi quod non novi eum, ſed ſcio bene quod Theologi & Eccleſia communiter habēt eum pro hæretico, quare criminavit Johan. Pfeff. & alios præſtantiſſimos viros nullis eorum præcedentibus demeritis. Tunc riſit & dixit: Per Deum vos bene facitis; Quia defenditis Joh. Pfeff.

& alios

& alios præſtantiſſimos viros. Tunc dixi. Audiatis adhuc plus: Ille Pfeffer korn eſt valde utilis in Eccleſia Dei, quia obtulit Deo 12. Animas, ut ipſemet ingenue fatetur. Reſpondit Doctor Murner. Ubi obtulit Deo illas animas? In ſylva Bohemiça, quia fortaſſe ibi cum aliis latronibus interfecit homines, quorum animæ pervenerunt ad Deum. Reſpondi: Nullo modo, ſed convertendo eos ad fidem Chriſtianam. Tunc ipſe dixit. Quomodo tunc ſcitis quod tales animæ pervenerunt ad Deum? Reſpondi: quod pie præſumendum eſt. Reſpondit Murner: Quid ergo nunc facit Pfefferkorn? Dixi, quod fortaſſe vadit ad Eccleſiam audiendo miſſas & ſermones. Et defendendo ſe contra Joannem Reuchlin expectat diem extremi judicii. Reſpondit ille. Erit tunc Pfefferk. ita diu in vita? Tunc dixi, quod ſic, quoad animam, ſed non quoad corpus. Dixit Doctor Murner. Bene eſt: Pfeff. dignus eſt habere talem defenſorem, & dimiſit me, & omnes qui fuerunt ibi, riſerunt dicentes, per Deum Domine Stephane

phane vos audacter reſpondiſtis ei. Tunc dixi: Ego volo omnia verba ſcribere M. Ort. ſicut videtis quod nunc facio, & reſcribite etiam. Ego ſum vobis ad mandata. Datum Treveris.

M. JOHANNES PILEATORIS SAlutem dicit M. Ort. Gratio.

QUia ſcriptum eſt in Evangelio, qua menſura menſuraveritis, eadem menſurabitur & vobis. Igitur ego ſimiliter non deberem vobis ſcribere, ſicut & vos non ſcribitis mihi. Et tamen ſcio quod magnam importantiam habetis quod ſcribam vobis novalia ex urbe Roma, videlicet quomodo ſtat in cauſa Magiſtri noſtri Jacobi de Hochſtraten viri proculdubio zeloſi, qui defendit fidem Catholicam contra illos Juriſtas & Poëtas ſeculares qui non habent Deum præ oculis ſuis, ſicut Theologi in Colonia & Parrhiſia qui combuſſerunt Speculum oculare Johan. Reuchlin, ſed ego deberem vobis facere, ſicut vos facitis mihi, & non deberem vobis ſcribere unam

guttam, ſed tamen non faciam, & adhuc ſemel volo indulgere vobis, ita tamen quod ſcribatis mihi ſtatim. Et debetis ſcire, qualiter iſti Juriſtæ & adverſarii cum adjutorio diaboli qui eſt hoſtis fidei Chriſtianæ per ſuas blanditias, ſicut piè creditur, acquiſiverunt multos fautores, & præcipue Curtiſanos qui ſunt de partibus ſuperioribus, & non habent bonam conſcientiam, & inferunt magnas injurias prædicto Magiſtro noſtro, vexantes eum ſicut beanum & dicentes, quod ipſemet eſt hæreticus. Et quod Theologi in Colonia ſunt Bufones Sancte Deus quid debemus dicere? Non eſt magnum miraculum quod ſacra Theologia debet ſcandalizari & haberi pro una Fraſcaria, & Theologi qui ſunt ſicut Apoſtoli Dei debent ſperni qu ſi eſſent ſtulti? Credatis mihi firmiter, quòd fides Catholica habebit magnum malum exinde, & ego timeo, quod erit una confuſio in Eccleſia Dei. Etiam dicunt, quod Dominus Apoſtolicus eſt pro parte Joh. Reuchl. quia ipſe etiam eſt Poëta & favet Juriſtis.
Sed

Sed tamen ſpero quod ſua Sanctiſſimitas illuminabitur per gratiam Spiritus S. & non dabit malam ſententiam, quod velit Dominus Deus qui regnat in terris & per cœlos, & ſua mater virgo Maria quæ liberet nos ab iſta Poëtria. Datum Rom.

FRATER JOHANNES DE WERdea M. Ort. Gratio.

HUmiles & devotas Orationes cum numeroſa ſalute. Venerabilis vir, vos ſcribitis mihi, quod audiviſtis quod cauſa veſtra male ſtat, & Joh. Reuch. acquiſivit unam inhibitionem Apoſtolicam; Et ſcribitur mihi quod timetis valde, ne habebit victoriam contra Theologos & ſanctiſſimum Ordinem noſtrũ, & poſtea ſcandalizabitur Eccleſia Dei. O modicæ fidei vultis eſſe ita perterritus, quod vultis ſtatim deſperare? Tamen olim quando fui vobiſcum in Daventria non fuiſtis ita timax, ſed habuiſtis magnam audaciã. Quia ſcio adhuc bene quo modo ſemel percuſſiſtis illos duos beanos venientes ad vos cũ longis cultris, &

vos non habuiſtis unum armum ſeu defendiculum. Et tamen percuſſiſtis eos cũ adjutorio Dei realiter cum effectu, itaque unus præ timore perminxit ſe. Et viderunt multi homines & dixerunt: Per Deum iſte Ortuinus habet magnum cor. Vos debetis ſcire quod hic in Curia Romana non eſt ſicut vos putatis, ſed unus una vice lucratur & alia vice perdit. Et licet aliquis habet aliquando duas vel tres ſententias pro ſe, tamen adhuc poteſt perdere litem. Sed poteſtis dicere. Papa permiſit, quod Speculum oculare debet vendi, legi, & imprimi. Quid tunc eſt? Si permiſit, ergo non poteſt prohibere? Non ſequitur; Quia ſanctiſſimus habet poteſtatem ligandi & ſolvendi, & non debet corrigi; Quia habet plenariam poteſtatem, hic & ubique, ſicut ſcitis ex Evangelio. Quia mirabiliter eſtis ſolidatus in ſacra Scriptura. Sed ego volo allegare Jus Canonicum. Primò, quod Papa obtinet principatum totius Orbis ix. q. iiij. c. Cuncta per mundum. Et poteſt deponere Imperatorem ſolus, etiam ſine

ſine Concilio, ut dicit gloſſa in Cap. Ad Apoſtolicæ, De Sententia & Re Jud. Et habetur ij. q. vi. de Cætero. Et Papa non eſt ſub lege, ſed ipſe eſt lex animata in terris: ut habetur in glo: ſuper capit. xi. de offic. Jud. de le. Et ſi Papa eſt lex, poteſt facere quod vult & neminem reſpicere. Et quamvis ſemel dixit ita, tamen poſtea poteſt dicere non. Et debetis habere bonam confidentiam; Quia nuper audivi hic ex uno auditore Rotæ, qui eſt vir notabilis, & habet magnam experientiam, quod non eſt poſſibile, quod Papa poteſt ſententiam dare contra vos; Quia habetis optimam cauſam, & eſt cauſa fidei. Ergo eſtote fortes in bello; Quia licet iſti phantaſtæ dicunt vobis de illa inhibitione, nihil debetis dare ſupra, quia non habet effectum. Sed ego ſpero quod ſtatim volo vobis ſcribere bonas novitates. Quia Dominus Magiſter noſter Jacob. de Hochſtraten facit magnam diligentiam. Et nuper habuit convivium & invitavit multos Curtiſanos antiquos, bene experimentales, & unum Scriptorem

Apoſtolicum qui eſt bene viſus apud Sanctiſſimum, & aliquos auditores Rotæ. Et dedit eis comedere perdices & faſianos & lepores & piſces recentes, & optimumq; vinum Corſicum nec non Gręcum, & dixerunt omnes, quod tractavit eos cum ſumma reverentia, & dixerunt, Per Deum iſte eſt notabilis Theologus. Volumus eſſe pro parte ipſius. Et ſic habet bonam ſperantiam. Sed oportet concludere, quia nuncius non vult expectare. Valeatis & ſaluretis mihi omnes Magiſtros & Johannem Pfefferkorn. Datum Romæ.

MAGISTER CORNELIUS STOrati M. Ort. Salutem Plur.

SEcundum poſtulata veſtra quæ miſiſtis mihi in urbem, quando adhuc fui Curiæ Romanæ, quod debeo vobis articulariter ſignificare, quomodo ſtat negocium in cauſa fidei, inter vos & alios Theologos & Joh. Reuchlin. Advertatis rogo. Ego ita celeriter abivi quod non potui

potui ſcribere unum verbum. Et propoſui mihi, quod ego volo vobis ſcribere ex Poëtria, & ego nunc facio Ergo ſciatis quod quando ego fui Romæ, tunc non bene ſtetit, valde doleo. Nam Mag. noſt. Jacobus de Hochſtraten eſt in magna paupertate. Non habetis verecundiam vos Theologi, quod non mittitis ei pecuniam? Vos vultis expedire magnalia, & non vultis exponere pecuniam. Credatis quod eſt faciendum. Quando ille Mag. noſt. intravit Romam cum duobus vel tribus equis, habens pecuniam in Banco, & dat propinas, tunc Curtiſani valde honoraverunt ipſum. Et dixit unus ad alium: Quis eſt iſte? Reſpondit alius Ipſe eſt unus Doctor de Almania ita notabilis ſicut eſt poſſibile, & eſt ſpeculativus & argumentifex ſingularis, quod non habet ſimilem. Ipſe habet hic cauſam fidei contra unum Juriſtam ſecularem. Tunc Curtiſani laudaverunt eum & ſæpe dixerunt mihi: Domine Corneli commendate me huic notabili Theologo, pro tunc habuit fautores, &

Cauſa ſua bene ſtetit. Nunc autem derelinquitis eum non mittentes ei ſatis de pecunia. Ego ſemel fui in Camera ipſius, tunc vidi ibi jacere cappam ſuam, & vidi quod fuit plena pediculorum. Et ipſe videns quod ego vidi, allegavit Scripturam dicens: Animalia tua habitabunt in ea. Paraſti in dulcedine tua pauperi Deus. Et iterum dixit: Tabeſcere me fecit zelus meus, Ego autem ex commiſeratione flevi. Debetis ergo eſſe pro eo, quod tamen fratres Prædicatores mittant ei pecuniam. Si dicunt quod non habent, tunc dicatis quod accipiant de illa quam collegerunt ex indulgentiis. Quia eſt cauſa fidei, & quæ impetrantur in illa cauſa, impetrantur pro fide Chriſtiana. Valete. Datum Auguſtæ.

FRATER ALBERTUS ACUFICIS Magiſtro Ortuino Gratio.

HOnorabilis vir nuper venit huc una litera à dominatione veſtra mihi deſtinata, Et cum lætitia aperui quia cognovi

vi ſigillum veſtrum & legi, & intelligo quod D. veſtra cupit ſcire quomodo tamen homines loquuntur hic de cauſa fidei inter vos Theologos & Joh. Reuchl. Volo vobis ſcribere, ſed non debetis mihi habere pro malo, quia non ſunt pro parte veſtra. Omnes dicunt quod Theologi faciunt Reuchlin ſicut ſcribæ & Phariſæi fecerunt Chriſto, & quod ipſe ſemper fuit probus vir, & fuit in Concilio duorum Imperatorum. Et ſua Juriſtria juvit multas Civitates & Principes. Et omnes invenerunt eum probum & fidelem. Et quod Theologi invident gloriæ ipſius, & voluerunt declarare eum hæreticum per devia & nullitates. Quando talia audio, tunc teneo oppoſitum. Sed ſcitis bene quod multi canes ſuperlatrant unum. Dixerunt nuper duo Magiſtri venientes ex Colonia, & unus ex eis eſt nobilitatis, quod omnes qui agunt contra Reuchlin, ſunt communiter Spurii vel Infames, vel Buſones; Quod fuit mihi magna verecundia. Sed ipſorum unus audacter dixit quod omnes circumſtan-

tes audierunt. Domini ut intelligatis qualis ſit iſta cauſa contra Joh. Reuchl. Illa cauſa habuit principium à Joh. Pfefferk. qui eſt ſimilis re & nomine & omnibus modis huic Joh. Pfeff. qui fuit hic cum forcipibus calidis laceratus. Quia etiam eſt Judæus baptizatus, & etiam propter nequitias quas fecit, *dereliquit fidem ſuam. Et ſi deberet hic ſedere in turri, & ſpiculator deberet eum interrogare quid fecit, ipſe deberet non minus confiteri quam ille alius. Ipſe inſtigavit Theolog. Coloniæ, & ipſi etiam inſtigaverunt eum, & voluerunt libros Judæorum per totam Almaniam comburere. Et hoc fecerunt propterea, quod Judæi deberent venire ad Theologos & præfatum Pfeffer. cum magna pecunia, occulte dicentes: permittatis mihi libros meos. Ecce hic habetis quadraginta aureos. Et aliqui Judæi dediſſent libenter centum, aliqui mille. Tunc venit Reuchlin & impedivit illud propoſitum, irati ſunt ſuper eum, & ſcribunt libros & ſcandalizare volunt eum, & dicunt quód eſt hæreticus. Etiam

ſcribunt

ſcribunt aliquos libros in Latino, & intitulant eos nomine Joh. Pfefferk, cum tamen ipſe non ſcit Alphabetum in Latino. Sed igitur faciunt, quia ſciunt quod nemo reſpondebit ei. Quia nemo cum iſto malefactore vult ſe permaculare, ergo videbitis quod ſi eſſent veri Theologi, aut probi viri, ipſimet facerent facta ſua, & non velarent & occultarent ſe cum iſto trufatore. Fecerunt etiã alios libros quorum aliqui ſunt intitulati nomine Arnoldi de Tungaris, qui inventus eſt falſarius, ita quod nunquam poteſt negare, & nunquam poteſt excuſare quod non eſt falſarius, quia manifeſtum eſt per totam almaniam quomodo falſificavit ſcripta Joh. Reuchl. alius ſcriptor Theologorum eſt Magiſter Ortuinus, qui eſt filius presbyteri, qui etiam eſt concubinarius, & depre henſus in adulterio. Deinde habent alium de quo bene audiviſtis, Doctorem Vigandum Wirt, Ordinis Prædicatorum, qui ſimiliter eſt infamis. Ipſe compoſuit librum quod beata virgo eſt concepta in peccato Originali, & fecerat ma-

gnam ſeditionem cum Prædicationibus ſuis. Et ergo fuit coactus revocare verba & ſcripta ſua publice Heidelbergæ, quod egomet audivi & vidi. Sic poteſtis ſcire quales ſunt inimici Joh. Reuchl. Quando audivi talia tunc dixi. Domine mi non debetis talia dicere coram populo, etſi eſſent vera. Quia ſcandalizatur per hoc totus ordo, & homines accipiunt malum exemplum. Reſpondit ille. Etiam vos non debetis iſta feciſſe contra Reuch. quem etiam voluiſtis ſcandalizare. Ergo ipſe nunc poteſt ſe purgare ſine veſtro ſcandalo. Per Deum Magiſter Ortuine ego vellem quod haberet finem iſta cauſa, quia eſt nobis multum incommodoſa. Homines ampli⁹ non volunt nobis Eleemoſynas dare, ego ivi ſeptimana proxima pro Caſeis, & per decem dies non plures quam 15. collegi. Quia dicunt omnes vade ad Joannem Reuchlin & dic quod det tibi caſeos. Dominus Deus tribuat bonum finem. Et ſic valeatis in Domino. Datum Hallis in Saxonia.

MAT-

MATTHÆUS FINCK BACCU-
larius M. Ortuino Gratio.

INenarrabiles ſalutes & amores ineffabiles honorabilis vir, quoniam quidem ſufficienter ſcitur, quomodo ſto hic in urbe Rom & ſum in Copiſtria, & de gratia Dei habeo bonum ſervitium. Ergo non eſt neceſſe quod ſcribo vobis de eo, quia etiam non libenter legitis productas literas. Sed ſecundum hoc quod promiſi vobis ſcribere novitates ex urbe Rom. ad minus ſemel in menſe & quandocunque irent Curſores vel poſtæ, tunc vellem certificare vos, quomodo ſtat hic in bellis & in aliis & de rege Franciæ & de Imperatore, propterea poteſtis cogitare, ecce iſte eſt ſuperbus, quia habet bonam ſtantiam Romæ, & propterea non curat mihi ſcribere, & eſt oblitus quod fui Præceptor ſuus & docui eum in Poëſi & in artibus & cum hoc etiam in Græciſmo, ita quod pro parte eſt bonus Græcus. Dico quod non, & Diabolus auferat me ſi non habeo vos in memoria & in orationibus

meis erga Deum. Quia dicit Gre. quod ingratitudo eſt radix omnium vitiorum, ergo qui peccat ingratitudine, peccat in omnibus peccatis. Sed ſi ego non ſcriberem vobis per ſuperbiam, tunc eſſem vobis ingratus qui feciſtis mihi talia bona. Sed habeo rationabiles cauſas, quod non direxi literas ad Dominat. veſtram, quia pro magna parte fui infirmus, & neſcio quid fuit mihi. Medicus dicit quod habeo aliquid in ſtomacho & non ſcio digerere. Etiam nudius tertius ſumpſi unam purgationem; Et ſalva reverentia coram Dominatione veſtra, ego merdavi unam merdam ita tenuem quod aliquis poſſet ſorbere cum cochleari. Et cum hoc exivit de me una petia alba bene ita magna ſicut pyrum. Et dixit Medicus: Illa eſt materia indigeſta & cauſat febrem; Sed pro nunc ſcio iterum bene comedere, quia habeo bonum appetitum. Laudetur Deus. Et ſi maneo ſanus, tunc ſemper volo ſcribere vobis. Et pro iſta vice debetis ſcire quod Sanctiſſimus adhuc eſt Florentiæ & Curtiſani hic maledicunt ei quod non venit,

quia

quia non poſſunt expedire negotia ſua. Sed ego dico quod debent habere patientiam,& non debent ei maledicere,aliàs ſunt excommunicati ; Et allego eis Jura ſupra hoc , quia vado hic ad Sapientiam & ſtudeo : Jam feci magnum profectum in utroq; Jure in uno ita bene ſicut in alio. Sed dicunt aliqui quod oculi dolent Sanctiſſimo , ergo non poteſt ambulare per aërem. Debetis etiam ſcire quod Rex Franciæ revertit in Franciam , vult portare magis populum ad bellandum contra Imperatorem. Et Hiſpani volunt auxiliare Imperatori , & habetis ſcire quod erit magna guerra. Quapropter debemus dicere in Orationibus noſtris : Da pacem Domine in diebus noſtris. Quia non eſt bonum quod eſt guerra in iſtis locis,pro Curtiſanis.Si eſſet pax,tunc ſemel deberetis mihi ſcribere de Vacantia unius beneficii ſive eſt curatum ſive non curatum ſive de jure patronatus ſive aliter. Quia ego nunc habeo bonam Experientiam,& vellem bene impetrare aliquid. Et ſi habetis unam litem,tunc ego

volo ſollicitare vobis hic. Etiam de cauſa cum Joh. Reuchl. Debetis ſcire quod Magiſter noſter Jacobus de Hochſtraten collegit adhuc alios articulos in ſpeculo oculari: & ſunt ita bene hæreticales ſicut alii. Et ipſe jam eſt Florentiæ cum Curta: & diligenter ſollicitat. Non debetis dubitare quod non habetis victoriam. Scribatis mihi ſimiliter nova & valeatis cum gloria. Datum Romæ.

M. PHILIPPUS SCHLAURAFF.
Mag. Ort. Gratio.

SAlutem ſeſquipedalem Venerabilis Magiſter, ſciatis quod accepi literam veſtram valde Poëticaliter ſcriptam: ſicut eſt conſuetudo veſtra, Et ſcripſiſtis: Datum in Colonia, quando habuimus bona convivia: & viximus in hilaritate: & non curavimus de gravitate. Et conſideravi quod fuiſtis bene vinificatus, id eſt, vino repletus dicendo Poëticaliter, & credo quod fuiſtis ebrius quando ſcripſiſtis illud dictamen. Et ſcribitis mihi quod

debeo

debeo vobis mittere illud Carmen quod compilavi de ambulatrone mea hinc inde per Almaniam: quando viſitavi Univerſitates : habens mandatum à Theologis quod debui ſeminare favorem eorum contra Joannem Reuchlin, & quomodo fui ibi tribulatus à Poëtis qui ſunt hinc inde. Faciam utique, ſed vos iterum debetis mihi aliquid mittere de veſtris operibus. Et dedi huic nuncio quod portaret vobis. Etiam ſciatis, quæ compoſui rithmice non attendens quantitates : videtur mihi quod ſonat melius ſic : Etiam ego non didici illam Poëtriam, nec curo. Valete ex Bruneck in Flandria.

Carmen Rithmicale Magiſtri Philippi Schlauraff quod compilavit & comportavit, quando fuit Curſor in Theologia & ambulavit per totam Almaniam ſuperiorem.

Chriſte Deus omnipotens : In quem ſperat omne Ens
Qui es Deus Deorum : per omnia ſecula ſeculorum.

Tu

Tu velis mihi eſſe propitius: quando tribulat me inimicus:
Mitte unum diabolum: qui ducat ad patibulum (vexas.
Poëtas & Juriſtas: qui dederunt mihi
Præſertim in Saxonia: ubi fui ſtudens in Logica,
Quam docuit me Sibutus: qui eſt in medicina imbutus,
Et habet antiquam vetulam quæ vendit bonam Cereviſiam.
Tunc eſt ibi unus Poëta: qui vocatur Balthaſar de Facha,
Qui me tribulavit, quod mihi valde doloravit.
Tunc Philippus Engentinus: qui non eſt vexator minus,
Incepit unam guerram: tunc quæſivi aliam terram. (irem,
Et cogitavi bonam rem: ut ad Roſtock
Ubi Hermanus Buſchius: mortificavit unum Carminibus. (lentia,
Tunc audivi in via: quod viget ibi peſti-
Et ivi ad Gripſwaldiam: quæ habet modicam Companiam.

Et

Et ſic abivi mox: quamvis fuit ſtatim nox
Et veni ad Franckfurdiam: quæ jacet apud Oderam.
Ibi Hermannus Trebellius: cum ſuis Poëmatibus.
Multum me infamavit: & audacter blaſphemait.
Nec non duo Oſthenii: qui ſunt hujus diſcipuli,
Qui multis cognominibus: vexabant me in civibus.
Do hies mich die gantze Stadt: das Colniſch Copulat.
Ita quod ambulavi in Auſtriam: ad meam malam fortunam.
Quia Collimitius (veniat ei ſanctus Anthonius)
Fuit ibi Rector: & meus Inimicator.
Vocans me traditorem: & volens ponere ad Carcerem.
Niſi feciſſet Heckman; ſed Joachimus Vadian.
Novum infortunium: propter Pepercornum.
Mecum ibi incepit: quia eum vilipendit.

In ſua defenſione: quamvis cum magna ratione.
Tunc dixi quod ſum innocens, & rogavi eum flens,
Quod vellet me dimittere: tunc dixi eis tacite.
Rector Burſæ lilii: quod retineret me cum vi.
Et dixit Cuſpinianus: quem amat Rex Maximilianus.
Quod Magiſtri in artibus: ſunt Doctores in peccatis mortal.
Tunc incepi inde tranſire: & ad Ingolſtad venire.
Hic Philomuſus habitat: & contra Theo. metrificat.
Tunc timens ejus furiam, tranſivi ad Nurmbergam.
Ubi quidam Pirckheymer: qui non eſt Magiſter.
Fecit mihi inſtantiam: ſed audivi ibi clam.
Quod cum multis ſociis: in partibus diverſis.
Magna in Conjuratione: vellet ſtare pro Capnione:
Et

Et contra nos Theologos: facere multos
libros.
Et fuit mihi dictum, quod noviter unum
librum.
Scripſit de uſura: quam admittit Theologia.
Sicut Bononiæ eſt diſputatum: & per Magiſtros noſtros probatum.
Sic ivi poſt unum menſem: ad Univerſitatem Lipſenſem.
Ubi Richardus Crocus: qui dicitur eſſe
Anglicus.
Vidit me per viam: & dixit illam beſtiam
Ego novi Coloniæ: Reſpondi noli dicere
Quia ego non ſum, tunc dixit ad ſuum ſocium.
Iſte pro Theologis: eſt proditor Capnionis.
Et eſt magnus pultronus, quod dixi Magiſtris in artibus.
Qui juraverunt invicem: accipere electionem.
Ita quod inpoſterum: non amplius haberet ſtipendium.
Venit Moſellanus: dicens ille Beanus

Debe-

Deberet ad patibulum: ſuſpendi per ſuum collum.
Et fui Licentiatus: & ad Erfordiam intentionatus.
Ubi Aperbachius me incepit tribulare.
Et Eobanus Heſſus: qui nunquam fuit feſſus.
Quærere in plateis; ut percuterent me cum pugnis.
Et multum terribiliter: vexavit me bis vel ter.
Et dixit ad ſtudentes: frangatis ei dentes.
Quia Theologicus: Reuchlin eſt inimicus.
Tunc dixit Crocus Rubianus: unde venit iſte Beanus.
Qui non eſt nobis noxtus: dixi quod ſum promotus.
Reſpondit, eatis utique, tunc volui revertere.
Statim ad Coloniam, vadens per Buchoniam.
Sed dixit quidam ſocius, quod Mutianus Ruffus
Eſſet in itinere; Et poſſet me percutere.

Tunc

Tunc ivi per Campaniam:& veni iterum in Miſniam piano.
Quod fuit ibi ſubito, dictum Eſticam-
Qui miſit ſuos diſcipulos, qui traxerunt me cum crinibus.
Et dixit Spalatinus,qui eſt ejus vicinus.
Quia etiam ex parte ſua, darent mihi verbera.
Ergo ſatis percuſſus, veni ad quoddam Nemus. (gelus
Ibi quidam diabolus,vel certe malus An-
Sturnũ ad me portavit, qui ubi cognovit
Dedit mihi alapã, tunc ivi ad Franconiã.
Ubi eſt fluvius Mœnus,ibi Ulrichus Huttenus
Juravit levatis digitis, quod vellet me percutere virgis.
Si vellem ibi ſtare, tunc cogitavi meum ſalutare.
Vadens hinc in Sueviam, ad civitatem Auguſtam.
Ibi Conradus Beutinger, cui non placet Bruliſer.
Noluit me permittere, quod poſſem hic quieſcere.

Tunc

Tunc præterivi Studgardiam, quia habet ibi ſtantiam.
Reuchlin ille hæreticus, qui fuit mihi ſuſpectus.
Tunc ad Tubingam abii, hic ſedent multi ſocii.
Qui novos libros faciunt, & Theologos vilipendunt.
Quorum eſt viliſſimus, Philippus Melanchthonius.
Sicut ego cognovi. Et igitur Deo vovi,
Si viderem illum mortuum, quod irem ad ſanctum Jacobum.
Fuit & Bebelius, & Joannes Braſſicanus.
Et Paulus Vereander, die ſchworen alle miteinander.
Quod vellent me percutere, ſi non vellem recedere.
Sed quidam hic Theologus, cum nomine Franciſcus.
Sua caviſatione portavit me ex illa regiogione.
Tunc cogitavi ire, & ab illis Poëtis venire.
Et ivi ad unam patriam, quam dicunt Argentinam.

Ibi

Ibi in media via, facta eſt una Rebaldria.
Quia Nicolaus Gerbelius, cum ſuis diſ-
putationibus.
Confundit me in populo: quod ſteti in
magno ſcandalo,
Venit Sebeſtianus Brant, der nam mich
bey der Hand
Dicens mihi ſequere, nos volumus navi-
gare.
Abhinc in Narragoniam, propter tuam
ſtultitiam.
Et fuit ibi Schurerius: qui eſt pinguis ſo-
cius.
Ipſe me deriſit, & dixit: Herr jr müſſet mit
Bis ins Schlauraffenland: do ſeint jr faſt
wol bekandt.
Collegi meã tunicam: & cœpi inde fugã.
Pergens ad Sletſtadium: cum vidi Wim-
phelingum
Qui habet unum pellicium: quod eſt be-
ne impinguatum,
Nec non Jacobum Spigel: qui dixit: wo-
her du Daubengigel
Reſpondi quod ex Suevia: tunc dixit
quod ſum beſtia.

Et ego fui iratus: tunc dixit mihi Kircher'
Quod irem ad Athenas: & diſcerem Græcas literas,
Et fuit etiam Sapidus; cum multis ſuis ſcholaribus.
Dans mihi diſciplinam: tunc invocavi cœlorum reginam.
Tunc exclamavit Storckius: volvamus hunc de gradibus.
Reſpondit ei Phrygio: parcamus ſacerdotio.
Venit beatus Rhenanus: quærens an ſum Almanus.
Reſpondi, ſum ex Flandria: tunc ſtatim duo verbera (re.
Accepi ſuper capite: quod vix potui audi-
Et ivi hinc ad Hagenavv, do vvurden mir die Augen blau.
Per te Wolffgange Angſt: Gott gib daſs du hangſt.
Quia me cũ baculo percuſſeras in oculo.
Accurrit autem Setzerius: qui vix eſt bacularius.
Cum uno magno volumine: percutiens me in latere.

Quod

Quod non habui ſpiritum: tunc oravi illum ſocium.
Quod facerem confeſſionem: quia haberem contritionem,
Sed ego in noctis medio: ſurrexi de cubiculo.
Et ivi ad Friburgiam: quærens miſericordiam,
Sed ibi multi nobiles: armati & horribi-(les
Reuchlin defenderunt; & mihi mortem minaverunt
Necnon unus vetulus: qui vocatur Zaſius
Ille antiquus Juriſta: quæſivit an ſim Scotiſta?
Reſpondi: Doctor ſanctus eſt mihi autor ſummus,
Tunc fecit me riſibilem: quod habui pudorem.
Et ſtatim quidam Amorbach: ſpricht ich wil ein anders machen.
Und langet mir die Pritſchen her; ſo vvil ich ihn ein neues lern.
Sic fui hinc fugatus: quia ſum ad miſeriam natus.
Et veni Baſileam: ubi vidi quendam.

Qui Eraſmus dicitur: & multum honoratur.
Tunc dixi cum licentia: dicat veſtra excellentia.
Si eſtis Magiſter noſtrandus: vel ſtatim qualificandus?
Reſpondit ipſe utiq;: tunc ſivi eum ſtare.
Sed in domo Frobenii: Sunt multi pravi hæretici
Necnon Glarianus: qui impoſuit mihi manus
Percutiens in dorſum: & projiciens deorſum.
Et dixi per tuam lauream: Fac mecum miſericordiam.
Tunc ivi ad Naviculam: abiens Wormatiam.
Ubi in hoſpitio: cum Theobaldo medico
Fuit mihi lis: quia de Theologis.
Dicebat multa ſcandala: tunc dicebam cum modeſtia.
Vos eſtis homo ſtolidus: Et ſtatim unus Caſeus.
Stetit mihi in capite: & ſic receſſi cum vulnere.

Uſque

Uſque ad Moguntiam: ubi mihi gratiam
Fecit Prædicator: Bartholo: decimator.
Dans mihi hoſpitium : & jurans per
Deum vivum.
Si iviſſem ad Coronam: quod accepiſſem
vexationem bonam
Quia ibi commenſales : ſunt valde nequitiales.
Nicolaus Carbachius : qui legens pro
ſcholaribus.
Exponit Titum Livium, tunc reperi Huttichium.
Qui ex antiquo odio; percuſſit me cum
ſcamno.
Quia feci unum bombum : tunc dedit
mihi pugnum.
Doctor Conrad Weydman : ich ſprach
wie ſoll ich das verſtahn
Tunc truſit me Johan. Konigſtein, quod
cecidi de gradibus.
Et ſic poſt hoc periculum: contuli me ad
Rhenum.
Ubi cum ambulavi: viſus eſt mihi in navi.
Doctor Thomas Murner, Ordinis minorum
frater,

Qui dixit, niſi parcerem: propter meam dignitatem.

Statim coram omnibus: jaceres hic in fluctibus.

Reſpondi, quare hoc? tunc dixit ſchvveig du Holtzbock.

Es leyt mir noch im Sinn: quod feciſti Doctor Reuchlin.

Sic ivi ad Coloniam: & inveni bonam companiam.

Quamvis mihi Buſchius: cum ſuis auditoribus.

Et Johannes Cæſarius. qui legit ibi Plinius

Facerent inſtantias: quia non curavi has.

Sed ſteti cum Theologis: & vixi in lætitiis.

Und gab nicht ein Har; auff den Graven von neuen Ar.

Quamvis ſit Poëticus: quia Pepercornus.

In ſuis dictaminibus: dicit de nobilibus

Qui quamvis ſunt clari: non poſſunt excuſari.

Et debent ſibi ſolvere: pro ſua obſcuritate.

Et ſic eſt finis: propter honorem Univerſitatis.

MA-

M. NOSTER BARTHOLOMÆUS Kuckuck M. O.

SAutes innumerabiles cum ſumma veneratione à parte ante Venerabilis Mag. non facto præambulo aut multo circuitu verborum habetis ſcire ſicut nuper ſcripſiſtis mihi, quod deberem vobis notificare qualiter negotium in cauſa fidei ſta hic. Sciatis quod bene ſtat, ſed nondum exivit Sña diffinitiva. Et eſt hic unus Juriſta qui vocatur Martinus Groningen: Doct. Senenſis ut ipſe dicit ſatis prætenſus & ſuperbus. Ipſe debet latinizare Speculum oculare: & eſt valde præſumptuoſus: quia cupit videri. Aliqui laudant eum: & quæſivi nuper ex eis. Quid plus ſcit quam alius: Tunc dixerunt quod habet bonam notitiam in Græco. Et ſic videtis quod non eſt curandum de eo, quod Græcum non eſt de eſſentia ſacræ Scripturæ. Et credo quod non ſcit unum punctum in libris Sñarum, nec ipſe poſſet mihi formare unum Syllogiſmũ in Baroco aut Celarent: quia non eſt Logic⁹ Ipſe nuper vocavit me aſinum. Et dixi ei:

 ſi es

ſi es ita audax, tunc diſputa mecum: & tibi ſavi eum audacter: Et tacuit, tunc ulterius vexando eum, dixi: ego arguo quod tu ſis aſinus. Primo ſic; Quicquid portat onera, eſt aſinus: tu portas onera: ergo es aſinus. Minorem probo, quia tu portas iſtum librum: Et fuit verum quia ipſe portavit unum librum quem dedit Jacobus Queſtenberg ad ſtudendum intus contra Mag noſt. Jacobum de Hochſtraten. Tunc non fuit ita prudens quod negaret mihi Majorem, quia non potuiſſem probare: ſed ſcivi quod nihil ſcit in Logica. Dixi ergo ad eum: Domine Doctor, Vos vultis vos intromittere in negotio Theologorum, quod non eſt in facultate veſtra, ego ſuaderem vobis quod dimitteretis; Quia vos non intelligitis Materiam iſtam, aliàs poteſtis venire ad damnum. Quia Theologi non volunt quod Juriſtæ, debent tractare cauſas fidei. Et ſtatim ille iratus dixit, ego non ſolum intelligo iſtam materiam: Sed etiam video quod tu es una maledicta beſtia, tunc fui etiam commotus, & ſurrexi & fuit inter

nos

noſ magna rixa in die illa. Dixitque mihi M. N. Petrus Meyer Plebanus Francfordienſis, eamus ad hoſpitium pro comedere, quia eſt tempus ad prandium, permittatis ſtare illum bonum virum quia non intelligit facta ſua, ipſe adhuc deberet ire ad ſcholas deſuper, ſed debetis ſcire Magiſter Ortuine quod volumus pulcherrime vindicare iſtam injuriam. Ipſe eſt ſtudens Colonienſis, & ſtetit in Burſa Montis quod ego pro certo ſcio, ergo faciatis quod Univerſitas citat eum, tunc volumus eum declarare perjurum quia eſt immatriculat⁹ in matricula Univerſitatis & fecit juramentum quod vult procurare bonum Univerſitatis, ſed nunc ſtat cum Johanne Reuchlin contra Univerſitatem, & rogo quod velitis hoc ſtatim facere, & mittatis mihi librum Joh. P. qui intitulatur Defenſio Joh. Pepercorni contra famoſas, ego vidi nuper unum ſocium portare huc, & vellem ita libenter habere quod cor dolet mihi inde: Quia talis liber habet multas propoſitiones ſubtiles. Dominus Deus noſter

in æterna gloria det vobis ſalutem & pacem, Amen.

JODOCUS SARTORIS
Magiſt. Ort. Gratio.

SAlutem ſempiternam & novum annum cum bona fortuna ſicut eſt in mundo,& plus ſi eſt poſſibile opto veſtrę Dominationi, quæ debet ſcire quod adhuc bene ſuccedit mihi de gratia Dei, qui tribuit mihi miſericordiam ſuam,& ſicut dicit Pſal. Exaudivit Dominus deprecationem meam. Dominus orationem ſuſcepit, quia oro cotidie pro peccatis meis, & peto quod Dominus noſter Jeſus Chriſtus velit mihi cuſtodire animam & corpus,ſed tamen magis animam; Quia corpus eſt pluvis: & ſicut dicit ſacra Scriptura. Pulvis es & in pulverem reverteris. Etiam ſpero quod non male ſuccedit vobis: Quia quando unus habet iſtam gratiam à Deo quod ſemper pœnitet de peccatis ſuis,& orat devote orationes ſuas etſi non ſæpe jejunat, tamen Dominus Deus non vult quod male ſuccedit ei, ego ſcio quod habetis bonam conſcientiam, & ſemper

ſemper eſtis in Studio volens procurare bonum Eccleſiæ. Quia ſcio bene quomodo nuper ſcripſiſtis unum librum contra quendam hæreticum. Joh. Reu. & fuit ita magiſtraliter compilatus quod habui admirationem exinde, & dixi ad unum Curſorem de Ordine Prædicatorum qui circumportavit talem librum: ego credo quod iſte homo habet duo capita quod poteſt ita ſcientifice practicare unam rem, ſed intellexi etiam ab illo curſore quod ſcribitis commentum ſuper librum Mag. noſtri Arnoldi de Tungaris, quem articulatim compoſuit de propoſitionibus hæreticalibus Speculi ocularis. Mittatis mihi quando eſt perfectum tale commentum. Quia ſcio quod proculdubio erit mirabile, exponens omnia argumenta & notabilia & propoſitiones & concluſiones & corollaria, quæ pauci bene intelligunt, quia ille Mag. noſter eſt nominis ſubtilis in ſcriptis ſuis ſicut communiter Albertiſtæ in via ſua: ſed non debetis mihi pro malo habere quod laudo Albertiſtas, cum vos eſtis Thomiſta, quia non eſt magna differentia, & mul-

tum concordant in aliquibus, ſed Doctor ſanctus eſt profundior, & hoc habet ex ſpeciali inſpiratione Spiritus ſancti, quapropter etiam dicitur Doctor Sanctus, quamvis Reuchlin non vocat eum ſic in ſuis ſcripturis, & propterea eſt hæreticus & maneat in nomine diaboli, ego nuper fui iratus ſuper unum Juriſtam qui defendit eum, & ſcripſi unum carmen metricum contra eum: etenim ſoleo poëticare etiam quando ſum ſolus ex arte metrificandi Bebelii quæ eſt multum ſubtilis.

EST AUTEM HOC Carmen.

Aſtripotēti Dei Mater venerabilis Chriſti
Da precibus famuli aures benignas tui,
Qui te orat Maria pro ſancta Theologia
Contra quam ſcribit Reuch. Juriſta mal⁹.
Non clarificat⁹ nec deſuper illuminatus.
Qualiter eſſe debet qui vult placere tibi.
Ergo tuum natum memento habere rogatum.
Ut ſubvenire velit huic facultati ſuæ.

Et eſt Elegiacum & ſcanditur ſicut primum metrum in Boëtio, incipiens: Carmina quæ quondam ſtudio &c. Sed nuncius non dixit mihi quod vult ita cito recedere, alias volui vobis miſiſſe plura metra quæ ſcripſi pro defenſione Eccleſiæ & fidei; ergo cogitate quod mittatis mihi tale commentum à vobis præcticatum, tunc iterum volo vobis aliquid novi mittere. Valere raptim fauſtim zeloſe Datum Olmuntz in Moravia.

M. GUILHELMUS LAMP ARtium Mag. M. Ort. Gratio Sal.

REverende vir ſecundum quod dixiſtis & mandaſtis mihi quod ſtatim quando venio ad Romam, debeo vobis ſcribere quomodo tranſivit mihi in via per omnia, & quomodo ſto quoad ſanitatem corporis, ſciatis quod de gratia Dei adhuc ſum ſanus & vellem etiam de vobis libenter audire quod eſtis ſanus, ſed ſpero ſi vult Dominus Deus quod eſtis ſanus, & facio vobis notum, qualiter ſta-

tim quando veni ad Moguntiam in hoſpitium Coronæ, tunc inveni ibi quoſdam viros qui loquebantur de cauſa fidei & erant pro Doct. Reu. & quando viderunt quod ego ſum Colonienſis, adhuc magis loquebantur & fecerunt mihi in deſpectum, & laudaverunt Joh. Reu. & parvipenderunt M. noſtr. in Colonia & dixerunt quod eſſent veſpertiliones quæ nihil habent agere in luce, ſed volant in tenebris, tractant obſcuritates, tunc ego dixi; audiatur pars altera, & allegavi flores legum, & ipſi inceperunt me irritare multis malis verbis quod dixi, quid mihi cum Reuchlin? Permittatis me comedere pro pecunia mea, & poteſtis dicere Domine Wilhelm: vos debuiſſetis perſeveraſſe & audacter reſpondiſſe ipſis. Sciatis quod non eſt faciendum in iſto loco, & audivi quod nuper unus in iſto hoſpitio fuit percuſſus cum uno ſcamno quod defendit M. N. Jacobum de Hochſtraten, quia iſti ſocii qui vadunt ibi ad menſam ſunt valde terribiles, & habent gladios & ſpados, & unus ex eis eſt Comes, & eſt longus

gus

gus vir, & habet albos crines. Ipſi dicunt quod accipit cum manibus ſuis unum virum armatum & jactat eum ad terram, & habet gladium ita longum ſicut gigas, quando vidi eum tunc tacui & permiſi eos loqui, ſed cogitavi quod vellem vobis ſcribere, ſed pro tunc non ſtatim habui nuncium, ſed quando veni ad Wormatiam intravimus ad unum hoſpitium, ubi ſunt multi Doctores qui ſunt in Judicio Cameræ, ibi dicebant mirabilia contra Theologos & audivi quod citaverunt Joh. Pfefferk. propter Sturmglock, & dixit unus, vos videbitis quod adhuc in paucis annis auferentur iſti Mag. noſt. & non erunt amplius, tunc dixi, quis tunc prædicabit vobis & docebit in fide Catholica? Reſpondit ille: Hoc faciunt docti Theologi qui intelligunt ſcripturas ſicut Eraſ. Roterodamus, Paulus Ricius, Joh. Reuchl & alii, tunc tacui & cogitavi mecum. Stultus ſtulta loquitur, & ſedit unus in menſa nomine Theobaldus Fettich qui pro nunc eſt Doct. Medicinæ & cognovi eum quia olim ſtetit Coloniæ

in

in Burſa montis: ipſe multo plura dixit quam alii, & dixi ei: Vos debetis recordare quod feciſtis Juramentum Rectori & Univerſitati Colonienſi: reſpondit quod merdaret ſuper nos omnes, ſed tranſeant illa. Poſtea quando exivimus Wormatiam, venerunt quidam viri terribiles in equis, habentes baliſtas cum telis & volentes nos ſagittare, tunc ſocius meus clamavit: Jeſus Jeſus, & ego habens bonum cor dixi quod non debet ita clamare, & dixi ad illos viros: Domini gratioſi nolite ſagittare nos, quia non ſumus induti cum armis & non ſumus inimici veſtri ſed ſumus clerici: & tendimus Romam pro beneficiis, tunc unus dixit, quid ego curo beneficia? Detis mihi pecuniam & ſociis meis quod habemus bibalia vel diabolus debet vos confundere. Tunc ſi voluimus venire de ipſis oportet quod dedimus ipſis ij florenos. Et ego dixi occulte: Bibite, quod diabolus benedicat vobis. Et poſtea ſocius meus dixit; Quid vobis videtur, volumus illos citare ad Curiam Romanam? tunc dixi quod non
eſt

eſt poſſibile, quia non ſcimus nomina ipſorum. Deinde per multam merdam ivimus ad Auguſtam, & valde pluit. Et etiam ita ninxit quod non potuimus aperire oculos noſtros, tunc dixit ſocius: O diabole quomodo friget me. *Si* eſſem adhuc Coloniæ, ego non vellem ire ad Curiam Romanam. Et ego riſi. In hoſpitio autem erat una pulchra virgo, & de nocte fecerunt Choream, & ſocius meus chorizavit etiam, & dixi ei quod non deberet facere. Quia eſt Magiſter & non deberet exercere iſtas levitates, ſed ipſe non curavit. Et dixit mihi: ſi illa virgo vellet mecum dormire per unam noctem, ego vellem de merda ejus comedere unam libram. Et non potui amplius audire, ſed allegavi Eccleſiaſten, id eſt, Vanitas vanitatum & omnia vanitas, & ivi dormitum. De mane venimus ad Lanſzberg, ubi ſocius meus ſuppoſuit ancillam Hoſpitis per noctem. Et de mane quando exivimus hoſpitium, tunc equus ſuus claudicavit. Et dixi, ſupponatis cras amplius ancillas, ſed unus faber juvit ei. Et poſtea

ivimus

ivimꝰ adSchongaw ubi emimus pulchra ſpecula. Deinde ivimus verſus Iſpruck, tunc fuit ita mala via quod equi non potuerunt ire, & fuit ita profunda merda quod tranſivit equis ad ventres ſuperius. Et ſic poſt multas tribulationes venimus Iſprucken ubi fuit Domnius Imperator & ejus Vaſalli & Curiales & Satrapæ & milites & armigeri, habentes veſtes ſericas & catenas aureas in collibus ſuis. Et aliqui fuerunt terribiles cum Barbis & Birretis ſciſſis militariter. Et timui comedere in hoſpitio, quia audivi unum dicentem, ſi eſſet Imperator, ipſe vellet ſuſpendere omnes Curtiſanos: quia vadunt Romam & diſcunt nequitias. Ibi etiam decipiunt ſe invicem pro beneficiis, & vexant alios beneficiatos in Almania, & faciunt quod pecunia venit ad Romam de Almania. Et ſic vidi quod iſti Curiales non curant Deum neq; homines, & ergo peribunt ſicut pulvis à facie venti. Poſtea tranſivimus per unum montem qui fuit plenus nive & eſt ita altus, quod credo quod tranſit ad medium cœli. Et fuit ita

ma-

magnum Frigus ſuper illũ montem quod putavi habere febrem, & cogitavi de ſtufa mea Coloniæ. Dixit autẽ ſocius meus. O ſi haberem Pellicium meum, tunc dixi ei: vos ſemper queritis de frigiditate quando aſtis in Campo, & quando venitis ad hoſpitium, tum vultis ſupponere. Non ſcitis quod coitus etiam infrigidat? reſpondit ipſe quod non videtur ſibi quod infrigidat, ſed calefacit. Et debetis ſcire M. Ort. quod in vita mea non vidi unum hominem ita luxurioſum, ſemper quando intravimus unum hoſpitium tunc primum verbum fuit ad famulum hoſpitis, O famule! non habemus aliquid pro genibus? Datulus meus ſtat mihi ita dure, ego ſcio quod vellem cum eo nuces ſupra percutere. Deinde venimus ad Tridentum, & parcat mihi Dominus & vos etiam non habeatis mihi pro malo quod ſcribo vobis veritatem; Quia ibi etiam ſemel purgav rienes vadens occulte ad proſtibulum, ſed poſtea de nocte oravi horas de beata virgine pro peccato illo. Fuerunt ibi multæ gentes: volentes ire ad Veronã, & fa-

& facere ibi mirabilia, & dicebantur nobis grandia, quomodo Imperator velit captivare Venetiam, & vidimus Bombardas & alia multa, qualia non vidi in vita mea. Et una Sabbattorum venimus ad Veronam. Illa eſt pulchra civitas habens muros, caſtra & fortalitia. Et vidimus ibi domum Ditheri de Bern ubi ipſe habitavit, & ibi ſuperavit & mortificavit multos gigantes qui bellaverunt cum ipſo: poſtea volentes procedere, diu non potuimus propter metum Venetianorũ, quia dicebatur quod eſſent in campo, & fuit verum. Quia poſtea apud Mantuã audivimus eos bombardare, quia jacebant ante Brixiam. Et dixit ſocius meus. Hic natus fuit Virgilius, reſpondi: Quid curo illum paganum? Nos volumus ire ad Carmelitas & videre Baptiſtam Mantuanum qui in duplo eſt melior quam Virgilius, ſicut ego audivi bene decies ab Ortuino: & dixi ei: Quomodo ſemel reprehendiſtis Donatum quando dicit Doctiſſimus Poëtarum fuit Virgilius vel optimus plebis: & dixiſtis: Sed eſſet Donatus

tus hic, ego vellem ei in faciẽ dicere quod mentitur: quia Baptiſta Mantuanus eſt ſuper Virgilium. Et quando venimus ad clauſtrum Carmelitarum, dicebatur nobis, quod Baptiſta Mantuanus eſt mortuus: tũnc dixi: Requieſcat in pace. Deinde venimus ad Bononiam ubi fuit Sanctiſſimus & etiam Rex Franciæ. Ibi audivimus miſſam Papalem: & accepimus multas indulgentias pro omnibus peccatis, tam venialibus quam mortalibus, & fecimus Confeſſionem: tunc fuit ibi Reveren: pater frater Jacobus de Hochſtraten Magiſt. noſter & inquiſitor hæreticæ pravitatis: Et ego videns eum dixi: O pater reverende quid excellentia veſtra facit hic? Ego putavi quod eſtis Romæ, tunc dedi ei literas veſtras & literas Magiſt. noſtri Arnoldi de Tungarsi: tunc reſpondit mihi quod vult impetrare per regem Franciæ, quod Reuchlin debet declarari hæreticus: Et ſpeculum Oculare debet comburi. Interrogavi autem eum: Intelligit tunc etiam Rex iſtam materiam? Reſpondit: Licet ipſe non intel-

ligit

ligit per ſe, tamen Theologi in Parrhiſia inſtruxerunt eum. Et Confeſſor ſuus Wilhelmus parvi qui eſt vir zeloſus dixit ei in confeſſione, quod non vult eum abſolvere niſi vult facere cum Papa quod Reu. declarabitur hæreticus. Et gaviſus ſum valde, & dixi: Det Dominus Deus quod fiat ſecundum verba veſtra. Et inveni ibi multos Curtiſanos mihi notos, & invitavi eos ad hoſpitium. Deinde ivimus ad Florentiam, quæ eſt ita pulchra Civitas, ſicut eſt in mundo. Et poſtea Senam, ubi eſt Univerſitas, ſed ſunt pauci Theologi. Poſtea ſunt parvæ Civitates, & una vocatur Monteflaſcon: ibi bibimus optimum vinum quale non bibi in vita mea; & interrogavi hoſpitem, quomodo vocatur illud vinum? Reſpondit quod eſt lachryma Chriſti, tunc dixit ſocius meus: utinam Chriſtus vellet etiam flere in patria noſtra. Et ſic bibimus bonam potionem. Et poſt duos dies intravimus Romam. Laudetur Deus qui liberavit nos de multis tribulationibus quæ ſunt in tota via: nec non in mala Scarparia,

ria, ſed nunc in Curia non intellexi aliqua nova, niſi quod vidi hic unum animal bene ita magnum, ſicut quatuor equi, & habet roſtrum bene ita longum ſicut ego: & eſt mirabilis creatura. Quando vidi tunc dixi: Mirabilis Deus in operibus ſuis. Ego vellem dare unum florenum quod videre deberetis illam beſtiam. Sed credo per Deum quod ſatis bene expedivi me ſcribendo. Vos ſimiliter faciatis, alias nunquam vobis ſcribam. Et valete ſaniter. Datum Raptim Romanæ Curiæ.

THOMAS KLORBIUS HUMILIter Theologiæ Doctor, Mag. Ort. Salutem.

QUia ſcriptum eſt, vexatio dat intellectum: Ergo non debetis mihi habere pro malo quod modicum teneo vobis oppoſitum: cum ego facio in bonam partem. Vos nuper ſcripſiſtis in uno dictamine de uno Magiſt. noſtro: qui eſt valde doctus: & eſt Doctor multorum annorũ & eſt

&c eſt profundus Scotiſta:& eſt valde curſivus in libris Sñarum: etiã ſcit mentetenus totum librũ Doctoris ſancti de Ente & Eſſentia:& fortalicium fidei eſt ei ſicut pater noſter, & per artem memorativam impreſſit ſibi formalitates Scoti ſicut cæram, & ultimo ſcribitis quod eſt membrum decem Univerſitatũ. Parcatis mihi vos eſtis incongruus. Quia unum membrum non poteſt habere plura corpora: ſed per contrarium unum corpus bene habet plura membra: Quia corpus humanum habet caput, pedes manus brachia ventrem Priapum vel vulvam ſi eſt mulier,& pes eſt membrum hominis: & caput eſt membrum hominis:&c. Et totũ corpus hominis habet ſub ſe illa membra: & illa membra ſub ſunt huic corpori:ſicut ſpecies ſuo generi. Sed nullũ iſtorum membrorum habet ſub ſe plura corpora: ſed ſi velitis dicere quod talis Magiſter noſter eſt corpus decem Univerſitatum, Iterum ego vellem reprehendere vos. Quia ibi putaret aliquis, quod decem Univerſitates eſſent membra illius

Magiſtri,

Magiſtri, & quod ipſe conſtaret ex decem Univerſitatibus, quo poſito fuerit ſcandalum illis x. Univerſitatibus, & ipſæ minorarentur exinde: cum unus homo (quia etiam Magiſt. noſtri ſicut ſcitis, ſunt homines) diceretur eſſe dignior tot Univerſitatibus: quod eſt Caſus impoſſibilis. Quia etiam Doctor ſanctus non eſt plus quam x. Univerſitates. Quomodo ergo volumus emendare quod dicimus recte? Advertatis quia eſt quæſtio multum difficilis. Et quamvis pertinet ad Grammaticalia; tamen etiam plures Magiſtri noſtri non ſciunt. Ille ergo qui eſt immatriculatus in decem Univerſitatib⁹, etiam ad tempus ſtuduit in eis: audiens lectiones, & ſervans ſtatuta: facto etiam & ſervato juramento, exhibens honorem Magiſtris & Doctoribus, poteſt dicere: Ego ſum membra x. Univerſitatum, & non membrum. Et non eſt Oratio incongrua quamvis ſit ibi diſconvenientia in numero. Quia fit ibi appoſitio ſicut in Virgilio: Formoſum paſtor Coridon ardebat Alexin Delicias Domini. Quia ibi

etiam Alexis, qui eſt ſolum unus ruſticus dicitur eſſe deliciæ per appoſitionem. Et credatis mihi quod eſt una ſubtilitas valde notabilis. Ego didici quando ſteti Lovaniæ, & nondum fui Bacularius, quando hæc materia fuit diſputata per quatuor dies. Non habeatis pro indignatione: quia ex bono ſcripſi vobis, & Valete: Datum Confluentiæ.

MAGISTER OTHO HEMERlin. Magiſtro Ortuino Gratio.

SAlutis maximam copiam Venerabilis Magiſter, Dominatio veſtra magnam gratiam fecit mihi mittendo illum notabilem librum Johan. Pfefferk. qui intitulatur Defenſio Joh. Pfeffer. contra famoſas. Ego non poſſum admirari ſatis quod ſic notabiliter & excellenter ille vir reprehendit Joh. Reuchl. Et dixi quando legi: Iſte Reuchlin deberet libenter eſſe mortuus. Sed Plebanus quidam exn̄s bonus Reuchliniſta, ſemper opponit mihi

hi arguens à majori ad minus: Et heri ante veſperas quando ivi ſecum ſpaciatum hæc verba exiverunt ab ore ſuo: Si Theologi non obtinuerunt contra Reuchlin in Almania, multo minus obtinebunt in Curia Romana, quia in Italia ſunt doctiſſimi viri & ſtatim intelligent ſtultitiam & vanitatem Theologorum; Quia Romæ non curantur tales Fraſcariæ. Et etiam dixit. Quale ſignum eſt hoc? quod Theologi non audent nominibus propriis ſcribere contra Johannem Reuchlin & cohærentes, ſed ſubordinant unum Bufonem qui neque honorem neque bona habet perdere, & huic adſcribunt libros? Tunc reſpondi ego: Pfeffe:korn quidem compoſuit materiam, ſed Magiſter Ort. poſtea latinizavit. Dixit Plebanus, Bene ſcio quod Ortuinus compoſuit hoc Latinum, quia ſtatim cognovi ſtylum ſuum, etiam ſcio quod ipſe Ortuin. eſt de bona progenie ſcilicet ſacerdotali, ſed dicatis mihi unum: Vos habetis fateri quod Pfeff. non ſcit Alphabetum Latinum. Et ſi non ſcit Alphabetum, multo minus ſcit

legere. Et ſi non ſcit legere, multo minus ſcit intelligere. Et ſi non ſcit intelligere: multo minus ſcribere & componere. Et ſi non ſcit legere neq; intelligere neq; ſcribere, multo minus ſcit diſputare de iſtis quæſtionibus quas nemo poteſt ſapere niſi ſit profundiſſimus literatus. Quomodo ergo eſt poſſibile quod ipſe compoſuit hanc materiam vel Latine vel Theutonice vel Hebraice? reſpondi quod videtur mihi quod Pfefferk. habet ita illuminatum intellectum: & ita ſæpe audivit iſtam materiam, quod adjuvante Deo & ex inſtinctu Spiritus ſancti bene poteſt diſputare deſuper. Et cauſa illa eſt ita facilis, quod Reuch. poſſet vinci in ea etiam per uxorem Pepercorni. Dixit Plebanus: Verum eſt hoc; Quia credo quod uxorem Johan. Pfefferk. non vincerent quinque Juvenes quadrati ruſtici ex Weſtphalia: multo minus Johan. Reuchlin qui eſt ſenex & debilis, & per Conſequens impotens poterit eam vincere, ſed miror quod ſanctiſſimus Dominus Papa & etiam Imperator noſter permittunt tanta ſcandala fieri:

la fieri: per iſtum Judaicum Bufonem, quod debet ſtare in loco ſacro, & prædicare populo, & dare benedictionem, & facere talia, quæ ſi faceret unus Laicus qui fuiſſet ſemper Chriſtianus, tamen nihil boni deberemus ſuſpicari de eo: multo minus de Judæo baptizato, qui non debet probari quod fuerit bonus Chriſtianus niſi poſt mortem. Et ſi non deberent hoc pati, multo minus deberent pati quod ipſe intromitteret ſe in diſputationes Doctiſſimorum virorum: & ſcandalizaret honeſtiſſimos viros. Ipſe deberet ſuſpendi cum libris & ſcandalis ſuis: ſicut diu meruit. Reſpondi quod Prædicatio Joh. Pfefferkorn non fuit Pontificalis: ſed fuit Laicalis & ſimplex inſtructio: ſed de libris ejus manifeſtum eſt quod ipſe defendit ſe contra Joh. Reuch, qui parvipendit eum. Et ipſe in Speculo ſuo manuali corrigit injuſtitiam Johan. Reuchl. Et quod ſit bonus Chriſtianus, præſumitur ex hoc, quod ſi non ſemper maneret bonus Chriſtianus, ipſe non eſſet ita iratus ſuper Judæos, & faceret eis tan-

ta mala. Dixit Plebanus: ſcribere ſeu componere libros eſt una magna res, & non competit niſi magnis & doctis viris, qui ſunt altiſſimè graduati, multò minus Joh. Pfefferk. qui eſt Idiota. Et ergo Theologi Colonienſes nunquam debuiſſent prætendere, quod vellent hominibus perſuadere quod Pfefferkorn componit talia. Sed ſi ego eſſem Imperator, ego vellem Pfefferkorn & Hochſtrat ſuſpendere ad unum Patibulum. Reſpondi: Quid fecit Magiſt. noſter Jacobus de Hochſtraten? tamen eſt bonus Imperialis, quod ego volo probare per Epiſtolam ſuam ad Imperatorem in qua ſic ſcribit: Valeat & in æternum gaudeat Cæſarea Majeſtas, quam Deus optimus maximusque ſuæ Eccleſiæ conſervare dignetur per millia tempora felicem. Dixit Plebanus: ego vidi x. malefactores mortificari & nullus fuit ita dignus mortis ſicut Hochſtrat, quia tam bonum & innocentem virum ſic injuſte tribulat, & adhuc petiit etiam adjutorium à Rege Franciæ qui eſt publicus inimicus Imperii contra Johannem Reuch-

Reuchlin, quod eſt crimen læſæ Majeſtatis. Et ſuper hoc Romæ lamentavit. Reſpondi quod Hochſtrat facit talia zelo fidei & fides major eſt quam Imperator, & Theologi non curant ſuperioritatem ſecularem. Tunc Plebanus abſceſſit dicens. O Innocentiſſime Reuchlin, debes tu ſic tractari à péſſimis & nequitioſiſſimis tribulatoribus? Deus te conſervet. Sed ſi ulla eſt juſtitia, tu non potes ſuperari in iſta cauſa. Ergo poſſum dicere: zèlabunt gentes & nihil adverſum te peterunt. Reſpondi occulte: Fiant dies ejus pauci, & Epiſcopatum ejus accipiat alter. Per Deum Domine Ortuine nos habemus multas tribulationes. Vellem quod iſta cauſa eſſet expedita: & ergo ſcribatis mihi tamen quomodo ſtat in Curia Romana, & valeatis per tot annos quot vixit Mathuſalem. Datum Uratislaviæ.

M. PETRUS STEYNHART,
Magiſt. Ort. Gratio,
Salutem.

MUltum vellem vobis ſcribere Domine Ortuine de novitatibus, hic inde & bellis & guerris, & etiam de cauſa Johan. Reuchlin. Sed jam ſum ita iratus quod non poſſum ſedere præ ira: & ergo non poſſum ſcribere talia, quia cor palpat mihi quaſi unus percuteret cum pugno: quia eſt hic unus Almanus de partibus Miſnenſium: & ipſe promiſit mihi dare unum vocabularium Juris: nunc non vult dare: & ſæpe monui eum amicabiliter, ſed non juvat. Et video quod prætendit me vexare. Sed quia ſcitis quod omne promiſſum cadit in debitum, propterea feci eum citare. Tunc hodie ſcripſit mihi unam literam vituperativam & ſcandalizavit me quaſi Bufonem. Ergo ſum ita iratus quod neſcio quid debeo facere. Sed volo ire ad Gubernatorem & impetrare unum mandatum de capiendo: quia iſte ſocius eſt mihi ſuſpectus de fuga. Et quando non mittit mihi ſtatim librũ, tunc afferam famulos Pariſelli ad captivandum eum: & mittere in Preſunam: & ſi tunc habebit unum

Strape-

Strapecordam vel duas,capiat ſibi; Quia volo eum docere,quomodo debet unum circumducere:& non tenere promiſſū,& credatis mihi firmiter quod volo rectificare illum ſocium:vel eſt damnum quod vivo; Quia oportet me habere talem librum. Quia jam pono ſtudium meum in Ordine: & emi libros in Jure & in aliis vadens cotidie quatuor horas ad ſapientiam audiendo inſtituta, & infortiatum, & etiam in JureCanonico, & Regulas cancellariæ, & inveni hic unum librum multum Practicum, & eſt excellens & ex eo diſco multa,ego credo quod in Almania non habetis eum:ipſe eſt mirabilis & eſt valde declarativus,&intitulatur Caſus longi ſuper inſtitutis, & practicat pulcherrimas materias, & ita profunde declarat inſtituta, quod ſæpe dividit unum Paragraphum in x. partes, & procedit per modum dialogi, & etiam quantum ad Latinitatem valde elegans. Non poſſum vobis ſcribere,quantum eſt utile habere talem librum: ſed non debetis dicere Juriſtis in Colonia qui ſunt fautores Joh.

Reuchlin, quia ſi haberent illum librum, magis ſubtilier poſſent practicare, ego bene ſcio quod non habetis libenter quod ſtudeo in Jure, quia ſæpe dixiſtis mihi quod debeo ſtudere in Theologia: quæ beatificat & eſt de majori merito, quam illa Jura quæ faciunt curvum rectum & rectum curvum. Et allegaſtis mihi Richardum in uno paſſu, attamen dico quod oportet me facere, Quia ſcientia Juris eſt de pane lucrando. Unde verſus. Dat Galenus opes ut ſanctio Juſtiniani. Ex aliis paleas ex iſtis collige grana. Et ſcitis bene quod alias ſum pauper, & mater mea ſcripſit mihi quod debeo cogitare ad habendum victum & amictum. Quia amplius non vult mittere mihi pecuniam, & ſic eſt per Deum. Sed jam iterum cogito de iſto ſocio qui fecit me iratum, Valete cordialiter. Datum Romæ.

M. JOHANNES PILEATORIS,
Magiſt. Ort. Gratio.

Salu-

Salutes vobis plures
Quam ſunt in Polonia fures
In Bohemia Hæretici
In terra Suitenſium ruſtici
In Italia Scorpiones
In Hiſpania Leones
In Ungaria Pediculi
In Parrhiſia Articuli
In Saxonia Potatores
Et In Veneria Mercatores: Et
Romæ Curtiſani:
In Almania Capellani
In Friſia Caballi
In terra Franciæ Vaſalli
Piſces in Marchia
Sues in Pomerania.
Oves in terra Angliæ.
Boves in regno Daciæ.
Meretrices in Bamberga
Artifices in Nurmberga.
In Praga Judæi.
Coloniæ Phariſæi.
Clerici in Herbipoli.
Naves in Neapoli
Buſto ducis acufices.

Franckfordiæ Pellifices.
Nobiles in Franconia.
Nautæ in Selandia.
Sodomitici Florentiæ.
Ex Ordine Prædicatorum indulgentiæ.
Textores Auguſtæ,
Per æſtatem Locuſtæ.
Columbæ in Wetteravia.
Caules in Bavaria.
Haleces in Flandria.
Sacci in Turingia.

Id eſt, infinitas Salutes vobis opto Venerabilis M. quia eſtis mihi ita charus ſicut eſt poſſibile in charitate non ficta. Sed poſſetis dicere quod fingo illam dilectionem: quia non creditis quod eſt ita cordialis, igitur non volo multum ſcribere de illa. Unde verſus, Laus proprio ſordet in ore. Teutonice: Eigen Lob ſtinckt gern: Sed in ſignum dilectionis mitto vobis hic duo munera: Scilicet unum Pater noſter factum de cornu Bufli: & tetigit ſepulchrum Sanctorum Petri & Pauli, & multas alias reliquias Romæ. Et cum hoc feci,

feci, tres miſſas ſuperius legi. Et dicunt quod valet contra latrones & omnes interfectoriales nequitias, quando aliquis orat Roſarium in eo. Secundo, mitto vobis unam rem quæ eſt ligata in panniculo, & habet virtutes contra ſerpentes, quia vidi experimentum, & quandocunque (Deus cuſtodiat) mordet vos unus ſerpens, tunc non nocet vobis: ego dedi unum Carlinum pro. Fuit hic unus in Campo flore qui facit mirabilia per virtutem S. Pauli, & habuit multum de ſerpentibus terribiliter formatis: ita quod eſt mirabile ad videndum. Ipſe tangit eos & non nocet ei. Sed quando mordet unum alium, tunc ipſe liberat eum per talem virtutem: dans homini illam materiam ſic ligatam, & dicunt quod eſt de illa progenie, cui S. Paulus conceſſit talem virtutem. Quia quando S. Paulus ambulavit in terris: tunc ſemel fuit hoſpitatus ab uno viro qui tractavit eum cum ſumma reverentia; & faciens ei bonam Companiam præbendo comedere & bibere & bona lectiſternia, & de mane quæſivit

eum, ô bone Domine non habeatis mihi pro malo, ego video quod eſtis unus magnus vir: & habetis ſpecialem gratiam à Deo, & non dubito quod eſtis ſanctus: quia heri vidi vos facere miracula rogo dicatis mihi quis eſtis? Reſpondit ei ſanctus Paulus: Ego ſum Paulus Chriſti Apoſtolus, tunc ille vir cecidit in genua ſua dicens O ſancte Paule parcatis mihi quia neſcivi quis eſtis: & ergo rogo velitis Deum orare pro peccatis meis: & velitis mihi dare pro valedictione unam ſpecialem gratiam propter Deum. Dixit ei ſanctus Paulus; Fides tua ſalvum te fecit, & dedit ei talem gratiam: & omnibus ſucceſſoribus ſuis, quod poſſunt ſanare homines qui ſunt veneficati à ſerpentibus. Et iſte vir qui dedit mihi hoc, eſt de tali progenie ſicut multoties probavi, Ergo accipiatis pro bono. Et ſcribite mihi novalia de guerris, & mittatis me ſcire an ille Juriſta Johan. Reuchlin compoſuit adhuc alia contra vos: quia poſſibile eſt quod fecit propter ſuam audaciam, quamvis nullis veſtris præcedentibus

demeri-

demeritis. Sed ſpero quod etiam bene confundetis eum. Quia hic Dominus M. N. Hochſtrat dixit mihi quod cauſa ſua bene ſtat: & quod debeo hoc vobis ſcribere. Valete Datum Romæ.

FRIDERICUS GLANTZ, Mag. Ort. Gratio.

SAlutis cumulum Honorabilis vir, ſi non ſcitis prius tunc volo vobis certificare nova: quod fui hic in guerra cum quodam Cantore, qui putat ſe eſſe magnum Dominum: ſed eſt adhuc ita bene pauper ſocius ſicut ego & alii. Nos bibimus inſimul: & ipſe dixit quod portaſſet mihi unum totum cantarum Cereviſiæ: & ego dixi quod non. Et ita me Deus juvet quod non vidi quod bibit. Tunc dixi: Domine Cantor: Ego non vidi quod bibiſtis, ſi vidiſſem, tunc libenter vellem reſpondere vobis, quia adhuc ſum imperterritus contra unum cantarum Cereviſiæ, tunc juravit quod portaſſet mihi & dixit quod debeo bibere. Reſpondi: Portate

Portate mihi unum & faciam vobis æquum, tunc dixit quod portaſſet mihi, & ergo eſſem ei ſatisfacere obſtrictus, reſpondi quod non vidi: & poſito caſu quod vidiſſem: tamen non tenerer ei, & de nullo jure poteſt me cogere ad bibendum quando non volo, dixit ille: Imo poſſum vos cogere, reſpondi. Ubi hoc legiſtis? Dixit in l. vinum. ff. Si certum petatur. Reſpondi: vos allegatis mihi Jura, ego non ſum Juriſta, ſed volo interrogare deſuper. Et ſic ſolvi Zecham & receſſi. Et dixit ipſe quod nunquam in vita ſua vellet mihi portare aliquid, reſpondi: dimittatis. Sic eſt factum Mag. Ort. Vos etiam per contrarium ſcribite mihi novalia, & valete tamdiu, donec unus paſſer ponderat centum libras. Datum Monaſterii.

F. SIMON WORST SACRÆ Theologiæ Doctor, Magiſtro Ort. Gratio Salutem.

POſtquam venit huc defenſio Johan. Pfefferk. contra famoſas quam compoſuit

poſuit in Latino: ſemper omni die audivimus hic nova: Unus dicit ſic alius ſic: Unus eſt pro eo alius pro Reuchl. Unus defendit eum alius culpat. Et eſt magnum certamen. Et volunt invicem percutere ſe. Si deberē vobis ſcribere, omnes guerras, quæ ſunt de hoc libro, Olympiæ me tempus ſit defecturum. Sed tranſeuntur, dicam pauca. Simpliciter plures dicunt: & communiter ſeculares Mag. & Presbyteri & fratres de Ordine minorum: quod non eſt poſſibile quod Pfefferk. compoſuit iſtum librum: Quia nunquam didicit unum verbum Latinum. Reſpondeo quod hæc objectio nihil valet: licet magnos etiam viros in hunc uſque diem perverterit: & male. Quia Joh. Pfefferk. qui ſecum fert Calamare & atramentarium ea poteſt annotare quæ audit vel in ſermonibus publicis, vel in conventiculis, vel quando ſtudentes & fratres Prædicatores veniunt in domum ſuam, vel quando ipſe vadit ad Balneum. Sancte Deus quot Prædicationes intra xij. annos audivit? Quot admonitiones? Quot ſancto-

ſanctorum patrũ authoritates? quas ipſe vel per ſeipſum retinere aut uxori ſuæ dicere potuit, vel ad parietem ſcribere, vel ad tabulam ſuam ponere, & dixi ei nuper quod Joh. Pfeff. de ſeipſo profitetur (citra jactantiam tamen) quod omnia illa quæ in Biblia vel in ſacris Evangeliis habentur, per ſeipſum allegare poteſt ad omne propoſitum ſive malum ſive bonũ, Judaice ſive Almanice, & etiam ſcit mentetenus omnia Evangelia quæ per totum annum exponuntur, & poteſt ea recitare ad unguem quod non poſſunt facere iſti Juriſtæ & Poetæ: etiam habet filium nomine Laurentium, ingenuum profecto adoleſcentem, qui ſtuduit ita quod eſt pallidus: Sed ego miror quod permittit eum ſtudere in illis diabolicis Poëtis: ipſe recolligit patri ſuo ſententias Oratorum & Poëtarum tum ex ſuo tum Præceptorum ſuorum ore, ad omnem materiam & omne propoſitum, & ſcit allegare Hugonem: & ipſe Joh. Pfeff. intelligit multa ex tam ingenuo adoleſcente, ita ut quæ ipſe indoctus facere non poteſt, filius ejus perfi-

perficiet. Doleant igitur omnes qui falſe circumtulerunt, quod ipſe non compoſuit ſuos libros ſed Doctores & M. in Colonia componunt eos. Erubeſcat quoq; & in æternum ingemiſcat Joh. Reuch. qui etiam dixit quod Joh. Pfefferk. non compoſuit ſuum Manuale ſpeculum de quo ſæpe apud Doctos fuit contentio: quia tres viri dederunt ei illas Authoritates quas ibi allegavit, tunc unus dixit: Qui ſunt iſti viri? Reſpondi quod neſcio: Sed credo quod ſunt iſti tres viri, qui apparuerunt Abraam ut legitur in Geneſi. Et quando dico talia tunc ſubſañant me vexantes ſicut ſcutonem. Ego vellem quod diabolus percuteret eos plaga magna ſicut ſcribitur in libro Job, quem pro nunc in monaſterio noſtro legimus ad menſam. Dicatis Joh. Pfefferk. quod habeat patientiam: quia ſpero quod ſemel Dominus Deus faciet miraculum, & ſalutate eum nomine meo. Etiam debetis mihi ſalutare uxorem ejus ſicut bene ſcitis: ſed occulte, & valeatis. Datum raptim non valde ſpeculative Antwerpiæ.

CON-

CONRADUS UNCKEBUNCK Magiſtro Ortuino Gratio.

NOnne mirabile eſt venerabilis Domine M. quod parentes mei non mittunt mihi pecuniam: & tamen ſciunt quod non habeo unum obulum, & ſcripſi eis bene xx. literas. Si non volunt mittere mihi pecuniam, tunc per Deum ego volo aliter facere, & credatis mihi quod nuper habui in voluntate quod volui me obligare ſub pœnis Cameræ accommodando duos florenos Rhenenſes aut tres & redire in patriam & dicere eis opinionem meam ita groſſe quod deberent tangere. Diabole, credunt quod ſum natus ſuper arborem vel debeo comedere fœnum ſicut animal? Diabolus auferat me, ſi habui unum Carlinum in ſex menſibus? & ſemper nihil comedo niſi ſalatum & cæpe & allium, & aliquando unum meneſtrum de fabis vel herbis vel ſpinaciam more Italico. Ego bene ſcio quod fratres mei in patria comedunt piſces & aves & bona fercula & non cogitant ſu-

per

per me,ſed ego non volo diutius pati, & debetis ipſis dicere: tunc ego etiam volo diligenter hinc inſtare apud Dominum meum quod promovebit negotium veſtrum,ſicut ſcripſiſtis mihi. Et rogo vos quando parentes mei dabunt pecuniam quod velitis mihi mittere. Et cum hoc mittatis mihi unum fruſtum de creta: quia in tota Roma non habent bonam cretam: etiamſi velitis dare unum florenum pro ea; ſed ſicut ſcitis: quod oportet habere cretam,quia ſum Logicus: & quando volo facere ſyllogiſmum, tunc non habeo atramentum ſuper. Etiam eſt faſtidioſum facere cum atramento: & mittatis mihi ligas Teutonicas ad ligandum caligas: quia faciunt ita malas ligas in Italia quod eſt mirabile. Mitto vobis hic unam Veronicam quæ tetigit capita ſanctorum Pet. & Pauli & multas alias reliquias: & mitto vobis unum agnus Dei: & debetis mihi ſalutare Dn. Valentin. de Gelterſheym Mag. noſt. colendiſſimum, per Deum ego nunquam ita potuiſſem diſcere Logicam,ſi non ſtetiſſem in Burſa

ſa

ſa ſua: quia ipſe eſt valde declarativus, & ſuppoſita cito capiunt quando ipſe legit. Valete plurime cum ſanitate mentis & corporis. Datum Romanæ Curiæ.

M. MARQUARDUS FOTZENhut M. Ort. Gratio.

SAlutem cum ſervitute amicabili Venerabilis Domine Magiſter, ſicut ſcribitis mihi, quod debeo notificare vobis de Magiſtro noſtro Jacobo de Hochſtraten. Scitote quod Juriſtæ faciunt ei magnam inſtantiam. Sed ſicut ego audivi diabolus confundat eos. Quia multi Cardinales ſunt pro vobis & præcipue Cardinalis, ſ. Crucis: qui debet fieri Papa quando ille Papa moritur. Et audivi: quod dixit: Ego volo defendere illum notabilem Theologum Jacobum de alta platea contra Reuchlin, etſi omnes Juriſtæ in toto mundo ſtarent pro eo, ſicut etiam fecit cum habuit ſemel articulos contra Petrum Ravennatem qui etiam fuerunt multum hæreticales. Et debetis pro certò

tò habere Domine Ortuine: quod ille Cardinalis adhuc confundet omnes Juriſtas, quia eſt bonus pro Theologis, & eſt etiam bonus pro Rege Franciæ & Univerſitate Parrhiſienſi. Antiquus rex Franciæ voluit ipſum facere Papam. Etiã aliàs habetis bonam cauſam cum hoc. M. N. Jacobus dedit ante octo dies unam pinguem propinam vini referendario cujusdam Cardinalis, quem non volo nominare, qui debet eum promovere apud Reverendiſſimum ſicut bene ſcit. Fuit hic rumor, quod Epiſcopus Colon: eſt mortuus, & Comes de nova Aquila eſt electus in novum Epiſcopum. Si eſt verum, tunc volo dicere, quod Canonici Coloni: ſunt magni ſtulti: quia Poëta & Epiſcopus proprie ſunt duo contradictoria. Etiam non eſſet bonum pro cauſa fidei: quia talis Comes eſt magnus fautor Johannis Reuchlin. Quia dixit mihi quidam Curtiſanus, quod quando ex Colonia ivit ad Italiam, tunc ipſe dedit ei unam Epiſtolam quam portavit Joh. Reuchlin, & audivi ab aliis quod habet

ſocietatem cum multis Poëtis & novis Theologis ſicut eſt Eraſ. Roter. Quando ego fui in Herbipoli: tunc fuit unus Poëta qui vocatur Ulricus Hutenus, qui ſemper ridet & vexat Theologos & Magiſt. artium: ipſe dixit in menſa in uno hoſpitio ad quendam alium nobilitarem: quod in illo die ſcripſit unam literam ad illum Comitem, tunc reſpondit ille nobilitaris: quid tamen ſcribitis, quando ſic ſcribitis ad invicem? Reſpondit ille: quod ſcripſit ei: quod debet facere magnam diligentiam in cauſa fidei: & debet laborare pro Reuchlin contra Theologos, ne comburant Speculum oculare, & quod multum commendavit ei Johan. Reuchl. & dixit quod amat Joh. Reuch. tanquam patrem ſuum: & ego tacui ne notaret quod ſum fautor veſter. Et propterea dico vobis: quod non eſt bonum, ſi iſte debet eſſe Epiſcopus. Sed ſpero quod non eſt verum. Ergo ſcribatis mihi veritatem, & valete à planta pedis uſque ad verticem capitis. Sicut dicit Eſaias. Datum in urbe Roma.

JOHAN-

JOHANNES HOLCKOT.
M. Ort. Gratio.

AMicabilitatem pro ſalute excellens vir: accepi litteram veſtram quam compilaſtis in Colon. & noteris quod talis littera fuit compilata in die S. Marga. & ego accepi eam in die. S. Bartholo. & quando accepi eam, tunc dixi: ô diabole iſta littera eſt diu ſcripta, & Dominus Ort. iraſcebitur mihi & poteſt dicere: Quoniam iſte eſt ſuperbus & non reſpondet mihi. Ergo peto venerabilitatem veſtram quod habeatis me excuſatum, & non debetis dubitare quod non eſt ita. Quia vos putatis quod fui adhuc in Caſſel, & hoſpes meus quando accepit eam miſit mihi poſtea ad Margburck. Et ſic tranſivit multum tempus quia actu ſum in Margburg & reſumo duos juvenes domicellos: quando ergo vultis mihi litteras mittere, debetis eas deſtinare huc: & intellexi à vobis quod componitis ſeu practicatis unum notabilem librum quem vultis intitulare defenſio Joh. Pfeff. contra

tra famoſas & vultis eum dare ad impreſſuram: & ſcribitis quod non vultis ponere nomen veſtrum, & cogitatis quod eſt melius intitulare cum nomen Johan. Pfeff. quia Pfeff. non curat talia & non timet Joh. Reuchl. & ſuos cohærentes ſi vellent aliquid componere contra eum. Sed volo vobis unum aliud dicere, quid ſi Reu. diceret: Ecce Pfeffer. non ſcit Latinum, ergo non poteſt compilare talia, ſed Theol. in Colon. & Ort. qui eſt Poëta eorũ, componunt tales ſcandalizationes & poſtea dicunt Pfefferk. ſcripſit, nos non ſcripſimus Ergo vellem quod conſiderabitis bene ante factum: ſi velletis poſtea negare quod ſcripſiſtis, tunc Reu. poſſet cognoſcere veſtrum ſtylum & probare quod vos compoſuiſtis, & ſic incurreretis ſcandalum: & perdonate mihi quod ſcribo ex amore. Valete. Datum Margbach.

JODOCUS KLYNGE BACLArius M. Ort. Gratio.

Vene-

VEnerabilis vir quamvis ſum remotus à vobis corporaliter: tamen habetis ſcire quod quoad mentem ſemper ſum vobis propinquus, cogitando de ſodalitate noſtra quam habuimus invicem cum ſtetimus Daventriæ. Ergo nuper ille Beanus veniens huc & portans mihi illud veſtrum dictamen dixit quod dixiſtis ei: O ille Jodocus pro nunc eſt in patria & habet bonos dies, & non curat pro me. Ego reſpondeo quod nihil eſt. Quia non ſum de talibus: & adhuc bene ſcio quomodo ſemper Daventriæ ſcripſiſtis ad parietem: Qui procul eſt oculis procul eſt à lumine cordis. Et per Deum heri quando fuimus in Cœna & habuimus de illis piſcibus de patria mea qui vocantur Amæ: quia pater meus portavit mihi: tunc optavi vos & dixi, O ſi M. Ort. deberet eſſe præſens & comedere de talibus piſcibus: tunc cor deberet mihi lætari. Reſpondit pater meus; Quis eſt ille Ortuînus? tunc dixi ei quod eſtis ſocius meus antiquus, & fuiſtis mecum Daventriæ: & quando ego fui ſecum domi.

Vos fuiſtis primarius: & poſtea in Univerſitate Colonienſi fuiſtis Depoſitor meus quando depoſui Beanum, quia vos veniſtis unum annum ante me ad Coloniam, & poſtea ſteti vobiſcum uſque ad gradum Baculaureatus: tunc vos accepiſtis Magiſterium. Sed ego promotus in Bacularium de gratia Dei receſſi ad Univerſitatem W.ttenbergenſem: tunc fui ſcholiregā hinc inde, & ſic non vidi vos. Et dixi ei multa de vobis. Et dixi ei quomodo ſemel feci vos ridere, quando allegavi vobis illud metrum: Veni Spandaw aggere: tunc inſpexerunt me Amæ: & dixi vobis quomodo Beani in Spandaw compoſuerunt tale metrum de Teutonico in Latinum quia Teutonicum ſic ſonat Ick kam genn Spandaw opp den dam, Dar ſegen mick de plotzken an. Et pro tunc dixiſtis mihi quod prius neſciviſtis quod ille piſcis ſcilicet Plotzken Latine vocatur Amæ: & allegavi tale metrum & vos riſiſtis intime, & conſequenter dixi vobis qualiter ille piſcis eſt in magna copia apud nos: & unus qui eſt ita longus ſicut

ſicut brachium meum vix ſolvit unum groſſum. Et dixiſtis: O Deus ſi eſſemus ibi, & ergo heri optavi quod eſſetis mecum. Dixit autē Pater meus: credis quod etiam non habet piſces Coloniæ? Dixi ei quod piſces Coloniæ ſunt in caro foro: Sed ſcripſiſtis mihi quod negotium veſtrum non bene ſtat & male procedit vobis in urbe Roma: & quod fautores Jo. Reuchl. faciunt vobis magnas inſtantias. Debetis mihi credere quod ita doleo de vobis ſicut eſſetis mater mea, ſed ſpero quod Dominus Deus dabit benignitatem & terra noſtra dabit fructum ſuum. Id eſt vos Colonienſes Theologi poſtquam combuſſiſtis libros hæreticales fructicabitis in eccleſia Dei prædicando, argumentando, diſputando novas materias ſcribendo & talia faciendo, ſi faciat filius Dei Chriſtus qui ſit vobis clemens & propitius Amen. Datum Perlin in Marchia, ubi ſunt bona piſcalia.

M. BERTHOLDUS HACKSTRO,
Magiſtro Ortuino Gratio.

DIlectionem fraternalem loco ſalutis Honorabilis vir ſecundum quod reliqui vobiſcum quod volo vobis notificare ſingula & ſcribere quomodo ſto, ſcire debetis quod nunc fui per duos menſes in urbe Roma: & non poſſum habere Patronum. Unus auditor Romæ voluit me ſuſcipere, tunc fui lætus & dixi: Bene eſt Domine ſed magnificentia veſtra velit mihi dicere quid debeo facere. Reſpondit quod debeo eſſe in ſtabulo & unum mulum ſervare in Ordine: dando ei comedere & bibere & ſtrigilando & mundificando. Et quando ipſe vult equitare quod ſit paratus. Et habeat frænum & ſellum & omnia. Et poſtea debeo currere & cum eo ad audientiam & iterum ad domum. Ego dixi quod non eſt pro me: quia ſum M. artium Colon. & non poſſum talia facere. Reſpondit ipſe. Si non vis facere: tuũ damnum. Et ſic credo quod volo iterum ad patriam. Deberem ſtrigulare mulum & purgare ſtabulum, ego potius vellem quod diabolus auferret illum mulũ cum ſtabulo. Etiam credo, quod eſſet contra

ſta-

ſtatuta Univerſitatis noſtræ; quia M. debet ſe tenere ſicut Mag Et eſſet magnum ſcandalum Univerſitatis: quod M. Co'. deberet facere talia. Ergo volo redire in patriam propter honorem Univerſitatis: etiam alias non placet mihi Romæ: quia Copiſtæ & Curtiſani ſunt ita ſuperbi quod non creditis; unus heri dixit mihi quod velit merdare ſuper unum M. Co. Reſpondi quod deberet merdare ad patibulum. Tunc dixit quod ipſe etiam eſt M. ſcil. Curiæ, & unus M. Curiæ prævalet M. artium de Almania. Reſpondi quod non eſt poſſibile: Et dixi tu velles eſſe ita bon⁹ ſicut ego, cum tamen non ſtetiſtis in examine ſicut ego ubi quinque M. rigoroſe examinaverunt me, & ergo es M. bullatus, tunc incepit diſputare mecum dicens: Quid eſt Magiſter? Reſpondi: Eſt perſona qualificata, promota & graduata in ſeptẽ artibus liberalibus, præcedente examine magiſtrali, privilegiata quod poteſt portare annulum aureum & ſericum ſub cappa, habens ſe ad ſuos diſcipulos ſicut Rex ad ſuum populum. Et Magiſter dicitur quatuor modis. Uno modo à

magis & ter, quia Magiſter ter magis debet ſcire quam ſimplex perſona. Secundo dicitur à magis & terreo: quia Mag. debet eſſet terribilis in conſpectu ſuorum diſcipulorum. Tertio à magis & ther. i. ſtatus, quia Magiſter in ſuo ſtatu debet eſſe major quam ſui diſcipuli. Quarto à magis & ſedere, quia Magiſter debet eſſe major in ſua ſede quam aliquis ſuorum diſcipulorum. Tunc ille interrogavit quis eſt author? Reſpondi quod legi in Vade mecum. Statim ipſe voluit reprehendere illum librum & dixit quod non eſt authenticus. Reſpondi, tu vis reprehendere illos antiquos, & tamen tu non ſcis melius. Ego neminem vidi Coloniæ reprehendere talem librum. Non habes verecundiam? Et cum indignatione magna receſſi ab eo. Et ergo noteris quod volo redire in Almaniam, quia ibi Magiſtri ſunt Domini & merito. Probo per Evangelium. Quia Chriſtus etiam vocavit ſe Magiſtrum, & non Doctorē dicens: Vos vocatis me Magiſter & Dominus, & bene dicitis, ſum etenim. Sed non poſſum plus ſcribere

ſcribere quia pro nunc non habeo ampli⁹ papyrum,&eſt longum ad Campum flore. Valete. Datum in Romana Curia.

M. PHILIPPUS MESVE Mag. Ort. Gratio.

HUmilem ſubjectionem loco ſalutis venerabilis Magiſter. Quandoquidem promiſi vobis omnia ſcribere quæ audio & video in cauſa veſtra, quæ merito vocatur cauſa fidei, quia univerſaliter concernit fidem Chriſtianam. Ergo ſciatis quod primo quando veni huc, tunc Mag. dixerunt mihi: Quid novi, quid novi Magiſter Philippe, Quid novi de Colonia? Reſpondi quod nihil novi ſcio niſi quod noviter Domini Theologi & Inquiſitor hæreticæ pravitatis de Ordine Prædicatorum combuſſerunt unum librum hæreticalem qui intitulatur Speculum Oculare Joh. Reuchlin. Reſpondit Magiſter Ecbertus de Harlem qui eſt vir doctus & probus, & debetis mihi credere quod non eſt partialis. Ipſe dixit be-

ne audivimus hic quod combuſſerunt illum librum, ſed etiam audivimus quod non debite & juſto modo proceſſerunt in illa cauſa, & commiſerunt maximum ſcandalum, quia nos hic etiam vidimus talem librum,& non videtur nobis quod hæretica pravitas ineſt. Sed quod eſt majus. Theologi dederunt ſententiam quando cauſa pendebat in Curia Romana & Sanctiſſimus comiſit illam duobus Cardinalibus, & mandavit ſilentium ex utraque parte. Illo non obſtante, Theologi Colonienſes combuſſerunt librum. Tunc dixi quod fecerunt hæc propter Parrhiſienſes,& alias quatuor Univerſitates quæ ſunt contra Reuchlin. Reſpondit Magiſter Ecbertus: Etiamſi decem Univerſitates eſſent contra illum Doctorē, tamen debuerunt eſſe obedientes ſummo Pontifici tanquam capiti Eccleſiæ. Reſpondi quod præſumitur quod tot Univerſitates non errant. Reſpondit ipſe quod talis præſumptio non valet, & ergo credatis mihi quod iſtud negotium habebit malum finem. Tunc non volui amplius reſpon-

ſpondere ſed dixi: ſit a, vel b, ego non curo. Ergo Domine Ortuine notifico vobis talia quod velitis eſſe cautus: quia timeo quod Sententia erit contra vos, quia Papa eſt iratus, & ſi etiam Romæ perditis litem, tunc diabolus tenebit candelam. Roſtochienſes ſunt magni inimici Parrhiſienſium: quia Parrhiſienſes habent unum ſtatutum, quod non accipiunt ad facultatem ſuam Magiſt. Roſtochienſes, ſed vos forte ſcitis quid debetis facere. Commendo me vobis. Datum Roſtock.

M. ADOLPHUS KLINGEſor, Magiſtro Ortuino Gratio.

SAlutis tantum ſit M. Ort. quantum non poteſt in hac litera ſtare: & nuncius non poteſt portare: & nemo poteſt dicere: & nemo poteſt ſcribere. Et cum hoc etiam vellem quod eſſetis lætus & non cruciaretis vos ſic in cauſa fidei. Ego nunquam ſuadeo vobis quod debetis

eſſe ita triſtis : ſed permittatis vobis requiem. Ipſi etiam multa dicunt mihi hic, quia ſum Colonienſis, ſed ego rideo quaſi non curans, aliquando etiam reſpondeo ipſis vexans eos iterum. Sicut nuper quando unus (qui etiam ſtetit Coloniæ ante decem annos) dixit mihi quod non credit quod Pfeff. adhuc eſt bonus Chriſtianus. Quia dixit quod vidit eum ante unum annum, & adhuc fætebat ſicut alius Judæus, & tamen dicunt communiter quod quando Judæi baptizantur non amplius fætent, ergo credit quod Pfefferk. adhuc habet nequam poſt aures. Et quando Theologi credent quod eſt optimus Chriſtianus: tunc iterum erit Judæus: & fides non eſt ei danda, quia omnes homines habent malam ſuſpicionem de Judæis baptizatis, tunc dixi. Sancte Deus vultis arguere ex ſuſpicionibus? homines credunt quod Judæi baptizati ſunt mali Chriſtiani : ergo Pfefferk. eſt malus Chriſtianus? Non ſequitur : ego etiam poſſum ſuſpicari quod M. N. Arnoldus de Tungaris eſſet Sodomita : ſed

ta-

tamen non eſſet verum quod Coloniæ omnes tenent quod eſt purus virgo, ſed reſpondebo vobis ad illud objectum. Vos dicitis quod Pfefferk. fætet. Poſito caſu quod eſt verum: ſicut non credo, neque unquam intellexi: dico quod eſt alia cauſa hujus fætoris. Quia Joh. Pfeff. quando fuit Judæus: fuit macellarius, & macellarii communiter etiam fætent, tunc omnes qui audiverunt, dixerunt quod eſt bona ratio. Sic etiam rogo vos quod non velitis nimis triſtari in illa cauſa, quia ſpiritus triſtis exſiccat oſſa. Valete. Datum Franckfordiæ ad Oderam.

HENRICUS SCHAFFSMULIUS M. Ort. Gratio. S. P. D.

CUm priusquam ambularem ad Curiam dixiſtis mihi quod ſæpe debeo vobis ſcribere & aliquando debeo dirigere aliquas quæſtiones Theologicales ad vos: tunc vultis mihi eas ſolvere melius quam Curtiſani Romæ, ergo nunc quæro Dominationem veſtram quid tenetis de eo: quando unus in die Veneris,

id eſt, feria ſexta vel alias quando eſt jejunium: comedit ovum & eſt pullus intus, quia nuper in Campo flore ſedimus in uno hoſpitio & fecimus collationem & comedimus ova: & ego aperiens ovum vidi quod juvenis pullus eſt in eo, oſtendi ſocio meo, tunc ipſe dixit: Comedatis citò antequam hoſpes videt, quia quando videt, tunc oportet ei dare unum Carlinum vel Julium pro gallina, quia eſt hic conſuetudo, quod quando hoſpes ponit aliquid ad tabulam, tunc oportet ſolvere: quia non volunt recipere. Et ſi videt quod juvenis gallina eſt in ovo, ipſe dicit: Solvatis mihi etiam gallinam, quia computat parvam ſicut magnam. Et ego ſtatim bibi ovum: & ſimul illum pullum intus, & poſtea cogitavi quod fuit dies Veneris & dixi ſocio meo, vos feciſtis quod feci peccatũ mortale comedendo carnes in feriis ſextis. Et dixit ipſe quod non eſt peccatum mortale, immo non eſt peccatum veniale, quia ille pullaſter non reputatur aliter quam ovũ donec eſt natus, & dixit mihi quod eſt ſicut

ut de Caſeis in quibus aliquando ſunt vermes, & in ceraſis & in piſis & fabis recentibus: ſed tamen comeduntur in ſextis feriis & etiam in Vigiliis Apoſtolorum. Hoſpites autem ita ſunt Pultroni quod dicunt quod ſunt carnes: ut habeant plus pecuniam, tunc ego abivi, & cogitavi deſuper. Et per Deum Magiſter Ortuine ego ſum multum turbatus & neſcio quo debeo me regere. Si vellem libenter conſilium quærere ab uno Curtiſano, tunc ſcio quod non habent bonas conſcientias: videtur mihi quod iſtæ juvenes gallinæ in ovis ſunt carnes, quia materia eſt jam formata & figurata in membra & corpus animalis, & habet animam vitalem, aliud eſt de vermibus in caſeis & aliis quia vermes reputantur pro piſcibus ſicut ego audivi ab uno medico quia eſt valde bonus Phyſicus. Ergo rogo vos multū cordialiter quatenus velitis mihi reſpondere ad propoſitam quæſtionem. Quia ſi tenetis quod eſt peccatum mortale, tunc volo hic acquirere unam abſolutionem, antequam vado ad Almaniam, etiam debe-

debetis ſcire quod Mag.noſt. Jacobus de Hochſtraten acquiſivit mille florenos ex Banco: & credo quod lucrabit cauſam: & diabolus confundet illum Jo. Reuchl. & alios Poëtas & Juriſtas: quia volunt eſſe contra Eccleſiam Dei, id eſt, contra Theologos in quibus eſt fundata Eccleſia: ut Chriſtus dixit: Tu es Petrus & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam. Et ſic commendo vos Domino Deo. Valete. Datum in urbe Romana.

M. WILHELMUS STORCH Magiſtro Ortuino Gratio. Salutem P. D.

QUid eſt quod multum ſcribitis mihi de vobis, & tamen non repræſentatis mihi ſemel illum librum quem ſcripſiſtis contra Joh. Reuchlin. Et ſcribitis mihi quod habuiſtis bonum ingenium quando compoſuiſtis illum librum, & creditis quod talis liber erit multum notabilis, ita quod unus impreſſor voluit vobis dare xx. florenos quod mitteretis eum

eum imprimere, & ſcribitis mihi quod vultis mihi mittere copiam, quod debeo oſtendere hic Curtiſanis & Copiſtis, & vexare eos. Quia non vult credere quod in Almania ſunt etiam ita bene Poëtæ ſicut in Italia. Et eſſet bonum quod mitteretis mihi eum. Sed non facitis; & tamen ſemper ſcribitis quod vultis facere. Et ego rogo vos quod velitis mihi mittere illud dictamen ſeu librum. Quia volo hic vexare aliquos copiſtas: qui credunt quod nemo ſcit aliquid quam ipſi Etiam reprehendunt hic carmina mea quando aliqua ſcribo: dicentes quod non ſunt bene compilata. Videatis tamen ſi eſt verum, quia hic mitto vobis unum quod compoſui nuper, quando M. N. Hochſtrat advenit, & poſui ad paſquillum in honorem illius Doctoris. Quia eſt vir ſingularis & defendit fidem Catholicam contra multos hæreticos. Et eſt tale Carmen.

Carmen M. Wil. Storch Daventrienſis quod compoſuit ad Intronizationé Rev. Patris Fra. Jacobi de Hochſt. Ord. Prædi. M. noſtri & inquiſitoris Hære. pravit.

No-

Notum ſit hic omnibus: parvis nec non ſenibus.
Qualiter unus Magiſter noſter: qui eſt doctus excellenter.
Et vocatur Jacobus de Hochſtraten: quod eſt ſuum proprium nomen.
Eſt in hac Civitate: & vadit cum magna gravitate.
Sed venit ex Almaniæ partibus: ubi collegit multos caſeos. (tate.
In magna quantitate: & in una Univerſi-
Tandem fuit graduatus & in Theologia qualificatus.
Quia ibi ſubtiliter diſputavit: & multos ſyllogiſmos formavit.
In Baroco & Celarent: ita ut omnes admirarent.
Quod videntes ibi Theologi; qui ſunt in fide zeloſi.
Fecerunt eum inquiſitorem: contra hæreticam pravitatem.
Sed poſſet aliquis quærere: quid vult talis hic facere?
Advertatis diligenter: quia dico vobis libenter.

Eſt

Eſt ibidem in Almania; unus Doctor in
Juriſtria.
Qui Johannes Reuchlin vocatur: ille per
hunc Mag. noſtrum citatur.
Ad Romanam Curiam. Quia ſcripſit u-
nam materiam.
Quæ non eſt Theologicalis, ſed videtur
eſſe hæreticalis.
Quia habet multas propoſitiones in fide
ſcandalizativas.
Et debet notum eſſe vobis, quod ille liber
favet Judæis.
Et propterea eſt ſuſpectus, ergo nuper ab
illo inquiſitore perlectus.
Fuit ad ignem damnatus, & autor ad re-
vocationem vocatus.
Etiam ſciatis iſtum librum. Speculum
oculare dictum (Curiam
Sed ille M. noſt. jam venit ad Romanam
Ad perficiendum illud negotium, quia
Theologi non permiſerunt ei otium,
Donec huc veniret, & faceret quod ille
Juriſta periret.
Ergo debetis eum honorare, atque reve-
renter ſalutare.

Quando

Quando eſt vobis obvius, quia eſt valde
diſputativus.
Et quantum ad primas intentiones, paucos habet ſimiles.

Ipſi dicunt, quod non eſt rectè compoſitum ſeu comportatum in pedibus ſuis, & ego dixi: Quid ego curo pedes? ego tamen non ſum Poëta ſecularis, ſed Theologicalis, & non curo nec habeo reſpectum ad iſta puerilia, ſed tantum curo ſententias. Quapropter Domine Ortuine debetis mihi omni modo reſpondere ad hoc dictamen, & debetis literas ponere in Bancum. Etiam volo vobis nova ſcribere quod quidam homines qui vocantur Hiſpani, vadunt ad Lombardiam, & dicunt quod Imperator vult expellere regem Franciæ, quod non eſſet bonum pro M. N. de Hochſtraten, quia ipſe per regem Franciæ ſollicitat negotium ſuum apud Sanctiſſ. & Chriſtianiſſimus Rex multum petit pro eo, propter honorem Univerſitatis Parrhiſienſis, quæ ſcandalizaretur ex hoc, ſi Speculum oculare non combu-

combureretur. Sed jam nihil magis ſcio. Valete in gaudio. Datum Romæ.

M. BERNHARDUS GELFF unus ex minimis M. Ortuino Gratio Salutem.

VEnerabilis ſeu præſtans vir, quamvis non habeo notitiam veſtri quoad perſonam; tamen quoad famam novi vos. Et jam dudum eſt quod intellexi de cauſa veſtra quæ vocatur cauſa fidei contra Joh. Reuchlin, & habeo mecum totum proceſſum. Et diſputo cotidie cum Curtiſanis & Copiſtis qui defendunt Jo. Reuchlin, & quando iſte Curſor præſentium lator dixit mihi, quod vult ire ad Almaniam, & per Coloniam habet facere iter, dixi tunc: per Deum ſanctum ego volo contrahere notitiam cum M. Ort. & ſcribere ei unum dictamen, tunc ille dixit: O per Deum faciatis: ipſe multum gaudebit, & dixit mihi quando exivi Coloniam: Dicatis omnibus Theologis & Magiſtris & Artiſtis & Poëtis qui ſunt

ſunt Romæ quòd ſcribant mihi. Quia libenter habeo quod docti viri & qui ſunt bene qualificati ſcribunt mihi dictaminas, & quando ſic ſcribunt mihi, tunc ego colligo illas literas & poſtea facio unum librum ex illis, & facio eas imprimere. Reſpondi ei, bene ſcio quia vidi bene unum librum qui intitulatur; Epiſtolæ Obſcurorum virorum, & multum delectat me quando lego: quia eſt notabiliter bonus: habens in ſe de multis materiis hinc inde. Ergo Magiſt. Ort. rogo dominatio veſtra velit me habere commendatum quia ſum mirabilis fautor veſter & amo vos incredibiliter. Etiam debetis me commendare Johan. Pfefferk quondam Judæo ſed nunc feliciter in Chriſto baptizato. Liber ſuus qui intitulatur Defenſio Johan. Pfefferkorn contra famoſas: eſt mihi portatus ex Almania & legi eum per totum: & ſignavi notabilia & continuationes in margine. Et multum teneo de tali libro: Sed debetis ei dicere quod eſt unus Officialis curiæ, qui eſt ſingulariſſimus fautor Johannis Reuchlin;

Ipſe

Ipſe collegit aliquos articulos ex tali libro Johan. Pfefferkorn, & vult probare quod in talibus articulis partim eſt hæreſis, partim crimen læſæ Majeſtatis. Et dicit quod fiat inquiſitio contra Johan. Pfefferk. de hæreſi & crimine læſæ Majeſtatis. Mitto vobis hic unam ſchedulam in qua ſcribuntur illi articuli, & continentur contra ipſos Solutiones quas ego replicavi. Quia diſputavi cum illo Officiali & defendi Johan. Pfefferkorn pro poſſe meo, & ſic valete habens me pro noto & amico veſtro. Datum in Curia Roma.

Articuli extracti de libro Johan. Pfefferkorn contra Reuchlin & quosdam Reuchliniſtas, qui liber intitulatur Defenſio Joh. Pfefferk. contra famoſas. Et ſunt tales articuli à Reuchliniſtis excerpti pro hæreticis & habentibus in ſe crimen læſæ Majeſtatis, quod favente Deo non eſt, nec fuit, nec erit verum.

PRIMUS ARTICULUS.

Dicit

Dicit Reuchliniſta: quod Joh. Pfeff. in libro ſuo qui intitulatur Defenſio Jo. Pfefferkorn contra famoſas in Epiſtola ad S. D. Leonem x. Pont. Max. blaſphemat & committit Crimen læſæ Majeſtatis, appellando Papam miniſtram Domini quaſi ſit Fœmina, ſicut legimus quod ſemel una fœmina fuit Papa, ſic enim ſcripſit A. ij. col. Tuam itaq; Sanctitatem velut Domini noſtri in terris locum tenens ac miniſtram. Etiam habet in ſe hæreſin iſte Articulus, quia vult ibi Pfeff. innuere licet non expreſſe tamen implicite quod tota Eccleſia erraverit faciendo mulierem in Papam: quia ille error eſt maximus, ſed qui Eccleſiam dicit errare, de facto eſt hæreticus, ergo. Reſpondeo quod Joh. Pfferk. qui non eſt bonus Grammaticus & non intellexit Latinum: putavit quod Papa eſt generis fœminini ſicut Muſa: quia ut ipſe audivit ab aliis Nomina in a, ſunt generis fœminini exceptis excipiendis, unde aliter: *Sit tibi nomen in a, muliebre, ſed excipe plura.* Unde patet quod Joh. Pfefferk. in præſenti Tractatu ſcri-

ſcribit ſicut Theologus: ſed Theologi non curant Grammaticam quia non eſt de ſua facultate.

SECUNDUS ARTICULUS.

Reuchliniſtæ arguunt Joh. Pfefferk. in multis locis ſicut. a. i. & k. iiij. quando vult jurare quod aliquid ſit verum, dicit mediusfidius: quaſi diceret per meum Deum fidium, Nam mediusfidius interpretatur meus Deus fidius: unde manifeſtum eſt quod ipſe Joh. Pfefferkorn eſt Idololatra & non habet Chriſtum pro Deo ſuo ſed fidium qui fuit idolum apud veteres paganos. Reſpondeo quod Pfefferk. juravit ibi mediusfidius non reſpiciendo ad hunc terminum fidius, quod eſt forſitan proprium alicujus Idoli: ſed ipſe utitur illo termino in quantum eſt adverbium. Et ſic ponit Donatus qui eſt authenticus & legitur in ſcholis: & eſt dicere mediusfidius, id eſt, certe, vel ſerioſe, vel dic ut prius quod Johan. Pfefferkorn non curat Grammaticam: vel

dic, quod mediusfidius idem quod per meam fidem: & ſic audivi ab uno Poëta.

TERTIUS ARTICULUS.

Dicit Reuchliniſta. Quisquis dicit ſe ſuſtentare Eccleſiam eſt hæreticus, ſed Joh. Pfeff. dicit ſe ſuſtentare Eccleſiam, ergo eſt hæreticus. Majorem probo quia qui dicit ſe ſuſtentare Eccleſiam, præſumit quod tota Eccleſia eſt in errore, & niſi ipſe ſuſtentaret eam caderet & deſtrueretur. Etiam talis videretur eſſe Antipapa id eſt volens eſſe Papa contra illum Papam quem elegit communis Eccleſia. Quia ſuſtentare Eccleſiam eſt officium Papæ, ſed Pfeff. arrogat ſibi hoc officium, ergo eſt Antipapa & hæreticus iñuens Papam errare & non eſſe bonum Paſtorem. Minor patet ex verbis Joh. Pfefferk. qui ſcribit in eodem libro ſe eſſe humile Eccleſiæ membrum. Sed humile membrum in corpore eſt pes, quia pedes ſtant humi, id eſt in terra: Pedes autem ſuſtentant corpus, & amotis pedibus cadit corpus. Ergo

Ergo Pfeff. præſumit quod Eccleſia ſtat in ſe: & ipſe ſuſtentat Eccleſiam. Reſpondeo quod Pfeff. non ſumit terminos ſic ſtricte: & prout in ſua prima impoſitione ſignificat. Sed dicit ſe membrum id eſt partem Eccleſiæ, ſicut omnis homo Chriſtianus dicitur eſſe pars Eccleſiæ vel etiã membrum largo modo utendo terminis, & ſumitur ibi humilis pro devoto & ſimplici: ſicut etiam in Epiſtola ad Papam idem Joh. Pfeff. dicit: Quanquam minimè dignus ſum ut vel ad ſacratiſs. pedes tuos &c. Ergo non debet intelligi quod Pfefferkorn loquitur contra Papam.

QUARTUS ARTICULUS.

Dicit Reuchliniſta: Pfefferkorn tenet quod fides Chriſtiana eſt falſa: & hoc ſuiſmet verbis affirmat: Sic etiam ſcribit ſe dixiſſe ad Moguntinenſem Epiſcopum in libro præfato D. I. Si fides Chriſtiana eſt vera, Reuchlin nullam perfidiam mihi facturus eſt. Sed poſtea plusquam in ducentis locis & etiam

in aliis ſuis libris prius ſcriptis vocat Johannem Reuchlin perfidum. Ergo manifeſtiſſime dat intelligere quod non credat fidem Chriſtianam eſſe veram. Reſpondeo: quod illa verba ſunt limitanda. Quia quando dixit Pfefferkorn: Si fides Chriſtiana eſt vera: ſubintelligendum eſt: & Reuchl. eſt verus Chriſtianus: quia ſi Reuchl. fuiſſet verus Chriſtianus, nunquam feciſſet tantam perfidiam: vel dico & melius. Quia Joh. Pfefferkorn protunc ita ſenſit Quia omnes ſumus homines & humanum eſt errare; ſed tunc ſtatim fecit, ab Epiſcopo caſtigatus, & patienter tulit illam correctionem faciens pœnitentiam. Quia ſcribit quomodo Epiſcopus dedit ei alapam quando dixit illa verba: & ſic habuit illam correctionem pro peccato ſuo.

QUINTUS ARTICULUS.

Dicit Reuchliniſta, Pfefferkorn facit ſe majorem Chriſto: quia in hoc libro ſic dicit: F. i. Sic me tradidit Reuchlin, ſicut

Judas

Judas Chriſtum:& multo pejus,quaſi diceret: pejus eſt quod Pfefferk. traditus eſt quam quod Chriſtus. Vel magis merito Chriſtus eſt traditus quam Pfefferkorn. Vel Chriſtus dignior fuit paſſione quam Pfeff. ſed talia dicere ita aperte eſt hæreticum, quod aliquis poſſet tangere cum digitis ſuis. Reſpondeo: quod quando Pfefferk. ibi dicit: quod ſit pejus traditus quam Chriſtus vult intelligere: quod Reuchlin tradidit eum Cæſari: Sed Chriſtus tamen fuit traditus ſcribis & ſacerdotibus qui ſunt minores quam Cæſar. Et ſic videtur eſſe pejus, id eſt, terribilius quod aliquis traditur Cæſari quam ſacerdotibus, & ſcribis qui non habent ita magnam poteſtatem.

SEXTUS ARTICULUS.

Dicit Reuchliniſta,Pfefferk.committit iterum crimen læſæ majeſtatis: & hoc multipliciter. Dicit enim O.i.omnes amicos & fautores Joh. Reuchlin, principes &alios doctos&indoctos peccare in hoc

quod Johanni Reuchlin favent: ſed tales ſunt in Germania bene x. Principes & Dominus Imperator met, & multi Cardinales & Epiſcopi Romæ, & ipſe ſanctiſſimus Dominus Papa Leo: qui nuper quando legit Epiſtolam Johannis Reuchlin multum laudavit talem virum. Et dixit quod vult eum defendere contra omnes fratres, & talia dixerunt etiam Reverendiſſimi Cardinales ſancti Marci & ſancti Georgii & S. Chriſogoni & alii plures. Reſpondeo quod Pfeffer. fecit hoc amore veritatis quæ eſt major quam Papa & Imperator & omnes Cardinales & Epiſcopi & Principes. Et ergo in proteſtatione ſua finali. O. iiij. ſic excuſat ſe. Meipſum duce veritate & ſine alicujus defenſione ſua defendi. Nam Hieremiæ vaticinio Maledictus qui prohibet gladium ſuum à ſanguine, & melius eſt incidere in manus hominum quam in manus omnipotentis Dei. Et ergo putat quod melius eſt offendere Papam & Imperatorem, quam veritatem, id eſt Deum. Quia Deus eſt veritas.

SEPTI-

SEPTIMUS ARTICULUS.

Dixit Reuchliniſta, Pfefferkorn in eodem libro uno eodemque loco committit hæreſin & crimen læſæ Majeſtatis. Quia dicit O. i. colum. ij. Non pugnatur hic gladio, non virib⁹, non haſta progreditur in campum (quod ſuperbiæ crimen eſt) cum rege miles: ibi enim dicit: quod bellare & ire in campum ſuperbiæ, crimen eſt: ſed hoc faciunt Papa & Imperator: & ſemper fecerunt & etiam multi qui ſunt in Catalago Sanctorum. Si ergo ire in campum eſſet crimen ſuperbiæ, tunc illi Sancti & Imperator modernus & etiam Papa eſſent in peccato mortali, & per conſequens erraret Eccleſia quæ habet pro Sanctis. Ergo Pfeff. directe eſt contra jus Canonicum & Civile: contra Imperatorem & Papam, contra Eccleſiam & imperium. Reſpondeo: quod hæc verba ſunt limitanda, quorum talis erit intellectus, quod bellantes cum armis & vadentes in campum committunt crimen ſuperbiæ, in quantum ſine juſta

cauſa aliis faciunt injuriam. Sed quando Imperator & Papa gerunt bellum, tunc præſumitur quod faciunt pro defenſione Eccleſiæ & imperii: & ſic Pfefferkorn non reprehendit eos.

OCTAVUS ARTICULUS.

Dicit Reuchliniſta: Pfefferkorn arguit Imperatorem quod mentitur, quia ſic ſcribit O.ij. Col. prima contra Reuchlin. Ego contradico eum eſſe proditorem Dei & hominum & Cæſareæ majeſtatis perfidum conſultorem. In his aperte tenet oppoſitum Imperatori & vocat eum mendacem; Quia Dominus Imperator in Epiſtola ſua ad Papam: & etiam in multis mandatis & commiſſionibus hinc inde vocat Johan. Reuchlin ſuum fidelem conſiliarium & conſultorem. Quomodo ergo poſſet majorem blaſphemiam facere: quam vocare eum mendacem? Unde irremiſſibiliter meruit pœnam læſæ Majeſtatis. Reſpondeo: quod iſte textus diſtinguendus eſt & punctandus,

dus, ita ut poſt hoc verbum majeſtatis ponantur duo puncta. Quia Reuchlin forte eſt fidelis conſultor Imperatoris in ſuis rebus: ſed non fuit fidelis Joh Pfefferkorn, ut ipſe probat multis argumentis. Et ergo nemo debet putare, quod Johannes Pfefferkorn loquitur contra Imperatorem: quia ipſe eſt bonus imperialis, ut apparet in ſuis libris hinc inde Teutonicis & Latinis.

NONUS ARTICULUS.

Dicit Reuchliniſta. Quod omnium maximum & grandiſſimum & horribiliſſimum & diaboliciſſimum & infernaliſſimum eſt: Johannes Pfefferkorn reprehendit Papam & curiam: attribuendo eis crimen falſi. Sic enim ſcribit. l. iiij. Cæterum omnia hæc, id eſt ipſius ex urbe Roma commiſſionem: nimis juſte imò injuſtiſſimè acquiſitam hæreticæ pravitatis M giſter non curavit &c. Sed Papa dedit illam commiſſionem: ergo Papam vituperat Joh. Pfeff. rkorn: quod

non bene adminiſtrat juſtitiam: quod eſt ita hæreticum ut mereatur tres ignes. Reſpondeo. Pfeffeikorn non dicit ibi: quod Papa vel Curia Romana injuſte dedit illam commiſſionem: ſed vult intelligere quod Reuchlin injuſte acquiſivit eam. Et ergo Johannes Reuchlin appellat injuſtum & non Papam.

DECIMUS ARTICULUS.

Dicit Reuchliniſta. Pfeffeikorn iterum committit crimen læſæ majeſtatis: quia manifeſte mentitur de Imperatore & Epiſcopo Colonienſi. Quia dicit quod quidam inquiſitor hæreticæ pravitatis ex commiſſione Cæſar. majeſtatis cum appoſitione manus Epiſcopi Colonienſis combuſſit Speculum Oculare Coloniæ. Quod eſt falſiſſimum: Quia neque Cæſarea majeſtas commiſit hoc, neque Epiſcopus unquam appoſuit manum: quia ſi Imperator commiſiſſet hoc, non jam laboraret pro Reuchlin ſcribendo ad Papam: quod debet ſibi Conſiliarium defen-

ſenſum habere contra inſidos & captioſos Theologos. Ergo Pfefferkorn manifeſte eſt falſarius: quia falſificat vel mentitur commiſſiones imperiales Reſpondeo: quod de Epiſcopo Colonienſi non curatur, quia eſt mortuus. Sed de Imperatore Johannes Pfefferkorn loquitur intentionaliter, & implicite, quantum ad primam Imperatoris mentem. Quia primo quando Johan. Pfefferkorn incepit iſtud laudabile negotium in cauſa fidei ut faceret comburere libros Judæorum: Tunc Imperator fuit intentionatus, ut videbatur: quod vellet comburere omnes libros qui ſunt contra fidem Chriſtianam. Sed liber Joh. Reuchlin eſt talis. Ergo Imperatori videbatur, quod vellent etiam eum committere ad comburendum. Igitur Pfefferkorn ſcribit: quod Imperator commiſit videlicet implicite non expreſſe. Et ipſe putat quòd ſatis fuit: quod Imperator commiſit ei ſemel de libris Judæorum, ſub quibus reprehenduntur etiam libri hæreticales:

Quia audivi ego: quod ſi Imperator manſiſſet in illo laudabili propoſito, tunc Theologi voluerunt omnes librarios per totam Almaniam viſitare: & omnes malos libros comburere: præſertim libros iſtorum novorum Theologorum qui non habent fundamentum ſuum ex Doctore ſancto: ex Doctore ſubtili: & ex Doctore Seraphico: & Alberto Magno. Quod fuiſſet utiq; laudabile & valde proficuũ: & credo quod adhuc erit quod tribuat Omnipotens qui regnat per omnia & ſuper omnia & omni tempore, Amen.

ECKBERTUS UNGENANT. M. Ort. Gratio Salutem.

VEnerabilis Domine & amice ſingulariſſime. Diu eſt quod non habui nuncios ut poſſem dirigere litteras ad Dominationẽ veſtram: alias diu ſcripſiſſem vobis. Parcatis ergo mihi: quia libenter ſcripſiſſem vobis, ſi habuiſſem nuncium. Sed ſicut ſcripſiſtis mihi quod Magiſter noſter Valentinus de Gelterſheim dixit

vo-

vobis: quod debetis mihi ſcribere: quod adhuc duos florenos debeo ei pro lectionibus quando ſteti in burſa ſua: Sciatis quod nihil volo ei dare. Quia ipſe etiam promiſit mihi multa: & dixit quod vellet mihi dare bonas propinas: quod irem omni die bis vel ter ad Rhenum, videndo quando naves veniant ex partibus inferioribus vel ſuperioribus: Et quando beani ſunt intus: tunc deberem eis ſuadere quod viſitarent in burſa ſua. Et per Deum ego bene portavi ei viginti beanos & perdidi multum tempus, currendo hinc inde, & fuiſſet melius ſtudere illo tempore: Sed ipſe nunquam dedit mihi aliquid. Etiam dedit nobis mala burſalia: & macras carnes: & acerbum potum. Et poteſtis ei bene dicere quod debet iſta recordare. Sed vos valete in charitate. Datum Lo.

BALTHASAR SCHLAUG BACcalarius Theologiæ formatus M. Ort. Gratio Salut.

GRatiarum actiones vobis immenſas: infinitas: inenarrabiles: innumerabiles: incomparabiles: ineffabiles: quod miſiſti mihi librum Doct. Johan. Pfefferkorn qui intitulatur Defenſio Johannis Pfefferkorn contra famoſas. Ego fui ita lætus quando accepi illum librum quod ſaltavi præ gaudio: Et certiſſime credo: quod Joh. Pfefferkorn eſt ille de quo prophetizatur Ezechielis ix. ſic: Et vocavit virum qui indutus erat lineis & atramentarium ſcriptoris habebat in lumbis ſuis. Quia Johan. Pfefferkorn ſemper habet atramentarium ſecum & ſcribit in Prædicationibus vel conventiculis Auctoritates & notabilia: unde poſtea cõponit talia. Vos exhilaratis me valde quando mittitis mihi libros ſuos: quia ſunt ita artificialiter compoſiti quod miror. Ego etiam Wiennæ multum glorior quod ſum notus ſibi, & quando nomino eum, dico, Johan. Pfefferkorn, amicus meus. Sed in illo libro intellexi: quod Theologi ſunt diſcordes ſuper ſpeculum oculare: quia aliqui damnant

eum

eum ad ignem: ſicut Parrhiſien. & Colonien. Aliqui vero ad ſuſpenſionem: ſicut M. Noſt. Petrus Meyer qui quando vidit Speculũ Oculare, clamavit voce magna, Ad patibulum, ad patibulum cum tali libro. Vos deberetis eſſe concordes, tunc poſſetis habere victoriam contra illum hæreticum. Ego fui multum perterritus quando legi iſta, & dixi Nunc diabolus tenebit candelam, ſi Theologi volunt eſſe diſcordes. Sed ſpero quod eritis iterum concordes. Sed mihi videtur quod Magiſter noſter Petrus non eſt Juſtus ipſe & ſui Cohærentes, qui tenent quod Speculum Oculare debet ſuſpendi ad patibulum. Quia eſt illeliter hæreticus, & hæretici merentur pœnam ignis. Quia hæretici comburuntur, ſed fures ſuſpenduntur. Quamvis illi fortaſſe dicunt quod Speculum ocular. etiam commiſit furtum. Quia Johannes Pfefferkorn dicit quod in hoc libro Johannes Reuchlin furavit ei honorem ſuum quem non daret pro viginti florenis: quia duo Judæi qui ſimiliter furaverant ei honorem

ſuum

ſuum dederunt & triginta florenos pro eo. Sit a. vel b. ego vellē quod eſſetis concordes. Non habem⁹ hic nova: niſi quod ille Poëta Joachimus Vadianus qui eſt unus ex Reuchliniſtis & factus Rector Univerſitatis: percutiat Deus omnem ſocietatem Poëtarum & Juriſtarum & non derelinquat unum ex eis mingentem ad parietem. Ego cogitavi quod volo recedere, quid deberem in illa Univerſitate facere, ubi Poëta eſt Rector? & ſunt hic ita multi Reuchliniſtæ ſicut in nulla alia Univerſitate, ſcilicet Joach. Vadianus Rector, & Georgius Collimitius Tanſteter pro nunc Medicus, olim Mathematicus, & Cuſpinianus qui eſt ſervitor & conſiliarius Cæſaris: Et quidam qui vocatur Thomas Reſch, & Simon Leſſius qui eſt compatriota Joh. Reu. & alii multi, ſed Mag. noſt. Heckman eſt de via noſtra: & dixit quod tenebit cum Theologia uſq; ad finem vitæ ſuæ, ipſe etiam multum ſalutat vos & Johannem P. Vale. Datum in Vienna. Iterum valete tamdiu, donec Pfefferkorn manet Chriſtianus.

AL-

ALBERTUS STRUNCK MAGIſtro Ort. Gratio Daven.

REverentialem obedientiam loco ſalutis Vener. Domine Magiſter. Rogo vos cordialiter quatenus velitis mihi indulgere, quod non ſcribo vobis ſæpe: quia eſt per Deum ita magnus calor in Roma: quod unus non poteſt ire in plateis vel ſedere in domo: Et non poſſum ſcribere aliquid vel componere præ calore. Sed vos ſcitis quod eſt magnus labor facere dictaminas, & dixiſtis mihi in Colonia, quod in ſeptem diebus vix facitis unum bonum dictamen. Et allegaſtis mihi Horatium dicens: quod talis Poëta docet: quod novem annos debemus conſumere faciendo unum bonum dictamen. Et credo quod ſic eſt faciendum, quia oportet eſſe cautum & videre quod eſt bona congruitas. Et aliquando non eſt ſatis: quod eſt bona congruitas: quia requiritur etiam Ornatus ſecundum viginti præcepta Elegantiarum & modũ Epiſto-

Epiſtolandi Pontii vel Pauli Niavis qui fuit Magiſter Lipſenſis. Etiam iſti Poëtæ ſunt nunc valde reprehenſivi: & quando aliquis ſcribit aliquid, tunc dicunt: Ecce ibi & ibi non bona Latinizatio: veniunt huc cum ſuis novis terminis: & confundunt antiquam Grammaticam. Ego non poſſum ſcribere in iſtis caloribus. Ergo habeatis me excuſatum. Et valete. Datum Romæ.

MAGISTER HENRICUS CRIbelinioniatius Magiſtro Ortuino Salutem.

VEnerabilis Magiſter primum & ante omnia ſciatis: quod perdidi duas ſententias: & ſi perdo tertiam, tunc diabolus erit abbas. Et timeo valde quia auditor dixit mihi. Per Deum: ſi eſſem ſicut vos, ego non vellem appellare, quia non habetis Jus: ergo non ſcio quid debeo facere. Ego credo quod Theologi hoc anno non debent fortunam habere. Quia etiam eximius vir Dominus Magiſt. noſter

ſter Petrus Meyer ſatis male ſtat in cauſa ſua contra Canonicos Franckfordienſes: quod vexant illum bonum & devotum patrem. Sed credo quod iſt: Canonici faciunt hoc propter Johan. Reuchlin quem diligunt propter ſuam Poëtriam. Et propterea volentes ei placere tribulant illum bonum Paſtorem: quia ipſe mirabiliter inimicatur Joh. Reuchlin, & merito, quia ſtat pro facultate ſua. Quia Joh. Reuchlin eſt inimicus Theologorum: ſed Mag. noſt. Petrus eſt Theologus: ergo. Et eſt bene licitium: quod unus defendit facultatem ſuam: Etiam D. Jacobus de Hochſtraten Magiſter noſter & hæret. pravit. Inquiſitor non habet bonam fortunam in cauſa fidei: Quia iſti Curtiſani nunc omnes volunt eſſe Poëtæ, & ſic parvipendunt Theologos & ſunt contra eos. Sed tamen ſpero quod parum lucrabunt: quia Dominus reſpiciet famulos ſuos & liberabit eos. Ego audivi nuper quod Imperator ſcripſit unam literam ad Papam pro Johan. Reuchlin, & ſcripſit ita: quod ſi Sanctiſſimitas

mitas ſua non vult finem facere in iſto negotio & dare ſententiam: tunc ipſemet vult videre, quomodo poteſt defendere ſuum conſiliarium. Sed quid eſt? Si Papa eſt pro Theologis tunc non timeo: etiam audivi ab uno notabili viro qui eſt Officialis Curiæ qui dixit: Quid nobis hic cũ literis? Si Reuchlin habet pecuniam, mittat huc. Quia in Curia oportet habere pecunias: alias nihil poteſt expedire. Et alius occulte dixit mihi quod Mag. noſt. Jacobus iterum dedit certas propinas quibusdam referendariis. Et ſic quando jam vadunt ante eum, tunc faciunt ei majorem reverentiam & loquuntur amicabiliter cum eo. Ergo nunc ſemper meliorem ſpem habemus. Si perdo illud beneficium, tunc adhuc volo contendere pro illa vicaria in Nuſſia ſicut ſcitis. Quia Procurator meus informavit me quod habeo bonum Jus. Sed jam recordor quod nuper venit un⁹ huc qui dixit: quod Univerſitas Erfordienſis vult revocare ſententiam ſuam ſeu determinationem contra Joh. Reuchl. Et ſi facit, tunc volo dice-

dicere quod omnes Theologi qui ſunt ibi, ſunt perfidi & mendaces: & volo ſemper de eis dicere hoc ſcandalum: quod non manent cum facultate ſua & defendunt zeloſiſſimum virum Dominum Jacobum de Hochſtraten qui eſt lux Theologorum: & lucet ſicut ſtella per ſuas doctrinas & argumentationes pro fide Catholica. Et credo quod ſi Hæretici vel Turci venirent, ipſe diſputaret contra eos & confunderet eos cum ſubtilitate ſua: & converteret eos ad fidem Chriſtianam. Quia ille Theologus non habet æqualem Et nuper diſputavit hic in ſapientia valde doctrinaliter, Tunc dixit quidam Italus: Ego non credidi prius, quod Almania habet tales Theologos. Sed quidam alius dixit quod non eſt bene profundatus in textibus Bibliæ: & non bene ſcit intelligere Hieronymum & Auguſtinum Reſpondi: O bone Deus quid dicitis, ille Doctor præſupponit talia & jam ipſe habet curare alia, & bene majores ſubtilitates, Deus det quod recte eat, tunc volumus triumphare; & poſtea ex tota Almania pel-

pellere illam Poëtriam. Et volumus facere quod iſti Juriſtæ non audent dicere unum verbum quando ſunt cum Theologis. Quia timebunt, ne mittant ſuper eos Inquiſitorem & comburant eos pro hæreticis. Sicut nunc ſpero quod fiet Joh. Reuchl. adjuvante Deo: cujus nos ſumus judices. Quia ſicut milites ſeculares defendunt Juſtitiam in terris. Ita nos defendimus Eccleſiam per diſputationes & Prædicationes. Sed parcatis mihi de longiloquio. Et valete. Datum Rom. Curiæ.

PETRUS LAPP. SACRÆ PAGInæ Licentiatus M. Ort. Gratio. Salutem.

SEcundum quod ſemel ſcripſiſtis mihi vir venerabilis quod habetis valde magnum miraculum abinde quod pro nunc ſunt ita multi excellentes Doctores in Colonia: & etiam alii non adhuc promoti ſed propediem M.N. & multi egregiiſſimi Theologi: & nominaſtis mihi M. N. Jacobum de Hochſtraten M. N.

Ar-

Arnoldum de Tungaris & M. N. Remigium: & Magiſt: noſtr. Valentinum de Geltersheim: & Magiſt. noſtr. Petrum, qui tempore meo regebat in burſa Kuck: & D. Rutgerum Licentia. & multos alios qui actu ſunt Coloniæ: & etiam Jo. Pfeff. qui quamvis eſt laicus & indoctus in artibus liberalibus: & nunquam viſitavit ſcholas Chriſtianorum, & non didicit Grammaticam aut Logicam; tamen ut ſcribitis, habet profundum intellectum & cor illuminatum. Etiam Apoſtoli non fuerunt docti: tamen ſciverunt omnia. Et ſic putatis, quod Spirit⁹ Sanctus poteſt prædicto Joh. Pfefferkorn infundere omnem ſcientiam Sanctorum: ſicut dicit Scriptura. Etiam nominaſtis mihi in Moguntia duos Mag. noſt. D. Bartholomæum Zehener Prædicatorem in Summo: & D. Pet. Bertram Plebanum. Et in Franckfordia Dominum Pet. Meyer, qui eſt mirabilis in ſermonibus ſuis: Et quando vult ipſe, facit homines ridere: & quando vult, facit eos flere: & facit mirabilia prædicando. Secundum hoc vel-

vellem quod faceretis omnes ad unum & expelleretis iſtos Juriſtas & Poëtas ſeculares: vel imponatis eis ſilentium quod non auderent ita ſcribere libros, Et quando vellent aliquid compilare: tunc deberent prius oſtendere Magiſtris noſtris ad videndum ſi debet imprimi. Et ſi non placet Magiſtris noſtris, non debet imprimi vel debet comburi. Etiam deberent Magiſtri noſtri facere mandatum quod nullus Juriſta vel Poëta aliquid ſcriberet in Theologia: & ne introducerent illam novam Latinitatem in ſacroſanctam Theologiam, ſicut fecerunt Joh. Reuch. & quidam ut audio, qui appellatur Proverbia Eraſmi, quia non ſunt fundamentales in ea: & poſſibile eſt quod nunquam diſputaverunt publice vel tenuerunt concluſiones ſicut eſt mos. Ipſi volunt mittere falcem in meſſem alterius, quod Theologi non debent pati. Ergo rogo vos quod velitis rogare illos de quibus ſcribitis quod diſponant diſputare contra illos novos Latinizatores & ſcommatizare eos bene, Et ſi dicunt quod ſciant lit-

litteras Græcas & Hæbraicas, habetis reſpondere quod tales litteræ non curantur à Theologis. Quia ſacra Scriptura ſufficienter eſt translata & non indigem⁹ aliis translationibus. Et potius non debemus diſcere tales litteras propter deſpectum Judæorum & Græcorum. Quia Judæi videntes quod diſcimus ſuas litteras dicunt: Ecce Chriſtiani diſcunt noſtras ſcientias, & ſine illis non poſſunt fidem ſuam defendere: & fit magna verecundia Chriſtianis: & Judæi fortificant ſe in ſua fide. Sed Græci receſſerunt ab Eccleſia: igitur etiam debent haberi pro inimicis, & eorum ſcientiæ non debent practicari à Chriſtianis. Talia vellem libenter quod faceretis, & poſtea ſcriberetis mihi quod fieret. Valete. Datum in Halberſtatt.

M. JOHANNES SCHNERCKIUS Mag. Ort. Gratio.

SAlutem ſimpliciter annunciatam & non per pompoſum ornatum verborum

rum ſicut conſueverunt Poëtales Magiſtri, non ambulantes in via ſimplici cum Theologis.

Sed ſalutem in Chriſto: qui liberet nos in die iſto,

Ab omni tribulatione. Nec non à Johanne Capnione.

Qui eſt Juriſta ſecularis: ſed in Theologia vix ſcholaris.

Et ſi deberet diſputare: cum Theologis ſe exercitare.

Ita quod aliquid ſolveret: per Deum ipſe perderet.

In ſacra Scriptura: quia ibi eſt magna cura.

Quia poſſet aliquis bene ſtare: vel unum alium vexare.

Ita quod eum concludat: & concludendo bene confundat.

Sicut nuper Hochſtratus: qui eſt ad ſalutem Eccleſiæ natus.

Ut expellant iſtos ſocios: Poëtas & hiſtoricos.

Qui tenent malas opiniones: & non valent diſputationes,

Sancte

Sancte Deus, ego non habui voluntatem ſcribere vobis metra: & tamen ſcribo: Sed factum eſt ex improviſo. Etiam illa metra non ſunt de Poëtria ſeculari & nova: ſed de illa antiqua quam etiam admittunt Magiſtri noſtri in Parrhiſia & Colonia & alibi. Et tempore meo quãdo ſteti Parrhiſiis: dicebatur quod unus antiquus Magiſter qui habitavit in Collegio Montis, componeret totam Bibliam metrice, ſcilicet cum iſtis metris. Debetis autem ſcire novitates quæ ſunt bene pro vobis: videlicet, quod Reuch non poteſt amplius ita multum ſtudere ſicut prius, quia oculi volunt ei decreſcere: ſicut dicit Scriptura in Geneſi. Et caligaverunt oculi ejus nec videre poterat. Quia nuper venit unus Bacularius de Stutgardia qui fuit ibi in domo ejus: & ego feci quaſi non ſcirem de inimicitia veſtra quam habetis invicem: dixi ad eum. Bone Domine Bacularie, non habeatis mihi pro malo quod interrogo vos: Et cum ſupportatione primo libenter vellem ſcire, an

Reuchlin eſt adhuc ſanus? Reſpondit: quod ita, ſed tamen quod non poteſt bene videre ſine brillo. Tunc dixi: Ergo pro ſecundo dicatis mihi quomodo tamen habet ſe quoad cauſam fidei? Ego audivi quod habet certas lites cum certis Theologis: ſed credo quod faciunt ei injuriam (ſed dixi ironice) quomodo ergo habet ſe? Ego credo quod ſemper componat aliquid contra Theologos. Reſpondit ille. Neſcio, ſed tamen volo dicere vobis, quid ego vidi ab eo quando veni in domum ejus, dixit mihi: Beneveneritis Domine Bacularie: ſedeatis. Et ipſe habuit brillum in naſo & librum ante ſe, quit fuit ſcriptus mirifice, ita quod ſtatim vidi quod non erat Almanice neque Bohemice ſcriptus: neq; etiam Latine. Et dixi ei: Egregie Domine Doctor quomodo vocatur talis liber? Reſpondit quod vocatur Plutarchus in Græco: & tractat de Philoſophia. Tunc dixi, legatis in nomine Domini: Et ſic credo quod ſcit artes mirabiles. Tunc vidi jacere unum parvum librum noviter impreſſum ſub

ſcamno:

ſcamno: & dixi ei: Egregie Domine Doctor. Quid jacet hic? Reſpondit: Eſt unus liber ſcandalizativus quem nuper quidam amicus meus miſit mihi ex Colonia: & eſt ſcriptus contra me, & Theologi Colonienſes compoſuerunt eum, dicentes nunc quod Johan. Pfeff. fecit talem librum. Tunc dixi: Quid facitis ergo deſuper? Non vultis vindicare vos? Reſpondit nullo modo ſed ſum ſatis vindicatus Ego nunc non curo amplius iſtam ſtultitiam, ſed vix habeo ſatis oculos ad ſtudendum ea quæ ſunt mihi utilia: Fuit autem talis intitulatus: Defenſio Johan. Pfefferkorn contra famoſas. Aliud non ſcio de Doctore Reuchlin. Talia dixit prædictus Baccalarius. Ergo Domine Ortuine habeatis bonam confidentiam; Quia ſi ille habet malos oculos quod non poteſt amplius legere aut ſcribere: ſuum damnum. Vos autem non debetis quieſcere, ſed debetis recenter ſcribere contra eum. Valete. Datum Ulmæ.

MAG. WILHELMUS LAMP, M. Ort. Gratio Salutem.

EXimie, & promotoriali reverentia celeberrime vir. Vos ſcripſiſtis mihi qualiter littera mea quam compoſui vobis de ambulatione mea ad Curiam, fuit vobis præſentata. Et ſcribitis quod poteſtis exinde notare quod diligo vos valde. Et bene ſcribitis talia: etenim vera. Quia vos eſtis mihi in corde, & ego amo vos cordialiter. Sed etiam ſcribitis mihi quod debeo vobis intimare ſeu declarare quomodo tranſit mihi pro nunc. Sciatis quod ſnm apud unum Notarium Rotæ, & habeo parare menſam & ire ad forum pro comparando herbas & fabas & panes & carnes & talia, & facere domum in ordine, quando Dominus venit ex audientia & commenſales ſui quod omnia ſunt parata. Et cum hoc etiam ſtudeo. Et Dominus meus nuper dixit mihi, quod per Deum quando ſto unum annum vel duos ſecum, ipſe vult mihi juvare

vare ad unum beneficium, ſicut prius
javit multis. Et eſt bene credendum,
quia amat me multum. Et præcipue nuper quando vidit quod ſum Poëta, tunc
dixit quod vult me ſemper amantius habere. Et factum eſt ita. Eſt unus excommenſalibus qui eſt Poëta in iſta Poetria
nova: & ſemper in menſa loquitur de
Poeſi, & multum reprehendit illos antiquos patres & Grammaticos Alexandrum Græciſtam, Verba deponentialia,
Remigium & alios. Et nuper dixit quod
aliquis volens diſcere bona carmina facere debet ſcire Diomedem, & dixit multa de tali Diomede. Reſpondi: ego miror
quomodo tamen veniſtis ſuper illos novos Grammaticos, & tamen habetis omnia metrice in tertia parte Alexandri de
pedibus & quantitatibus ſyllabarum, &
artem ſcandendi, & cætera. Et cum
hoc iſte Diomedes non fuit bonus Chriſtianus. Quia legi ſemel, qualiter ipſe
habuit equos qui comederunt homines, & ipſe dedit eis comedere homines,
Tunc ille Curtiſanus multum riſit &

ſubſannavit me: Et poſtea dixit, quid debeo ei dicere: quomodo Abacuck habet primam ſyllabam? Reſpondi, ego diſtinguo. Quia prout eſt proprium habet primam indifferentem ſecundum Alex ad placitum poni propriorum multa notavi. Sed prout quæritur quantam habet primam naturaliter reſpiciendo ad naturas appellativorum, tunc habet primam brevem ſecundum Alexan. dicentem quod a ante b in primis ſyllabis exceptis excipiendis eſt brevis. Tunc ille adhuc magis deriſit me & dixit. Vade tu Colo. Copula iſta cum tuo. Alexan qui fuit aſinus Parrhiſienſis ſicut adhuc ſunt plures. Et ſic multum ſcandalizans illum bonum Alexan. abivit. Et dixi ego. Cras videbitis, & de mane portavi unum carmen quod compilavi per noctem in laudem Alexand. & mitto vobis exemplum. Et quando Dominus meus vidit illud carmen tunc laudavit me & dixit: Iſte ſocius eſt pro me: Et dixit O Wilhelme, ſcis ita compilare metra? ego ignoravi. Et propterea plus volo te diligere inpoſterum, & ſic

& ſic ſpero quod volo bene ſtare, & quando vult Dominus Deus quod acquiro aliquid, tunc iterum volo me conferre ad patres fiendo presbyter. Valete igitur. Datum Romanæ Curiæ.

Metrum Epigrammatícum confectionatum per Wilhelmum Lamp. M. ſeptem artium liberalium Col. In laudem Alex. Galli.

Qui vult diſcere Grammaticam, legat
prius Alexandri materiam.
Quæ eſt diviſa in quatuor partes. Docens multas bonas artes.
Præbens Lac & Mel pueris. Sicut docet
gloſſa notabilis.
In Colonia facta. Præcipue quoad metra.
Collige partem tertiam. Ipſa tollet tibi
omnem inertiam.
Sicut fecit mihi. Qui multum ex hac didici.

JOHANNES ARNOLDI M. ORtuino Gratio Salutem dicit plurimam.

CRediderim utique quod audiveritis vel fuerit vobis pluſcule dictum qualiter ex quadam affectione animali bona contulerim me nuperrime viatica ambulatione ad urbanam Romæ Curiam, cauſa lucruli ad conſarcinandum unũ beneficiolum ſeu præbendiolam vel parochiam aliquam miſſam, unde poterit mihi ex nunc uſque ad finem vitæ meæ ſufficere ac ſuppetere victus & amictus, ſi divina voluerit Dei gratia Quam ob rem me Hercule vel mediusfidius debueritis mihi non rariuſcule unam literulam amicioſe conflatam ſeu compilat.m aſcribere, & in ea effectionaliter ſignificare quomodo ſteteritis in omni qualitate corporali ſeu animali, & quomodo fueritis fortunatus fataliter ex prædeſtinatione divina, quæ fuit ante ſecula ſicut dixerit Lactantius quem nuperrime audiverim ſtudio intentionali, quando lectus fuerit formaliter hic in ſapientia, præterea enimvero venerit unus ſociolus ex Colonia & gelidis Almaniæ partibus, apportans Epiſtolia miſſiva hin cinde ſibi adſtipu-

pulata, quod quo videlicet intellexerim qualiter vos feciſtis imprimere arte caracterali unum librulum, qui intelligitur eſſe vel fuiſſe intitulatus ſeu prænominatus Epiſtolæ Obſcurorum virorum ad Magiſtrum Ortuinum Gratium in quo utique codiculo ſeu libello ſicut talis dederit mihi intelligendum, continentur omnes literulæ ad veſtram dignitatem hinc inde deſtinatæ charitative & fraternaliter, à veſtris amicis & notis, etiam poſuerits meum epiſtolium intus & valde miratorie ſtupefactus fuerim, quod dignanimi me tantiſper honore ſeſquipedali, & facitis mihi æternalem famam. Quapropter habueritis ſcire, quatenus voluerim vobis gratiam referre in quantum potero, etiam ſciveritis qualiter ſtuduero hic per totum in Poeſeos artificiolo, & ergo fuerim aliter ſtylat⁹ quam pri⁹. Valete ſeſquipedaliter. Datum Romæ.

FRATER GREGORIUS BLECK Magiſtro Ortuino Gratio.

HUmilem orationem meam cum ea qua decet ſubjectione Domine M. Quia vos miſiſtis mihi huc librum Joh. Pfeffe korn qui eſt prætitulatus defenſio Joh. Pfefferkorn contra famoſas, quem utique petiviſtis: oſtendi omnibus Magiſtris noſtris per totam Parrhiſiam, & ſimiliter de noſtro Ordine Theologis, qui unanimiter dixerunt: Ecce Almania habet notabiles Theologos: Si unus ſimplex ſcribit talia quid deberent facere docti & promoti? & unus interrogavit me, an etiam principes in Almania faciunt magnam reverentiam Joh. Pfefferkorn. Reſpondi quod pro parte non. Et qualiter ipſe eſt verus & dilectus ſollicitator Imperatoris ad procurandum negotium de libris Judæorum & augmentum fidei Chriſtianæ. Et quod Epiſcopus Moguntinen. piæ memoriæ defunctus jam, ſolebat valde eum amare & promiſit ei auxilium in rebus omnibus quantum ei fuit poſſibile, & quando ambulavit hinc inde in negotio fidei, tunc dedit ei magnum pretii nummum pro viatico. Reſpondit

ſpondit unus Theologus, facit tunc etiam magnam diligentiam ipſe Pfeff. in dicto negotio? Dixi velut ſcripſiſtis mihi quod ſic, quia ſine moleſtia circumivit per totã Almaniam: quamvis protunc fuit ei inconveniens: cum uxorem & liberos ſuos educare & alere conveniret, quos dereliquit. Quamvis in abſentia ſua Theologi fecerunt multa bona uxori ejus, conſolantes eam: quia vident quod vir ejus eſt occupatus in cauſa fidei. Etiam aliquando fratres de Monaſterio noſtro accedunt eam dicẽtes: Miſeremur veſtri quod eſtis ſic ſola, & ipſa reſpondet: Veniatis aliquando viſitantes me: quia ſum quaſi vidua, & detis mihi conſolationes veſtras. Attamen modernus Epiſcopus Moguntinenſis non favet Joh. Pfeff. & hoc propterea: quia habet aliquos Conſiliarios qui multum promovent Johan. Reuchlin & odiunt Theologos. Etiam dictus Epiſcopus non voluit admittere Johannem Pfefferkorn quando voluit ei præſentare ſuam defenſionem contra famoſas; ſicut intellexi ex veſtra littera. Talia

dixi. Tunc reſpondit unus: Quis eſt tamen ille Pfefferkorn? Reſpondi, quod olim fuit Judæus, & nunc eſt feliciter in Chriſto baptizatus, & eſt vir proculdubio integerrimus, & eſt de tribu Neptalim, dixit ille: Vere benedictio quæ data eſt Neptalim: completa eſt in Joh. Pfeff. Quia Jacob dixit filio ſuo Neptalim; Neptalim cervus emiſſus dans eloquia pulchritudinis. Gen. xlix. Poſtea multi Licentiati, & alii Theologi per totum legerunt iſtum librum de folio ad folium: de verbo ad verbum, de articulo ad articulum. Sed eſt unus Superioriſta qui ſtudet in Græco: ipſe vadit ubiq; & dicit: quod non eſt verum quod Pfefferk. eſt ſollicitator Cæſaris, & quod nunquam etiam fuit. Et quod Imperator pro Reuch. ſcripſit ad Sanctiſſimum & ſimpliciter vult quod Theologi non debent ſibi vexare ſuum Conſiliarium fidelem & probum. Item Jacobus Fabri Stapulenſis de quo audiviſtis multa, ipſe aperte favet Johan. Reu. quamvis Theologi dixerunt ei, ne deberet facere. Et dictũ fuit quod ſcripſit

in una litera ad Almaniam quod Theologi Parrhiſien. tractaverunt Jo. Reu. non aliter quam Judæi Chriſtũ Sed dicat quicquid velit, tamen major pars in Parrhiſia eſt pro nobis propter honorem Univerſitatis & odium Juriſtarum: ergo debetis eſſe bono animo lætando & gaudendo. Val. æternaliter. Datum Parriſiis.

DEMETRIUS VALERIUS MAgiſtro. Ort. Gratio. S.

SCribitis mihi interrogans à me quomodo tamen Univerſitas noſtra habet ſe in Cauſa fidei: an eſt pro vobis, an pro Joh. Reuch. Sciatis hic & per totam terram Suitenſium, fratres de Ordine Prædicatorum habent malam famam & ſunt in magna diſgratia propter illos innocentes fratres qui fuerunt combuſti in Berna, quia nunquam credo quod fecerunt talia quæ dicuntur de eis. Igitur Monaſteria eorum deſolantur; & Monaſteria fratrum. S. Franciſci creſcunt. Et quando unus homo dat Eleemoſynam Præ-

Prædicatoribus, tunc viginti dant Minoribus & Auguſtinen. & aliàs etiam dicitur quod eſt in prophetia quod ille Ordo Prædicatorum debet totaliter deleri: ſuper hoc eſt hic unus Theologus ut ipſe ſe nominat: ſed mihi videtur quod magis eſt Poëta, dictus Eraſmus Roterodamus qui à multis ita honoratur ſicut ſi eſſet miraculum mundi: & eſt ille qui ſcripſit librum Proverbiorũ: quem ſemel oſtendiſtis mihi Coloniæ & dixiſtis: Quid nobiscum Proverbiis Eraſmi? cum habemus Proverbia Salomonis? Et ille Eraſmus multum tenet de Reuchlin & ſemper laudat eum, & nuper fecit imprimere aliquas Epiſtolas quas miſit ad Curiam Romanam ad Papam & aliquos Cardinales, in iſtis laudavit Reuchlin & ſcandalizavit Theologos. Ego videns dixi: Si videbunt hoc Magiſtri noſtri, diabolus confundet eum. Sic ergo Univerſitas noſtra quæ fecit magnam reverentiam Eraſmo, inclinata eſt pro Reuchl. & venit huc Glarianus Poëta qui eſt homo valde audax ut ſcitis, ipſe mirabilia ſcandala

lo-

loquitur de vobis & aliis Theologis. Et dicit quod vult unum librum componere de nequitiis Prædicatorum, & vult totaliter deſcribere illa quæ facta ſunt in Bern. Ego vellem libenter amicabiliter dicere ad eum ne faciat. Sed eſt homo terribilis & eſt iracundioſus, ſemper volens percutere, quapropter habeat ſibi diabolum, ego ſpero quod veniet ſententia ex urbe Roma pro Theologis, tunc omnia erunt bona. Si autem fuerit pro Reuch. tunc diabolus tenebit candelam. Valete. Datum Baſileæ.

CONRADUS STRILDRIOT M. Ort. Gratio. Salutem.

REverentia ex ſervitio affectuoſitatis meæ præcedentibus erga virtuoſitatem veſtram venerabilis Magiſt. Intimavi vobis ſæpe qualiter non ſum hic libenter, credo quod diabolus portavit me huc, & non poſſum recedere quia non ſunt hic bonæ ſocietates ſicut in Almania. Et homines non ſunt ita ſociales, & habent pro malo

malo quando aliquis ſemel in die eſt ebri᾽ vocantes eum porcum, etiam non habeo ſupponere; Quia meretrices volunt multum pecuniæ & tamen non ſunt pulchræ, & dico vobis in veritate, quod in Italia ſunt ita diſtortæ mulieres ſicut eſt poſſibile, quamvis habent pulcherrimas veſtes de ſerico & Sameloto. Quia quando modicum ſunt ſenes, tunc ſtatim habent curva dorſa & vadunt quaſi vellent merdare, etiam comedunt allium & fætent maximè & ſunt nigræ, nec ſunt ita albæ ſicut in Almania. Item, in facie ſunt pallentes ſicut mors, & quando aliquæ ſunt rubræ certum eſt quod fecerint ſibi colorem cum unguentis, ergo non placent mihi mulieres hic, etiam dicunt quod in æſtate non eſt bonum ſupponere hic. Tunc dico ego: ergo redire volo in Almaniam ubi ſemper bonũ eſt ſupponere, & ſępe recordavi qualiter habuimus in Daventria amaſias ego & vos, & ivimus in deſpectum iſtius domicelli qui etiam amabat veſtram amaſiam: ſed ipſa merdaſſet ei ſuper os. Sed nunc audivi, qualiter debetis ſupponere uxorem

uxorem Joh. Pfeff. cauſa honeſtatis, quia eſt ſecreta & quaſi honeſta, & eſt bonum quando aliquis habet propriam in ſecreto, & dixit unus ad me quod Joh. Pfeff. ſemel rixavit vobiſcum dicens ad vos: D. Ort. ego vellem quod comederetis ex veſtra patella & permitteretis me comedere ex mea, & vos diu non intellexiſtis, quia ille vir eſt valde ſubtilis & ſemper loquitur enigmatice in proverbiis, ſed quidam amicus veſter ſicut ego audivi ab aliis, exposuit vobis illa arcana verba dicens, ego vellem quod comederetis ex veſtra patella quod ſupponeretis veſtram mulierem & permitteretis me comedere ex mea patella, id eſt, non tangeretis uxorem meam, ſed ſineretis me eam tangere, ego dixi hic ad quendam Poëtam quod quæreret illam Proverbiam in Proverbiis Eraſmi. Reſpondit mihi, quod non poteſt invenire. Dixi ei ergo, ille Author non eſt ſufficiens ſed diminutus, ſed quando audivi hæc de J.P. dixi: quod eſt nominis invidioſus ſi facit hoc, quia eſt una Proverbia quod amicorũ omnia ſunt com-

communia: quamvis aliqui dicunt quod uxores debent excipi. Ipſe tamen non deberet iraſci ſuper vos, quia vos non habetis uxorem: & non habentibus debemus impertire, audivi etiam quod ſupponitis ancillam Impreſſoris Quentel, ita quod fecit puerum: hoc non deberetis facere ſcilicet forare nova foramina, ego ſemper maneo cum antiquis quę non faciunt pueros, ſed hic habeo neque antiquas neque novas, ergo volo redire in Almaniam ſicut ſpero. Valete tamdiu, donec una alauda ponderat C. talenta. D. K.

M. JOHANNES CRAPP. MAgiſtro Ortuino Gratio. S.

Dominatio veſtrà ſcribit mihi qualiter valde gaviſa eſt de Epiſtola mea Carminali nuper compilata: & ſcribitis quod vix vidiſtis ſimilem; & ſicut intelligo, vultis quod ſemper ita debeo vobis ſcribere, ſed dico vobis ſicut etiam ipſemet ſcitis, quod non eſt poſſibile quod unus ſemper facit carmina, vos bene ſcitis

tis de vobis quamvis eſtis valde facundus & ſcitis facere pluralia metra. Tamen non ſemper oleum ſicut comuniter dicitur, & aliquando eſtis luxurioſus ad metra, aliquando ad proſas, & recordor quod ſemel dixi vobis Coloniæ: D. Ort. faciatis tamen aliquod carmen metricum. Reſpondiſtis mihi, non habeo pro nunc Apollinem: & dixiſtis mihi quod aliquando in x. diebus vix poteſtis facere unum bonum metrum, quia aër non patitur, & oportet expectare tempus: Unde Ovidius; Tempora labuntur tacitiſque ſeneſcimus annis. Ego quando ſemel habeo bonum Apollinem, tunc volo dictare unum & mittere vobis: etiam ſcribitis mihi quod debeo vobis intimare aliquas novitates: ſed nihil ſcio niſi quod ſunt hic tres excellentes Theologi, qui habent magna nomina inter Almanos, & faciunt nobis bonam famam & laudabilem per totam curiam. Duos forte bene noviſtis. Rev. patrem. Dominum Mag. noſtrum Jacobum de Hochſtraten, Latine dicitur Alta platea: & Magiſtr. noſtr. Petrum

Meyer

Meyer Plebanum Franckfordien. tertius eſt D. Caſpar Prædicator ex Kempten ſacræ Theologiæ Licentiatus propediem Mag. noſtrandus. Ipſi habent hic agere tres cauſas notabiles. Unus ſcilicet Mag. noſter Jacob. habet cauſam fidei contra Johannem Reuchlin qui dicitur eſſe hæreticus, & bene, eſt enim. Secundus habet cauſam competentiæ ſcilicet Mag. noſt. Petrus contra Canonicos Fran. qui non volunt ei dare competentiam ſuam, & ergo venit huc in curiam tribulans eos terribiliter. Tertius ſcilicet D. Caſpar habet cauſam ſacri olei contra quoſdam monachos qui habitant extra muros Kempten, & habent ſacrum oleum in monaſterio: & quando homines debent oleari: tunc non habetur ſacrum oleum, & ergo præfatus Licentiatus vult ipſos monachos rectificare, quod debent ſacrum oleum in civitate permittere pro communi ſalute hominum, alia nova non habeo: ſed vos etiam nihil ſcribitis mihi. Neſcio profecto, quomodo demerui de reverentia veſtra.

Com-

Commendo vos Domino Deo: qui vos
cuſtodiat quod eſtis fortis ſicut Leo.
Pulcher ſicut Abſolon: Prudens ſicut Salomon.
Dives ſicut Aſverus: Poeticalis ſicut Homerus.
Et ſanctus ſicut Johannes Baptiſta: Moriatur Reuchlin Juriſta.
Nec non Poëtæ ſeculares: qui adhuc
poſſent eſſe veſtri ſcholares.

Ecce non volui facere Carmina & tamen feci: ſed neſcio, qualiter venit quod feci. Laus Deo. Val. Et ſic eſt finis. Thelos. Tetragrammaton. Datum Romanæ Curiæ.

MAGISTER SIMON POCOPOrius Magiſtro Ortuino Gratio S. P. D.

MIrabilis facta eſt Scientia tua, ex me confortata eſt & non potero ad eam. Pſalmiſta: Hæc verba poſſunt appropriari mihi directe: quando

do conſidero doctrinam Dominationis veſtræ quam perſpexi nuper ex libro veſtro qui intitulatur Orationes Mag. Ortuini. Sancte Deus quomodo creviſtis ita in magnum virum? cum tamen olim fuiſtis hebes ſcholaris meus : ſed nunc eſtis ſuper Magiſtrum, quamvis dicit Scriptura, non eſt diſcipulus ſuper Magiſtrum. Et ergo quando vidi talem librum, tunc clamavi alta voce: O Ortuine! mirabilis facta eſt ſcientia tua, ex me confortata eſt & non potero ad eam. Et bene mirabilis quia nunquam credidi quod poteſtis ſic facere dictamina excellenter & artificialiter ex me: quia de gratia Dei fui reſumptor & inſtructor veſter & multum glorior ſuper vobis. Confortata eſt bene quia olim non fuit ita efficax ſcientia veſtra ſed nunc confortata eſt per inſtinctū SpiritusSancti qui illuminavit vos. Et olim (parcatis mihi) non voluiſtis ſtudere, & ſæpe correxi vos quando non ſciviſtis mei vel ſui cujus caſus: & legat legant cujus tẽporis: Et ſæpe dixi ad vos illud metrum; Duræ cervicis es, hæc enim ſapere non

non vales. Sed nunc poſſetis me inſtruere & ego non deberem verecundari quod eſſem veſter diſcipulus, & ergo dico, non potero ad eam ſcilicet pervenire, quia ut dicit Socrates quæ ſupra nos nihil ad nos: ſed procedatis ſic compilando dictamina & eritis notabilis vir. Vale. Datũ Lubeck.

MAGISTER ACHATIUS LAMpirius, Magiſtro Ortuino Gratio, S. P. D.

VAlde miror vir honorabilis, quod ſcribitis omnibus ſociis & amicis veſtris Romam verſus & ſolum mihi non ſcribitis, cum dixiſtis tamen quod vultis ſemper ſcribere mihi. Sed intellexi ab uno qui venit ex Colonia quod velitis libenter habere illam artem de qua dixi vobis ſemel: videlicet ut facitis quod una mulier maximè amat unum. Quamvis jam non ſcripſiſtis mihi, tamẽ volo mittere vobis: ut poteſtis videre qualiter diligo vos Quia non volo aliquid in ſecreto habere præ vobis, ſed volo vos docere quæ veteres ſociis nolebant pandere charis. Eſt au-

tem talis ars illa: Sed non debetis aliquem docere quia ita abſcondo illam, quod nō vellem docere fratrem meum. Quia plus amo vos quam fratrem meum. Ergo volo participare vobiſcum, & faciatis ſic. Quando amatis unam mulierem, tunc debetis quærere quomodo vocatur ipſa, & quomodo vocatur Mater ejus: Sed ponamus caſum quod amatis unam quæ vocatur Barbara, & Mater ejus vocatur Elſa. Tunc quæratis unum crinem de capite ipſius Barbaræ & quando habetis illum crinem, debetis eſſe contritus & confeſſus vel ad minus dicere confeſſionem generalem. Deinde faciatis unam imaginem de cæra virginea, & faciatis legere tres miſſas deſuper, ligando illum crinem circum collum ipſius. Poſtea uno mane audiatis prius miſſam, deinde accipiatis Ollam novam vitreatam cum aqua & faciatis ignem in una camera clauſa undiq; & faciatis fumum de thure, & incendatis unam candelam de cæra nova in qua eſt modicum de candela Paſchali. Deinde dicatis iſtam Conjurationem ſuper

Imagi-

Imaginem : Conjuro te Cæra per virtutem Dei omnipotentis, per novem choros Angelorum, per virtutem Coſdriel: Boldriach: Tornab, Liſſiel, Farnach, Pitrax & Starnial, quod velis mihi repræſentare in omni ſubſtantia & corporalitate Barbaram Elſæ, ut obediat mihi in omnibus quæ volo. Poſtea ſcribatis circum caput imaginis hæc nomina cum ſtylo argenteo, Aſtrap † Arnod † Bildrō † Sydra † Et ſic ponatis Imaginem in ollam & aquam, & ponite ad ignem, & dicatis iſtam conjurationem: Conjuro te Barbarà Elſæ per virtutem Dei omnipotentis, per novem choros Angelorum, per virtutem Coſdriel, Boldriach, Tornab, Liſſiel, Fornach, Pitrax & Starnial, & per virtutem iſtorum nominum Aſtrob. Arnod. Bildron. Sydra, quod ſtatim incipias amare me, ita quod ſine tardatione velis ad me venire: Quia amore langueo. Et tunc ſtatim quando aqua incipiet fieri calida ſatis eſt, quia ita incipiet vos amare quod quando non videt vos, ipſa neſcit ubi eſtis, Probatum eſt ſæpe &

totiens quotiens. Et debetis mihi credere quod iſta ſcientia eſt valde pretioſa. Et ego non darem vobis niſi amarem vos ita intentionaliter. Ergo vos etiam ſemel debetis mihi participare unum ſecretum. Et ſic valete cum ſanitate veſtra. Datum Romanæ Curiæ.

FRATER OTHO FLERSKLIRdrius, M. Ortuino Gratio.

DEvotam orationem meam pro ſalute venerabilis vir, ut ſcribitis mihi quod omnes nos Theologi debemus agere gratias omnipotenti Deo, quod pro nunc Theologia eſt ita in flore, & ſunt plures docti Theologi in omnibus partibus Almaniæ. Et omnes homines Domini & ſervi, nobiles & ruſtici faciunt eis magnum honorem vocantes eos Magiſtros noſtros propter excellentiam, & deponunt pileos & bareta ante eos dicentes: Commendo me egregitudini veſtræ eximie Domine Magiſter noſt. Et quando unus Mag. noſt. tranſit per ſtratum, tunc omnes honorant eum ſicut ſi venerit unus princeps. Et merito. Quia Mag.

Mag. noſt. ſunt ſicut Apoſtoli Dei. Sic vos in Epiſtola veſtra ſcribitis mihi magnalia. Sed ego tenebo vobis oppoſitum dicendo: quod bene eſt hoc verum Coloniæ non autem alibi. Et præcipue hic in patria mea M. N. religioſi habent nullum honorem, & Canonici & nobilitates multum parvipendunt eos. Sed ſeculares bene adhuc habent honorem & ſunt in reſpectu. Et hoc videtur mihi indignum. Quia religioſi deberent ſemper habere primum locũ, quia ſunt magis clericales, & ſemper religioſus quoad cœleſtitatem eſt ſuper ſecularem clericum. Quia religioſi ſunt aptinati ad perſonandum in divinis laudibus ad gloriam Dei & ſuæ ſanctæ matris virginis Mariæ ſemper benedictæ, & ad gloriam omniũ Sanctorum & ſanctorum Martyrum confeſſorum, &c. Ergo videtur mihi magnus error quod plus honorant homines ſeculares quàm religioſos. Etiam ſeculares Theologi in partibus ſuperioribus incipiunt eſſe ſuperbi: & ſunt quaſi contra religioſos: cum tamen ipſi ſunt plus mundiales & tanto

 plus

plus remoti à regno cœlorum. Quia vos ſcitis quod Chriſtus dixit; Vos qui ſecuti eſtis me, ſedebitis ſuper ſedes judicantes xij. tribus Iſraël. Sed religioſi reliquerunt patrimonia ſua & omnia bona, & ſunt ſpreti in mundo, ergo ſunt proximi ad regnum cœlorum. Et parcatis mihi quod ſcribo talia de Theologis ſecularibus cum vos etiam eſtis unus. Sed eſt aliter Coloniæ ubi ſunt humiles & reverentiales erga religioſos. Et etiam vos quoad zeloſitatem eſtis religioſus: quia dixiſtis mihi ſemel Coloniæ: Domine Otho ego credo quod adhuc volo fieri monachus de veſtro ordine: quia habeo bonam inclinationem. Et ergo ſcribo vobis ſocialiter: Quia diſplicet mihi valde quod nũc aliqui Theologi ſeculares ſunt ita ſuperbi; ſicut hic Doct. Joh. Reyſs, qui eſt Prædicator in hac civitate in Summo. Ipſe eſt in magno honore, & omnes Canonici & nobiles valde amant eum: quia ſcit eis bona verba dare. Sed talis Doctor videtur eſſe valde contra religioſos intentionatus. Unus dixit mihi qui ſæpe fuit cum

eo

eo in menſa, quod ipſe omnino tenet unam propriam viam, & neque eſt Albertiſta neq; Scotiſta, neq; Occaniſta, neque Thomiſta, ſed quando aliquis interrogat eum eximie Dn. Doct. de qua via eſtis? Reſpondet de via Chriſti. Et ipſe ridet quando Doctores Theologiæ appellant ſe M. N. Etiam non multum tenet de religioſis dicens: quod non oportet induere cappam: ſed aliàs etiam poſſumus ſalvari. Et dicit quod Deus non reſpicit veſtes. Et in hoc videtur mihi eſſe hæreticus, quia eſt irreverentialis erga religioſos & ſanctos patres. Ipſe tenet etiam ſpecialem modum prædicandi: & non facit ſicut alii movendo ſubtiles quæſtiones & formando argumenta contra: & ſolvendo poſtea & eliciendo Corollaria, ſed ſimpliciter procedit. Et ego miror quod libenter audiant Prædicationes ejus, cum tamen non eſt artificialis Prædicator: ego conſideravi in duobus paſſibus, quod non eſt bene intentionatus erga religioſos. Semel quando incepiſtis vos Colonienſes una cũ Ordine noſtro univerſaliter

iſtam laudabilem contentionem contra J.R. tunc ego portavi ei unam ſchedulam in qua erat mandatum contra Joh. Reu. quod liber ſuus deberet comburi, & ipſe debet cogi ad revocationem. Et dixi ei ſic ut mihi commiſſum à Provinciali noſtro: eximie Dn. M. noſt. hic habet eximietas veſtra unum mandatum quod Reu. eſt hæreticus & liber ejus debet comburi. Ergo velitis publicare ſuper cancellas: & cum hoc rogamus vos quod velitis ſtare nobiſcum contra prædictum hęreticum. Tunc ipſe legit mandatum. Et poſtea dixit: ego non video niſi quod eſt mandatũ quod ſpeculum oculare non debet vendi publicè: uſque ad cognitionem & deciſionem cauſæ. Ego non intelligo quod Reu. debet dici hæretic⁹. Reſpondi: quod præſumitur ex quo prohibitũ eſt quod liber ſuus non debet vendi, & rogavi eum quod vult cauſam noſtram comendare in cancellis. Reſpondit: Permittatis me in pace: ego ſum hic quod debeo ſeminare verbum Dei, & non debeo ſcandalizare quenquam. Quia ſcriptum eſt. Qui ſcandali-

dalizaverit unum ex minimis iſtis &c. Et ſic non potui impetrare quod vellet adjuvare cauſam fidei. In alio paſſu notavi. Quando fuit hic frater Jacobus de Ordine noſtro & ſeminavit indulgentias quas impetravimus Romæ pro monaſterio Auguſtenſi, tunc etiam rogavit prædictum Doctorem Reyſs quod in ambone vellet laudare illas indulgentias, & hortare mulieres & alios quod darent pecuniam ad ciſtam, quia eſſet bene datum. Sed ipſe permiſit eum dicere, quicquid voluit & tamen non voluit dicere unum verbum de indulgentiis, & frater Jacobus ſemel dixit ad eum: Ecce vos invidetis nobis quod debemus colligere pecuniam, & tamen colligemus, etiamſi deberet vobis cor frangi. Et dixit etiam in ambone: ecce hic habetis indulgentias: & literas indulgentiales, & quod ſcriptũ eſt in illis eſt ita verum & credendũ ſicut Evangelium. Et quando accipitis illas indulgentias tunc eſtis ita abſoluti ſicut ſi Chriſtus met veniſſet & abſolviſſet vos. Tunc Doctor Reyſs tenuit oppoſitum, dicens:

Nihil eſt comparandum cum Evangelio: & qui bene facit: bene vivit. Et ſi aliquis centies acceperit iſtas indulgentias & non bene vixerit: peribit, nec adjuvabitur per iſtas indulgentias. Sed econtra ſi quis bene vixerit: vel poſt peccata pœnitentiam egerit & vitam emendabit: ecce ego prædico ei quod erit habitator regni cœlorum nec indigebit ullis aliis auxiliis. Et ſic notavi quod iſte Doctor Reyſs eſt inimicus religioſorum: & videtur etiam mihi quod favet J.R. quamvis neſcio, ergo videtis quid ſit dicendum. Bene concedo quod Theologi Coloniæ ſint in magna veneratione: & quod Theologi ſeculares & mundani ſunt in magna unione cum religioſis, ſed hic non eſt ita. Spero tamen quod quando Reuchlin erit ſuperatus, tunc Theologi gaudebunt invicem: quod præſtet nobis Salvator noſter unigenitus Amen. Datum Herbypoli.

PETRUS DE WORMATIA
M. Ort. Gratio. S. P. D.

VIr eximie ſecundum quod eſtis mihi naturaliter inclinatus & multum favetis

vetis mihi: ego etiam volo vobis facere poſſibilia. Dixiſtis mihi autem: O Petre quando venitis Romam: videte an ſunt novi libri & mittatis mihi aliquos. Ecce habetis unum novum librum qui eſt hic impreſſus Et quia eſtis Poëta credo quod poteſtis vos multum ex illo meliorare. Quia audivi hic in audientia ab uno Notario: qui debet eſſe perfectus in tali arte: quod iſte liber eſt fons Poëtriæ: & autor ejus qui vocatur Homerus eſt pater omniũ Poëtarum: & dixit quod eſt adhuc alius Homerus in Græco: tunc dixi: quid mihi cum Græco? Ille Latinus eſt melior: quia volo eum in Almaniam mittere M. Ort. qui non curat illas Græcas fantaſias. Et interrogavi eum quid continetur in tali libro? Reſpondit quod tractat de quibusdam viris qui vocantur Græci: qui bellaverunt cum aliis viris qui vocantur Trojani, quos etiam audivi prius nominare. Et iſti Trojani habuerunt unam magnam civitatem, & illi Græci poſuerunt ſe ante civitatem & jacuerunt ibi bene x. annos, tunc Trojani aliquando

exiverunt ad eos & percuſſerunt ſe realiter cum ipſis : & interfecerunt ſe mirabiliter ad invicem : ita quod totus campus ſanguinavit: & fuit ibi quædam aqua quæ fuit colorata per ſanguinem, & fuit per totum rubicata, ita quod fluxit ſicut ſi eſſet ſanguis: & clamor audiebatur in cœlo, & unus projecit unum lapidem quem xij. viri non poſſent elevare, & unus equus incepit loqui & prophetizavit. Sed non credo talia quia videntur mihi impoſſibilia: & tamen neſcio, an talis liber eſt multum autenticus. Rogo ſcribatis mihi de eo: & faciatis me cognoſcere quod tenetis. Et cum hoc valete. Datum Romæ.

JOHANNES GERILAMBIUS
Magiſtro Ortuino Gratio.

SIcut ſcribitur: Amicus in neceſſitate probatur: volo etiam videre an adhuc habetis memoriã mei. Et poſſum videre tali medio: præſentiũ lator eſt conſanguineus meus & habet bonum ingenium & intendit ſtudere in artib. tunc pater ſuus voluit eum huc facere ad Univerſitatem : & ego

& ego diſſuaſi, quia volo quod ſtudet in via antiquorum ſicut ego ſtudui. Et rogo quod mittatis eum vobis eſſe comendatum. Quamvis ego ſum Albertiſta, non curo tamen quod faciatis eum ad burſam Montis, ubi ſtudent in via Thomæ; Quia ille Rector eſt ſuperioriſta, & etiam non eſt magna differentia inter Thomiſtas & Albertiſtas, niſi quod Albertiſtæ tenent quod adjectiva appellant, & quod corpus mobile eſt ſubjectum in Phyſica, Sed Thomiſtæ tenent quod adjectiva non appellant: & quod ens mobile eſt ſubjectum in Phyſica. Etiam Albertiſtæ dicunt quod Logica eſt de ſecundis intentionibus in ordine ad primas. Thomiſtæ vero dicunt quod eſt de primis intentionibus in ordine ad ſecundas. Item Albertiſtæ tenent quod mobile poſitum in vacuo movetur ſucceſſive. Thomiſtæ dicunt quod mobile poſitum in vacuo movetur in inſtanti. Etiam Albertiſtæ dicunt quod Galaxia eſt naturæ cœleſtis. Thomiſtæ dicunt quod Galaxia eſt naturę elementaris. Sed non multũ refert ſic tenere

dummodo ſit aliquis antiquus: & volo quod iſte juvenis comedat in Burſa, & quod teneatis eum ſub rigore: ne currat exterius quando ſibi placet. Et quando facit aliquem exceſſum, detis ei diſciplinam. Quia ſcribitur Prov. xxiij. Noli ſubtrahere à puero diſciplinam: ſi percuſſeris eum virga non morietur. Tu virga percuties eum: & animam ejus de inferno liberabis. Et teneatis eum in conſuetudine quod ſemper intrat diſputationes burſales: & quod non viſitat lectiones Cæſarii vel aliorum Poetarum. Gaudeo quod ſcripſiſtis mihi quod Buſchius non eſt amplius Coloniæ, quia ipſe fuit magnum impedimentum Univerſitatis, ſeducens ſuppoſita cum ſua Poetria. Sunt hic etiam duo Poetæ Eobanus Heſſus & Petrejus Aperbachus qui ſunt inimici mei: ſed ego non curo eos. Ubicunque vident me: loquuntur de cauſa Joh. Reu. & dant ei rectum, & obloquuntur Theologis: ego autem taceo: quamvis nuper dixi: Joh. Pfeff. bene ſcit ei dicere qualis eſt: & oſtendi eis librum ipſius qui intitulatur

latur Defenſio Joh. Pfeff. contra famoſas & ſic abivi. Det Dominus Deus: quod ſententia vadat pro vobis aliàs iſti Poetæ facerent nobis magna frivola. Sed habeatis vobis illum juvenem commendatum & valeatis. Datum Erfordiæ.

MAGISTER CUNRADUS UNCkebunck. Magiſt. Ortuíno Gratio. S. P. D.

OS habent & non loquentur: oculos habēt & non videbunt: aures habēt & non audient, Pſalmiſta, hæc verba poſſunt ſic introduci & thematizari ad propoſitum meum: M. Ort. habet os & nón loquitur, ita ut ſemel diceret alicui Curtiſano qui tendit Romam: ſalutetis mihi D. Cunradum Unckebunck. Et habet oculos & non videt: quia ſcripſi ei multas literas & non reſpondet mihi quaſi non legens ſeu videns Et tertio habet aures & non audit, quia commendavi multis ſociis quando iverunt ad partes ut ſalutarent eum. Sed ipſe non audivit ſalutationes meas, quia non reſpondit illis. Ergo peccatis valde quia ego amo vos:

& ergo

&ergo debetis me iterum amare. Sed non facitis quia vos ſcribitis mihi nihil. Et vellem libenter quod ſæpiſſime ſcriberetis mihi: quia quando lego literas veſtras, lætificant me in corde intus. Attamen intellexi quod habetis paucos auditores, & eſt querela veſtra quod Buſchius & Cæſarius trahunt vobis ſcholares & ſuppoſita abinde, cum tamen ipſi non ſciunt ita exponere Poëtas allegoricè ſicut vos: & superallegare ſacram Scripturam. Credo quod diabolus eſt in illis Poëtis. Ipſi deſtruunt omnes Univerſitates, & audivi ab uno antiquo M. Lipſenſi qui fuit Mag. 36. annorum: & dixit mihi quando ipſe fuiſſet juvenis, tunc illa Univerſitas bene ſtetiſſet: quia in viginti miliaribus nullus Poëta fuiſſet. Et dixit etiam quod tunc ſuppoſita diligenter compleverunt lectiones ſuas formales & materiales ſeu burſales; & fuit magnum ſcandalum quod aliquis ſtudens iret in platea & non haberet Petrum Hiſpanum aut parva Logicalia ſub brachio. Et ſi fuerunt Grammatici, tunc portabant partes Alexandri vel vade mecum:

cum, vel Exercitium puerorum, aut Opus minus, aut dicta Joh. Sinthen. Et in ſcholis advertebant diligenter: & habuerunt in honore Magiſt. artium: & quando viderunt unum Mag. tunc fuerunt perterriti quaſi viderent unum diabolum. Et dixit etiam quod protunc quater in anno promovebantur Baculari, & ſemper pro una vice ſunt ſexaginta aut quinquaginta. Et illo tempore Univerſitas illa fuit multum in flore, & quando unus ſtetit per annum cum dimidio, fuit promotus in baccularium: & per tres annos aut duos cum dimidio in Magiſtrum: & ſic parentes eorum fuerunt contenti, & libenter expoſuerunt pecunias. Quia videbant quod filii ſui venerunt ad honores. Sed nunc ſuppoſita volunt audire Virgilium & Plinium & alios novos autores: & licet audiunt per quinq; annos, tamen non promoventur. Et ſic quando revertuntur in patriam, dicunt eis parentes: Quid es? Reſpondent quod ſunt nihil, ſed ſtuduerunt in Poëſi. Tunc parentes non ſciunt quid eſt. Et quando vident quod

non

non ſunt grammatici tunc ſunt male contenti ſuper illam Univerſitatem: & pœnitent de pecunia. Et dicunt poſtea aliis, Non mittatis filios veſtros ad Univerſitatem quia nihil ſtudent: trutantes in plateis per noctẽ. Et eſt inutilis pecunia quæ datur ad ſtudium. Et dixit mihi amplius talis Magiſter, quod tempore ſuo fuerunt bene duo millia ſtudentes in Liptzick & Eifordiæ totidem. Et Viennæ quatuor millia, & Coloniæ etiam tot: & ſic de aliis. Nunc autem in omnibus Univerſitatib. non ſunt tot ſuppoſita ſicut tunc in una aut duabus. Et Magiſtri Lipſenſes nunc valde conqueruntur de paucitate ſuppoſitorum, Quia Poetæ faciunt eis damnũ. Et quando parentes mittunt filios ſuos in burſas & collegia: non volunt ibi manere: ſed vadunt ad Poetas & ſtudent nequitias. Et dixit mihi quod ipſe Liptzick olim habuit quadraginta domicellos: & quando ivit in Eccleſiam vel ad forum vel ſpaciatum in Rubetum, tunc iverunt poſt eum. Et fuit tunc magnus exceſſus ſtudere in Poetria. Et quando unus confiteba-

fitebatur in confeſſione quod occulte audivit Virgilium ab uno Baculario, tunc ſacerdos imponebat ei magnam pœnitentiam; Videlicet jejunare ſingulis ſextis feriis, vel orare cotidie ſeptem Pſalmos pœnitentiales. Et juravit mihi in conſcientia ſua quod vidit quod unus Magiſtrandus fuit rejectus, quia unus de examinatorib⁹ ſemel in die feſto vidit ipſum legere in Terentio: utinam adhuc ſtaret ita in Univerſitatibus: tunc etiam ego non vellem ita ſervire hic in curia. Quia quid debemus facere in Univerſitatibus? Nos non habemus proficuitatem; Quia ſocii non volunt amplius ſtare in burſis vel ſub Magiſtris: Et quando ſunt viginti ſtudentes, vix unus intendit procedere ad gradus. Sed omnes alii volunt ſtudere in humanitate. Et quando unus M. legit tunc non habet auditores: quia Poetæ in reſumptionibus ſuis habent tot auditores quod eſt mirabile. Sic omnes Univerſitates per totam Almaniam minorantur. Ergo debemus Deũ orare quod moriantur omnes Poetæ: quia expedit vobis ut unus moria-

moriatur &c. Id eſt ut Poëtæ quorum ſunt pauci in qualibet Univerſitate moriantur poti⁹ quam quod tot Univerſitates pereant. Vos autem ſcribite mihi poſt hac: vel faciam unam longam querelam de neglgentiis veſtris commiſſis. Valete. Datum Romæ.

FRATER BENEDICTUS DE Scotia, M. Ort. Gratio.

FRaternali & affectuoſa dilectione ſalutis loco præmiſſa: notũ facio vobis ſicut petitis quod Epiſtola veſtra eſt mihi præſentata in feſto S. Michaelis, & volo reſpondere ad proximas veſtras articulariter. Primo quæritis, quare nos fratres Prædicatores cantamus groſſiori voce quã alii Religioſi. Dico quod non ob aliã rationẽ puto niſi quod ſcribitur Eſai. lix, Rugiemus quaſi urſi omnes & quaſi columbæ gememus. Et propterea credo quod S. Dominicus voluit implere iſtam prophetiam. Secundo quæritis quod teneo an S. Thomas vel S. Dominicus eſt ſanctior. Dico quod ſunt variæ opiniones, & Doctores Ordinis noſtri variis modis

dis diſputant. Aliqui tenent quod S. Dominicus eſt ſanctior merito vitæ: ſed non merito Doctrinæ: & per contrarium: S. Thomas eſt ſanctior merito doctrinę, nō merito vitæ. Alii putant quod ſimpliciter S. Dominicus eſt ſanctior, & probant duabus rationibus. Prima eſt, quia S. Dominicus eſt ſanctior Ordinis noſtri: & ſic S. Thomas qui eſt de illo Ordine fuit ejus diſcipulus. Sed non diſcipulus ſuper Magiſtrum. Ergo. Secunda eſt, quia doctrina non habet prærogativam ad vitam & geſta, & ergo licet. S. Thomas fuit doctior quam S. Dominicus tamen non propterea etiam eſt ſanctior. Alii volunt quod ſimpliciter S. Thomas eſt ſanctior, quia non eſt alius Doctor inter omnes Sanctos qui appellatur Doctor ſanctus præterquam S. Thomas. Et ergo ſicut Ariſtoteles appellatur Philoſophus & Paulus Apoſtolus: ſic. ſanct. Thomas propter eminentiam vocatur ſanctus, Et ergo non ſolum in doctrina ſed etiam in ſanctitate eſt major quam S. Dominicus. Reſpondetur quod S. Thomas vocatur ſanctus, non quod eſt ſanctior omnibus

mnibus aliis ſanctis ſimpliciter, ſed tantũ inter ſanctos Doctores eſt ſanctior. Et ſic non eſt ſanctior quã S. Dominicus, quod etiam dixit mihi unus antiquus de ordine noſtro: quod vult mihi oſtendere in uno libro veteriſſimo: quod prohibitum eſt diſputare de ſuperioritate inter iſtos duos Sanctos. Et ergo relinquo hanc quæſtionem & non volo eam decidere. Tertio quæritis, an etiam puto quod Johannes Pfefferkorn perſeverabit in fide Chriſtiana? Reſpondeo quod per Deum neſcio quid debeo dicere. Quia eſt valde periculoſum. Vos bene ſcitis illud exemplum ad ſanctum Andream Coloniæ: qualiter unus Decanus ejuſdem Eccleſiæ Judæus baptizatus diutiſſime manſit in fide Chriſtiana: & vixit rectiſſime. Sed poſtea in articulo mortis juſſit ſibi portare unum leporem & canem: & miſit eos currere, tunc ſtatim canis apprehendit leporem. Tunc iterum juſſit currere unũ cattum & murem, & cattus apprehendit murem. Et dixit multis circumſtantibus: Videtis quod iſta animalia non dimit-

mittunt naturam ſuam? Sic etiam Judæus nunquam dimittit fidẽ ſuam, ergo etiam hodie volo mori, mori, ſicut bonus Judæus: & mortuus eſt. Tunc cives Colon. ad memoriam facti illius fecerunt has æreas imagines quæ adhuc ſunt ſuper murum ante Cœmeteriũ. Item audivi de alio, qui ſimiliter in articulo mortis conſtitutus, juſſit ſibi portare unum lapidem magnum: & ponere eum in olla cum aqua, & ponere ad ignem ad coquendum: & ſtetit bene tres dies apud ignem, tunc quæſivit an eſſet coctus. Reſponderunt quod non: quia non eſt poſſibile quod unus lapis deberet coqui. Tunc reſpondit ipſe. Sicut iſte lapis nunquam fit mollis apud ignem, ita etiam nunquam aliquis Judæus fit recte Chriſtianus. Sed faciunt hoc propter lucrum vel propter timorẽ, vel propterea quod poſſint facere unam proditionem. Et ego hodie volo mori ſic ut fidelis Judæus: Ergo per Deum Mag. Ort. timendum eſt valde de Joh. Pfeffer. quamvis ſpero quod Dominus Deus dabit ei ſpecialem gratiam & conſervabit

eum

eum in fide: & nos debemus utiq; ſemper dicere quod pro certo ſemper manebit Chriſtianus propter Joh. Reuchl. & ſuos adhærentes. Quarto interrogatis quid teneo de propriis nominibus: an carent in plurali numero ſicut tenent antiqui Grammatici Alexander & alii: an vero habent pluralem ſicut opinantur moderni & novi ut Diomedes & Priſcianus? Reſpondeo, quod dicendum eſt: quod propria careant plurali in quantum propria. Sed aliquando tamen declinantur in plurali: & tunc debent exponi per appellativa: ut duo Jacobi, id eſt duo Apoſtoli qui fuerunt nominati Jacobus:. duo Catones, id eſt, duo reges vel ſapientes Senatores Romani vocati taliter. Tres Mariæ, id eſt, tres mulieres habentes tale nomen. Reſpondi vobis pro poſſe meo. Si ſcirem melius: etiam melius reſpondebo vobis. Et ergo accipiatis in bonam partem. Et ſalutate mihi plurimum M. N. Arnoldum de Tungaris præceptorem ſingulariſſimum, & Valete. D. S.

JOHAN-

JOHANNES KALB
Mag. Ort. Gratio.

SAlutem amicabilem. Honorabilis Domine, Venerabilis Dn. Mag. ſciatis quod miror valde: quomodo ſic poteſtis me tribulare ſcribẽdo mihi ſemper: Scribatis mihi tamen aliquid novi. Et ſemper vultis ſcire novalia, cum tamen ego habeo alia ad agendum. Et ergo non poſſum multum curare de novitatibus: quia oportet me currere hinc inde & ſollicitare, ſi non volo perdere ſententiam & venire de beneficio illo. Sed tamen ſi vultis eſſe contentus, tunc ſemel volo ſcribere vobis: ita quod poſtea permittatis me in pace cum novitatibus. Vos bene audiviſtis qualiter Papa habuit unum magnũ animal quod vocatum fuit Elephas, & habuit ipſum in magno honore. Et valde amavit illud. Nunc igitur debetis ſcire, quod tale animal eſt mortuum. Et quando fuit infirmum, tunc Papa fuit in magna triſtitia, & vocavit medicos plures, & dixit eis: Si eſt poſſibile, ſanate mihi E-

S lephas,

lephas, tunc fecerunt magnam diligentiam & viderunt ei urinam: & dederunt ei unam purgationem quæ conſtat quinque centum aureos: ſed tamen non potuerunt Elephas facere merdare, & ſic eſt mortuum. Et Papa dolet multum ſuper Elephas. Et dicunt quod daret mille ducatos pro Elephas. Quia fuit mirabile animal habens longum roſtrum in magna quantitate. Et quando vidit Papam tunc geniculavit ei & dixit cum terribili voce bat. bar. bar. Et credo quod non eſt ſimile animal in mundo Dicunt quod rex Franciæ & rex Carolus fecerunt pacem ad multos annos & juraverunt invicem. Sed videtur aliquibus quod talis pax eſt cautelofa, & non durabit diu. Ego neſcio quomodo eſt, etiam non multum curo. Quia quando venio iterum ad Almaniã: tunc ibo ad Paſtoriam meam & habebo bonos dies. Quia habeo ibi multas aucas & gallinas & anetas, & poſſum habere in domo mea quinque vel ſex vaccas, quæ dabunt mihi lac quod facio Caſeos & Butyrũ. Quia volo habere Cocam quæ facit mihi

mihi talia. Et debet eſſe antiqua. Quia ſi eſſet juvenis, tunc faceret mihi tentationes carnis, ita quod poſſem peccare. Ipſa etiã debet mihi nere, quia emam ei linum. Et volo habere duos vel tres porcos & volo eos impinguare quod faciunt mihi bonum lardum. Quia ante omnia volo in domo mea habere bona coqualia. Etiam volo ſemel mactare unum taurum, & dimidium volo vendere ruſticis, & dimidium volo ſuſpendere in fumo. Et retro domum habeo hortum ubi volo ſeminare Allium, Cœpas, Petroſilium, & volo habere Olera & Rapas & alia. Et ego volo in hyeme ſedere in ſtuba mea & ſtudere quod poſſim ruſticis prædicare in Sermonibus parati vel diſcipuli, vel etiam in Biblia, ita quod ero habituatus ad prædicandum. Et in æſtate volo ire piſcatum vel laborare in horto, & non volo curare de bellis, quia volo eſſe pro me, & dicere orationes meas & legere miſſas, & non curare iſta mundana negotia quæ afferunt perditionem animæ. Valete. Datum Romanæ Curiæ.

PHILIPPUS SARTORIS DE Erfordia Magiſtro Ortuino Gratio.

SAlutes honorabiliter optandas, honorabilitati veſtræ venerabilis Domine Magiſter, ſicut nuper ſcripſiſtis mihi quod quidam Poëta in Almania dictus Eraſmus Roterodamus, componit multos libros, & præcipue compoſuit unam epiſtolam ad Papam, in qua comendavit Joh. Reuch. Sciatis quod vidi illam Epiſtolam. Sed ádhuc vidi unum alium librum magnum qui intitulatur novum Teſtamentum, & miſit illum librum ad Papam. Sed ſpero quod non fiet. Quia Magiſter ſacri Pallacii qui eſt vir notabilis & magnæ reputationis dixit, quod vult probare quod Eraſmus ille eſt hæreticus, quia in quibusdam paſſibus reprehendit Doctorem ſanctum, & nihil tenet de Theologis. Et cum hoc ſcripſit unam materiam quæ vocatur Moria Eraſmi: quæ habet multas propoſitiones ſcandalizativas & parum reverentiales: & aliquando

quando continet apertas blaſphemias. Quapropter Parrhiſienſes volunt comburere talem librum. Ergo etiam non credo quod Papa authenticabit illum magnum librum. Etiam Mag. noſt. Jacobus de alta platea eſt in bona ſpérantia. Heri invitavit me ad collationem: & dixit mihi veraciter quod Cardinalis dixit ſibi: quod debet habere ſententiam pro ſe. Sed Johannes Wick qui eſt Procurator Johannis Reuchlin facit ei magnam inſtantiam: ego ſemel affui quod Mag. ſt. noſt. Jacobus dixit ad eum: Ecce tu jam es contra me: & credas mihi firmiter: ſi habuero victoriam, ego tribulabo te ita quod in tota Almania non eris ſecurus. Et iterum dixit ad eum: ego ſcio quod Reu. non habet tibi dare pecuniam, & tu es ita temeratius quod vis tibi totum Ordinem ad inimicitiam facere. Poſtea eſt unus alius ſcilicet Doctor Martinus Groningen: qui debet transferre Speculum oculare. Ego intellexi quod Magiſter noſter Jacobus dabit ei centum ducatos in occulto quod falſificavit Speculum ocu-

late; & ſi faciet tunc eritis victores. Et ſpero quod ille Doctor faciet: de talibus quicquid ſcitis, debetis mihi ſcribere. Valete ex Roma.

M. ADOLPHUS CLINGESOR Magiſtro Ortuino Gratio.

SIcut nuper intellexiſtis de me quod ſolent hic mecum diſputare de Joh. Reuchl. in cauſa fidei. Sciatis quod poſtquam miſiſtis mihi illum librum Johannis Pfefferkorn qui inticulatur Defenſio Joh. Pfefferkorn contra famoſas, tunc ivi ad quendam qui ſemper tenet mihi oppoſitum & oſtendi ei in illo libro circa finem ſcilicet O.ij. ubi ſic ſcribitur an.xx. annos ſi bene memini nobis Colo. à Joh. Lichtenberger ſive peregrino Ruth eremita (cujus Prognoſtica Moguntiæ tã Latinè quàm Teutonicè impreſſa ſunt) vaticinata fuiſſe. Sic enim ſcribit fol. xvi. Attendite ô vos Philo. Colon. ne lupi rapaces introeant in ovile veſtrum. Nam temporibus veſtris exſurgent nova & inaudita in Eccleſiis veſtris quæ Almipotens

tens avertat. Cum ille legiſſet ſtetit modicum & penſavit. Deinde dixit: Ego miror ſtultitiam Theol. Creditis quod omnes homines ſunt pueri: quod poſſetis eis perſuadere talia? Sed quia Theol. Colon. volunt ita ſubtiles videri, ego oſtendam vobis etiam unam prophetiam de J. Reu. quæ magis erit ad propoſitum. Et poſtea demonſtrabo etiam illam Prophetiam quam illi ponunt: quod eſt pro Reuch & non contra eum: videatis igitur Soph. 1. ubi Propheta ſic dicit: Et erit in tempore illo ſcrutabor Jeruſa. in lucernis & viſitabo ſuper defixos in fæcibus ſuis: qui dicunt in cordibus ſuis &c. Nunc quia vos Colon prætenditis Scripturas trahere ad placitum veſtrum: Audiatis quomodo etiam ego poſſum exponere verba Prophetæ. Dicit ergo Dominus per os Prophetæ, & erit in die illa: Scrutabor Jeruſal. i. viſitabo Eccleſiam meam: cogitans reformare eam, tollere errores ſi ſunt aliqui in ea: hoc faciam in lucernis, id eſt, meditantibus doctiſſimis viris ſicut ſunt in Almania Eraſ. Roterod. Joh. Reuch.

& Mutianus Ruffus & alii, & viſitabo ſuper viros, id eſt Theologos, defixos, id eſt obſtinaciter induratos: in fœcibus ſuis, id eſt, in quadam ſordida & tenebricoſa & inepta Theologia: quam ante pauca ſecula uſurpaverunt ſibi: relinquentes illos antiquos & literatos Theologos qui in vera luce ſcripturarum ambulaverunt. Ipſi autem non ſciunt neq; Latinas neque Græcas neq; Hæbraicas literas: ut poſſent ſcripturas intelligere. Et ergo relicta vera & originali Theologia nihil amplius faciunt niſi quod diſputant & argumentantur & movent inutiles quæſtiones. Et iſta faciendo dicunt ſe defendere fidem Catholicam: cum tamen neminem apud ſe habeant qui pugnat contra fidem: & ſic inutiliter perdunt tempora & non conferunt aliquam utilitatem in Eccleſia Dei. Sed ſi diſputationes eorum haberent aliquam utilitatem, tunc poſſent illam vertere ad commodum Eccleſiæ fidei Catholicæ, eundo per mundũ & prædicare verbum Dei ſicut Apoſtoli: & diſputare contra Græcos quod redeant in

unio-

unionem in Eccleſia Romana. Vel ſi non vellent longè abire: ſaltem irent in Bohemiam concludentes illam gentem cum Argumentis & Syllogiſmis ſuis. Sed hoc non faciunt. Verum ibi diſputant ubi no eſt opus. Ergo viſitabit eos Dominus: & mittet quosdã alios Doctores Græce Latine & Hæbraice doctos: qui ejectis illis fœcibus, id eſt ablatis illis ineptis Cavillationibus & adulterinis Theologis & obſcuris commentationibus: adducent lucernas ſuas & illuſtrabunt Scripturas, & reſtituent nobis antiquam & verã Theologiam, ſicut nuper ille prænominatus Eraſmus emendavit libros ſancti Hieronymi & fecit eos imprimi. Etiam emendavit novum Teſtamentum: quod ego credo eſſe majori utilitati quam ſi viginti millia Scotiſtæ vel Thomiſtæ centum annos diſputarent de Ente & eſſentia. Poſtquam dixit talia, reſpondi ego: Cuſtodiat me Dominus Deus! quid audio? Vos de facto eſtis excommunicatus: & volui abire ab eo: tunc tenuit me dicens: Audiatis tamen finem. Reſpondi: Nolo au-

dire finem. Tunc dixit: Audiatis ergo ſolum quomodo exponam prophetiam, & cogitavi mecum quod volo audire: quia nihil nocet audire unum excommunicatum, dummodo aliquis non bibit vel comedit ſecum, tunc incepit ſic: Attendite ô vos Philoſophi Colonienſes. Non dixit Theologi, ſed Philoſophi; Quia Theol. Colonienſium potius eſt Philoſophia item ars Sophiſtica, quam Theologia dicenda, quia nihil aliud eſt quam garrulitas diabolica & inanis loquacitas. Ne lupi rapaces, ſcilicet Jacobus de Hochſtraten, Arnoldus de Tungaris & ſimiles, qui falſitate & fraudibus ſuis violenter & ferociter invadunt innocentes oves, quales ſunt & fuerunt Petrus Ravennas & Joh. Reuchlin volentes eos declarare hæreticos propter doctrinam & laudem ſuam cui ipſi invident. Et quia vident quod ipſi non poſſunt talia efficere qualia iſti doctiſſimi viri, ergo vellent libenter perdere eos. Hi ſunt igitur lupi rapaces, qui inſidiantur famæ ac vitæ innocentum. Et ſic per ſeptem jam annos rapuerunt & tra-

ctave-

ctaverunt hinc inde miſerum ſenem J. R. Et niſi omnipotens Deus avertiſſet illud malum, omnino devoraſſent eum. Et non poteſt exponi quod Reuch. ſit ille lupus rapax. Quia in tota ſua vita neminem rapuit, id eſt, neminem falſo accuſavit vel contra vitam vel famam ejus vel ſcriptis egit. Sed attendatis quid ſonant ſequentia verba. Introivit in ovile veſtrum. Quia ille bonus Reu. nunquam intravit ſtudium Colon. Immò nunquam habuit curam de Theol. Colonien. vel eccleſia Colo. Sed habuit alia agere majoris utilitatis. Ergo ipſe non poteſt dici unus ex illis lupis rapacibus de quibus Lichtenberger ſentit, qui debet eſſe ex ovili Colon. Conſequenter. Nam temporibus veſtris exſurgent nova & inaudita. Bene nova & inaudita: Quia neque oculus vidit, neque auris audivit, neq; cor in homine deſcendit, quod ita doctus & probus vir, qui tam multis profuit; & nemini unquam nocuit, in ſumma ſenectute ſua debet ita crudeliter & perfide vexari & conturbari & perſecutionem pati. Et ergo ſequi-

tur in Eccleſiis veſtris, quapropter non poteſt de Reuchlin allegari: quia ipſe benigniſſime vivit extra Eccleſiam Colonienſem: ſcilicet in Epiſcopatu Conſtantienſi. Et ſic ſpero quod venient canes: id eſt fideles cuſtodes ovium: qui ſine invidia & malevolentia humiliter & fideliter paſcent oves Chriſti, id eſt, populum Chriſtianum, & dilacerabunt illos lupos qui vaſtaverunt ovile Dei, & purgabunt Eccleſiam Dei, id eſt, ejicient illos ſordidos & fœculentos Theologos qui nihil ſciunt, & omnia ſcire prætendunt. Poſtquam talia dixit, receſſi ab eo: & juravi ad ſancta ſanctorum quod volo ſcribere ad Colon. Peto ergo humiliter quod velitis iſta dicere Magiſtris noſtris & Joh. Pfefferkorn, qui eſt quaſi ſcriptor Colonienſiũ, & ſcit mirabiliter componere, ut bene vexet eos ſcriptis ſuis. Ille qui dixit iſta, eſt natus ex Perlin, ſi vultis nomen ejus ſcire, tunc ſcribatis mihi & dicam vobis. Ipſe ſtetit Bononiæ, ubi fuit bene caſtigatus: ſed tamen adhuc loquitur contra Theologos & eſt male Chriſtianus: &

manet

manet in pravitate ſua: & ergo morietur in gehenna, à qua Dominus Deus conſervet vos & Theologos & fratres Prædicatores per omnia ſecula ſeculorum, Amen. Datum Franckfordiæ apud Oderam.

JOHANNES HELFERICH LAtine Jupiter Magiſtro Ortuino.

SAlutem cum humilima commendatione ſui venerabilis Domine Magiſter, ſicut ſcribitis mihi quod habetis admirationem abinde quod voco me Jupiter. Sciatis quod quando ſteti Viennæ tunc audivi lectiones in Poëtria: & fuit ibi quidam juvenis Poëta qui fuit diſcipulus Cunradi Celtis, & vocatur Georgius Sibutus, ipſe fuit ſocius meus & ſemper fuimus una. Et dixit mihi, tu debes vocari Jupiter: quia Jupiter Latinè eſt idem quod Helferich Teutonice, & ſic vocant me nunc Jupiter. Sed ille Poëta nunc eſt Wittenberg ibi accepit unam antiquam vetulam, quæ vixit añis ſeptuaginta octo vel paulo plus. Ego fui ſemel in domo ejus: quando ambulavi ex Pruſ-

ſia tunc illa vetula ſedit retro fornacem. Tunc dixi ei eſt iſta mater veſtra? Reſpondit. Non, ſed eſt fœmina & uxor mea. Et dixi ei, Quare ſumpſiſtis ita antiquam vetulam? Reſpondit quod eſt adhuc bona in fornicatione. Et etiam habet multum pecuniæ & ſcit facere bonam cereviſiam: & poſtea vendit eam & colligit pecuniã. Tunc dixi: bene feciſtis. Et interrogavi quomodo vocatur fœmina veſtra? Reſpondit, & ego voco eam Catinna mea: Lesbia mea, & Cynthia mea. Sed tranſeãt illa. Scribitis quod videtur vobis quod ſtatim erit extremum judicium. Quia mundus ita nunc eſt pejoratus quod non eſt poſſibile quod poteſt amplius pejorari; & homines habent ſic malos geſtus quod eſt mirabile. Quia juvenes volunt ſe æquiparare ſenibus: & diſcipuli Magiſtris, & Juriſtæ Theologis; & eſt magna confuſio: & ſurgunt multi hæretici & pſeudo-Chriſtiani, Joh. Reuchl. Eraſmus Roterodamus: Bilibaldus neſcio quis & Ulricus Huttenus, Hermanus Buſchius, Jacobus Wimphelingus qui ſcripſit

pſit contra Auguſtinen. & Sebaſt Brant, qui ſcripſit contra Prædicatores (quod ſit Deo conqueſtum) & temerariè vituperat eos. Et ſic multa ſcandala ſurgunt in fide, & bene credo vobis, quia legi quod talia debent immediate præcedere extremum judicium. Sed adhuc aliud volo ſignificare vobis quod audivi, & dictum eſt mihi veraciter ab uno religioſo patre:, quod dicitur pro certo quod Antichriſtus eſt natus: ſed eſt adhuc parvus. Etiam dixit quod facta eſt quædam revelatio cuidam ordinis Carthuſienſium, qui quando ſemel dormivit in cella ſua audivit unam vocem de cœlo dicentem Peribit mundus: peribit mundus: peribit mundus. Tunc ille Religioſus timuit & voluit aliquid dicere: ſed occulte fecit orationes ſuas contra tentationem diaboli. Tunc incepit iterum clamare vox illa & etiam tertio incepit. Tunc ipſe intelligens in ſpiritu quod eſſet vox Domini. Reſpondit: Dn. quare. Reſpondit vox illa. Propter peccata ſua, tunc iterum dixit religioſus: Dn. quando? Reſpondit vos illa adhuc

huc in x. annis, propterea timeo valde. Et quando ambulavi per Bononiam, audivi quod eſt ibi unus cives qui habet ſpiritum qui vocatur Rilla: & ille ſpiritus mirabilia dicit ei de rege Franciæ & Imperatore & Papa: & de fine mundi. Ego legi prophetias ejus. Sic ſcripſi vobis quid ego ſcio. Cum hoc ſitis commendatus Domino Deo. D.K.L.

HENRICUS SCHLUNTZ,

Magiſtro Ortuino Gratio.

AMicitiam & ſervitutē Dominationi veſtræ à parte ante ſemper, & quicquid poſſum pro dominatione veſtra hic & ubique & in omnibus locis & honeſtis venerabilis Domine Magiſter, mitto dominationi veſtræ hic unum notabilem & multum proficualem librum, & videtur mihi quod talis liber eſt compoſitus multum artificialiter, habens in ſe propoſitiones valde magiſtrales: & vocatur rationale divinorum: ego emi hic quando fui in nundinis, & dixi iſte liber eſt pro Magiſtro Ortuino, laudetur Deus quod

inveni

inveni eum. Quia volo ei mittere : ſicut ipſe nuper miſit mihi librum Joh. Pfefferkorn qui intitulatur Defenſio Johan. Pfeff. contra famoſas: quem talis vir composuit intentionaliter defenſorium ſacræ fidei Catholicæ contra Joh. Reuchl. & ſequaces, dando eis bonas ſcommas. Sed poſſetis dicere. Quare talis mittit mihi talem librum? Credit quod non met habeo libros ſatis? Reſpondeo quod non facio propterea. Et quando putatis quod miſi vobis talem librum propterea: tunc facitis mihi injuriam: quia feci cum bona opinione. Et non debetis credere quod parvipendo vos: quod habetis paucos libros: quia ſcio quod habetis multos libros. Quia vidi bene quando fui in ſtuffa veſtra Coloniæ : quod habuiſtis multos libros in magna & in parva forma, & aliqui fuerunt ligati in aſſeribus; aliqui in Bergamenibus, & aliqui fuerunt per totum cum corio rubeo & viridi & nigro: aliqui pro dimidio ſupertracti, & vos ſediſtis habens flabellum in manu ad purgandum pulveres abinde. Tunc ego dixi, Magi-

Magiſter Ortuine, vos per Deos habetis multos pulchros libros, & tenetis eos in magno honore. Tunc dixiſtis mihi quod ita debeo cognoſcere, quando aliquis eſt doctus vel non. Quia qui honorat libros, honorat etiam ſcientias, Et è contra qui non honorat libros etiam non honorat ſcientias. Et tenui in corde meo tale dogma & tenebo per omnia ſeculorum ſecula Amen. Datum in Nurnberga.

JOHANNES SCHLUNTZIG
Magiſtro Ortuino Gratio.

SCripſiſtis mihi noviter unam literam valde vituperativam: & criminatis me quod non ſcribo vobis, quomodo ſtat in cauſa fidei cum Joh. Reuchlin. Et quando legi illam litteram fui valde iratus & dixi: Quare ſcribit mihi talia? cum ego ſcripſi ei duas literas & non eſt adhuc medius annus, Sed nuncii non præſentaverunt ſibi: quid ego poſſum facere? Et debetis mihi firmiter credere quod ſcripſi vobis ſingulariter & articulatim quicquid ſcivi. Sed eſt bene poſſibile quod nun-

nuncii non præſentant vobis. Et præcipue ſcripſi vobis quod quando equitavi ex Florentia verſus Romam, tunc in via inveni Reverendum patrem fratrem Jacobum de Hochſtraten M N. & hæret. pra. Inquiſ. venientem ex Florentia, ubi impetravit aliquid in cauſa veſtra per regem Franciæ. Tunc detracto pileo meo dixi: Pater reverende eſtis vel non eſtis? Tunc reſpondit. Ego ſum qui ſum. Tunc dixi. Vos eſtis Dominus meus Magiſter noſter Jacobus de alta platea, Inquiſitor hæret. pravit. Reſpondit; Sum utique. Et dedi ei manum dicens: O Deus quomodo venit quod inceditis per pedes? Eſt ſcandalum quod talis vir debet pedibus ſuis ambulare per merdam & per lutum. Reſpondit ipſe, hi in curribus & hi in equis: nos autem in nomine Domini venimus. Dixi ei: Sed nunc eſt magna pluvia & frigus. Tunc levavit manus ſuas ad cœlum dicens. Rorate cœli deſuper & nubes pluant juſtum. Et cogitavi mecum, O Deus non eſt magna miſeria quod talis Magiſter

noſter

noſter debet habere malam fortunam? ante duos annos ego vidi eum venire Romam cum tribus equis & nunc vadit per pedes? & dixi ei. Vultis equum meum? Respondit ipſe metrice Qui dare vult aliis non debet dicere vultis. Tunc dixi. Per Deum eximie Domine, ego habeo unam vacantiam: & propterea oportet me velociter ire, alias vellem vobis dare equum meum, & ſic dereliqui eum. Ecce nunc ſcitis quomodo ſtat: & videtur quod ille M. noſt. eſt in magna miſeria, propterea procuretis ei pecuniam, vel cauſa male ſtabit. Quia Procurator Joh. Reuch. Joh. von der Wick facit maximam diligentiam: & currit & recurrit. Et nuper impoſuit quædam ſcripta contra Magiſtr. noſtr. Jacobum ita ſcandaloſa, quod ego miror quod Deus non aperte plagat eum. Ipſe etiam nuper vituperavit præfatum Magiſtrum noſtrum in faciem, dicens: Ego efficiam auxilio veritatis, quod tu morieris in ſcandalo & miſeria & triſtitia, & Joh. Reuchlin triumphabit, & omnes Theologi debent hoc videre, etiamſi

debe-

deberent rumpi, & ſic video quod iſte prædictus Joh. de Wick prætendit eſſe inimicus omnium Theologorum, & eſt homo valde audax, & eſt ita temerarius quantum eſt poſſibile. Ego audivi à Mag. noſtro Jacobo quod dixit: Niſi fuiſſet iſte, ego habuiſſem ſententiam pro me ſtatim quando veni Romam, & eſt verum, quia etiam ab aliis audivi: quod quando M.N. Jacobus primum venit ad Romanam curiam: tunc fuit ita terribilis quod omnes Curtiſani timuerunt eum. Et nullus Procurator voluit eſſe pro Joh. Reuchlin, quia timuerunt talem Magiſtrum noſtrum: & Jacobus de Queſtenberg qui eſt etiam amicus Reuchlin quæſivit per totam Romam invenire unum Procuratorem: & non potuit invenire, quia omnes dixerunt quod vellent ei in aliis complacere: ſed in negotio fidei timerent ne Mag. noſt. Jacobus inquireret eos ad ignem. Iſtis ſic ſtantibus venit ille Doctor (ſi eſt dignus) Joh. de Wick & dixit ad Jacobum de Queſtenberg. Ego ſum paratus offerre me contra furorem illius

illius monachi. Tunc Mag. noſt. Jacob apertè minavit ei, dicens: Ego volo facere quod pœnitebit te quod unquam dixiſti unum verbum pro Reuchlin. Et audivi ab ore ejus tunc temporis quod dixit: Quando haberet ſententiam contra Reuchl. tunc ſtatim vellet illum Doctorem de Wick citare & declarare eum hæreticum: quia ex verbis ejus collegit aliquos articulos hæreticales. Sed nunc eſt aliud. Et credatis mihi quod non bene ſtat negotium: quia nunc ſemper ſunt x. fautores Joh. Reuchlin ubi non eſt unus Theologorum, & quando fuit poſt diſputatum à Theologis votatum, tunc fuerunt xviij. qui votaverunt pro Reuchlin, & ſolum ſeptem pro Theologis. Et adhuc illi ſeptem non dixerunt quod deberet comburi Speculum oculare: ſed limitaverunt verba ſua. Ergo non habeo bonam ſperantiam. Vos debetis omnia facere quæ poteſtis quod moriatur ille Johan. de Wick, quia ipſe eſt cauſa quod Reuchlin bene ſtat & Theologi male. Et niſi ipſe fuiſſet, talia non fuiſſent perpetrata.

trata. Et ſic credo quod bene expedivi me ſcribendo quod poſtea non poteſtis mihi ſcribere talia vituperia. Ergo valete. Datum Roman. Curiæ.

GUILHELMUS BRICOT,
M. Ortuino Gratio.

Quia ſemper petitis quod volo vobis nova ſcribere: & ego tamen ſæpe ſcribo vobis ſed non juvat, ergo iterum ſcribere vobis volo: & credo quod ſufficiet. Venit mihi in litera ex Romana urbis Curia quod Matthæus Finck ſingulariſſimus fautor veſter eſt mortuus, & aliqui Curtiſani Lanſmanni ſui habuerunt me rogatum quod volo ei componere Epitaphium quod feci ſic;

Hic jacet extinctus quondam venerabilis Fincus:
In rubea toga pro eo Deum roga,
Cujus olim venter bibit Corſica vina libenter:
In fide ſyncera & Charitate vera.

Unnm

Unum rogo de vobis quod velitis me tamen inſtruere, quomodo debeo intelligere: quod Parrhiſienſes quando ſententiam ferunt ſuper Speculum oculare, ponunt iſta verba citra tamen autoris ipſius notam: quem ob humilē ejus ſubmiſſionem & alia ejus laudabilia ſcripta pro catholico habemus. Quia non ſcio quid eſt quod ſpeculum oculare debet comburi tanquam liber hæreticus: ſine infamia Jo. Reu. qui compoſuit & adhuc defendit eum. Quia videtur quod aliquis artifex qui eſt cauſa efficiens: magis debet habere culpam quam res illa quam facit. Etiam vellem quod Lovanienſes in Epiſtola ad Papam non ſcripſiſſent: quod ſententia Parrhiſienſium & condemnatio Speculi ocularis attulit ipſis multum ſpiritualis jucunditatis: quia ſanctiſſimus Dominus Papa cogitabit: Ecce nunc video quod nihil eſt in Theologis niſi pura invidia. Si enim eſſent Theologi, immo ſi eſſent Chriſtiani, deberent potius compaſſionem habere de malis alicujus Chriſtiani quam gaudere & exultare.

Et

Et credatis mihi quod multum promovebit cauſam Joh. Reuchlin, & omnes credent quod ex invidia tribulatur: quod tamen in rei veritate nunquam compertum eſt. Quia ille adverſarius noſter ſeu potius in Chriſto amicus & ſui Philocapniones, id eſt, filii Johannis Reuchlin fecerunt injuriam Joh. Pfefferkorn qui defendit ſe & ſcripſit veritatem. Et ipſemet petit quod moriatur, ſi vel minimum mendacium ſcripſit. Quamvis Pſalmiſta dicit: Omnis homo mendax. Nec debet obſtare quod Joh. Pfefferkorn in nequitiis & criminibus à puerili, proh dolor! ætate (ut ipſemet ſcribit in defenſione ſua contra famoſas) exercitatus eſt. Quia licet aliquis etiam per longum tempus ſit malus & nequitioſus: tamen bene iterum poteſt fieri probus, ſic pie credendum eſt de Joh. Pfeff. qui regeneratus eſt per gratiam Spiritus Sancti mediante Baptiſmo: & ergo nunc eſt probus ſicut non dubito, & manebit Chriſtianus uſq; ad finem ſeculi. Etiam intellexi quod quidam valde infamavit vos ubique dicens: quod

eſtis filius presbyteri & non eſtis legitimus. Miror iſtos Ribaldos quod non habent verecundiam & ſunt ita audaces. Tamen habetis literas legitimationis veſtræ. Ergo vellem eos citare qui dicunt talia. Et rogo vos quod in cauſa fidei velitis habere magnam diligentiam: quod ille hæreticus eat ad patibulum & ſic valete. Datum Wormaciæ.

MAGISTER SYLVESTER GRIſius, M. Ort. Gratio.

QUoniam quidem ego ſum juratus quod volo defendere facultatem meam & promovere ejus utilitatem in omnibus. Ergo volo vobis articulariter ſcribere qui ſunt hic qui favēt Theologis & qui favent Joh. Reu. ut dicatis Theol. quod poſſent ſe dirigere ſecundum hoc. Primum ſunt quidam commenſales in hoſpitio coronæ qui ſemper faciunt ſummas nequitias Magiſtris noſtris, & fratribus de Ordine Prædicatorum, facientes quod nemo in iſto hoſpitio dat elemoſynam Prædicatoribus. Ego ſcio nomina aliquo-

aliquorum, unus vocatur Magiſter Philippus Keilbach, qui ſemper loquitur de Reuchlin commendans eum, & ſemel M. noſt. Petrus Meyer Plebanus in Franckfordia dedit ei bonam ſcommam: unus Ulrichus de Hutten qui eſt valde beſtialis: qui ſemel dixit, ſi fratres Prædicatores facerent ſibi illam injuriam quam faciunt Joh. Reuchlin ipſe vellet fieri inimicus eorum & ubicunque reperiret unum monachum de hoc Ordine tunc vellet ei amputare naſum & aures. Iſte etiam habet multos amicos in curia, Epiſcopi qui etiam bene favent Johan. Reuchlin. ſed nunc abivit (Deo gratias) ad fiendum Doctor & in uno anno non fuit hic. Diabolus auferat eum. Deinde ſunt duo fratres nobilitares Otho & Philip. de Bock, ipſi vexant omnes Theologos. Et ſemel in illo ſacro actu quem Mag. noſtri celebraverunt in Moguntia contra ſpeculum oculare; tunc M. Jacob. de Hochſtraten ex officio ſuo dedit indulgentias omnibus qui interfuerunt huic actui. Tunc iſti duo fratres cum aliis bufonib. ſedendo in

T 2 con-

conſpectu Theologorum qui fuerunt ibi in hoſpitio; luſerunt cum talis pro illis indulgentiis. Adhuc eſt ibi unus qui vocatur Joh. Huttichius qui etiam eſt inimicus veſter, & aliàs eſt quidam noviter promotus in Doctorem in Jure nominatus Conradus Weydman, ipſe juvat omnes qui faciunt aliquid contra vos. Et alius Doct. qui olim fuit Artiſta de via Modernorum & vocatur Euchatius. Et cum hoc Nic. Carbachius qui legit in Poëſi. Item Henricus Brumannus qui eſt vicarius in Summo, & eſt bonus Organiſta. Et dico ſemper ei, vos deberetis reſpicere organa veſtra & dimittere Theologos in pace. Sed ante omnia Canonici fere omnes ſunt pro Reuchlin, præterea multi alii Magiſt. qui amant Poëtriam quorum nomina non teneo. Nunc ſcribam vobis de amicis & fautoribus. Vos habetis hic unũ amicum qui eſt vir multum excellens: & vocatur Dominus Adularius Schwan, ipſe eſt nobilis, & habet unum calicem in clypeo, pater ejus fuit Campanifex; Et eſt ſubtilis diſputator in via Scotiſtarum: &
facit

facit bona argumenta: & dicit quod ſtatim vellet concludere Joh. Reu ſi deberet cum eo diſputare. Alius eſt fautor veſter ſingulariſſimus dictus Henricus Har, alias Glockenheintz quia libenter campaniſat, ille eſt homo valde inventivus & habet mirabilem intellectum & ita profundum ingenium quod non creditis, & libenter diſputat, & quando diſputat, tunc ridet: & ridendo concludit unum. Talis quando vidit articulos hæreticales Joh. Reu. tunc dixit: quod propter unum ex iſtis articulis Joh. Reu. deberet comburi: Poſtea etiam habetis de veſtra companiа unum nobilem domicellum & armigerum qui dicitur Matthias de Falckenberg: & eſt vir multum bellicoſus & portat ſemper arma ſecum, & eſt equeſtris, ipſe ſemper in menſa ſedet antè & nunquam retro, quia dicit quod quando ſederet retro & fieret bellum, tunc non poſſet ita ſtatim ſurgere & percutere inimicos ſuos: Et cum hoc eſt argumentator multum ſubtilis de via antiquorum: ipſe dicit, ſi Reuchl. non vult ceſſare tunc vult

venire cum C. equis ad auxiliandum vobis. Adhuc eſt unus civis Moguntien. qui nobis minantur Wigandus de Scholmſs, Ille eſt juvenis: ſed ita doctus, quod poteſt æquivalere unum Magiſtrum noſtrum: ipſe dicit quod vellet cum Reuchlin diſputare cum decem florenis. Et nuper ſuperdiſputavit Johannem Huttichium ita quod fuit concluſus & nihil ſcivit reſpondere. Cum illis eſt etiam de via veſtra Dominus Wernherus qui eſt mirabiliter curſivus in ſumma Thomæ contra gentiles: & ſcit mentetenus formalitates Scoti, qui dicit: ſi Magiſter noſter de Hochſtraten non eſſet in Curia, tunc ipſe vellet intrare & concludere Joh. Reuchlin. Iſti ſocii veſtri jam nominati ſingulis ſeptimanis ſemel conveniunt in domo excellentis viri Domini Magiſtri noſtri Barth, qui eſt caput omnium amicorum veſtrorum, ibi tractant materias multum ſubtiles, & opponunt ſibi invicem. Et unus tenet opiniones Reuchlin & alii arguunt contra eum, & habent notabiles diſputationes, de aliis qui ſunt hic de parte veſtra
non

non ſcio, quia non ſunt mihi noti. Sed quando ſcio, tunc volo vobis ſcribere, pro nunc commendo vos Deo.

GILBERTUS PORRETONIUS artium Magiſter & utriuſque Juris Baccularius, Magiſtro Ortuino Gratio Salutem plurimam dicit. Ma.

SAlus vobis & bona dies venerabilis vir, legi literam veſtram quam miſiſtis mihi ad Ingelſtadt. Et intellexi bene opinionem veſtram, vos dicitis quod multum gaudetis quod ego ſum primus Theologus & nunc etiam ſtudeo in Jure: quia eſt valde bonum quod aliqui Theologi ſunt experti in Jure, ut poſſint diſputare cum Juriſtis. Et ſcribitis mihi de quibusdam terminis, volens ſcire quid ſignificant: quia videtur vobis quod ſunt juriſtici, & bene, ſunt etenim. Et habetis hic expoſitiones eorum ex gloſſis & Accurſio. Et ſic poteſtis videre

quod habeo bonum fundamentum in Jure: Latus clavus eſt nomen dignitatis: vel dic quod erat clava de metallo quam projiciebat tribunus in confertiſſimos hoſtes, & ſic ceteri omnes fortiter pugnabant ita: quod clavem illam recuperabāt. Epiſtographum eſt tabula lignea in qua erant ſcripta debita ut hodie fit: dicitur epiſtographum ab opib⁹ & graphia: quod eſt ſcriptura ſuarum opum. Abaces dicuntur vaſa pretioſa. Corinthia dicuntur vaſa de vili materia, ut de palea vel herba paluſtri quales venduntur Bononiæ, balnea eſt vas lucens vel quaſi bajulans lucē vel lancem. Prothyrum à thyros quod eſt Magiſter, & neſcitur quid ſit dicere. Vel dic quod eſt illud quod procul trahitur ut aqua vel aliquid aliud ut in domo Accuſii Cyrella. Obſonatores ſunt qui cuſtodiunt Dominum in lecto, vel obſonatores qui reſonant & cantant Domino in menſa. Hypocauſtum eſt locus ubi ſtant ægroti qui quandoq; indigent igne. Gallus gallinaceus dicitur Gallus caſtratus, & ſic vilis quem dicunt, fortius pugnare

cum

cum ſerpente. Vel dic Gallus gallinaceus: quia amat Gallinas: ut vir uxorius qui fœminas diligit. Ut in Odis Horatii: Dieta eſt locus in aulis, ubi Domini ſtant ad ignem. Chorus eſt multitudo ſervorum cantantium cum quodam inſtrumento muſico quod dicitur Chorus. Centumviri ſunt Senatores qui Centum numero erant. Patricius dicitur quaſi principis pater: Unde Saluſt: O patres conſcripti. Nam ſcripta erant eorum nomina in aliquo loco: vel in Corona capitis eorum vel aliàs. Semper quãdo habetis aliqua dubia in utroq; Jure: tunc debetis ſignificare mihi & exponam vobis ita bene ſicut Jo. Reu. vel aliquis Juriſta qui ſunt in mundo, & cum hoc valete. Datum Ingelſtat.

GALIENUS PADEBORNENSIS Magiſt Ortuino Gratio. Sal. Plur.

VEnerabilis Mag. terribilis fuit mihi valde una loquela quæ pervenit ad me faciens mihi ſurgere crines ſuperius.

Eſt autem talis. Omnes fere ſtudentes & clerici qui veniunt ex Colonia dicunt quod eſt murmur:quod fratres Prædicatores antequam volunt quod Jo. Reuch. debet eos vincere in cauſa fidei: ipſi volunt potius prædicare unam aliam fidem. Et dixit quidam quod eſt poſſibile quod quando Papa facit ſententiam contra eos quod ibunt in Bohemiam & hortabuntur hæreticos ad credendum contra Eccleſiam & Papam: & ſic vindicabunt injuriam. O bone Domine Ortuine conſulatis eis quod non faciunt: quia eſſet magna hæreſis. Ego ſpero quod non eſt verum, & cogitavi mecum: Forte, quod Prædicatores minantur, ſic Papæ volentes eum terrere quod debet cogitare: Ecce ſi ego non dabo ſententiam pro ipſis: tunc ipſi erunt in maximo contemptu & deſpectu. Et totus mundus erit inimicus eorum: & nemo dabit eis eleemoſynas & deſtruentur monaſteria eorum: tunc ibunt in Bohemiam vel etiam in Turciam & prædicabunt. Quia fides Chriſtiana non eſt vera: erit magnum malum. Sit quicquid vult.

vult. Ego vellem quod haberetis patientiam & non faceretis contra Papam vos Theologi, ne omnes Chriſtiani ſint inimici veſtri. Et valete in nomine unigeniti filii Dei. Datum Bremen.

MAGISTER IRUS PERLIrus, Magiſtro Ortuino Gratio.

SAlutis copiam. Venerabilis vir. Venerunt huc ſcripta veſtra ad Univerſitatem quæ compoſuiſtis contra Johannem Reuchlin: quæ antiqui Magiſtri hic valde laudant; ſed novi & juvenes non tenent aliquid de eis, dicentes quod ex invidia vexatis bonum Reuchlin. Et quando habuimus conſilium, an etiam vellemus concludere contra Speculum Oculare, tunc illi novelli qui non ſunt adhuc ſatis experimentati tenuerunt oppoſitum antiquis illis, dicentes quod Reuchlin eſt innocens, & nunquam ſcripſit aliquid ad hæreticum. Et ſic uſque adhuc impediverunt: neſcio quid fiet poſtea, ego

credo quod Univerſitas adhuc ſcribit propter illos Poëtas qui ſunt ita multi quod eſt mirum. Et noviter advenit unus huc qui vocatur Petrus Moſellanus qui eſt Græcus. Et alius eſt hic qui etiam legit in Græco vocatus Ricardus Crocus & venit ex Anglia: ego dixi nuper: Diabolus venit iſte ex Anglia? Ego credo quod ſi eſſet un⁹ Poëta ibi ubi Piper creſcit ipſe etiam veniret Liptzick. Et ergo Magiſtri habent ita paucos domicellos quod eſt ſcandalum. Et ego recordor adhuc: quod quando unus Mag. ivit olim ad balneum, ipſe habuit plures domicellos retro ſe: quam nunc in diebus feſtis quando vadunt ad Eccleſiam. Suppoſita etiam tunc fuerunt ita diſcreti ſicut Angeli. Sed nunc currunt hinc inde & non curant aliquid Magiſtr. Et volunt omnes ſtare in civitate & comedere extra Collegium, & Magiſtri habent valde paucos commenſales. Item in proxima promotione fuerunt promoti tantum x. bacalarii. Et quando habuimus examen, tunc tractaverunt Magiſt. quod volunt aliquos rejicere. Tunc ego dixi

nullo,

nullo modo. Quia ſi rejicitis unum, tunc poſtea nullus intrabit amplius examen: vel ſtudebit pro gradu: ſed ibunt ad Poëtas, & ſic diſpenſavimus cum ipſis. Fit autem diſpenſatio in tribus. Primum in ætate: quia oportet quod unus qui vult promoveri in Bacalariū, ſit ad minus xvi. annorum: in Magiſtrum autem viginti. Si non ſunt autem ſatis ſenes tunc diſpenſatur cum eis. Secundo fit diſpenſatio in moribus. Quia quando ſuppoſita non exhibuerunt debitam reverentiam Magiſt. & graduatis, tunc rejiciuntur, niſi mediante diſpenſatione admiſſi fuerunt. Et cum hoc queritur de exceſſibus ſcilicet: ſi fuerunt in plateis ſine diſcretione vel fuerunt apud meretrices: vel portaverunt arma: vel tibiſaverunt unum Magiſtrum vel presbyterum, vel fecerunt tumultum in Lectoriis vel Collegiis. Tertio fit diſpenſatio in artibus, quando non ſunt bene habituati in ſcientiis, & non ſatis compleverunt: nuper in examine quæſivi unū: Dic mihi quomodo tamen venit quod tu nihil reſpondes? Dixit ille quod

eſſet ita timax, reſpondi ego quod non crederem quod eſſet ita timax, ſed bene crederem quod eſſet ita ignorax Tunc dixit per Deum non Dn. Mag. ego habeo magnam ſcientiã intus, ſed non vult exire. Et ſic diſpenſavi cum eo. Ita videtis quod Univerſitates valde minorentur. Ego habeo unum domicellum quem nuper interrogavi ſuper unum exceſſum, tunc rebellavit mihi & ſtatim tibiſavit me. Et dixi ei, hoc volo ſervare uſq; ad promotionem, innuens quod deberet pati rejitionem. Reſpondit ipſe: ego merdarem vobis ſuper veſtros Baculaureatus, & ibo ad Italiam, ubi Præceptores non decipiunt ſic ſuos diſcipulos, & non habent in uſuiſtas fantaſias facientes Baculaurios. Sed quando aliquis eſt doctus, tunc habet honorem, quando autem eſt indoctus, habetur ſicut alius aſinus. Et dixi ei: Tu Ribalde velles tu parvipendere gradum Baculauriatus quæ eſt magna dignitas? Tunc reſpondit quod etiam non curaret magiſterium, & dixit: Ego audivi ab amico meo quod quando ſtetit Bono-

nIæ

niæ, tunc vidit quod omnes Magiſtri artium ex Almania deponebantur tanquam beani, & ſimplicia ſuppoſita non. Quia in Italia habetur pro vituperio, quando aliquis eſt promotus in Almania in Magiſtrum vel Bacularium. Ecce talia ſcandala fiunt. Ergo vellem quod omnes Univerſitates facerent inſimul, & concluderent ſimul omnes Poëtas & humaniſtas quia deſtruunt Univerſitates. M. Langſchneider & M. Negelin & M. Kachelofen & Mag. Arnold. Vuſtenfelt & Doctor Ochſenfart mittunt vos ſal. Valete. Datum Liptzick.

JOHANNES COCLEARILIGneus M. Ort. Gratio.

COmmiſiſtis mihi, quod quando eſt hic Miſſa, tunc debeo interrogare ab omnibus Kauffmannis qui veniunt ex diverſis partibus de illa conjuratione de qua ſcriptum eſt vobis, quia debent eſſe aliqui Poëtæ & Juriſtæ qui fecerunt conjurationẽ quod volunt J. Reu. defendere, & contra Theol. Colo. & fratres Prædicatores ſcribere, niſi ſtatim dimittunt

Præ-

prædictum Joh. Reuchlin. Sciatis quod feci magnam diligentiam quærendo & interrogando, & ultimo veni ad unum librivendum de partibus ſuperioribus. Ipſe dixit mihi mirabilia, & nominavit mihi multos & dixit quod vidit ſcripta eorum quæ mittunt ſibi ad invicem. Et dixit primo de Doctore Murner qui eſt quaſi caput illius ſocietatis, quod ſcit perfecte quod ipſe compoſuit unum librum de ſcandalis Prædicatorum & unum aliũ in defenſionem Reuchl. poſtea nominavit Hermannum Buſchium dicens quod vidit Epiſtolam ejus in qua promittit ſociis ſuis, quod non vult eſſe minimus, & audacter vult ſtare pro Reuchlin. Item deinde dixit quod etiam eſt in illa conjuratione Comes de nova Aquila Colon. Canoni. & quod talis compoſuit mirabilia de Theologis quæ vult ſtatim imprimere. Et ipſe habet multos alios amicos & nobiles quos ipſe etiam inſtigat ſcriptis ſuis quod debent favere Joh. Reuchlin. Item Bilibaldus neſcio quis qui debet eſſe in Nurnberga, ipſe fecit multas minas dicens

dicens quod realiter vult expedire Theologos ſcriptis ſuis. Tunc ego dixi: Qui moritur minis, ille compulſabitur bombis: Teutonice (wer vom trewen ſtirbt, dem ſoll man mit Furtzen zum Grab læuten.) Nominavit mihi poſtea unum Poëtam in Erfordia qui vocatur Eobanus Heſſus & debet eſſe juvenis & expertiſſimus Poëta: & talis habet unum ſocium ibidem dictum Petrejum Aperbachium, ipſi componunt jam libros quos volunt ſtatim imprimere, niſi Theologi faciunt concordiam cum Reuchl. Cum hoc debet eſſe Liptzick unus anglicus neſcio quomodo dict⁹. Sed credo quod eſt ille qui fuit ante duos años Coloniæ qui eſt etiam unus, & Vadianus Wiennæ; de quo dicunt quod eſt terribilis Poëta. Item in curia Cardinalis eſt quidam Caſparus Urſinus qui ſcit facere Græca carmina & promiſit Reu. auxilium ſuum: & vult eſſe inter ſocios. Item ipſe dixit quod audivit quod Philipp. Melanchthon & Jacobus Wimphelingus, & Beatus Rhenanus & Nicolaus Gerbelius ſunt etiam tales: Et dixit ipſe quod

quod ſcriberet literas ad Ulrichum Huttenum qui ſtudet Bononiæ: quod etiam debet eſſe unus ex eis. De aliis autem ipſe non audivit. Tunc quæſivi ab aliis, an etiam Eraſmus Roterod. eſſet cum eis? Reſpondit mihi quidam Kauffmannus dicens. Eraſmus eſt homo pro ſe. Sed certum eſt quod nunquam erit amicus illorum Theologorum & fratrum: & quod ipſe manifeſte in dictis & ſcriptis ſuis defendit & excuſat Joh. Reuch, etiam ſcribens ad Papam. Et ab aliis audivi quod Paulus Ritius eſt etiam de hoc numero. Et dicunt quidam quod Johan. Cuſpinianus & Cunradus Beutinger qui ſunt in magna gratia Imperatoris ipſi copulant iſtos ſocios & faciunt omnia quæ poſſunt contra Theologos Colon. in honorem Joh. Reuch. Et quidam ſtudens Erfordi. qui eſt mihi notus dixit quod Cunradus Mutianus eſt peſſimus omnium illorum qui ſunt pro Reuchlin, & eſt ita inimicus Theologis quod non poteſt audire quod aliquis nominat Theologos Colonien. & talis ſtudens dixit quod vidit

dit bene viginti Epiſtolas illius, in quibus ipſe rogat quosdam ſocios quod voluiſſent eſſe Reuchliniſtæ. Talia audivi pro nunc: ſed quando ſcio plura: tunc volo vobis ſcribere. Valete in Christo. Datum Franckfordiæ.

M. WERNHERUS STOMPFF, Mag. Ort. Gratio.

SCiatis magnifice vir quod quando accepi veſtram litterã: & ego fui ita perterritus quantum eſt poſſibile, & fui rubeus in facie: & crines ſurrexerunt mihi, & credo quod vix tantum fui in timore quando fui in rubea camera Coloniæ intendẽs fieri Baccularius, & ſubjiciens me examini: Quia tunc etiam valde timui, quod rejicerent me Domini examinatores. Scribitis mihi quod cauſa fidei male ſtat Romæ: Sancte Deus! quid debemus dicere? Iſti Juriſtæ & Poëtæ volunt deſtruere totam facultatem Artiſtarum & Theolog. Quia etiam hic in noſtra Univerſitate ipſi prætendunt multa contra Ma-

Magiſtros & Theologos. Et quidam nuper dixit quod unus Bacularius Juris deberet in proceſſione ire ſuper unum Magiſtrum in artibus: dixi hoc non eſt poſſibile. Quia volo probare quod Magiſtri in artibus ſunt ſuper Doctores in Jure: Quia Doctores in Jure ſciunt tantum unam artem ſcilicet artem Juris; Sed Magiſtri ſunt Magiſtri in ſeptem artibus liberalibus, etiam ſic ſciunt plus, tunc ille dixit; Vade in Italiam & dic quod es Mag. Lipſenſis, & videbis quomodo vexabunt te ibi. Tunc dixi quod poſſem adhuc ita bene defendere Magiſterium meum ſicut unus ex Italia. Et abivi ab eo cogitans mecum quod facultas noſtra multum parvipenditur, & eſt malum: Quia Magſtr. in artibus deberent regere Univerſitates nunc, Juriſtæ prætendunt eas gubernare quod eſt valde indecenter. Et volo vos conſolari quod non debetis diſputare in cauſa fidei. Quia ſpero quod Deus bene providebit vos: & cum hoc valete tamdiu donec Pfefferkorn manet Chriſtianus. Datum Liptzick in Collegio Principis.

PETRUS

PETRUS CHARITATIS CURſor in Grammatica & Profeſſor in Logica. Salutem dicit plurimam Ort. Gratio.

REverendiſſime Dne. Magiſter: Quia hic ante picem ſive Hartzonem eſt conſuetudo, quod in die habent ſemper duas zechas una vocatur Civium zecha & incipit hora duodecima: & manet uſq; ad horam quartam ſive quintã, Altera vocatur nocturnalis & poſtzecha, quæ à quinta hora incipit & durat interdum ad octavam, nonam & etiam decimam horam. Interdum etiam durat uſque ad duodecimam & ad primam horam. Et divites cives: & etiam conſules: & Magiſtri civium quando in prima zecha ſederunt & ſatis biberunt: tunc ſolvunt & vadunt ad domum. Sed juvenis burſa & illi ſocii qui non multum curant quid ſolvit triticum, iſti manent ſedere in illa poſt zecha & bibunt ac ſi corpus & animam ſolveret. Nuper ergo cum ſic etiam ſederemus in una

poſt

poſtzecha ego & Dominus Petrus monachus Ordinis Prædicatorũ qui vobis multum favet propter Jacob. Hochſtraten hæreticorum Magiſtr. in Colonia: tunc erat infra decimam & undecimam in nocte: tunc multa diſputavimus de ratione nominis veſtri. Et ego tenui iſtam opinionem de Grachis Romanis vos eſſe nominatum. Sed Dominus Petrus qui etiam aliqualiter in arte humanitatis bene tentus dixit nõ convenire: ſed quod à gratia ſupernaturali nominaremini grati⁹. Tũc fuit ibi unus truſator qui fecit valde criſpum Latinum; quod ego non omnia bene intellexi: ille dixit quod neque à Grachis neque à gratia eſſetis dictus gratius, & fecit tam multa inutilia verba quod ego dixi: Unde ergo dicitur gratius? tamen alii viri valde profundi habuerunt deſuper latam examinationem & concluſerunt, Quod vel à grachis vel à gratia eſt dict⁹ gratius. Tunc ipſe dixit. Iſti qui hoc diſputaverunt, fuerunt amici Mag. Ort. Gratii; Et interpretati ſunt illud nomen quilibet ſecundum ſuam opinionem

nem in meliorem partem. Sed tamen iſtæ opiniones non præjudicant veritati. Tũc Dominus Petrus interrogavit, quid eſt veritas? & putabat quod ipſe deberet tacere: ſicut fecit Dominus noſt. quando Pilatus eum interrogavit. Sed ipſe non tacuit & dixit. Eſt in Halberſtadt unus ſuſpenſor: qui vocatur Mag. Gratius, & ille eſt Ortuini avunculus maternus: & ab illo Gratio ſuſpenſore vocatur Gratius. Tunc ego non potui me ſervare, & dixi: Ohe ſocie, illa eſt una magna injuria, & ego proteſtor Magiſter Ortuinus non debet ſic mittere tranſire, ego ſcio, vos dicitis hæc ex invidia quam habetis adverſus Dominum Ortuinum. Quia omnis progenies accepit nomen & cognomen à patre & non à matre: quare ergo deberet ille bonus Magiſt. à matre & ab avunculo materno nominari & non à patre ſicut alii. Tunc ipſe reſpondit & dixit audacter quod omnes audirent: Eſt bene verum & deberet ſic eſſe ut dicitis, ſed ipſe non audet patrem ſuum cum honore nominare. Quia pater ſuus eſt presbyter: ſi ergo

ergo ſe nominaret à patre: tunc omnes intelligerent quod ipſe eſſet ſacerdotis & meretricis filius, qui proprie vocantur ſpurii. Tunc ego iterum valde audacter clamavi: & dixi. Quomodo poteſt hoc verum eſſe? tamen ipſe eſt Magiſt. Coloníenſis. Sed alma Univerſitas habet unum ſtatutum quod neminem promovent niſi ſit legitimus Et ergo &c. Tunc reſpondit ſive promovet legitimos ſive illegitimos: tamen M. Ort. eſt ſpurius & manebit ſpurius in æternum. Tunc ego iterum dixi. Quid tunc, ſi forte Papa diſpenſaſſet ſecum: tunc ipſe tamen eſſet legitimus & tu graviter peccares dicendo contra Romanam Eccleſiam. Tunc ille dixit: etiamſi millies eſſet ſecum diſpenſatum, tamen non eſſet legitimus: & dixit unum exemplum; Quemadmodum eſſet cum Judæo qui baptizaretur ex aqua ſive Baptiſmate, ſi ibi tamen non eſſet Spiritus Sanctus, tunc illa aqua nihil proficeret: ſed eſſet adhuc Judæus. Sic etiam eſt cum iſtis ſpuriis qui ſunt ſacerdotum & meretricum filii. Quia iſti ſacerdotes non poſ-

ſunt in Jure meretrices matrimonialiter habere: & ergo non poteſt diſpenſatio filiis eorum proficere. Tunc ego iterum interrogavi. Quid ergo ſervas de Domino Joh. Pfefferkorn? Tunc reſpondendo dixit. Ego firmiter teneo quod adhuc eſt Judæus & replicando allegationes ſupra tractatas allegavit etiam Evangelium, Matth. iij. ubi ſtat: Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non intrabit in vitam æternam. Sed quia Pfeffer. nunquam fuit renatus ex Spiritu. Ergo illa aqua nihil profecit: ſed ipſe manebit Judæus in æternum. Tunc ego non potui ei ultra reſpondere & ſurreximus ego & Dn. Pet. & ivimus dormitum. Nunc autem audio quomodo iſte nequam gloriatur quod nos diſputando vicit: & quod ſit doctior quam ego & Dn. Pet. Quare oro veſtram dominationem ut velitis mihi reſcribere quomodo ego debeam illa argumenta de diſpenſatione, ſimiliter de Baptiſmate D. Joh. Pfeff. ſolvere, & illi Leccatori ad ſuum roſtrum adligare. Quod volo per omnem vitam promovere. Valete.

M. GRATIANUS ZISANIÆ EXtirpator: hoc eſt furum ſuſpenſor, proditorum quadruplicator, falſariorum & calumniatorum virgator: hæreticorum combuſtor: & multa alia, Magiſtro Ortuino avunculo materno Salutem D. P.

CHariſſime avuncule nec non reverendiſſime Dn. Megiſter. Quia jam ſunt multi anni elapſi & non vidimus nos invicem: Cogitavi quod bonum eſſet, quod vobis unam literam ſcriberem. Audio enim multa mirabilia de vobis quomodo ſitis magnæ famæ. Et dicunt quod jam eſtis omnibus etiam mediocriter doctis notus, non ſolum in Colonia: ſed etiam ultra Albim & Rhenum: & etiam in tota Italia & Francia. Colonienſes tamen præcipue colunt vos propter egregiam doctrinam: quam ſcribitis in fide Catholica contra quendam Doctorem & Poëtam ſecularem Joh. Reuchlin. Et ita vos inſpiciunt & admirantur, quod

quod quocunque eatis in platea: tunc monſtrant cum digitis ſuper vos dicendo, hic eſt Magiſter Ortuinus qui ita vexat Poëtas. Credo ſi ſcirent quod eſſetis avunculus meus, tunc magis hoc facerent. Nam ego hic ſum etiam magnæ famoſitatis: & exerceo artem meam in maxima populi frequentia: & homines faciunt mihi eundem honorem: & quando eo in plateis etiam monſtrant cum digitis ſuper me, ſicut faciunt in Colonia ſuper vos. Quare ego valde lætor, quod homines ſervant aliquid de vobis & me. Audio etiam alios vi os eſſe in Colonia qui ſunt veſtri amici, & etiam vobiſcum ſcribunt contra Doctorem Reuchlin. Videlicet Jacobum de alta platea hæreticorum Magiſtrum, & Mag. Arnoldum de Tungaris regentem in burſa ſancti Laurentii. Et omnes homines credunt quod vos tres eſtis vere illuminati in fide Catholica. Et ſervant vos tanquam tria magna candelabra ſive lucernas. Et aliqui addunt quartum, velut unam lampadem ſive pendens lumen quod non

tam clare ſplendet: ſcilicet Joh. Pfeffer. Ego credo ſi vos quatuor cum veſtra ſcientia, mediante forti palo in aliquo excelſo loco aridorum lignorum congerie exædificato: eſſetis colligati, poſſet ſtatim unum magnum lux mundi fieri, & etiam clarius quam fuit illud in Berna. Sed hæc chariſſime avuncule vobiſcum pro nunc jocor. Spero tamen extra jocum futurum quod vos quatuor eritis lux mundi fieri: Nam non eſt poſſibile ut illa magna ſciētia quæ eſt in vobis deberet ſic in merdo manere jacere. Eſt mihi etiam dictum quod nuper voluiſtis unam antiquam vetulam quæ vendit multa vitra circa fontem Coloniæ in nocte ſupponere, & ipſa clamavit & homines viderunt cum luminibus extra domum & viderunt vos: per Deum ego valde laudo tam bona facta veſtra quæ pertinent omnia ad meum artificium: & hoc docet etiam vos Theologos. Venit nuper huc fama quod eſſet unus Poëta in Colonia, ille ſolus teneret vos pro ſtulto & vocaret vos porquinum: hoc eſt porcis & hara dignum. Per Deum

ſi ego

ſi ego ſcirem quis eſſet iſte Poëta, ego vellem eum gratanter ſuſpendere: ſed finaliter vos chariſſime avuncule orarem ut omnia cum magna diligentia faceretis, quod fama veſtra per totum orbem terrarum fiat nota, niſi ſcirem non opus eſſe ut vos admonerem. Vos enim per vos pulchrè ſcitis & ab avis, abavis, attavis & trittavis habetis. Præcipuè tamen didiciſtis à matre veſtra chariſſima meaq; ſorore, quæ audiens, quod ſpurii ſemper habent meliorem fortunam quam legitimi, idcirco ad ſacerdotem cucurrit, & permiſit ſe lardare ut vos talem virum generaret, quem totus mundus aliquando cognoſceret. Valete ex Halberſtat.

JOHANNES DE SCHWINFORdia ſeptenarum artium liberalium Magiſter ſcientifico & mirabiliter docto atq; illuminato viro Ortuino Gratio in Daventria Græcam & Latinam linguam magiſtraliter docenti mille ſalutes & paulo plus.

REverentiali honore & obedientia prælibatis, Præceptor in pluribus ſcibilibus experte. Scripſiſtis mihi nuper de victoria veſtra obtenta in Roma contra iſtum Reuchl. qui audacter fuit contra vos, & virum noviter deificè illuminatum in fide Chriſtiana Johan. Pfefferkorn. Et quomodo Papa impoſuit ſibi ſilentium: ita quod nihil deberet magis ſcribere: ne deterius ſibi aliquid contingat: ut dicit Dominus noſter in Evangelio. Prius n. in Speculo oculari ſic ſcripſit mirabiliter, quod Mag. noſt. non potuerunt intelligere: & tamen dixerunt quod eſt hæreticus: ideo quia non habent ſic in libris ſuis, ſicut ille ſcripſit: neque novus eorum Theologus quem Deus ſuſcitavit ex lapidibus: ut eſſet ſemen Abrahæ: ſicut Scriptura dicit: videlicet Johan. Pfefferkorn habet ſic ex deifica viſione ſeu manifeſtatione; vel ex fide digna relatione uxoris ſuæ, quam audivi etiam habere ſpiritum Prophetiæ: de quo vos melius ſcitis quam ego: quia ſæpe cum ea fuiſtis quando Johannes Pfefferkorn

korn non fuit in domo. Sed neſcio per Deum quomodo Reuchlin ſit per vos confuſus aut per Papam. Quia jam fecerunt novam facultatem ultra alias quatuor facultates: quas jam habuimus, & omnes illi laudant Reuchlin & dicunt quod ſunt ejus diſcipuli, & non curant amplius facultatem Artiſticam, eo quod Artiſtæ ſunt ita magni & ſuperbi aſini: quia non ſciant tria aut quatuor verba Latine loqui, & vah illæ beſtiæ ſeducunt plures innocentes juvenes, qui poſtquam longam ætatem contrivere & quaſi immerſi in hac omnis barbariæ nequam ſentinam: redeuntes in paternas ædes nihil præter arguitur: Reſpondetur: quæritur, ccere: quorum dii Tateretus, Verſor, prverſor, puritanus: bruxellenſis: & id genus ſimiles turbæ obſcuræ ſunt. Eſt tamen mirum quod unus ſimplex ſtudens aut cenurus vult plus ſcire jam in Ariſtotele quam Baccalaureandus aut Magiſtrandus qui audivit curſum, & eſt bene quaſi ficatus. Ipſi etiam non ſunt reverentiales Magiſtris: & quando ante

U 4 unum

unum, vadunt non tangunt birretum (ſicut moris eſt) & ſemper volunt frequentare domum, ſcis bene. Etiam non audiunt conſequentias Marſilii, neq; ſuppoſitiones aut parva Logicalia: ideo non eſt poſſibile quod poſſunt eſſe formales, & apparere in diſputationibus. Sed dimittamus iſta. Scribo vobis pro novitatibus quod Jacobus Wimphelingus qui etiam eſt medius Reuchliniſta: realiter eſt expeditus per quendam monachum Paulum Langium: qui realiter ſcivit ſibi dicere quod non recte ſcripſit in uno libro qui vocatur de integritate: videlicet quod ſanctimonia non tantum eſſet in cucullа. Nam ille monachus compoſuit alium librum contra: qui eſt approbatus in Capitulo ſive Synodo Reinhartzbornenſi ordinis ſancti Benedicti, An. domini. 1509. & eſt bonum Latinum: quia unus dixit quod eſſet ferme ita bonum ſicut doctrinale Alexandri, & ego multum gaudeo quod tanta Latinitas etiam invenitur in monachis: & ipſi etiam dicunt quod ſuperexcelleſcat ſtylum Ciceronis: ſed

ego

ego non credidi, quia eſt una nota altius, ſed procedit doctrinaliter multum contra Wimphelingum, metrice, proſaice & rigmatice: & ſicut ego puto recte habet: quod omnis ſcientia eſt in cuculla, id eſt, in monachis: quia tranſeundo de inferiore ad ſuperius, monachi ſcripſerunt commenta in regulas Grammaticales: in Donatum: in Petrum Hiſpanum: in Phyſicorum: Metaphyſicorum & Ethicorum, & ſic commentis ſuis commerdaverunt, & in omnibus ſcibilibus facti ſunt magiſtrales: Sed cum ſupportatione ſua ego diſtinguerem, primo de cucullatis: quia eſt terminus æquivocus ad multa. Primo ad Bohemos qui habent cucullas ita longas, ut vadant ultra cingulum abinde: & in illis non eſt ſcientia ſed potius hæreſis. Secundo ad Judæos qui etiã ſunt cucullati: & tamen non ſcientifici, quia extra Eccleſiam. Tertio ad Magiſtros noſtros qui ſunt bene illuminati, ſed non in ſuperlativo. Quarto ad monachos: & illi ſuperexcellenter habent ſcientiam ſicut vos habetis. Igitur rogo vos, juvate

illi monacho: quia etiã vos eſtis ex parte id eſt Tertio modo cucullatus: ut poſſit ſcripta ſua defendere contra Wimphelingum. Quia ut audio quod Wimphelingus habet multos diſcipulos: quos mihi unus nuper nominavit qui ſunt Argentiæ: Unus vocatur Jacobus Sturmius nobilis: & ut dicunt bonus Latiniſta, alius Ottomarus Luſcinius qui etiam ſcit Græcum ſicut Reuchlin: & ſcit multum allegare extra digeſtis & etiam ex Biblia quæ non ſunt mirabilia, quia ſtuduit in Parrhiſia Item Lucas Batodius & Joh. Ruſerus. Jo. Sapidus & multi alii qui omnes volunt Wimphelingio juvare contra cucullatos, & eos realiter expedire in ſcriptis ſuis. Et dicunt omnes quod ille Paulus non eſt bene fundatus in dictis ſuis: & bene novem modis apoſtatavit ab Ordine, & eſt inquietus & trufator maximus, ſicut ipſemet Tritemius ſcripſit in una litera ad Hieronymum Tungersheim ex Ochſenfurt; & magnum damnum eſt quod aliquis ſic debet perdere Papyrum incauſtum, & etiam tempus.

ſicut

ſicut ipſe fecit. Ipſi etiam dicunt: quod S. Hieronymus ſcribit ad unum monachum ſic: Nunquam de manu tua vel oculis tuis liber Pſalterii diſcedat: quod ſi eſſet verum, tunc obligaret monachos ſemper & pro ſemper: quia eſt negativum. Et ſic monachi nihil aliud deberent facere quam Pſalterium legere; ſed ego credo eſſe mentitum. Quia ſanctus Hieronymus met fuit monachus: & ideo non ſcripſit contra eos. Audivi etiam unam truſam & magnam Ribaldriam de uno diſcipulo Wimphelingii qui nuper quando ſibi audacter ad os dixi: Veſter Præceptor Wimphelingius errat valde: quia ſcripſit contra Dominum Abbatem Tritemium & contra monachos: quia in doctrina ſua & ſanctitate ſunt notabiles & multum utiles: & Eccleſia jam non habet alias columnas niſi monachos. Tũc ille dixit: ego diſtinguo de monachis quia accipiuntur trib⁹ modis. Primo pro ſanctis & utilib⁹: ſed illi ſũt in cœlo. Secũdo pro nec utilibus nec inutilibus & illi ſũt picti in eccleſia. Tertio modo pro illis

qui adhuc vivunt & illi multis nocent, etiam non ſunt ſancti: quia ita ſuperbi ſunt ſicut unus ſecularium. Et ita libenter habent pecunias & pulchras mulieres: quia veni nuper ex Heidelberga, ubi prope Heidelbergam eſt unus magnus Abbas: pinguis diſcolus: & iſte abigavit omnes monachos de Collegio S. Jacobi: & ipſe dixit: quod vult eis recte bonũ pulmentum præparare: & poſtea ceſſavit ultra dicere: Sed ipſi dicunt quod bene volunt credere quod fecerit ideo (der gut Bruder) Quia Palatinus vult unam aliam viam inſtituere quod veniat unus Poëta ad Heidelbergam, qui faciat monachos iſtos & alios ſtudentes nunc Latine loqui: Tunc ille pinguis Abbas cito intellexit, quomodo jocus vult finem accipere, & dixit: monachi mei non debent diſcere Latinum novũ: quia poſtea erunt ſuperbi quod ſciunt plus quam ego: tunc ego pulchrè venirem inter eos, ut pinguis aſinus inter ſimias; ſed revera illa diſtinctio non eſt multum formalis: quia non eſt bimembris; & ſic non poteſt conclu-

dere

dere. Ego mitto vobis hũc librum: quem debetis facere impreſſare: quia multa bona ſunt intra contra iſtum Wimphelingũ qui ſcripſit contra monachos. Quia ſtatim erit in meta quando legit Dominum noſtrum Chriſtum fuiſſe monachum videlicet Abbatem, & S. Petrum Priorem: & Judam Iſcariothis cellerarium, & Philippum portarium, & ſic de aliis ſecundum ſub & ſupra, quæ omnia iſte illuminatus & valde ſcientificus monachus Paulus Langius ſic magiſtraliter probat, ut Wimphelingus & ſui diſcipuli non debent unum verbum contra rebellare: ſed reſiſtit mihi unus Wimphelingianus in faciem & dixit: quod monachi mentiantur ſicut ſceleratiſſimi caupones, qui volunt Chriſtum fuiſſe ita portentoſum animal & cucullatam beſtiam & ſuper me proteſtavit nomine Chriſti, tunc fui ita perterritus quod perminxi & permerdavi me, quod omnes naſum prætenebant: ſed ſit quomodo ſit, ego hoc firmiter credo, quod omnes tandem erunt ſtare, confuſe tamen cum ſua ſcientia, &

dicere diabolus portavit illum monachum ad nos, quis fecit eum in omnibus ſcibilibus ita formalem & qualificatum? Quomodo poteſt hoc eſſe niſi per ſcientiam iñfuſam: quia non ſtetit in aliqua Univerſitate: & eſt adhuc unus purus beanus: & tamen bene valet Magiſtrandum vel etiam plus, cum venia eximiorum Magiſtr. noſtr. Ipſe etiam Thomas Murner monachus & Doctor multum ſubtilis etiam ſemel ſolenniter prædicavit in ambone, quod Chriſtus Dominus noſter fuit monachus: & ſcivit etiam realiter defendere. Sed unus diſcipulus Wimphelingii noluit credere in Chriſtum ſi eſſet monachus, & fecit illos verſus deſuper

Nõ ego fallaci tecto: tibi Chriſte cucullo
Crediderim, veſte hac fraus tegiturque dolus.
Atque probat novus è Berna quæſitus habenda
Franciſcus; monachis quanta ſit ipſa fides.

Sed quid ad hoc quod non vult credere, tunc erit hæreticus, ſicut alii qui con-

condemnati ſunt cum Reuchlin in Parrhiſia & Colonia & in aliis Univerſitatibus. Oro etiam vos, ut velitis etiam ſupra librum ponere illos verſus quos ego in laudem libri & authoris, videlicet Pauli Langii monachi cum magna diligentia compoſui & pro majori parte quando de nocte jacui in lecto, & ſic ſpeculavi, tunc quaſi inſomnis factus ſum verſificator, ut ſequitur.

Hic liber indignum: Vexat Jacobum Wimphelingum.
Langius quem Paulus fecerat mirifice,
Metrice qui ſcripſit etiam quoq; rhetoricavit:
Quod omnes artes ſunt in cucullatulis:
Sic quoque Tritemius dixit ſic & Eberhardus.
De Campis Volzius Paul⁹ & Schuterius.
Johannes Piemont. Siberti Jacob: Rotger
Sicamber docti cucullatique viri.
Jam erit confuſus Jacobus & omnino detruſus.
Wimphelingius, Bebellius, atque ille Gerbelius.

Sturmius

Sturmius & Spiegel Luſcinius atq; Rhenanus,
Ruſerus, Sapidus, Guidaq; Bathodius.
Omnes hi victi jacent, non audent dicere Guckuck.
Sic in ſacco concluſi Wimphelingiani erunt.
Non valét in Græcis invenire neq; Poëtis.
Quod Lango reſpondeant viro ſcientifico.

Valete vir illuminatiſſime, & Præceptor valde doctrinalis, & me viceverſa habeatis dilectum, quod ita bene promoveo vos per omnia ſecula ſeculorum. Datum in Oppido Imperiali Suerſheim in longa platea, ubi juvenes Ruſtici ſemper in Dominica die Corriſant: quod cor eis crepet. Anno à mundo condito Primo.

DOMINUS VOLWINUS DE Monteflaſcon Reverendo Magiſtro Domino Ortuino Gratiano æternam S.

Quan-

QUanquam vos nihil ſciatis Reverende Mag.in Latinitate ſeculari(ut unus mihi dixit) propter quod multum diligo vos: & non curatis pompoſa verba ſicut faciunt Poëtæ: tamen aliàs ſcitis ubi debetis de nocte jacere(ſicut dicit Sapiens in Proverbiis) & non eſt nobis magna cura quid faciant illi novatores Latinitatis ſcilicet Eraſmus Roterodamus & Joh.Reuchl. Nec ego curo eos: quia non eſt de eſſentia ſacræ Scripturæ, licet ipſe & etiam alii ſemper volunt Theologos antiquos plagare cum illa literatura & neſcio quomodo ipſi ſupponunt cum novo Teſtamento & operibus ſancti Hieronymi, quod ſemper volunt illam hæreticam literaturam immiſcere, cum tamen dicat Paulus quod Græci ſemper ſint mendaces: & ergo videtur cum ſupportatione eximiorum Magiſtrorum noſtrorum: quod illa literatura nihil ſit quam mendacium: nunc ſubſumo. Sed quicunque vult confundere ſacram Scripturā mendaciis, ille eſt hæreticus: ergo, nunc ipſimet ſciunt quid ſequitur quia eſſet credo

ipſis

ipſis ſcandalũ quando ego palàm conclu derem eos eſſe hæreticos. O ſi ſcirẽt iſtam ſubtilitatem in me eſſe, ipſi non venirent mihi ante faciem, tacere tamen uſq; ad finem, tunc bene videbitur cujus toni: Sed pro novitatibus non poſſum dimittere quin vobis ſcribam. Sedi enim nuper neſcio quando in uno convivio, & ibi etiam fuerunt multi prætenſi juvenes ſocii, & venerunt quilibet ex alia regione in unum Symbolum: unus ex Anglia, alius ex Argentina, alius ex Wienna, alius erat Wimpinus qui vocatur Angelinus, alius Romanus qui fuit bene medius Curtiſanus, & multi multa dixerunt ut ipſe ſcitis. Et venimus in Colloquia de Cauſa Reuchl. Tunc unus ſurrexit erga me ubi audivit quod ego non fui bonus Reuchliniſta, & dixit: ne veniat mihi obvius Colonienſis copulariſta Theologus aliàs, volo eum cito emaſculare. Et præſertim Mag. Ort. tunc ego traxi fiſtulam meam in meum ſaccum, & alius dixit qui non erat dives, & perdidit plura beneficia in curia Romana: & cum hoc male habet cum omni-

omnibus Curtiſanis & dixit mirabilia ut ſequitur: ſuper anima mea ego ſæpe miravi quod iſti in magnis caputiis qui vocantur Theologi, & ſunt in illa civitate ubi impreſſitæ ſunt quæſtiones ſuper Donatum ſecundum viam ſancti Thomæ, & regulæ Grammaticales ſecundum viam antiquorum cum iſto carmine. Accipias tanti Doctoris dogmata ſancti, inter ipſos monachi: qui volunt alios ſemper facere hæreticos. Quare etiam non ſtimulant ſuper illos, & producunt inquiſitionem ſuper eos, ſuper hæretica pravitate, qui habent tot multa beneficia, unus ſex, alter decem, alius viginti & magis, & congregant tam multam pecuniam, & tantam credentiam ex flaſculis & poculis pecheriis, ſicut ſi eſſent filii principum vel comitum, & in domo nutriunt putanas ſive concubinas pretioſe, cum catenis in collo, cum annulis in manibus, cum ſchubis, veluti ſi eſſent uxores militum. Et interdum unus illorum habet tres Canonias ſimul & ſemel, & imbuſat de omnibus illis tribus

giltas

giltas, quod inde poteſt habere multas zechas. Et poteſt ſolum ſtare,& eſſe in uno choro, & in aliis non. Et ſic in aliis choris nullus & nemo ſtat pro eis, qui laudat Deum & rogat pro vivis & pro defunctis, eſtne hoc recte? Quare non inquiruntur ſuper eos, & interrogant coram multis notariis & multis teſtibus (ſicut olim in Mentz fecerunt) & dicunt quid creditis? ita vel non? creditis vel non creditis? quid creditis de Sacramentis in Eccleſia Dei? Dicatis nobis quot ſunt Sacramenta? & quam fidem in corde veſtro portatis de ſacramento Euchariſtiæ? eſtne ibi corpus & ſanguis Chriſti? ſi creditis, quando ergo poſtquam miſſam legiſtis (ſi ſaltem in anno ſemel legiſtis) ſtatim quando ad domum iterum vaditis, concubina veſtra habens mores & inſpectum ac ſi eſſet una meretrix, vobiſcum in domo vel in menſa vel in camera: dicatis nobis ſi creditis adeo magnum eſſe fructum: & qui Deo placet ex miſſa? ſicut in decretalibus & in tractatibus Theologorum ſtat: Quare ergo vos habetis tot beneficia? quæ poſſent quin-

quinque aut ſex devotos ſacerdotes ſuſtentare qui libenter legerent miſſas: qui libenti animo facerent Prædicationes ad populum & ad Clerum, qui poſſent dare conſilia pro honore Dei, pro ſalvatione animarum, pro libertate Eccleſiaſtica, corrigere vitia, & vellent rogare Deum pro Domino Papa: pro Rege: pro Epiſcopis & pro aliis Chriſticolis, pro pace & ſanitate ſicut ſtat in tranquilla & ſilenti miſſa poſt ſanctus, & poſt te igitur clementiſſime pater. Si creditis tamen bonum venire ex miſſa pro vivis atque defunctis, quare non ſupradatis illa quæ habetis in ſuperfluo: & dimittitis aliis bonis devotis & doctis viris, ut Deus exinde præcomiſceretur, & animæ eorum qui mortuerunt citius ex purganti igne redimerentur, & Deus nobis amicabiliter placatus non ſic immitteret nobis deorſum puſtulas, & non ſic percuteret nobis vinum & plada per grandinem & pruinam, & non eſſet ſic magna fames in terra: Si autem non creditis tot bona venire ex miſſa, tunc eſtis per Deum ſanctum ſuſpecti de hæreſi.

hæreſi. Imò eſtis realiter hæretici plusquam Weſſalia & Doctor Reuchlin. Videte reverende Magiſt. Ort. has novitates volui vobis etiam ſcribere, quomodo ipſi communiter omnes tenent contra vos cum Reuchlin per conſcientiam meam, ego credo denique quod diabolus etiam favet ipſi Reuchlin: tunc bene permerdavimus nos. Et ſic commendo me vobis. Ex Spira ubi de nobis dicuntur mirabilia, quia omnes Reuchliniſtæ dicunt quod Colonienſes nil ſunt quam copulatiſtæ: ſed multum gaudeo de vobis quod patiens eſtis ſicut ovis, & poteſtis pati illa, ſicut eſſetis ſimplex ſacerdos in villa.

PERDOCTO ARTIUM PROHIbitarum M. Ort. Grat. Colon. Theologo M. Bartholus Kutz.

SAlutem accipite quando vultis, perdocte Domine Magiſter Ortuine: Dixit mihi quidam quondam quodam in loco de vobis quod eſtis valde infirmus, & quan-

& quando eſtis infirmus tunc ſemper facitis quaſi eſſetis inſanus, quod laudo in vobis: quia proprium eſt illis qui ſciunt ſcientias prohibitas, hoc eſt diabolum in vitrum vel quocunque banniare, quia iſti ut in plurimum ſunt ita inſani quandoq;. Et oportet etiam quod ſint ſpurii, ſicut vos (ut mihi ab ſingulari amico dictum eſt) etiam eſtis: quia illi ſemper ſunt meliores diabolo ad aliquid efficiendum. Quia diabolus non ita libenter committit ſe legitimis ut ſicut ſpuriis, qui ſunt ſingulariter apti diabolo. Et ſi ſolum eſſetis monachus, tunc omnia dona haberetis ad hanc artem, & tunc eſſetis egregium inſtrumentum diaboli, ſed ego neſcio tamen an ſitis monachus, quia ſi eſſetis, tunc eſſem bene contentus. Quia monachi præ aliis habent illam gratiam quod ſunt protervi multum, & quicquid conatur hoc facere audent, ſicut nuper audivi de aliquo qui vocatur Paulus Langius & ſcripſit unum excellentiſſimum tractatum cum verſibus contra Jacobum Wimphelingiũ & bene ſcompiſat eum.

Et

Et etiam dicunt de illo Paulo quod novem modis cucurrit (ſalva reverentia) ex clauſtro. Et quicquid nemo conatur facere hoc ipſe facit. Et credo quod etiam aliquando ſit inſanus, & quod ſit ſpurius. Tertium ex ſe habet, & ego plurimum laudo, quod etiam eſtis nobis ſimilis qui rem habetis cum diabolo, ſed tranſeat hoc cum reverentia, ego habeo hic unum notabile punctum Nigromanticum, quod vobis libenter manifeſte ſcriberem ſed ego timeo, quod quando eſtis ita inſanus, tunc famulus veſter poſſet illam Epiſtolam invenire, & ſic legeret, tunc diabolus confunderet me & eum, & ergo volo ſecundum conſuetudinem meam facere, quia quando habeo ſic aliquid ſecretum, tunc ſcribo ſuper papyrum ſine atramento, & tunc nemo ſcit legere niſi ſit illegitimus. Et ergo eo caſu in præſentiarum vobis etiam decrevi facere. Et eſt illud punctum, ut ſequitur.

Credo quod bene intellexiſtis me; & hæc eſt veritas: & prohibeo vobis & conjuro

juro vos per virtutem omnium ſcientiarum prohibitarum quod neminem doceatis. Et ſic valete ex Rubrechtſovu: in brevi plura expectabitis à me & majora ſi illa placuerint vobis.

MAGISTER ABRAHAM ISAAC de ſtirpe Aminadab, Magiſtro Ortuino Gratio. S.

MAlarum bonarumque artium Magiſt. ſciat dominatio veſtra quod ego volo jam ſatisfacere promiſſis meis: quia promiſi ſuper veſtram petitionem quando à vobis receſſi ex Colonia, quod volo vobis continue novitates ſcribere. Et ante omnia libenter haberetis quod notificarem vobis de illo aſtuto Juriſta Johan Reuchlin, cum quo Magiſter noſter Jacobus de Hochſtraten multum habet in curia propter fidem tractandum. Hoc ego volo facere ex ſingulari dilectione. Tunc ſciatis primo (quia ego ab origine mundi vobis omnia pandã) Quando ego receſſi in diebus Canicularibus

verſus Romam (ut bene ſcitis) tunc nullam majorem paſſionem habui ſuper totam viam, niſi quod maxime ſitivit me quando aſcendi altos montes in Algoia cum meis ſociis. Et quando veni ad Curiam, factus ſum ſervus corporalis unius Cardinalis propè Campum flore: & fui ſervitor ſuus octo menſibus cum magna diligentia pro uno beneficio curato in Kelbartzhauſen, quod jacet in Vollenbergenſi diocœſi, & impetravi ſuper hoc unam bullam cum duodecim ſigillis de omnibus Cardinalibus. Et ſanctiſſimus noſter fecit ſuum ſigillum etiam ante, ad majorem cautelam. Tunc cum lætitia exivi & volui poſſeſſionem accipere: tunc ille prior Plebanus non eſt mortuus: tunc ego in magna ira dixi: Percutiant mille diaboli ad hoc, debeo pecuniam meam ſic perdere? Etiam fuit parvum beneficium, ſi in Curia ſciviſſem, ego non exiviſſem propterea. Ego putavi quod poſſet portare in omnibus annis xx. florenos in reſervato. Vos etiam bene ſcitis quod ego non maneo perſonaliter

ter in illis partibus. Ego vellem libentius habere beneficium in Daventria prope patriam noſtram cum centum florenis, & cum una ſimplici puella duodecim annorum, quam in illa ſuperiore parte unum cum triginta florenis & cum callida matrona ſexaginta annorum. Sed illa reſervata benefacerent uni. Secundo ſciatis M. Ortuine quod deinde non potui ita ſtatim venire ad Curiam propter bella in Italia: quia currunt hinc inde nudi Ribaldi, & ſi unus acciperet mihi veſtimenta, tunc perdidiſſem paupertatem meam totaliter, ſicut dixit ſemel una vetula quando fregit ova ſuper pontem in Helpruna. Et ſic permanſi duobus menſibus in valle ad Wimpinam etiam cum quibusdam bonis Curtiſanis & ibi didici unum ludum à Johanne Greyferio qui eſt valde liberalis; quia dedit ſemel ſex ſociis quorum ego fui unus, ad comedendum ſeptem ova & non minus. Et ille ludus dicitur in lingua Italica Trent uno. Hoc ego nunquam vidi in Romana curia Etiam non eſt mirabile, quia oportuit

me ſemper habere advertentiam ad mulum in ſtabulo inferius, & audiatis quomodo ſemper fecimus. Nos ivimus aliquando in Wimpina ſuper ſcholam ubi ſemper convenerunt ſuperextra boni ſocii. Et fuit unus inter eos qui dicitur Gregorius Speculi, ille eſt valde declarativus de modo ſupponendi. Ipſe declarat hanc materiam ita clare ſicut vos nobis olim tertiam partem Alexandri de arte verſificandi. Quandocunque audio eum ſic groſſe loqui de illa luxurioſa re, tunc acquiro delectationem ad ſupponendum. Ego multum didici ab eo (parcatis mihi quia eſt opus naturale) ego vellem ſicut Deus mihi juvat unum Carlinum dare quod vos ſciretis ita amicabiliter lardare niſi propter uxorem Johan. Pfefferkorn, tunc ego ſcio quod amaret vos ſuper omnes alios Theologos qui ſunt in Colonia. Per Deum illa ars non juvat quam mihi ſemel oſtendiſtis in libello parvo qui fuit retro ſcriptus. Nunc audiatis quod poſt illa factum eſt. Ipſi una vice apud vinum quæſiverunt

runt me (quia fui Curtiſanus) quomodo res ſtaret in cauſa fidei cum Joh. Reuchl. & Colonienſibus. Reſpondi: Per Deum ego timeo multum de illo bono viro Johan. Reuchlin, quod eſt nimis pauper ad finem perducendum illam cauſam. Quia Prædicatores monachi remotius veniunt cum eorum caſeorum ſaccis quam una unica perſona cum pecunia. Tunc unus dixit: O ſancte Deus! quam magni nequam ſunt iſti monachi quando colligunt caſeos. Nuper fuit frater N. hujus monaſterii hic in villa mea & voluit mihi meam ſororem cum poteſtate lardaſſe. Ipſe fugavit eam per gradum ſupra in domum, & cucurrit ei poſt; & jecit eam ad lectum, & voluit levare cucullam & cum datulo inferius ad, tunc ſoror clamavit Her. N. Her. N. ceſſate: ego clamo quod omnis homo audit, & tunc diabolus vos permerdabit. Tunc ipſe dixit. Per corpus tuum noli clamare, ego volo tibi pro dedicatione aliquid emere, quod debet medium florenum valere. Deinde venit mater: tunc ipſe deſcen-

dit, & Datulus ei adhuc ſtetit, quod levavit ſibi cucullam, quaſi haberet dentem Kaſtri inferius. Tunc unus alius ſocius dixit: Si iſte nequam hoc feciſſet ſorori meæ, ego vellem ei teſticulos exſcindere, & aliis monachis mittere ad comedendum in aceto, quando haberent feſtum Jovis. Tunc ille iterum dixit: Per Deum ego non habeo ſibi pro malo: quia ſemper ſunt incluſi Ego credo quando aſinus haberet peplum ſupra, quod non eſſet ſecurus præ ipſis, & quare una fœminalis imago non deberet eis tenere? Tunc unus juravit & dixit quod Johannes Reuchl. vult in unum librum colligere omnes nequitias monachorum in Almania per unum vagantē hinc inde, & vult illas Sanctiſſimo offerre & vult dicere: Cur ille Hochſtrat non extirpat illā luxuriā inter fratres ſuos? Et dixit ille quod monachi fœtent ſicut Hirci quādo ſudant, & in ſua patria veneficaverunt omnes meretrices, & quando ipſe vult ſemel in neceſſitate purgare fæces, tunc ipſe putat quod lardat monachum propter illum fœtorem

quem

quem conceperunt ex monachis. Ergo Mag Ort. vos eſtis eorum fautor. Ideo ſitis ante, quod habebunt etiam inquiſitorem luxuriæ ſalacitatis ad illum Hochſtrat qui eſt Inquiſitor hæreticæ pravitatis: tunc res bene ſtabit cum ipſis. Vel ſi ſaltem facerent occulte, ſicut ipſorum priores, qui vocant eas ad cellas, ibi nemo poteſt videre. Et ſic bene tranſiret hinc. Manifeſte autem ſic ſuper eas cadere, ſcandalum eſt toti Ordini. Ideo faciatis melius ad hoc. Poſt hæc omnia traxi iterum ad Curiam, & adhuc ibi expecto gratiis Dei. Valete Datum Romæ in Refectorio Capitolii.

FRATER NOLLERIUS STECH de Calabria Magiſtro Ortuino.

DEvotas meas orationes opto vobis loco ſalutis, excellentia veſtra Theologicalis ſcit, quod ego jam veni quaſi peregrinus ex monte Sinai. Neſcitis tamen quam multa ſum paſſus in

hoc tempore quando à vobis à Colonia receſſi: longum eſſet vobis illa omnia ſcribere: quia nullus alius amicus mihi ſupereſt; cui neceſſitatem meam conquerer præter vos: quando aliquid dico in monaſterio, tunc ſtatim reſpondent mihi: O tu non es ideo clauſtratus quod velles habere bonam vitam. Non ſic impii non ſic. Ego non poſſum excogitare unde veniat: niſi ex illa mala fortuna quod Magiſter noſter Jacobus de Hochſtrat conſumit ita magnam ſummam pecuniæ in curia Romana propter fidem Chriſtianam, quam ille nequam Joh. Reuchl. deſtruxit in ſuo Speculo Oculari, ego credo quod omnia monaſteria noſtra debent ei mittere pecuniam: quia oportet eum eſſe liberalem dando hinc inde Cardinalibus propinas: ut judicent pro ſe & non pro Joh. Reuchlin. Ideo priores noſtri abbreviant nobis vinum: quamvis Salomon dicat: Muſica mulier & vinum lætificant cor hominis. pri. Prov. xij. Et ego me ſemper exerceo in Muſica. Pſalmos in choro lyrando & ululando: & hoc

non

non eſt rarum, ideo non charum. De mulieribus eſt mihi grave loquendum: quia nullam video, niſi quando vado ad forum cum procuratore noſtro quando emit ova. Etiam quando vado ad villas ad colligendum rapas & olera: & ſi caro me ſuperaret quando eſſem apud unam fœminam, tunc ipſa non teneret mihi. Ergo quando nunc vobis vinum abbreviatur: quale gaudium habebimus? Si medium haberemus ita bonum ſicut alii Ordines: ut ſacerdotes nobiſcum apud Spiritum Sanctum profeſſionati. Credo quod bene ſciatis quid ſit pro Ordine: ipſi habēt duplices albas cruces in tunica: & non ſunt alte raſi ſicut nos: & quando illis unum gaudiū tollitur: ſcilicet quando eis vinum abbreviatur propter unam ſupergreſſionem: tunc habent aliud gaudium. Nam poſſunt diſponere meretrices per claudicantem Joh ñem qui ligna ſecat, etiam graditur ſuper manibus & genubus. Poſſetis dicere hæc vita meretricea: non licet Sanctis ſpiritualibus. Reſpondeo: quod audivi pro certo: quod
 eorum

eorum Dominus Magiſter (quamvis ſenex, claudus, griſeus, & lippoſus: eſt tamen avidus ad illam rem: non autē ſemper potens) ſolet habere propriam in ſua ſtuffa: & quando excavavit illam totaliter: tunc diſponit ſibi unum virum, & dat ſibi bonam dotem ex Gazophylacio Spiritus Sancti, quod nunquam minoratur: quia eſt ibi mera gratia Spiritus Sancti. Deinde ſibi aliam ancillam procurat: & facit ſibi etiam ſicut jam ſcripſi, & ſic iſte ordo in multis hominibus occulte creſcit: nunc volo inferre proverbialiter: quia communiter dicitur: Quandocunq; Abbas, id eſt, pater ſupremus apponit teſſeras, tunc poſſunt fratres ludere: hoc eſt quando prælati noſtri antiqui ſunt ita luxurioſi: & ducunt ita miſerabilem vitam: ergo nos ſubditi licite poſſumus ſequi. Hæc eſt bona conſequentia, quia perſpexi in tractatu de ſuppoſitionibus: quia ibi prælatus ſupponit perſonaliter, ſed ſecundum Marſilium ſupponit inferius materialiter. Nunc ad propoſitum: ego vellem quod quando Magiſter noſter Jacobus

cobus Hochſtrat in Roma nihil ſciret Johanni Reuchlin abinde lucrare quod impetraret nobis laxiorem Ordinem: ſicut ille prænominatus. Caro tamen nos quandoq; etiam ſtimulat: ego ſcio quod ero breviſſimæ vitæ, quando non debeo quandoque expurgare vetus fermentum, quod contraxi ex illis caſeis, parcatis mihi: quia loquor vobiſcum cordialiter, id eſt, quæ mihi ſunt circa cor: ego ſemper timeo quod illa cauſa erit malum finem acquirere: ſicut cauſa Bernenſis. Vos ſatis intellexiſtis me: Dominus Magiſter noſter Johan Amphoraticius optavit vobis multas ſalutes: ipſe evaſit in ſolennem virum. Eſt enim Prædicator noſter: omnis homo eum laudat. Eſt ita bonus in exemplari demonſtratione. Anno Domini 1416. prædicavit paſſionem: tunc accepit ſecum unum baculum ſuper Ambonem: & quando recitavit ſententiam Pilati, tunc traxit eum de cuculla extra, & fregit illum baculum in medio in duas partes. quaſi ſceptrum, quod fuit miſerabiliter ad videndum:

Vetulæ mulieres flebant ita amare: ſicut Petrus quando audivit gallum prope ignem cantare. Valete & commendate me Magiſtro noſtro, quando venerit ex Roma.

M. JOHAN. TEXTORIS PETRO Schwinkoncio ſuo tot dicit ſalutes, quot ſunt guttæ in mari, & atomi in Sole.

SCiatis chariſſime amice quod ego literam veſtrã accepi, in qua mihi ſcribitis de Eraſmo Roterodamo: & vultis ſcire quid ego teneam de eo. Deberis ſcire & mihi credere quia etiam quando fui adhuc juvenis multa legi in literis humanis, & Stephanum fliſcum & græciſtam & Synthis: Facetum: Floretum: & illos antiquos Poëtas quaſi ſuper unum unguem ſcivi mentetenus: & quod verum ſit, tunc ſcripſi unum librum qui dicitur Floriſta in quo bene videris ſcientiam meam & plura alia: ſi ego vellem me jactare. Sed dico pro tanto: quod non puteris,

tetis, quod ego vobis mentior: Quia ego poſſum bene valde judicare de illo Eraſmo. Ego etiam examinavi Speculum Reuchlin & ejus Gabalam ſicut bene ſcitis. Et ut non faciam multa verba: ego nihil teneo de Eraſmo; Quia ipſe eſt inimicus monachorum: & dicit multa mala de eis: & dicit quod ſunt groſſi aſini: & odiunt literas Politiores: & nihil ſciant niſi comedere & bibere & Pſalmos lirare, quod ipſe mentitur in collum ſuum quando hoc dicit Immo ipſe eſt unus aſinus, ipſe eſt bonus Latiniſta, & ſcit bene latinizare, aliàs nihil ſcit. Ipſe fecit multos libros præſertim unam navem ſtultiferam & commentum ſuper Hieronymum, in quibus ipſe nihil facit quam quod ſtimulat religioſos: per Deum ego dico ſibi, ſi non vult ceſſare ab illis: tunc volumus ſibi facere ſicut Reuchl. etiam ſi centum modis eſſem acceptus apud Papam & Regem Carolum: Sed nos vidimus bene tam ſuperbos ſicut ipſe eſt: & tamen ſuppreſſimus eos. Ego dicam vobis aliquid: ſed non debetis mihi hoc

poſt dicere, aliàs diabolus me confunderet. Magiſter noſt. Jacobus Hochſtrat, etiam omnes Magiſtri noſtri in Colonia & in Cantabria illi examinant jam commentum ſuper Hieronymum, & ſicut ego audio, tunc ipſe peſſime ſtabit: ego non acciperem centum florenos quod haberem hoc in loco ſuo, quia dicunt quod ipſe ibi multum ſeminavit zizania: & putat quod nemo debeat hoc notare. Sed Magiſtri noſtri non ſunt tam ſtulti. Et ipſi bene ſciunt ubĩ jacet anguis in herba (ut Alexander ait) ego non potui omnia retinere, ſed aliqua adhuc ſcio, quia dicit quod ſanctus Hieronymus non fuit Cardinalis, quod utique eſt crimen læſæ majeſtatis & male ſentit de ſancto Georgio & Chriſtofero & reliquiis Sanctorum & candelis; & de confeſſione Sacramentali, etiam in multis locis blaſphemat; quia loquitur contra Doctorem ſanctum & contra Doctorem ſubtilem, & dicit quod Theologia ipſorum nihil ſit: quæ omnia Magiſtri noſtri ſcripſerunt in unum volumen, & volunt eum confundere

fundere ſicut hæreticum: ſicut fecerunt Johanni Weſſalia in Moguntia. Et ſi vult multum relatrare & invectivas ſcribere contra eos, tunc volunt expectare uſque poſt mortem ejus. Et tunc volunt condemnare omnes libros ejus. Illa eſt jam practica apud Magiſtros noſtros. Et quia etiam libenter auditis novitates, debetis ſcire, quod fratres minores debent jam habere generalem de Obſervantia quod impetraverunt ipſi in Curia pro 16. mille ducatis. Et Moniales ad ſanctam Claram de Ordine Minorum valde timent ne reformentur, & quicquid habent, hoc fugant in Civitatem, & jacent miſerabiliter in ſcaminibus. Aliqui dicunt, quod Doctor Murner habet rem cum ipſis, ſed hoc non eſt verum: quia ipſe eſt Eunuch⁹ caſtratus. Sed de aliis religioſis ego non bene credo quando ſic currunt ad eas. Eſt mortuus in civitate unus Curtiſanus qui habuit etiam beneficia pinguia & Poëtæ qui ſunt ibi, faciunt multa metra contra illum. Aliàs nihil ſcio niſi quod Dominus tamdiu teneat vos ſanum quamdiu unus

unus ſupercurrit unum Canem. Valete ex Argentina.

MARCOLPHUS SCULTETI Johanni Bimperlebumpum. ex Rotbach.

SAlutes infinitas & immortales dilecte Johannes, vos ſcripſiſtis mihi nuper aliquas novitates, quas non libenter audivi: videlicet de Joh. Reuchlin quod comparavit ſibi magnam gloriam apud ſuos Poëtas, quia fecit unum librum qui intitulatur gabelliſtica vel gabala, & eſt jam in gratia Papæ. Vellem tamen libenter ſcire quid eſt gabala? ego quæſivi diu in meo Catholicon & Gemma gemmarum & in Briton: ſed non poſſum reperire quid ſignificat, miſi etiam unam literam ad Magiſtrum noſtr. Ortuinum: ſed ipſe etiam nihil reſcribit. Sed Magiſtri noſtri fecerunt unum conſilium & examinaverunt illum librum: & ſicut ego audivi ab ipſis de nocte in convivio ubi zechavimus ita liberaliter quod opor-

fuit unum dare pro zecha tres obulos : quod ego non habeo ultra pecuniam : quod ipſe male ſtabit: quia poſuit ibi aliqua contra Doctorem ſanctum & modernos Doctores: & dicit quod filius Dei eſt factus de patre. Ita multa alia, & pervertit terminos Theologiæ generare & facere: & ſic de aliis : nihil curat de argumentis & quæſtionibus : & ſophiſmata Doctoris ſancti, & ideo volunt illum librum comburere: quia dicunt quod non intelligunt eum, & quicquid ipſi non intelligunt, hoc comburunt. Ergo. Quia omnis Magiſt. noſter eſt rabi & lux mundi. Etiam ille liber habet multa dicta Pithagoræ: qui fuit Nigromanticus: ſed Nigromantia eſt ſcientia prohibita: ſicut patet. 66. q. 10. capitulo nullo: & in Canone. O vos aſini, & concordat Doctor ſanctus & Ariſtoteles in nono Phyſicorum de ignorantiis. Eſt enim in hoc etiam libro multum Hebræum : quod Magiſtri noſt. non poſſunt legere, & multum Græcum, & quia ipſi non curant hæc vana : ſed majora, & ideo diſpoſuerunt Johannem

nem Pfefferkorn Chriſtianum & dimidium Judæum: qui eſt bonus ebrius: & ille jam examinat, ne forte ibi latet venenum ſub melle. Sed volo illa jam dimittere, quia videbimus bene in nundinis Franckfurdienſibus; & tunc volumus plura loqui de illis cum Magiſtro noſtro Ortuino: qui eſt miſſus a Magiſtris noſtris quod debet emere novitates quæ ibi venduntur: & tunc volunt etiam examinare. De aliis novitatibus non poſſum vobis plura ſcribere, niſi quod etiam unus Magiſter noſter de Ordine Prædicatorum in Argentina: qui ſemper vocatus eſt Doctor Jeſus exivit ex clauſtro: & multa mala dicunt de eo: quod ego non audeo dicere: & multi Ribaldi carminiſtæ faciunt ſibi verſus in vituperium ejus: & mittunt cadere in foro & Eccleſia, quod male me habet: ego vellem quod non facerent, ne venirent ex gratia illorum Prædicatorum: inter alia tamen ego reperi unum carmen, & eſt tale;

Detra-

Detractor cleri: fur: profugus atque cinœdus
Igne: aut perpetuo carcere dignus erat.
Plebanorum oſor, geſtus imitans mulie-bres
Formidans flam̄as more latronis abit.
Cujus ope ex clauſtro ſeducta eſt magna ſacerdos.
Omnia per monachum peſſima dœmon agit.

Ecce videte quid illi mali furciferi faciunt, ipſi neminem curant: ſed per Deum ſanctum non facit hoc aliud (ut veriſſime dixit Alexander) quia ſemper eſt de mala conſuetudine eorum, quod quicquid fit ſic Argentinæ, tunc ipſi tractant de eo, & faciunt ſic carmina de eo: proxime vobis ſcribam de ea re. Valete ex Schletſtat.

Magiſter Malcolus in Paradiſo: Omni verborum ornatu reciſo.
Famoſiſſimo Magiſtro Ortuino: Qui clamat more aſinino.
Contra Poëtas & Latinos: Nec non Græcos peregrinos.

Omnium

Omnium Barbarorum defenſori. Et Colonienſium præconi famoſiori.

MIrabiles truſas & egregias nequitias audio de vobis prædicare Magiſter Ortuine, quas unquam in vita mea nunquam per Deum ſanctum audivi, quas vos & alii Colonienſes Magiſtri noſtri (cum ſuppoſitatione) feciſtis honeſtiſſimo & doctiſſimo viro Domino Johanni Reuchlin, & tamen cum audivi, non ſcivi in tantum mirare, quia cum eſtis bicipites aſini & naturales Philoſophi (vulgo natürlich Narren zwantzig Centner über ein tollen Fantaſten) Intenditis etiam miſere & nebulonice vexare ita pios & doctos viros, tamen ſuper hoc incidit mihi una ſingularis miratio, quis vos docuit ita ſubtiliter pervertere & falſificare ita pias opiniones probiſſimi hominis, ſed ego finaliter cogitavi quod non facit hoc aliud hominum genus quod Judas de tiſticulis ſcalpſit, quia patrem ſequitur ſua proles, ut eſt Johan. Pfeffeikorn. Et vos omnes eſtis amici hujus

hujus, quia ſchlim ſchlem ſimilis quærit ſibi ſimilem. Et ergo ad furcas cum vobis omnibus, ad quas perducat vos lictor cum ſociis ſuis: vobis dicentibus orate pro nobis. Sed quanquam quoniam quidem illa omnia vera ſint, & ideo vobis ſingulariter ad manus proprias illa ſcribo, ut poſſitis etiam aliis dicere qui vobiſcum ſedent in hac Cathedra peſtilentiæ, ut dicit Pſalmus, & ne illa veniant in publicum, quòd omnis homo ſciat: quid retro vos eſt. Sed ad omnes Sanctos mihi incidit una ſcrupulario, & timeo quod Impreſſor furavit mihi unam copiam de Epiſtola, & ſi ſic eſt, tunc juvet vobis Deus, tunc ego non poſſum reſiſtere, ſed tamen ego volo vobis bonum conſilium dare. Orate ſolum octo dies continue flexis genubus, & invocare jejunus ſanctam Helenam quæ invenit Crucem Domini noſtri Jeſu Chriſti. Tunc iterum ero invenire illam epiſtolam. Tunc vos iterum bene ſtabitis. Ecce videte quod illa omnia facio vobis ex charitate fraterna, ſicut omnes ſumus fratres, &

omnia

omnia facio vobis quod etiam homines tenent aliquid de vobis. Valete ex Heydelberga apud Claudicantem Lipſium qui ſinit unum ſibi cum nuſo in culum currere. O utinam vos etiam eſſetis cum illo, tunc non opus eſſet vobis diſponere unum brillum. Quia ipſi dicunt quod gratis accommodat uni.

Romæ Stampato con Privilegio del Papa, & confirmato in lugo, qui vulgo dicitur, Bel vedere.

EPISTOLARUM OBSCURORUM VIRORUM à diverſis ad diverſos ſcriptarum, & nil præter luſum jocumque continentium, in arrogantes ſciolos, plerumq; famæ bonorum Virorum obtrectatores, & ſanioris doctrinæ contaminatores,

VOLUMEN TERTIUM.

AD LECTOREM.

Riſum Heraclitæ eſt, vaſti ridere parati
Arida mutarunt pectora Stoicidæ
Da mihi triſtem animum, ferales objice luctus,
Diſpeream niſi mox omnia riſus erunt,
Exerce pulmonem.

Vullupius Timanoetus trium optimarum artium Magiſter Theologiſticus & conſcientioſiſſimus, Domino Marceno Anoretino Baccalaureo feliciſſimo æterniſſimam valetudinem & beneve-ɛturam optat.

SCripſit ad me nuper unus bonus amicus, quem nos ambo bene novimus, & qui ſicut Paſtor perditum ovum & miſera meretrix amiſſum ducatum quærit cum toto ſtudio, quod nos etiam debeamus magni viri fieri, quod affinis ejus vellet de novo in preſſuram dare epiſtolas Obſcurorum, vel quod idumque eſt, clarorum virorum, & vellet optare, quod illi, qui voluptatem habent aliquid ſcribere, etiam tales epiſtolas ad unum ſcribant. Et fateor, quod non ſit minimam laudem, quando poſtmundus etiam manum noſtram & noſtrum ſtudium in preſſurâ videt.

det. Nam quando morituus, tunc omnia altera cum nobis ſunt ex, modo illa, quæ ſcripſimus in chartam, manent in æterniſſimam æternitionem. Et quando homines nonnunquam tergudem ſuam verrunt erga parietem, & accipiunt ſcriptum noſtrum ad videre, tunc bene ſolent dicere, eheu O! quam bonus vir fuit iſte, qui nobis hoc ejus ſcripto fuit proſibilis. Ergò putavi conſilioſum quod tibi hæc ſignificem, ne maneas ad domum, ſed etiam aliquid ſcribas, & concopules cum Epiſtolis his. Non poteris tibi perſuadere, quomodo tu tam magnam laudem accipies, quando hunc meum conſiliũ imitabis, vale beniſſime.

DOMINUS MARCENUS ANEretimus ante decem años Baccalaureatus in quietâ poſſeſſione vel quaſi ad hoc tempus Domino Vullupio Timaneteto Magiſtro Theologiſtico optat omne bene ire & vehere.

POſtquam radiis oculorum meorum

epiſtolas tuas perlegi, valde me gaviſus ſum, quia vidi, quod noſter amicus bonus, velit de novo in lucem dare literas illorum clarorum, vel ut rectius dicam, minime non obſcurorum virorum. Tantus enim in illis theſaurus eruditionis & humanæ ſapientiæ latet, quod quando quis vellet illam capere & exhaurire vaſe intellectus ſui, omninò plane ſimilis eſſet illius, qui totum mare Adriaticum, quod poſt mediam noctem jacet, volebat omninò parvo cochleare exhaurire. Et ego ſūmopere totis viribus meis & ex toto ſerio æſtimo, ut hunc librum dignus ſit, quod omnes illam cum ambabus manibus habeant, & ſemper ſuper illum cubant. Meus præceptor antehac ſolebat dicere, quod non immerito ſit, quod hic liber ſuſpendatur in patibulo januæ in ſchola, ut omnes ſcholariſtici vident, quando exient, vel intrent in illam, & diſcunt taliter ſcribere & taliter loquere: Et meus præceptor ita ſemper loquebat, & dicebat, quod melius eſt, his viris, qui non fuerunt ſtulti, licet voluerunt magis

in umbra manere, quam à Sole clarificari, ſequi, quam Ciceronium aut Virgilium. Verba enim ſua non ſunt tam gravia quam Cicero & Virgilius, & tamen etiam melius clangunt. Ergo non potui intermiſi, ut ipſo bono noſtro amico gratulationem faciam, quam jam imitatur:

Amice bone, qui non es nebulone
Facis pergratum, quod puerorum natum
Jam habes curam, & ad horum uſuram,
Nunc Obſurorum in lucem das virorum.
Venuſta ſcripta, quæ docent ex Baralipta
Ut eſt ſcribendum jam ad laudem merendum.
Heu quantas grates illorum, tibi nates
Semper debebunt, quando chartas implebunt
Succo atrato aut rubro condenſato,

Te magnum virum convincere Perlirum
Quis dubitabit? juventus te amabit,
Et venerentur, quicunque te ſequentur,
Nam non eſt grave ſed amodum perſuave
Tuum Latinum quod loquitur Ortvinum,
Et non invito intelligitur cito.
Tu es Atlantem baſimina fundantem
Linguæ Latinæ & ſcis loquendum finè.
Tu portas fundum Doctorum in hunc mundum
Et quod cecidit & peſſimus elidit
Tu iterum fers & non es Doctor iners
Te ergo laudo & manibus applaudo
Et ſemper grator ut ſis bonus amator
Horum librorum qui non ſunt Dominorum
Qui ſe perſuadent, ſcientia quod madent,
Sed qui puellis inſerviunt tenellis
Et qui detergent, quæ ſordida inhærent;
Sic tuum nomen ſortitur bonum omen

Et

Et eris clarus, obſcurus & perrarus
Et lux per totum hic finit meum votum.

Ego etiam volebam aliquod doctiſſimum ſcriptum addere, ſed multo magnum eſt, ut intret in hunc librum, & etiam valde timeo, quod homines illi me exrideant, quando aliquid omitto. Nuper enim ſcripſit ad me affinis meus, quod ſint tales homines Philoſophiſtici, qui omnia per pectinem linei trahunt & ad ſcamnum cædunt, quæ aliquis interdum omittit, licet hoc non facit libenter, quia non incidunt uni ſemper omnia, & unus ſe non poteſt ſemper recordare omnia. Et liber meus, quem ego volo edare, magnus eſt, & ſcribitur in eo de omnibus artibus, quomodo puer illas legere debet. Inter his dico tibi gratiam, te volueris in me meminere, & nomen meum clarificare, ego viciſſim in te meminar, & ſemper nomen tuum clarifaciam, non aliter quam Sol in medio die clarifacit obſcurum meum locum, in quem eo, quando volo ſolus eſſe, Vale iterum optiſſimè.

JOHANNES COCHLEARIUS aliàs Löffeler natus, proximo actu Baccalaureaturus & Baccalaureandus, poſtea etiam Magiſtrandus & ſic ad altiora, Dominum Caſparum, vel ut vulgus dicit, Caſparum Stomabus, Germanicè Rindmaul, in profundiſſimum omnium ſalutum barathrum & abyſſum æternaliter devoret.

LOngum tempus eſt, cum ad me ſcribebatis, quid faceret Durandus Muſcerda, quem diu diligiviſtis tam vehementer, uti equa, mula, duæ & ambæ eſurientia diligunt verſicolorem ſtraminis vel fœni; Et ego etiam cito vobis omnia bona de illo diſtribuiſſem, ſecundum illud, quod ſcriptum eſt, communicet vero qui inſtruitur in ſermone cum eo qui inſtituit, omnia bona; & iterum dicitur proverbialiter, Amicorum omnia ſunt communia, ſed non potui citius perfectionare hanc literam, quia tam mul-

multa ſunt, quod de illo ſcribere oportet. Et certe neſcio, à quo incipere debeo, uti dicitur

Neſcio ubi faciam dici primordia luctus:

Homo eſt ille Durandus, non ut alii homines, ſed homo ſingulariſticus. Quando illum jam videbas, gravareris, quod illum non ſit antiquus ille Durandus, ſecundum illud, eheu quantum mutatus ab illo Hectore. Cam enim erat adhuc juvenis ſocius de triginti octo vel novendecim annis, fuit vehementer ſubtilis & humilis, & avia mea dicebat, quod non fuit ſtultilior juvencus in toto urbe, quam Durandus eſt, ſed jam craſſus & denſus eſt, & non magis habet primam formam, os habet ſicut porcus, & labia ſua dant bona farcimina jecorum; foramina naſorum ſuorum ſunt tam rotundiformia, ut janua domus, ſicut iterum dicitur, per januam venimus in atrium; Nam tam parva ſunt, ut vix currus plenus frumento vel fœno, licet quatuor equi illum trahunt, poteſt invehere.

Oculi tam rubicundi ſunt, quam oculi columbarum, ſecundũ illud; oculi tui oculi columbarum. Seipſe etiam non novit, & imaginat ſibi, quod ſit Magiſter ſuper omnes, & omnes ſcientificas devoravit, cum tamen vix eſt Magis duo, vel etiam Magis unus, cum enim nuper una ancilla paupera illum rogavit, Domine Magiſtre quid facere debeo, ut etiam aliquid pro me fero, non potuit bonus ſocius reſpondere, ſecundum illud, obſtupere omnes intentique ora tenebant. Et iterum adagialiter loquitur, feſſus languor occupatartus. Nam ſemper unum malum comitat alterum. Et cum poſtea interrogavit illum, dicere, ubi optimus ſarcinator calceorum habitaret, iterum non potuit reſpondere. Nihilominus ſe miſcet ſemper inter alios, qui longe plus ſunt quam Magiſter, quam ille eſt, ſecundum illud, velut inter ignes luna minores & ſicut ſtercus muris inter piper, ſed omnes illum habent pro ſtulto. Cum inter illos venit, tunc dicunt, venite huc, mi Dominus Durandus,

dus, & ſedere ſuper nos, & cum ipſe facit, tunc rident in corde, quod tam ſimplex eſt, & non intelligit verba honoris. Nuper voluit diſputare inter compagniam, quomodo primus homo in initio factus eſt, & dixit, quod factus eſt ex glutine & terrâ, & quod hoc audiverit in una nuptiâ à viro illuſtro; Et cum alter reſpondebat, quod non, homo factus eſt non ex glutine, unde enim venerat illum gluten; quia nondum mactatus erat vitulus, ex quo luten facitur, ſed ex terrâ & limo, ipſe dicebat; Vos eſtis ſtultus, quod hoc creditis; nam ſi homo tantum factus eſt ex limo & terra, & non ex glutine, ego me jam ſuper ſententiam veſtram totum in fruſta & in duo riſiſſem, ſecundum illud; Auditum admiſſi riſum teneatis amici: quomodo enim limus poteſt ſimul tenere terram: glutem verò tenet terram ad invicem, ne poteſt de invicem cadere: ſuper qua acutâ quidem reſponſione omnes admiraverunt; ſed tamen putaverunt, quod non crevit in horto ſuo, aut in fimo ſuo. Fuit etiam

nuper in compagniâ ruſticorum, & cum illis diſputare voluit, quomodo ſtilus in axe prius fuit, quam axis ipſa, ſed ruſticus vinctus eſt, quod ſtilus in axe omnino penitus non prius fuit, quam axis ipſe; ſed per axem primum ab arbore abſcinſus eſt, & ſi non dediſſet victum, axem dediſſent ipſi ad guſtandum: ſed quia ſe relinquit vinceri, jam omnes dicunt, quod Dominum Durandum eſt bona Politiſta, & egregie ſtuduit. Ideo etiam ad omnes compagnias vocatur. Et ſpero jam quod poterit aſpectum ſuum foras ducere. Eſt enim homo ſapidiſſimus in prudentia, & ſcit ſe invenire in omnes homines; & quando quis aliter de eo loquit, & hoc non vult credere, tunc reprehendit illum pro ſtulto, & non vult cum illo circumire. Multo magis de illo ſcribere poſſem, ſed hæc tantum vobis in aurem ſcribo, & peto, ne felem aut gallinam relinquatis ex eâ eradare. Non enim multa ſumerem, quod hæc experiat. In futuro plura vobis ſcriabm. Interea & vos mihi ſcribite,

quid

quid faciatis, & quando vos in itinerem dare vultis, ſicut dicitur, tota hominis vita nil niſi peregrinatio eſt. Valete & ſemper magis valete.

LAMBONIUS FORESTUS, POEta carminativus bene conſtitutus & mox emeritus Salutem Poëticanam dicit Domino Citrino Schnabelio, Poëtiſtriæ artis & quæ illi adhærent, Candidato meritiſſimo.

Citrine qui claris quondam fiducia rerum
Spem fructus avidæ vita pudenda tuæ
Gratia magna Jovi rapias tam chara licebit
Oſcula, nec tenebris mors adoperta caput.
Cum tibi ſuccurrit meritorum oblivia noſtro
Amplius in lucro verba notata mero.
Quadrupedes inter rapidi, quot in urbe figuræ
Caſus ineſt illis nec ſua verba fide,
Nil adeo fortuna gravis quam gramina paſta

Non honoranda tuis conſiliumque
fugit.
Eſt via declivis de tota flumina terra
Lucifer è cœlis ſemper amarus erit.
Quid multa? ſtudium calcatis ſordibus
uvis
Eſt pretium parvæ vulnera cordis ope
Quod licet & facile eſt, quod non licet,
acrius urit
Ferreus eſt ſi quis compede pulſa ſonet.
Auctor opus laudat, pariunt abſinthia
campi
Collaque velocis dira venena manu.
Non ſibi reſpondit, non omnia prolo-
quebatur
Et cauſam, lævo fixa ſagitta pede eſt.
Dent tibi cœleſtes ſqualentia tela venenis
Arvaq; pugnaci mors habitare ſui.
Sæpe fuit noſtro quam pro mercede de-
diſti
Abdita nox ſplendet ſedulitate domus.
Scilicet ut fulvum veſtras abſumere vires
Aſpera dum nobis ſunt veneranda lo-
co.
Stramine ſæpe ſuper quoniam conveni-
mus ambo Una

Una paret lecto digna puella tuo.
Vellera dura ferunt video delicta meorum
An fortuna mihi crimen ineſſe rogat?
Quolibet eſt ſolio modo formidatus in urbe
Candidus & felix frater honoris erit.
Nec tamen hunc ſua mors ad opem luctare ferendam
Nec tardum juveni proſperiore frui.
Vix illam ſubito poſſes intrare feneſtra
Nec queritur fuſo per ſacra verba mero.
Vix equidem credo, nec ſi mortalia poſſem
Excidit aſperitas voce clientis opem.
Mox etiam pectus candentis fruſtula ferri
Tunc ſuperat pulchros' non minus iſte dabit.
Nec tu conſulto, niſi triſtia mandere ſęvo
Eſt via declivis res habet iſta ſuum.
Tantum ne noceant, venduntur regna labore,
Annuit & ſtudiis, principis eſſe domum

Felix qui meruit certo veſtigia paſſu
Clara repercuſſo curva ſenecta pede.
Quod ſupereſt porro regales addere majus
Divitias poſſum, comprecor ſemper: Amen.

ARNOLDUS SCHURKAM FRATER minorum gentium per decennium tantum ſalus, quam portare poteſt Camelus aut Elephas, optat & vovet Domino Bartholomæo Lecker, ingenioſo & perſpicaci Magiſtro in arte legendi & ſcribendi.

NOn ſine maximo animulæ meæ tripudio & ſaltu, uti ſcriptum eſt, ſaltabat infans in utero ejus, vidi nupero die in ciſta librorum doctum veſtium librum, quem placuiſtis in mundum mittere, ne eſſetis ſerv⁹ nequam aut nequaquam, qui libram ſuam in terra fodiebat, & timuiſtis merito, ne porro eſſetis tam nequam, qui declinabilia ſunt, & declinant omnem libram, & nolunt aliquid ſcribere, vos vero indeclinabilia eſtis poſt regulam:

Et

Et utroque numero indeclinabilia ſunt nequam, nauci, nihili, mancipi, & cæteri hujus ſortis. Et nolo jurare, certè liber veſter tam bene mihi placuit, ut non poſſum dicere: Bonus methodicus eſtis, & ſcientificè ſcitis ſyrupum ex melle, & ſaccharum ex ſyrupo, hoc eſt, ut non nimis altè cum vobis loquar, quæ forſan non intelligitis, bene poteſtis extrahere bonum ex malo, & bonas doctrinas dare ex eo, quod antea didiciſtis. Et credo quod vos habetis arcanum illum modum Glauberianum parandi Extracta per liquorem Alkaheſtinum, qui nihil eſt aliud quam Sal purgatum, fixatum, & per deliquium ſolutum. Plus enim poteſtis extrahere quam menſtruum aquæ pluviarum, licet eſt deſtillata & rectificata. Quando enim unicum tantum verbum in veſtram mercaturam ſervit, poteſtis vel tres vel quatuor doctrinas exinde facere, quæ nec diabolus ipſe cogitaſſet, & miravi, quomodo habeatis tam bonam mormoream, ut omnia poteſtis tam Ordine ponere, melius quam ancilla ollas & pati-

patinas & alia coquinaria fictilia poteſt ordinare: Sed non ſatis poſſum mirare ſuper vos, quod tam ſtultus ſitis, & vos timetis pro canibus, qui erga vos volunt latrare, cum tamen habetis bonum baculum, quo vos erga omnes cum invicem poteſtis defendere, qui vos recontrant. Recordate vos in parvum Davidem, qui magnum Goliath uno parvo lapicio tam vehementer jaciebat, quod caderet infundum, tanquam tonitru ipſum tanxiſſet: Et vos habetis majorem baculum, & benefeciſtis, ut gladium non portatis, nam David etiam non poterat portare gladium & Sturmhaubam; Ergo ſumite illum, & erga tales canes vos convertite, dicentes, V.V.S S. Si non abis, & me & meum librum cum pace mittis, craſſo fune te vapulam, ut te permērdas & permingas, quid valet, abibunt! poteſtis enim bonam habere conſcientiam, quod aliquid ex aliis libris non exſcripſiviſtis, & quando aliquid exſcripſiviſtis, ut ſæpe factum eſt, fideliſſime illud conſtituiſtis, juxta illud: Nihil ſcri-

ſcribitur aut dicitur, quod non ſcriptum dictumve ſit prius; Ex quo optimiſſimè concluditur, quod vos non male feciſtis, quod etiam vos aliquid exſcripſiſtis, quia etiam alii antea vobis exſcripſiverunt etiam. Sed habeo adhuc unum vobis dicere, nempe homines omnes, qui vos poſſunt, dicunt, quod quando libros omnino multos facitis, multos etiam adjutantes habetis, qui quando vos non eſtis in domo, veniunt ad veſtram fœminam, & dicunt; Bonus dies, quid facit veſter Dominus, nonne adhuc diligere eſt! Et illa reſpondet, rogo vos, ingredite ad me, Dominus meus multum habet facere, & libenter adſumit adjutantem, & tunc vos unum librum ſuper alium edatis in lucem, ſecundum illud; tulit alter honores. Pudeatis vobis, quod ſitis tam pigrus ſocius, qui veſtros libros non poteſtis ſolus componere. Tamen non dubito, quod fiat cum bonâ veſtrâ voluntate, quia vos taceris, & Adjutantes veſtros pro bonis viris habetis, qui etiam vos pro bono & aptiſſimo viro habent.

Et

Et poteſtis ergo eò meliorem habere conſcientiam, quia fideliter & candiţer fatetis, quod non ſolus veſtros libros facitis, quando alii dicunt, quod ſoli illud faciant, & prædicant, quod ſuus ſolus labor eſt, qui tamen non eſt, ſed etiam habent adjutantes, quæ neſciunt & non poſſunt. Vehite ſic porrò, & cum magnâ patientia laborate, tunc fietis magnus in hoc mundo, ſicut jam adhuc magnus eſtis in veſtra domo, ita quod januæ omnes ſint parviores? Et quando porro libros edare vultis, hoc facite citò, poſt illud; Non ſemper æſtas erit, componite nidos. Valete & vos bene habete.

COMESTOR PUGNANTIUS ſuperiorum & inferiorum Facultatum hactenus Studioſus futus valde diligens, Domino Cornelio Moroſo, vulgus Saurtopff, artium omnium voragini inexhauſtibundo gratulatur bonum diem.

NOndum ſcriberem ad te, ſi non neceſſitas altiſſima me ad chartam raperet, quemadmodum Angelus olim pro temporibus Prophetam Habacucem apud crines capiebat, & illum in foſſam ad Danielem ducebat. Nam poſtquam redii in Parnaſſum, inveni illum, quod in omnibus mutatus eſt. Tibi non eſt neſcius, quomodo Studentes olim fecerunt, & quam bene & hilariter potuerunt vivere, & in ſtudio ſuo ita potuerunt aſſumere, ut nihil ſupra fuit. Sed jam non magis eſt ſic, & miſerabiliſſimus eſt ſtatus cum bonis Studentibus. Potebamus nos pravè exercere in bibendo, & ſchmauſendo, & quando non ibat ſicut nos volebamus. densè nos verberabamus; Et ex hoc habebamus hunc fructum, quando volebamus fieri Juriſti, non timebamus pro noſtro adverſario, & ſua acutâ pœnnâ, & potebamus ipſi in oculis adſpicere, quorſum volebat verberare; ut aut per ſecundam aut per tertiam, interdum etiam per ſeptimam, uti dicitur, per ſeptimam libenter mentiuntur,

tiuntur, exſumebamus verberem. Et quando volebamus fieri Theolongi, tunc non ſtabamus ut lignum in cancellaria, ſed brachia poteramus movere tam artificiter, ut omnes homines id mirabant & ridebant. Quando vero Medicus volebamus fieri, tunc bene potebamus adſpicere vulneres, & cicatricia, & ſanguem; Et quod magniſſimum eſt, quia homo eſt animal, qui libenter cum aliis circumit, ſicut dicit ſapiens Apoſtolus Ariſtoteles, cantharum unum vel duo cereviſiæ vel etiam vini potebamus cum invicem bibere, & non rixare, quod non feceramus alteri decretum, quia illud bene docueramus in Academia. Super illud etiam Doctori & Præceptori noſtri ſæpe etiam pro charo ſumebant bonum diem, & quando erant feſſi bonorum dierum, tunc legebant interdum horam vel dimidiam horam, ita ut quilibet mirabat, quod tam perfectiter potebant legere, & nos credebamus, quod omnia certe ſic erant. Inde parcebamus multum in noſtrâ valetudine, & non debebamus

bebamus caput noſtrum tam ſæpe frangere ſuper tam multas res. Et nos habebamus unam bonam ſectam, quæ omnibus tam bene placebat, ut jurabamus, quod nos apud illam vivere & mori volumus, ſicut Turca juraverit, vivere & mori apud fornacem, & huic ſectæ Patronus erat Ariſtoteles. Etiam non erat malum factum, quando virginem unam vel ſecundam quærebamus, & cum illa parum loquebamus, multo magis etiam faciebamus, ut intelligabat, quod nos bene cum illa ſentiamus & boni Studentes ſumus. Ex quo Juriſtus potebat docere, quomodo clientem ſuum poteſt obviam ire, ut accipiebat, quod libenter habebat; Theolongus poterat docere, quomodo poteſt ſolare mœſtos & triſtes meretrices, quando libenter volunt habere virum & non poſſunt capere; Medicus verò, quomodo poteſt ægroto in pulſum prehendere, & quomodo ille vapulat, & quomodó unum ex ſecundo ſequitur. In ſumma, unusquisque potebat cum voluptate & amore

amore docere, quod volebat. Verum proh dolor! omne mutatum eſt: Dii jam volunt ruinare Parnaſſum, quia prohibiverunt, ut nemo magis ſe vapulet cum invicem, & concluſerunt, quod omnibus illis volunt dare rubram ceram, vel rubrum regem vel Cæſarem, qui ſe cum invicem vapulant. Imo tam valde perſequuntur bonos Studentes, ut etiam eis volunt caput deſecare, & ſuſpendere & rotificare, qui non omittunt vapulare. Quid aliud poteſt ad hoc ſequere, quam hoc, ut ſtamus ſicut patrueles canes, Germ. Hundsvettern, quando adverſarium accipimus. Ad hoc venit, quod etiam Doctores noſtri noſtram valetudinem non tam valde parcunt, ſicut olim. Nam legunt nobis fere omnes dies, & volunt, ut nos debeamus reſpondere, quando nos quærunt; & etiam non ſunt contenti, quando dicimus, Aſinus non volat, quia id dicit Apoſtolus Ariſtoteles, ſed volunt, quod & nos aliquid addimus, & dicimus, cur non volat, nempe, quia non habet pennas, quaſi

verò

verò ipſum Ariſtotelem non dixiſſet verum. Et ſuper quo maxime flere debemus, quam mox imus ad cereviſiam vel virginem Catharinam vel Sybillicham, tunc pone nos eſt Pedellus, qui nos prodit. Quid multa; ad omnes lateres, ad dextram & ad ſiniſtram manum bonus Studens circumdatus eſt, Satanas mundus & propria caro ipſum impugilant, ut merito exclamat: O mihi præteritos reddat ſi Jupiter annos? Tu autem mee Moroſe, tibi gratulare potes, ut ſtudium tuum in feliciore tempore ad finem tuliſti. Et ego etiam videbo, quod mox ex Parnaſſo proficiſcor, quia mihi non placet, & illud etiam optimum eſt. Vale.

CORNELIUS MOROSUS COmeſtori Pugnantio vel potius Abſtemio Quieto Amico certo
S. D.

INeptiæ tuæ, mi Pugnanti, prolixiorem reſponſionem mererentur, niſi tuum mihi ingenium perſuaderet, non opus

opus eſſe apud te prolixitate verborum, qui ſanioribus rationibus haud illibenter cedis. Brevitati itaque ſtudebo, ſed ita, ne dum brevis eſſe laboro, obſcurus fiam. Et quidem fateor, corruptiſſimum fuiſſe Parnaſſi meo tempore ſtatum: ubi comeſſationes, jurgia, provocationes & duella erant frequentiſſima, adeo ut vix ullus dies, ne dicam hebdomas aut menſis præteriret, quo non cives in propria viſcera ſævirent. Cautum erat legibus, quibus novi Sudioſi & juniores ſe adſtringere tenebantur, ne quis compotationibus intereſſet, ne quis vociferationibus nocturnis aliis moleſtus eſſet, ne quis lapidibus ſtricto gladio inſultaret, ne quis provocaret, aut provocatus in arenam compareret, ſed quid ſi potator, graſſator, provocator, aut aliusmodi transgreſſor harum legum eſſet aut domeſticus aut commenſalis, aut utroque modo affinis? Quid ſi ſe futurum commenſalem aut domeſticum mentiretur? Vidi ego, & interfui, quamvis innoxius, ubi noctu, proſpiciente tamen è feneſtrâ

Rectore

Rectore ſtrictis gladiis valvis & feneſtris injuria fieret: Sed ubi audita erat vox unius tantum Commenſalis, reliqui omnes impune hoc factum ferebant. Vidi iterum cohortem compotatorum in ipſo meridie & feneſtris & foribus vim realem gladiis, inhabitatori verò verbalem lingua ſatis maledica inferentem, inſpiciente Senatore non infimi ſubſellii; juraſſes, factum carcere ſi non cera dignum. Sed quid? commenſales erant: Si denunciatum eſſet, pœna ante cedentem ſceleſtum inſecuta infelicem reddidiſſet commenſalem, ſed infeliciorem denunciantem hoſpitem. Verendum enim erat, ne omnes relicta hac menſa aliam eligerent. Melius igitur erat cum commodo tacere, quam perjuria & malefacta puniri. Sane dolendum eſt, juvenis primo ſtatim ingreſſu in Parnaſſum, in quo fundamenta Chriſtianiſmi jacere debebant; juramento, quod tamen impune violare licet, adſtringi, & ſic perjuriis adſueſieri, & ad illa quaſi manuduci.

Quid dicam de proſtibulis, quibus Apollinis colles, hoc eſt, Muſæa conſcendere conniventia ſuperiorum permittebat? Quid de negligentia Studioſorum? Regis ad exemplum totus componebatur orbis, negligentes erant Doctores, negligentiores diſcentes. Novi, quos otii pertæſos non pœnituerit, bis vel ter non dicam in ſemeſtri, ſed in anno legere; & ubi lecturi erant, hora dimidia elapſa vix cathedram adſcendebant, finita tertia horulæ quadrante diſcedentes, omnem & moram & feſtinationem viæ longinquitate pariter, pariter & ſenectute jam jam appropinquante excuſantes: cum tamen prædia ſua ſingulis ſeptimanis, ſi non ſingulis diebus absque ulla moleſtia viſitare, agrorumque ſulcos perſcrutari, expendere & dinumerare poſſent. Quin cum legerent, obſcuritati ita ſtudebant, ut vix decimus quisque (rariſſimè autem decimus intererat, vix centeſimus illos lecturos unquam eſſe augurari poterat) quid vellent, aſſequere-

queretur: Idque eum in finem, ut privatim eo majori cum fructu docere poſſent. Noli autem tibi perſuadere, eos privatim diligentiores fuiſſe; vix tertio vel quarto congreſſu pecuniam emendicaverant potius quam exegerant, ubi ſchedula foribus affixa negligentiam ipſorum non excuſabat ſed accuſabat: Et ſi quis eorum, gentium minorum Deus, diligentem ſe in legendo exhiberet, effata ejus pro oraculis ex Apollinis tripode aciditis haberi debebant: omnem ſacræ Scripturæ auctoritatem labefactari patiebatur, modo ipſius & deaſtri ſui Ariſtotelis auctoritas integra, ſarta & tecta ſervaretur; utpote à cujus ſententia ne latum unguem quidem ſecedere, ſed usque ad extremum vitæ halitum eam defendere juramentum juraverat, ideoque ut voti eò citius fieret compos, more canum timidorum latratu magis quam morſu adverſarios invadebat. Quid plura? gratulari tibi potius debes quam contriſtari, priſtinum hunc Parnaſſi ſta-

tum mutatum eſſe in melius. Gratias agendum eſt diis, quod pro benignitate ſuâ ſecuritati civitatis ſuæ proſpexerint, & compotationes, jurgia, provocationes & duella prohibuerint, ſane officii ſui partes vix ullo modo melius explere potuiſſent, quam hoc uno, quod de incremento Reipubl. quod maximam partem in conſervatione membrorum utilium conſiſtit, ſoliciti fuerunt. Gaudere debes, quod tales tibi Doctores invenire licuerit, qui non vanæ perſuaſionis œſtro perciti, nec propriæ ſententiæ tenaces ſolum quod verum, vereque bonum eſt, proponunt. Age, commorare paulisper, patientiæ tuæ te non pœnitebit. Vale.

ANTUS CANTUS HORNANtius olim in præſentia duorum teſtium, Cæſaricè caſtratus Poëta, nunc lector minorum gentium aureo ſuo amico, Domino Inflanto Baccio, Magiſtro majori in omnibus literaturis & benedicto ex

hoc

hoc nunc & usque in ſecula ſeculorum Amen, iterum ſecundo verſificatoricè ſalutem
optat:

PErſcripſi nuper perpulchram ad te Epiſtolam
Quæ mihi non parum iſta laboris fecit.
Et ego ſperabam, te mox eſſe reſponſurum
Cum ſcio permultum te habere ſuper me.
Sed cum ſurrexi hodie non nihilum vidi
Quod reſpondere tu voluiſti mihi.
Quid tibi perſuades? an me tu judicas Anſer
Cuî quando clamitat, nemo reſpondet homo.
Inter nos quanta fuerit amicitia ſemper
Optime tu noſti, ſi modo ſcire velis.

Non poteras edere, non poteras bibere abs me,
Semper ego in oculis, ſemper in lingua fui.
Memini nos quondam non multis abhinc licet annis
Obdormiſſe Ketæ, invigilaſſe Ketæ.
Sed eheu quantum jam es mutatus ab illo,
Dum te diſſimulas, non noveris quaſi me.
Stulte, quid jam plus es, quam olim egoque fui,
Quod tamen jam non ſum, quia ſuperbus eram.
Ego quoque etiam ſolebam contemnere illos
Qui erant minus, adſpiciens neminem.
Turgebat venter vana jactantia ſemper,
Atque meis malis hamſtrificare noram.
Quando mecum loqui vellet antiquus amicus,

Non

Non habeo tempus ego dicebam ei.
Brachia ponebam in latera, atque replebam
Per latam viám quæ nimis arcta fuit.
In meo cerebro tam alta conſilia erant,
Quam volat Aquila, cum petit ipſe cœlum.
Sed quid jam nunc ſum? ſum pauper nebulo, quem vix
Salutat lictor, quando occurrit ei.
Ergo ſume exemplum in me, & corrige temox,
Ne poſt pœniteas, iſta quod non feceris.
Et ſi me amas, olim me ſicut amaſti,
Proximo tu mihi certo reſponde die.
Amen dico tibi, ſi non reſponderis cito
Tu ad patibulum pro me impoſterum ito.
Hiſce dico vale, valetis, uti valebas,
Dum tibi eſſe bene atque valere piget.

JOHANNES KANOCKNYX Profeſſor Fylolauicus Domino Bartvico Animalio Collego altiſſime honoratiſſimo bonam benedictionem optat à Solis ortu uſque ad occaſum.

SCripſiſti nuper ad me mi Collège altiſſime, honoratiſſime, quod vellem tibi indicare meam ſententiam, quam habeo de tuo pulchro libro, quem cito mox edebis in lumen, prout dicitur, gens in tenebris vidit magnum lumen, & ego libenter tibi reſpondiſſem, ſi potuiſſem, quia in noſtra nundina omnes meæ terræ homines me viſitabant in magno numero, & ego non poteram illis fieri ſors, niſi quando nundina erat finita. Sed quia jam habui duos dies bonum otium, eò cogitantius volui reſpondere. Et ſane profectò gratulor, quia tam audax fuiſti, uti dicitur, audacia multos in perniciem detruſit, & voluiſti ſimul ſcribere, tam

tam elegans librum, ex quo tot vires docti prorepebunt, quod armati milites ex ventro equi Tojani prorepebant. Nemo enim antea tam accurantes ſcivit, unde omnes voces huc venirent, & quid eſt, ad exemplum video, edo, bibo. Et eſt miraculum, quod homines poſſunt vivere, qui iſta non ſciunt: quod video eſt cum oculo aperto rem aliquem percipio, & credo quod eſt præſens: quia nonnunquam non credimus illud, quod non videmus: Et quod edere & bibere ſit cibum & potum per orem accipere, & per opem linguæ, tanquam ſpadii vel ſpadonis ſepelire in ſepulchrum ſtomachi. Ante omnia verò mihi valde benę placet originantia vocium, quas doces, ex quo videmus, quod lingua noſtra Germanica eſt ſicut dives penū, ex quo omnes aliæ voces tanquam ex ciſta el uſtrariâ & corno copiarum poſſunt afferri. Nam quando nos Germanice dicimus eine Gurke, tunc Latinus dicit, cucumis, quaſi cucumiſt, cucumiſtiert, à

Germanico Kuhmiſt, & ſic dicitur cucumis, quia cucumes libenter creſcunt & fiunt magni in Kumiſt. Quando autem dicitur Kukumis, & bis vice ponitur ſyllaba Ku, tunc illud pro more ſanctæ linguæ ſignificat multitudinem, & quod non debeat omitti fimus vaccæ, in illo loco, ubi cucumes debent creſcere: Nam quando habere volumus apud tempora cucumes, tunc oportet multum fimum vaccæ addere. Profecto ego ſuadeo valdiſſime, ut hunc tuum librum edas, tunc enim apud doctum mundum magnum honorem habebis, & ſemper honos, nomenque tuum, laudesque manebunt. Vale.

TYmpana horrendum per plateas Parnaſſi reſonabant, campanarum ſtrepitus omnibus & ſingulis horrorem incutiebat, Bombardæ majores in vallo ingentem fragorem edebant, totusque Parnaſſus ad arma clamabat, currebat, videbanturque ima ſe miſcere profundis:

Plato

Plato barbam dentibus mordens vultu non adeo blando, lingua tamen facundiore primas ſibi præ Ariſtotele ingrato cuculo debere, vociferabatur, contendebat. Sed huc adeſte, plusquam ſtentorea voce audiebatur Ariſtoteles, quis me major exſtitit? ovum gallina ſapientius: En! Politica mea, pro lorica, magna moralia pro ſcuto, Organon pro machæra ancipiti! nolite cedere; fortes vos præbete: Non minor enim eſt virtus, quam diſcere docta tueri: Cato torvo vultu per plateas circumcurſitabat, pugno pro gladio uſurus, omnes pereant ad unum, nemini parcatur, ſive amicus ſive inimicus ſit, rugiebat; Zeno verò ad angulum plateæ fronte ſerenâ perplacidaque conſiſtens, & in ſinu gaudens, ſuis ſe gladiis perimens, intra ſe ipſum dicebat: Reliqui omnes quo ſe vertebant, neſciebant, dum Apollo medios inter præſentem ſe ſtitit, & quæ iſtarum turbarum cauſa, quæ occaſio quæſivit. Cui cum diu multumque roganti Zeno reſpon-

diſſet, obſcuros quoſdam viros Parnaſſum forte ingreſſos eò audaciæ perveniſſe, ut fores primorum pulſaverint, eosque ſatis contumeliosè exagitare præſumſerint; Apage inquit ineptias, apage pueriles tumultus, & ad Lacedæmones vos conferte: Hi quotannis filiis ſuis ſervos bene potos ſiſtebant, ut eos intuentes ebrietatem ejurarent: Vos à viris his obſcuris diſcite abſtinere ab illis, quæ doctos dedecent; & ne majus vobis malum accieatis, agentes gratias ei, qui viros hos obſcuros denuo, dum neceſſitas flagitabat, in Parnaſſum introducendos curavit, quieſcite, tacete.

M. PETRUS ZEPFELIUS, LUdimoderator in Eccleſia Collegiato S. Syfridi Metenſi.

Millena Salutum.

QUia Vir illuminatiſſime & eximinentiſſime, à parte ante & poſt colen-

lende, me petiiſti, ut tibi meum novum metodum, quem in Schola mea utor, & ante omnes alios, qui ante me fuerunt, & poſt me ſequentur, eſt faciliſſimus, debe-rem revelare, ecce hîc eſt ille: Ita ſoleo pueros meos in Gramathica informare, & ſinere conjugare:

Juvo, as, are, vavi, atum, eſt verbum regens Dativum.

Supplico, as, are, cui, icitum, regit Accuſativum,

Frango, as, are, avi, atum,
Linquo, as, are, avi, atum.
Transfero, as, translare, avi, atum.
Vivo, is, ere, ivi, vitzum.
Indulgeo, ui, ulſitum,
Peperio, ivi, itum.
Mugio, unxi, munctum, &c.

Sic poſſunt mei pueri conjugationes facile capere. Si vis etiam ſcire meum metodum in declinando, ſuper cras tibi mittam, jam enim habeo paucum tempus. Quapropter vale ut cervus, alacriter, qui ſuper montibus & vallibus ſalire

 ſolet.

opus eſſe apud te prolixitate verborum, qui ſanioribus rationibus haud illibenter cedis. Brevitati itaque ſtudebo, ſed ita, ne dum brevis eſſe laboro, obſcurus fiam. Et quidem fateor, corruptiſſimum fuiſſe Parnaſſi meo tempore ſtatum: ubi comeſſationes, jurgia, provocationes & duella erant frequentiſſima, adeo ut vix ullus dies, ne dicam hebdomas aut menſis præteriret, quo non cives in propria viſcera ſævirent. Cautum erat legibus, quibus novi Sudioſi & juniores ſe adſtringere tenebantur, ne quis compotationibus intereſſet, ne quis vociferationibus nocturnis aliis moleſtus eſſet, ne quis lapidibus ſtricto gladio inſultaret, ne quis provocaret, aut provocatus in arenam compareret, ſed quid ſi potator, graſſator, provocator, aut aliusmodi transgreſſor harum legum eſſet aut domeſticus aut commenſalis, aut utroque modo affinis? Quid ſi ſe futurum commenſalem aut domeſticum mentiretur? Vidi ego, & interfui, quamvis innoxius, ubi noctu, proſpiciente tamen è feneſtrâ
Rectore

Rectore ſtrictis gladiis valvis & feneſtris injuria fieret: Sed ubi audita erat vox unius tantum Commenſalis, reliqui omnes impune hoc factum ferebant. Vidi iterum cohortem compotatorum in ipſo meridie & feneſtris & foribus vim realem gladiis, inhabitatori verò verbalem lingua ſatis maledica inferentem, inſpiciente Senatore non infimi ſubſellii; juraſſes, factum carcere ſi non cera dignum. Sed quid? commenſales erant: Si denunciatum eſſet, pœna ante cedentem ſceleſtum inſecuta infelicem reddidiſſet commenſalem, ſed infeliciorem denunciantem hoſpitem. Verendum enim erat, ne omnes relicta hac menſa aliam eligerent. Melius igitur erat cum commodo tacere, quam perjuria & malefacta puniri. Sane dolendum eſt, juvenis primo ſtatim ingreſſu in Parnaſſum, in quo fundamenta Chriſtianiſmi jacere debebant; juramento, quod tamen impune violare licet, adſtringi, & ſic perjuriis adſueſieri, & ad illa quaſi manuduci.

 Quid

Quid dicam de proſtibulis, quibus Apollinis colles, hoc eſt, Muſæa conſcendere conniventia ſuperiorum permittebat? Quid de negligentia Studioſorum? Regis ad exemplum totus componebatur orbis, negligentes erant Doctores, negligentiores diſcentes. Novi, quos otii pertæſos non pœnituerit, bis vel ter non dicam in ſemeſtri, ſed in anno legere; & ubi lecturi erant, hora dimidia elapſa vix cathedram adſcendebant, finita tertia horulæ quadrante diſcedentes, omnem & moram & feſtinationem viæ longinquitate pariter, pariter & ſenectute jam jam appropinquante excuſantes: cum tamen prædia ſua ſingulis ſeptimanis, ſi non ſingulis diebus absque ulla moleſtia viſitare, agrorumque ſulcos perſcrutari, expendere & dinumerare poſſent. Quin cum legerent, obſcuritati ita ſtudebant, ut vix decimus quisque (rariſſimè autem decimus intererat, vix centeſimus illos lecturos unquam eſſe augurari poterat) quid vellent, aſſequere-

queretur: Idque eum in finem, ut privatim eo majori cum fructu docere poſſent. Noli autem tibi perſuadere, eos privatim diligentiores fuiſſe; vix tertio vel quarto congreſſu pecuniam emendicaverant potius quam exegerant, ubi ſchedula foribus affixa negligentiam ipſorum non excuſabat ſed accuſabat: Et ſi quis eorum, gentium minorum Deus, diligentem ſe in legendo exhiberet, effata ejus pro oraculis ex Apollinis tripode aciditis haberi debebant: omnem ſacræ Scripturæ auctoritatem labefactari patiebatur, modo ipſius & deaſtri ſui Ariſtotelis auctoritas integra, ſarta & tecta ſervaretur; utpote à cujus ſententia ne latum unguem quidem ſecedere, ſed usque ad extremum vitæ halitum eam defendere juramentum juraverat, ideoque ut voti eò citius fieret compos, more canum timidorum latratu magis quam morſu adverſatios invadebat. Quid plura? gratulari tibi potius debes quam contriſtari, priſtinum hunc Parnaſſi ſta-

tum mutatum eſſe in melius. Gratias agendum eſt diis, quod pro benignitate ſuâ ſecuritati civitatis ſuæ proſpexerint, & compotationes, jurgia, provocationes & duella prohibuerint, ſane officii ſui partes vix ullo modo melius explere potuiſſent, quam hoc uno, quod de incremento Reipubl. quod maximam partem in conſervatione membrorum utilium conſiſtit, ſoliciti fuerunt. Gaudere debes, quod tales tibi Doctores invenire licuerit, qui non vanæ perſuaſionis œſtro perciti, nec propriæ ſententiæ tenaces ſolum quod verum, vereque bonum eſt, proponunt. Age, commorare paululiſper, patientiæ tuæ te non pœnitebit. Vale.

ANTUS CANTUS HORNANTIUS olim in præſentia duorum teſtium, Cæſaricè caſtratus Poëta, nunc lector minorum gentium aureo ſuo amico, Domino Inflanto Baccio, Magiſtro majori in omnibus literaturis & benedicto ex hoc

hoc nunc & uſque in ſecula ſeculorum
Amen, iterum ſecundo verſificatoricè ſalutem
optat:

PErſcripſi nuper perpulchram ad te
Epiſtolam
Quæ mihi non parum iſta laboris fecit.
Et ego ſperabam, te mox eſſe reſponſurum
Cum ſcio permultum te habere ſuper me.
Sed cum ſurrexi hodie non nihilum vidi
Quod reſpondere tu voluiſti mihi.
Quid tibi perſuades? an me tu judicas
Anſer
Cuî quando clamitat, nemo reſpondet homo.
Inter nos quanta fuerit amicitia ſemper
Optime tu noſti, ſi modo ſcire velis.

Non habeo tempus ego dicebam ei.
Brachia ponebam in latera, atque replebam
Per latam viám quæ nimis arcta fuit.
In meo cerebro tam alta conſilia erant,
Quam volat Aquila, cum petit ipſe cœlum.
Sed quid jam nunc ſum? ſum pauper nebulo, quem vix
Salutat lictor, quando occurrit ei.
Ergo ſume exemplum in me, & corrige te mox,
Nè poſt pœniteas, iſta quod non feceris.
Et ſi me amas, olim me ſicut amaſti,
Proximo tu mihi certo reſponde die.
Amen dico tibi, ſi non reſponderis cito
Tu ad patibulum pro me impoſterum ito.
Hiſce dico vale, valetis, uti valebas,
Dum tibi eſſe bene atque valere piget.

JOHANNES KANOCKNYX Profeſſor Fylolauicus Domino Bartvico Animalio Collego altiſſime honoratiſſimo bonam benedictionem optat à Solis ortu uſque ad occaſum.

SCripſiſti nuper ad me mi College altiſſime, honoratiſſime, quod vellem tibi indicare meam ſententiam, quam habeo de tuo pulchro libro, quem cito mox edebis in lumen, prout dicitur; gens in tenebris vidit magnum lumen, & ego libenter tibi reſpondiſſem, ſi potuiſſem, quia in noſtra nundina omnes meæ terræ homines me viſitabant in magno numero, & ego non poteram illis fieri ſors, niſi quando nundina erat finita. Sed quia jam habui duos dies bonum otium, eò cogitantius volui reſpondere. Et ſane profectò gratulor, quia tam audax fuiſti, uti dicitur, audacia multos in perniciem detruſit, & voluiſti ſimul ſcribere, tam

tam elegans librum, ex quo tot vires docti prorepebunt, quod armati milites ex ventro equi Tojani prorepebant. Nemo enim antea tam accurantes ſcivit, unde omnes voces huc venirent, & quid eſt, ad exemplum video, edo, bibo. Et eſt miraculum, quod homines poſſunt vivere, qui iſta non ſciunt: quod video eſt cum oculo aperto rem aliquem percipio, & credo quod eſt præſens: quia nonnunquam non credimus illud, quod non videmus: Et quod edere & bibere ſit cibum & potum per orem accipere, & per opem linguæ, tanquam ſpadii vel ſpadonis ſepelire in ſepulchrum ſtomachi. Ante omnia verò mihi valde benę placet originantia vocium, quas doces, ex quo videmus, quod lingua noſtra Germanica eſt ſicut dives penu, ex quo omnes aliæ voces tanquam ex ciſta el uſtrariâ & curno copiarum poſſunt afferri. Nam quando nos Germanice dicimus eine Gurke, tunc Latinus dicit, cucumis, quaſi cucumiſt, cucumiſtieri, à

Germanico Kuhmiſt, & ſic dicitur cucumis, quia cucumes libenter creſcunt & fiunt magni in Kumiſt. Quando autem dicitur Kukumis, & bis vice ponitur ſyllaba Ku, tunc illud pro more ſanctæ linguæ ſignificat multitudinem, & quod non debeat omitti fimus vaccæ, in illo loco, ubi cucumes debent creſcere: Nam quando habere volumus apud tempora cucumes, tunc oportet multum fimum vaccæ addere. Profecto ego ſuadeo valdiſſime, ut hunc tuum librum edas, tunc enim apud doctum mundum magnum honorem habebis, & ſemper honos, nomenque tuum, laudesque manebunt. Vale.

TYmpana horrendum per plateas Parnaſſi reſonabant, campanarum ſtrepitus omnibus & ſingulis horrorem incutiebat, Bombardæ majores in vallo ingentem fragorem edebant, totusque Parnaſſus ad arma clamabat, currebat, videbanturque ima ſe miſcere profundis:

Plato

Plato barbam dentibus mordens vultu non adeo blando, lingua tamen facundiore primas ſibi præ Ariſtotele ingrato cuculo debere, vociferabatur, contendebat. Sed huc adeſte, plusquam ſtentorea voce audiebatur Ariſtoteles, quis me major exſtitit? ovum gallina ſapientius: En! Politica mea, pro lorica, magna moralia pro ſcuto, Organon pro machæra ancipiti! nolite cedere; fortes vos præbete: Non minor enim eſt virtus, quam diſcere docta tueri: Cato torvo vultu per plateas circumcurſitabat, pugno pro gladio uſurus, omnes pereant ad unum, nemini parcatur, ſive amicus ſive inimicus ſit, rugiebat; Zeno verò ad angulum plateæ fronte ſerenâ perplacidaque conſiſtens, & in ſinu gaudens, ſuis ſe gladiis perimens, intra ſe ipſum dicebat: Reliqui omnes quo ſe vertebant, neſciebant, dum Apollo medios inter præſentem ſe ſtitit, & quæ iſtarum turbarum cauſa, quæ occaſio quæſivit. Cui cum diu multumque roganti Zeno reſpon-

diſſet, obſcuros quoſdam viros Parnaſſum forte ingreſſos eò audaciæ perveniſſe, ut fores primorum pulſaverint, eosque ſatis contumeliosè exagitare præſumſerint; Apage inquit ineptias, apage pueriles tumultus, & ad Lacedæmones vos conferte: Hi quotannis filiis ſuis ſervos bene potos ſiſtebant, ut eos intuentes ebrietatem ejurarent: Vos à viris his obſcuris diſcite abſtinere ab illis, quæ doctos dedecent; & ne majus vobis malum accieatis, agentes gratias ei, qui viros hos obſcuros denuò, dum neceſſitas flagitabat, in Parnaſſum introducendos curavit, quieſcite, tacete.

M. PETRUS ZEPFELIUS, LUdimoderator in Eccleſia Collegiato S. Syfridi Metenſi.

Millena Salutum.

QUia Vir illuminatiſſime & eximinentiſſime, à parte ante & poſt colen-

lende, me petiiſti, ut tibi meum novum metodum, quem in Schola mea utor, & ante omnes alios, qui ante me fuerunt, & poſt me ſequentur, eſt faciliſſimus, deberem revelare, ecce hîc eſt ille: Ita ſoleo pueros meos in Gramathica informare, & ſinere conjugare:

Juvo, as, are, vavi, atum, eſt verbum regens Dativum.

Supplico, as, are, cui, icitum, regit Accuſativum,

Frango, as, are, avi, atum,

Linquo, as, are, avi, atum.

Transfero, as, translare, avi, atum.

Vivo, is, ere, ivi, vitzum.

Indulgeo, ui, ulſitum,

Peperio, ivi, itum.

Mugio, unxi, munctum, &c.

Sic poſſunt mei pueri conjugationes facile capere. Si vis etiam ſcire meum metodum in declinando, ſuper cras tibi mittam, jam enim habeo paucum tempus. Quapropter vale ut cervus, alacriter, qui ſuper montibus & vallibus ſalire

 ſolet.

ſolet. Sed heus, me oportet tibi etiam ſpecimen facere in Dyalectica, quam meis Primanis ingero. Proponavi nuper iis unum Sylogiſſimum, qui ita ſonat,

Mulier genuit te vel Aſinus,
Sed nulla mulier genuit te,
Ergo Aſinus genuit te.

Mei Primani non potuerunt reſpondere, & ego ipſe non ſtatim potui me recordari, interrogavi ad conſilium alios doctos Clericos & Phyloſophos in noſtra civitate, qui dixerant, quod ita debeat reſponderi, quod tota Disjunctiva ſit falſa, quia mulier non gignit, ſed parit. Placet mihi ex parte hæc reſponſio, ſed tamen manet adhuc unus ſcrupulus, quem mox tibi ſcribam. Et quia tu es valde ſcientificus Vir, peto te, ut mihi ſcribas, quid tu reſpondere velles ad hunc Sylogismum.

Aſinus habet pedem, tu habes pedem, ergo tu es Aſinus. Ego puto diſtinguendum eſſe inter pedem rationalem & irra-

Irrationalem. Sed expedo tuum judicium. Vale Amicorum cervale, & tempore Ægidii alacrem te præſta, interea vero me recommenda apud Theologiſſimum veſtrum Abbatem, ut me velit promovere ad pinguiorem officium, nam etſi ſuam Scholirega pro nunc, tamen non habeo inde multum interere & mordere.

Hanc Epiſtolam diſcipulis ſuis imitandam propoſuiſſe fertur.

MAGISTER PETRUS ZEPFFEL aliàs Hiltebrandt pro nunc didaſcalon in Eccleſia collegiato ſancti Syfridi Menenſi, diſcreti nec non ſcientifico juveno Alexius de Meniz amico maximiſſimè adamato.

SAlutem meam apertam. Dilecte ſocie chriſſime, ego mitte te ſcire, quod ego nuper inſteti pro uno gubernamine,

namine,& ex Dei gratia factusſum Scholirega Eccleſiæ collegiatæ ſancti Syfridi Metenſi & benè ſto, quia habeo multum ſcholares & parvus & magnus, pauperes cum divitis, ego vellem quod tu veneris apud nos, quia poſſes mecum multum prodeſſe, ego vellem ſingulariter apud te reſpectum habere, & vellem te diſcere caſualia & temporalia & tu poſſes etiam à me docere facere verſos quia incepſi nuperrimè tertiam pars Alexandri & ſum à primum ibi diſtinxere pedes. Diſcipuli jam mei ſciunt fabricare verſos: Unus hæri apportat mihi unum bonum, ſcilicet: O intemerata mons ſuper ſydera ferret, item alter Jorius ſtiſſus eſt presbyteri clepotes, item tertius unum pulchrum Epitaphium ad ſepulchrum lapidem: Johannes eſt mors, quod fecit mihi væ, orate pro ſibi, Deus habet ſuum anima. Sin autem non eſt luxurioſus id eſt liſtig ad verſos, ſed etiam ad proſos dictaminas, ego propoſui eis modum dictandi, ex pro ſtatim erunt facere

cere epiſtolas. Cum hoc occupo me cum eis apud Oratoribus & Poëtis. Lexi enim huc usque Vergilium ſuper Lucam, Ciceronem ſuper Marcum. Quintilianum ſuper Johannem, Plautum de beatâ Virgine & Horatium de S. Catharina. Et lego eis multum bona circa impedimentas Alexandri ſemper ſuper duos verſos viginti quatuor arguitur. Et modos ſignificandi Johannis de Garlandria, in quibus diſcipuli mei multum creſcaverunt, ſic & tu poſſes in brevi creſcare ſuper omnes ſocios tuos, etiam ſi ſolveret eis collum eorum. Et eris ſcribere unam pulchram literam ad avunculum tuum, Dominum Johannes Lappenhauſer, plebanus in Weidlich. Et eris ei perſuadere, quod te mittat ſemel trahere ad unam altam ſcholam, ſicut & ego ſteti in Univerſitate Getſchwellenſi. Valete fœlicis. Datum raptim Baſileæ 2. Kal. Martialis A. Chriſto mille quadringento nongenteſimo nono.

Item legit eis parva naturalia & inter

cætera

cætera pronuntiavit eis ad pœnam: ſic advertate, quod vinum eſt triplicis naturæ. Prima facit bonum ſanguis. Secundo facit corda lætiæ. Tertio projicit ruſticus ad merdum. Monachus quidam M. Balthaſar Schlaug, M. Ortvino Gratio Roma Coloniam miſit. Salutes centum millia ſeſtertia, ſecundum novam Grammaticam: cum ſumma veneratione à parte antè. Venerabilis Domine M. epiſtola veſtra ſolatioſa eſt mihi præſentata in feſto Michaëli, & volo pro nunc vobis reſpondere. Sed rogo vos præcordialiter & charitativè, quod velitis mihi, quando nuncius iſte de via revenit, in una ſaltem parva cedula noteſcere, quomodo tranſit vobis, præſertim in illâ lite cum Reuchlinus & Pfefferkorn, qui habent ambo nequam poſt aures & faciunt magnas guerras. Reuchlin dicit groſſa verba & non intelligibilia. Ego audivi quod mox abibit ad fiendum Doctor, quia vult eſſe bene lectus in Biblia, quod non eſt. Audimus hic tot

de

de illo, quod non poſſem ad viginti arcus Papyri ſcribere, & cauſa ſua erit malam finem acquirere. Tenuit vos ſæpe pro ſtulto, & tibiſavit vos, quod non debetis eo ſic mittere tranſire. Magiſter debet tenere ſe ſicut Magiſter. Omnes dicunt quod eritis lux mundi fieri. Vos bene manebitis præ ipſo.

Quæritis, quomodo mihi vadat, & non poſſum vobis clam habere, quod adhuc in Roma vitam traham & planè depauperatus ſum: habeo aliquando vix ſiccum panem & in nocte utor mala lectiſternia. Rariſſimè fio vinificatus, quia vocor ad nullas convivatitates. Ego ivi nuper pro caſeis & per decem dies non plures quam quindecim collegi: dixit mihi heri una antiqua vetula, quod unus ſacerdos ruralis oportet venire de paſtoria ſuâ: Ergò ſperem habeo, quod poſt illum venire poſſim. Habet ibi multas aucas, juvenes & ſenes gallinas, antetas, ganzas, bona piſcalia, bona coqualia, habet etiam vinum Cos, &c.

Tunc

Tunc volo ſedere in ſtuba mea & ſtudere, ut poſſim ruſticis prædicare in ſermonibus Parati vel diſcipuli vel etiam in Biblia, ita quod ero habituatus ad prædicandum. Interim adhuc audiam M. Thomam de Walleis qui legit Logicam & concordantias inter ſacram Scripturam & fabulas Poëtales.

Compilavi unam epiſtolam carminalem ſeu metroſam, quam volo mittere imprimere. Sed peto quod mihi de hac pirus dicatis ſentimenta veſtra. Valete lætius quàm apis in thymo, vel piſcis in undis. Valete adhuc ſemel. Datum in urbe Româ, ubi ſunt mirabilia poma, quæ Ruſtici ibi vendunt & per libram bene pendunt, ſicut ego vidi & per experientiam didici Amend.

MAGISTER ZEPFELIUS, SUPRA dictus, ad quondam Priorem inter alia ita ſcripſit.

QUia veſtra reverentia vult ſcire,

qualia

qualia vocabula & dyalogos meis pueris proponam, volo brevibus unum & alterum ſpecimen hîc dare. Nuper talem dyalogum proponavi.

Matth. Bone dies frater Jeremies,

Jer. de gratzes, frater Mattes.

M. quo ambulare,

J. Erphordare.

M. quid portare.

J. Calceare.

M. quid intus.

J. Feder & Dintus.

Profecto mei pueri hoc colloquium pulchrè diſciverant, & poſſunt ſecum eleganter loqui. Et quia vocabula ex Cicerone ſunt nimis vetera, conavi ea innovare, v. g. Ita doceo.

Ein Juriſt/ Juriſta, ein Burgermeiſter/ Burgimagiſter, ein Schul Rector/ Scholirega-, ein Capellan / Capellanus, ein Poet/ Metriſta, ein Küſter / Campanator, ein Buchdrucker/ Preſſor, ein Künſtler/ Artiſta, ein Bildſchnitzer / Statuificus, ein Schuſter/ Calcifex, ein Barbir/ Cri-

Crinifex, ein Töpffer / Tornicator, e
Bauer / Buriſta, ein Hencker / Suſpe
ſor, &c. Sic puto me propius ad res v
nire, quam vetus ille Cicero, & alii vet
ri Salbaderi.

Non poſſum hîc reticere novum in
ventum, quod inveni ego ipſe, & null
ante me, dum explicavi dyalecticam
dixi hoc vocabulum derivari & compo
ni ex δύο, duo (vides Prior doctrinali
ſime, quomodo in Græcis acutus ſim,
& lectica eine Senfte / quia duo Oppo
nens & Reſpondens in lectica ex oppo
ſito ſedentes diſputare ſolent. Rogo t
Pater viſceroſiſſime, ut hoc Collegio
veſtro communices, & aliis Canonicis
forte id ſerviet ad meam promotionem,
volo enim libenter ex meo pulvere
Scholaſtico exire, ubi me
non poſſum ſaturum
edere, &c.

F I N I S.

VA 1
1517318